

การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์
WELLNESS TOURISM ACTIVITIES DEVELOPMENT OF BAN SAWAI SO, BURI RAM
PROVINCE

ฐิติพัชร ธนรัชต์อำรุงกุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

WELLNESS TOURISM ACTIVITIES DEVELOPMENT OF BAN SAWAI SO, BURI RAM
PROVINCE

THITIPHAT THANARAJTHAMRONGKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(M.A. (Integrated Tourism Management))
Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ของ

ฐิติพัทธ์ ธนรัชต์อำรุงกุล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ คู่กระสังข์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศรัญญา ศรีทอง)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์
ผู้วิจัย	ฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ธำรงกุล
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ และ 3) เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยทำการศึกษาจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอและนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมด 3 ระยะ ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน โดยใช้เครื่องมือวิจัยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และแบบสอบถาม (Questionnaire) 2) การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน โดยใช้เครื่องมือวิจัยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และ 3) การทดลองและประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบสอบถาม (Questionnaire) และการถอดบทเรียน (Lessons learned) ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านสวายสอมีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สามารถนำมาต่อยอดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้ โดยมีกลุ่มวิสาหกิจข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอเป็นผู้มีบทบาทหลักในการพัฒนากิจกรรม ด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ พบว่ามีแรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.491) โดยผลการทดลองและประเมินกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีผลลัพธ์ด้านสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับสูงกว่าความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.388)

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน, การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว, ชุมชนบ้านสวายสอ

Title	WELLNESS TOURISM ACTIVITIES DEVELOPMENT OF BAN SAWAI SO, BURI RAM PROVINCE
Author	THITIPHAT THANARAJTHAMRONGKUL
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Komsit Kieanwatana , Ph.D.

The objectives of this research are as follows: (1) to study the potential and management of Ban Sawai So community-based wellness tourism; (2) to study the motivation of tourists toward Ban Sawai So community-based wellness tourism activities; and (3) to develop wellness tourism activities of Ban Sawai So Community. The mixed methods research was used by conducting a study of stakeholders in the development of wellness tourism activities in the Ban Sawai So community and among tourists. The researcher defined the research methodology in three phases: (1) a study of basic data to design community-based wellness tourism activities by using a focus group and questionnaires; (2) designing community-based wellness tourism activities with a focus group; and (3) an experiment and assessment of community-based wellness tourism activities by using questionnaires and the lessons learned. The results showed that Ban Sawai So community had natural and cultural resources that could be further developed into wellness tourism activities and that the Ban Sawai Sor Organic Rice Group played a major role in the development of activities. The motivation of tourists towards organizing wellness tourism activities by Ban Sawai So community, it was found that the overall motivation was at a high level ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.491). From the results of experimental and evaluation activities, it was found that all activities had higher than expected outcomes with a statistical significance at the 0.05 level and overall satisfaction was at the highest level ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.388).

Keyword : Community-based Wellness Tourism, Development of Tourism Activities, Ban Sawai So Community

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์หลัก ผู้วิจัยตระหนักได้ถึงความทุ่มเทและความตั้งใจจริงในการเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ คู่กระสังข์ ประธานกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ศรัญญา ศรีทอง กรรมการในการสอบปริญญาานิพนธ์ครั้งนี้ ที่ให้คำแนะนำสำหรับปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณชาวบ้านชุมชนบ้านสวายสอ ทุกท่านรักและเอ็นดูข้าพเจ้าเหมือนลูกหลาน คอยให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยร่วมอาศัยในชุมชนทุกท่านดูแลข้าพเจ้าเป็นอย่างดี ทำให้การทำวิจัยครั้งนี้สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณามอบความอนุเคราะห์สนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มอบทุนการศึกษาและการวิจัย ทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนถึงคณาจารย์ บุคลากร และเพื่อนๆ ในสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ แม่เอ็ง (มารดา) ยายแป้น ตาโสภณ น้ำแอม น้ำอ้ม และนี่โอ ครอบครัวของข้าพเจ้า รวมถึงมาซาโตะและมารุโกะที่คอยอยู่เคียงข้าง ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอดจนทำให้ปริญญาานิพนธ์สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

ฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ธำรงกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฑ
สารบัญรูปภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน.....	10
2.1.1 การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	10
2.1.2 การท่องเที่ยวโดยชุมชน	19
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	23

2.2.1 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว	23
2.2.2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	27
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	34
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว	36
2.4.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว	36
2.4.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยว	38
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	43
2.5.1 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว	43
2.5.2 การออกแบบกิจกรรมนันทนาการ	47
2.6 บริบทพื้นที่ชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	52
2.6.1 สภาพทั่วไป	52
2.6.2 ที่ตั้งและอาณาเขต	53
2.6.3 การปกครอง	54
2.6.4 ทรัพยากรและทรัพยากรการท่องเที่ยว	54
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
2.7.1 งานวิจัยในประเทศ	61
2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
3.1 ระยะเวลาที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	66
3.1.1 ระยะเวลาที่ 1.1 การศึกษาศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ	67
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	67

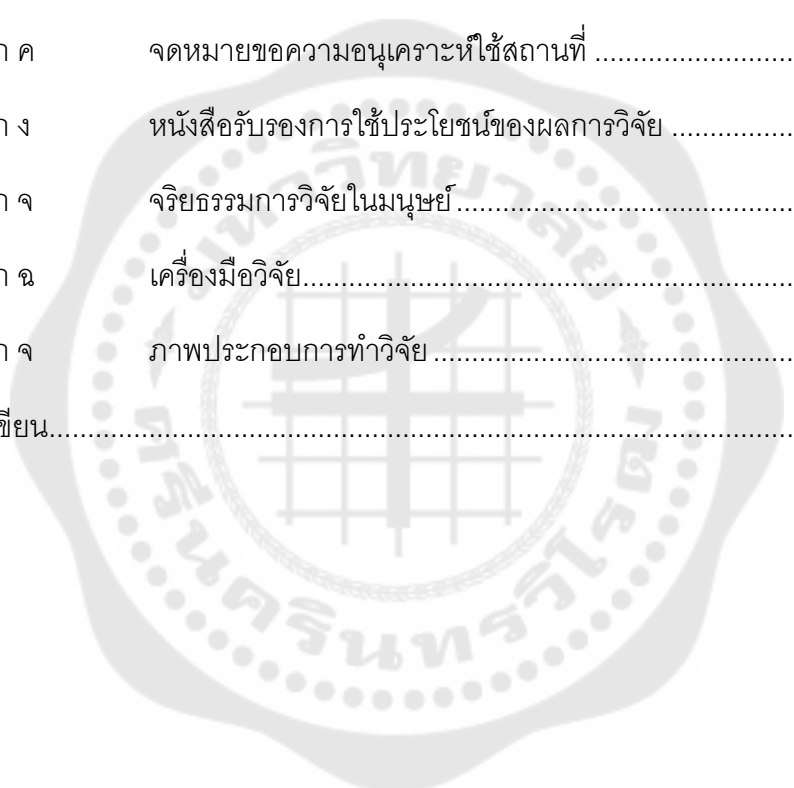
ประชากร 67	
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	67
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	67
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	69
3.1.2 ระยะที่ 1.2 การศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ.....	70
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ประชากร 70	
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	70
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	71
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	75
3.2 ระยะที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	76
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	76
ประชากร.....	76
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	77
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	77

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	79
3.3 ระยะเวลาที่ 3 การทดลองและประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	80
3.3.1 ระยะเวลาที่ 3.1 การทดลองและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	80
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	80
ประชากร 80	
กลุ่มตัวอย่าง	80
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	81
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
3.3.2 ระยะเวลาที่ 3.2 การถอดบทเรียนจากการจัดกิจกรรมของชุมชน	85
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	85
ประชากร 85	
กลุ่มตัวอย่าง	86
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	86
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	86
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	88

บทที่ 4 ผลการดำเนินการวิจัย	88
ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน.....	88
ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1.1 การศึกษาศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ	88
ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1.2 การศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ.....	97
ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ.....	113
ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	149
ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 3.1 การทดลองและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	149
ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 3.2 การถอดบทเรียนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน	181
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	186
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	186
5.1.1 ศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ	186
5.1.2 แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ	190
5.1.3 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่มีความเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีในชุมชนบ้านสวายสอ	191
5.1.4 การทดลองและประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่พัฒนาเพื่อเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ	196

ข้อมูลความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ.....	197
ข้อมูลสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ.....	197
ข้อมูลผลเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับ จากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน บ้านสวายสอ.....	198
ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ.....	198
ข้อมูลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ กับเกณฑ์ ความ พึงพอใจ.....	198
ข้อมูลการถอดบทเรียนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน บ้านสวายสอ ระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน.....	199
ข้อมูลการติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน บ้านสวายสอ.....	200
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	200
ศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ.....	200
แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ.....	202
การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัด บุรีรัมย์.....	202
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	208
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	208
ชุมชน 208	
หน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	208

5.3.2	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป	209
5.4	ข้อจำกัดในการวิจัย	209
บรรณานุกรม	.....	211
ภาคผนวก	.....	223
ภาคผนวก ก	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	224
ภาคผนวก ข	จดหมายขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	227
ภาคผนวก ค	จดหมายขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่	244
ภาคผนวก ง	หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ของผลการวิจัย	246
ภาคผนวก จ	จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	251
ภาคผนวก ฉ	เครื่องมือวิจัย	254
ภาคผนวก ช	ภาพประกอบการทำวิจัย	293
ประวัติผู้เขียน	.....	307

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน.....	22
ตาราง 2 การวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน.....	33
ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	97
ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย.....	101
ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย	102
ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย.....	103
ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย	104
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย	105
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย.....	106
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย	107

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-esteem Self-esteem Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย.....	108
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการสร้างการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย.....	109
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย.....	110
ตาราง 14 จำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย.....	111
ตาราง 15 จำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะและประเด็นของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย	111
ตาราง 16 ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	120
ตาราง 17 ผลการพิจารณาความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	126
ตาราง 18 ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านการพิจารณาความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมจากชุมชนและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.....	129
ตาราง 19 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 1 วันที่ 8 ถึง 12 ตุลาคม 2565.....	134
ตาราง 20 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 2 วันที่ 31 ตุลาคม ถึง 2 พฤศจิกายน 2565.....	140
ตาราง 21 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 3 วันที่ 14 ถึง 16 พฤศจิกายน 2565	143

ตาราง 22 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ
จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 4 วันที่ 28 ถึง 30 พฤศจิกายน 2565 146

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของอาสาสมัครนักท่องเที่ยว 149

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนิน
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ..... 153

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมบายศรีสู่
ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว 154

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมทำอาหาร
พื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ 156

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรม DIY
กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค 157

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมทำชาใบ
ชา้วเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว 158

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมนั่งสมาธิ
Detox ลมหายใจ..... 160

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมฝึกโยคะ
นกระเรียนพันธุ์ไทย 161

ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมทำตุ๊กตา
บริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ..... 162

ตาราง 32 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากการ
ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ..... 164

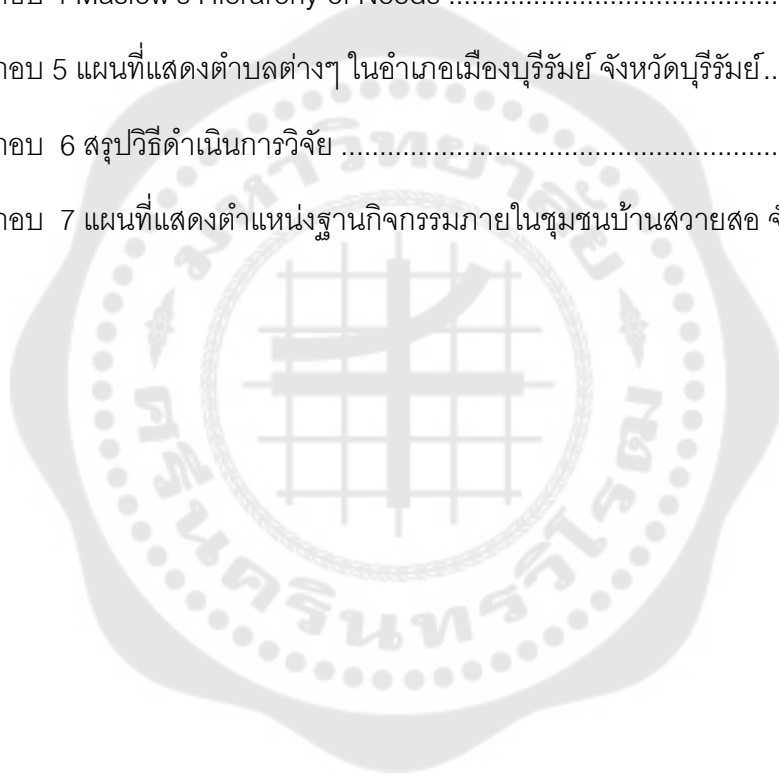
ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ 165

ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมบายศรีสู่
ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว 166

ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำอาหาร พื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	168
ตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเป๋าเรียนนำโชค	170
ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำซาโบ ข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว	172
ตาราง 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ.....	174
ตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมฝึกโยคะนก กระเรียนพันธุ์ไทย.....	176
ตาราง 40 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำตุ๊กตา บริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ.....	178
ตาราง 41 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลังทดลองกิจกรรมกับความเกณฑ์ ความพึงพอใจ.....	180

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 การคาบเกี่ยวระหว่างการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	12
ภาพประกอบ 2 มิติของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม (Holistic Health)	13
ภาพประกอบ 3 ท่วงท่าแห่งคุณค่าของความเป็นไทยในการให้บริการสู่ภาวะสุขสมบูรณ์	15
ภาพประกอบ 4 Maslow's Hierarchy of Needs	39
ภาพประกอบ 5 แผนที่แสดงตำบลต่างๆ ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์	53
ภาพประกอบ 6 สูตรวิธีดำเนินการวิจัย	88
ภาพประกอบ 7 แผนที่แสดงตำแหน่งฐานกิจกรรมภายในชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ..	133

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษได้กลายเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่รัฐบาลในหลายประเทศให้ความสนใจและมีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งคาดการณ์ว่า ตลาดการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษมีแนวโน้มเติบโตอย่างทวีคูณในปีต่อๆ ไป (Future Market Insights, 2021) สอดคล้องกับข้อมูลจากทางสถาบันด้านสุขภาพสากล หรือ Global Wellness Institute (GWI) ที่ได้กล่าวถึง แนวโน้มในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) จะได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจำนวนมากและมีส่วนสำคัญที่สุดต่อการฟื้นตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในหลายประเทศโลก เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ผู้คนมีพฤติกรรมที่สนใจกับการดูแลสุขภาพมากขึ้น ทั้งสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต เช่น การเลือกรับประทานอาหารที่สะอาดและมีประโยชน์ การบำรุงร่างกายด้วยสมุนไพรต่างๆ การออกกำลังกาย และการฝึกสมาธิ เป็นต้น (Global Wellness Institute, 2020)

ด้วยแนวโน้มความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ทำให้รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและโอกาสจากการใช้การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นเครื่องมือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย จึงได้มอบหมายให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยดำเนินการจัดทำกลยุทธ์ผลักดันการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทยในปี 2565 เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้มูลค่าสูงให้กับประเทศและยังเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพตามที่รัฐบาลต้องการมุ่งเน้นตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (รัฐบาลไทย, 2564) ทั้งนี้ข้อมูลจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2564) ได้กล่าวถึงศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทยว่ามีศักยภาพเป็นอันดับต้นๆ ในระดับภูมิภาคและระดับโลก จากจุดแข็งด้านวัฒนธรรม ประเพณี สถานที่ท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ และความโดดเด่นในการบริการ ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยมีความเป็นไปได้ในการเป็น Wellness Hub ในอนาคต สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical

Hub) พ.ศ. 2560-2569 (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2559) โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพ (Wellness) ควบคู่กับการสนับสนุนชุมชนให้พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและสมุนไพรไทยมาประยุกต์เข้ากับการส่งเสริมสุขภาพภายในชุมชน นอกจากนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีแนวคิดในการพัฒนาระดับศักยภาพของประเทศบนพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน และสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต โดยการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทยมีจุดเด่นที่สามารถนำมาพัฒนาและปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของโลกได้ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มโอกาสในการเป็นศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) ในอนาคต

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์เป็นหนึ่งในจังหวัดเมืองรองที่มีความสำคัญในภาคอีสาน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2562) จัดให้จังหวัดบุรีรัมย์เป็นเมืองรองศักยภาพ (Brand New) ที่มีการมุ่งเน้นภาคการท่องเที่ยวเป็นหลักใหญ่ เห็นได้จากยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ (พ.ศ. 2561-2565) (สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2563) ที่มีเป้าหมายเพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว อารยธรรมขอมและกีฬามาตรฐานโลก เศรษฐกิจมั่นคง สังคมเข้มแข็ง โดยมีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนควบคู่อีกด้วย เพื่อการกระจายรายได้สู่ชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวอย่างครบวงจร และพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อให้ได้การรับรองคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งชุมชนหนึ่งในนั้นคือ ชุมชนบ้านสวายสอที่ได้รับการผลักดันและการสนับสนุนจากจังหวัดบุรีรัมย์ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวจากตัวเมืองสู่ชุมชน และมีการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ข้าวอินทรีย์จนได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐาน จึงถือเป็นชุมชนที่มีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงโอกาสในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนให้เป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เกิดความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนบ้านสวายสอมากขึ้น

ชุมชนบ้านสวายสอ ตั้งอยู่ที่ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยอยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ 17 กิโลเมตร เป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนาอินทรีย์ ชุมชนได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอในปี พ.ศ. 2559 โดยมีวิสัยทัศน์ของกลุ่มวิสาหกิจคือ ข้าวดี มีคุณภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม

ซึ่งสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจต้องทำนาด้วยรูปแบบอินทรีย์เท่านั้น ต่อมาได้มีการเปิดตัวเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี ภายใต้โครงการไทยนิยมยั่งยืน ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 ที่ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ มากมาย เช่น หน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และบริษัทไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวในชุมชน ยกกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน สร้างรายได้และกระจายรายได้แก่คนในชุมชน ทั้งนี้ชุมชนมีทรัพยากรเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน คือ ข้าวอินทรีย์นกกกระเรียนหรือข้าวสารี๊ ที่ได้รับการรับรองและได้รางวัลชนะเลิศจากกรมการข้าว และนกกกระเรียนพันธุ์ไทยที่สามารถพบได้ในชุมชนบ้านสวายสอ เป็นตัวบ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์และการปลูกข้าวด้วยรูปแบบอินทรีย์อย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของการมีสุขภาพแข็งแรง อายุยืนยืน ซึ่งทรัพยากรทั้งสองนี้มีความสอดคล้องในเรื่องของสุขภาพที่ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงโอกาสในการสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สะท้อนถึงการส่งเสริมสุขภาพของชุมชนบ้านสวายสอได้ นอกจากนี้ชุมชนยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้ อาทิ แปลงนาอินทรีย์สาธิต โดมปลูกผักอินทรีย์ อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก และแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกกระเรียนพันธุ์ไทยซึ่งถือเป็นจุดเด่นอีกหนึ่งอย่างของชุมชน อีกทั้งยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่จัดโดยชุมชน ซึ่งสามารถพัฒนาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการส่งเสริมสุขภาพได้ เช่น กิจกรรมการทดลองปลูกข้าว กิจกรรมการปลูกผัก กิจกรรมทดลองทำเสื่อกก กิจกรรมทำอาหารจากผลิตภัณฑ์ในชุมชน และกิจกรรมเที่ยวชมแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกกระเรียนพันธุ์ไทย (สยามรัฐออนไลน์, 2562)

จากแนวโน้มการท่องเที่ยวและกลยุทธ์การผลักดันการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ประกอบกับศักยภาพของชุมชนบ้านสวายสอ รวมถึงทรัพยากรเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงศักยภาพของชุมชนบ้านสวายสอในการสามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน เนื่องจากชุมชนบ้านสวายสอมีจุดเด่นด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่างๆ ที่เหมาะแก่การนำมาพัฒนาให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนได้ และสามารถพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพให้บูรณาการร่วมกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามที่ชุมชนบ้านสวายสอได้มีการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าว

อีกทั้งชุมชนยังมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอที่เป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง รวมถึงชุมชนยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้ชุมชนบ้านสวายสอเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสและความเหมาะสมในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพให้เกิดขึ้นได้

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพและการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ
3. เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนที่มีความเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีในชุมชนบ้านสวายสอ
4. เพื่อทดลองและประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่พัฒนาเพื่อเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำมาวิเคราะห์การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่สามารถนำทรัพยากรและภูมิปัญญาต่างๆ ของชุมชนมาประยุกต์ให้เกิดเป็นกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและชุมชนสามารถจัดดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอในการร่วมจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ สร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ อีกทั้งการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพยังส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนบ้านสวายสอในด้านการสร้างแรงดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชน ก่อให้เกิดการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและเกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชาวบ้านในชุมชน นำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นอันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตประชากร คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนบ้านสวายสอที่มีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ชาวอินทรีบ้านสวายสอ จำนวน 12 ท่าน
- 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยเป็นชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 140 ท่าน
- 3) กลุ่มอาสาสมัครนักท่องเที่ยวทดลอง โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉลี่ย เพศและช่วงอายุ จำนวน 25 ท่าน
- 4) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 ท่าน นักวิชาการด้านนันทนาการ จำนวน 1 ท่าน นักพัฒนาการท่องเที่ยวจำนวน 1 ท่าน และบุคลากรหน่วยงานท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 ท่าน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็นดังนี้
  - 1.1 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ ได้แก่
    - 1.1.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)
    - 1.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)
    - 1.1.3 ความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility)
    - 1.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
    - 1.1.5 ที่พัก (Accommodations)

1.2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ได้แก่

1.2.1 ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

1.2.2 องค์กรชุมชน

1.2.3 การจัดการ

1.2.4 การเรียนรู้

1.3 แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

1.3.1 ด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ

1.3.2 ด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์

1.3.3 ด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ

1.3.4 ด้านการสร้างความเข้าใจที่เห็นธรรมชาติ

1.3.5 การปรนเปรอตนเอง

1.3.6 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่

1.3.7 ด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง

1.3.8 ด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง

1.3.9 ด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

บ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวยังชุมชนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและเรียนรู้วิถีชีวิตกับภูมิปัญญาของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับชีวิตประจำวันและปรับรูปแบบวิถีชีวิตให้มีคุณภาพ โดยนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมใน 6 มิติ ได้แก่ มิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ มิติด้านสังคม และ มิติด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการในการดูแลสุขภาพ ส่งเสริม และบำบัดฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเหล่านั้นพัฒนาขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน โดยคนในชุมชนมีบทบาทในการร่วมระดมความคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติในกระบวนการพัฒนากิจกรรม รวมถึงเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งหมด อีกทั้งชุมชนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง

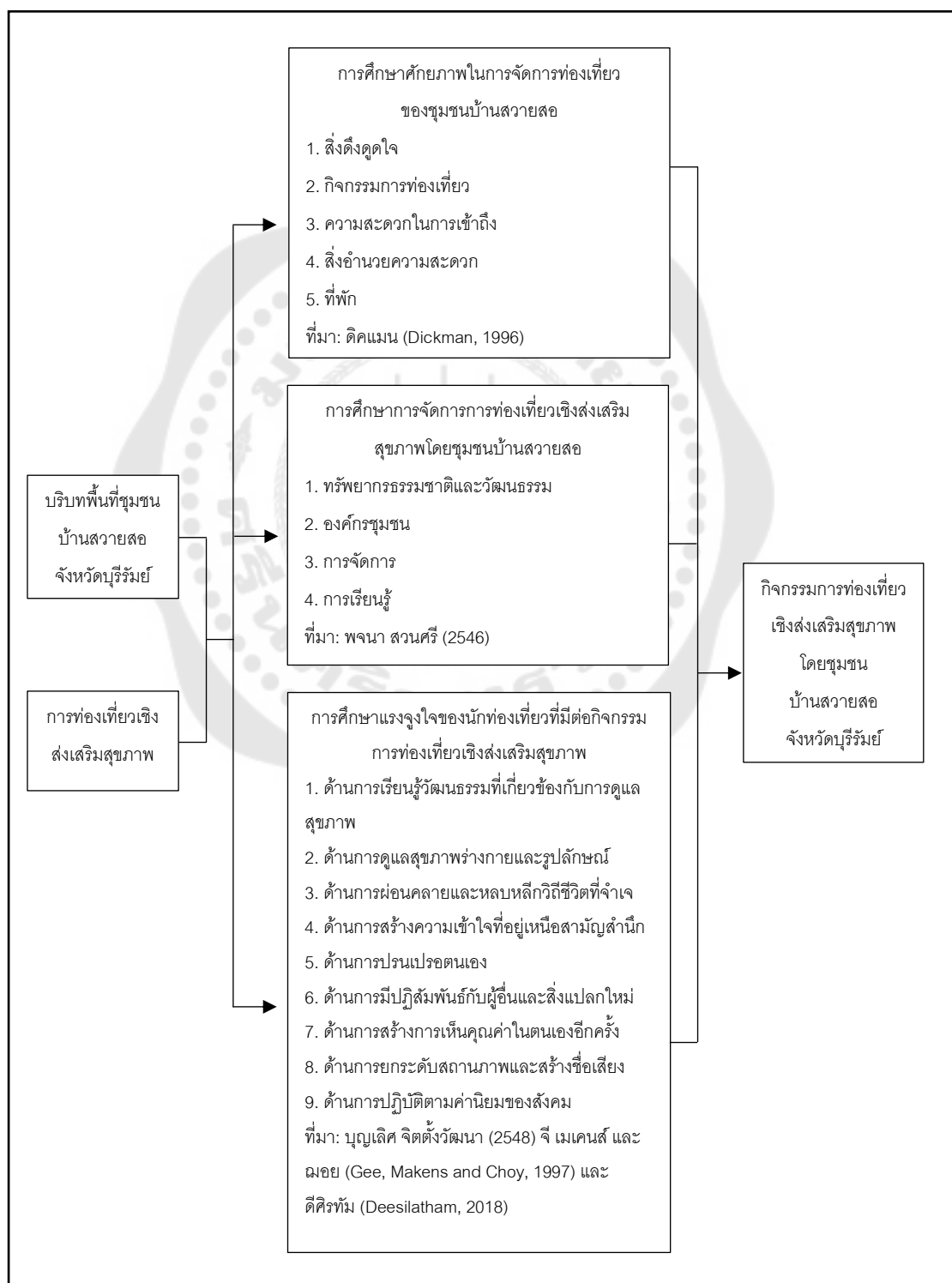
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ โดยมีคนในชุมชนเป็นผู้นำดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยที่กิจกรรมเหล่านั้นต้องสามารถช่วยส่งเสริม ฟื้นฟู และบำรุงสุขภาพแบบองค์รวม 6 มิติ ประกอบด้วย มิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ มิติด้านสังคม และ มิติด้านสิ่งแวดล้อม

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน หมายถึง ความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของชุมชน ซึ่งสามารถพัฒนาและแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยประเมินจากองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ความพร้อมด้านสิ่งดึงดูดใจ ความพร้อมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ความพร้อมด้านความสะดวกในการเข้าถึง ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และความพร้อมด้านที่พัก

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน หมายถึง การวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนและนำแผนที่ได้มาปฏิบัติตาม ซึ่งองค์กรชุมชนมีบทบาทในการดำเนินการในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่สามารถนำมาปรับเข้ากับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การประเมินความเป็นไปได้และการเตรียมพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน การวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวและ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงทำการทดลองและประเมินผลการดำเนินการ

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน
  - 2.1.1 การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ
  - 2.1.2 การท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
  - 2.2.1 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว
  - 2.2.2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว
  - 2.4.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว
  - 2.4.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน
  - 2.5.1 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว
  - 2.5.2 การออกแบบกิจกรรมนันทนาการ
- 2.6 บริบทพื้นที่ชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์
  - 2.6.1 สภาพทั่วไป
  - 2.6.2 ที่ตั้งและอาณาเขต
  - 2.6.3 การปกครอง
  - 2.6.4 ทรัพยากรและทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2551) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นหนึ่งในรูปแบบของการท่องเที่ยวสุขภาพ (Health Tourism) ที่สามารถจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพหรือการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Health Healing Tourism or Medical Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism or Wellness Tourism) โดยให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่มีการสอดแทรกการเรียนรู้วิถีชีวิต เพื่อพักผ่อนหย่อนใจและมีการจัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมที่ส่งเสริมประโยชน์ต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ ซึ่งสามารถประกอบกิจกรรมได้ทั้งในที่พักแรมหรือนอกที่พักแรม โดยการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพต้องมีคุณภาพ มาตรฐาน และถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.1.1 การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

วรรณ วรชวานิช (2546) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพไว้ว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยนิยมเดินทางไปต่างจังหวัดเพื่อเรียนรู้การนำพลังงานจากธรรมชาติมาบำบัดร่างกายและจิตใจ และส่งเสริมสุขภาพให้แข็งแรงพร้อมกับการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นของพื้นที่ที่เดินทางไปท่องเที่ยว โดยนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต

ศศิพงษ์ บุญยงค์ (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดสรรเวลาเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวและดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวได้บำบัดทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผ่อนคลายความเครียด ปรับสมดุลของร่างกาย โดยกิจกรรมที่ดำเนินการต้องมีมาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการ

สมิธ (Smith, 2013) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวแสวงหาการทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ เพื่อเป็นการดูแลสุขภาพ บำบัดจิตวิญญาณ และปรับรูปแบบวิถีชีวิตให้มีคุณภาพ ซึ่งสามารถนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นที่เดินทางไปท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

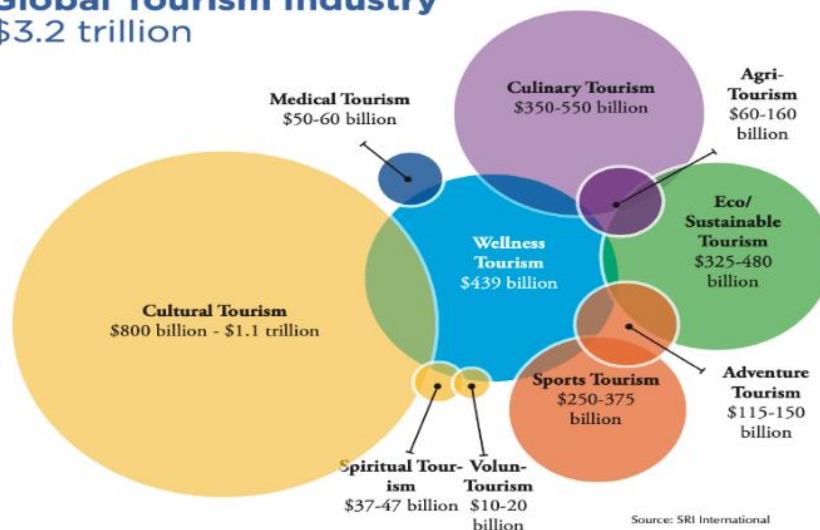
มัลเลอร์และคอฟแมนน์ (Mueller and Kaufmann, 2001) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นผลรวมของความสัมพันธ์และปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดจากการเดินทางท่องเที่ยว โดยการเดินทางท่องเที่ยวนั้นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งทางด้านอุปทานจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่เฉพาะเจาะจงเพื่อพัฒนาให้เหมาะแก่การส่งเสริมสุขภาพ

บัชเชลล์และเชลด์อน (Bushell and Sheldon, 2009) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพคือ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่บูรณาการรูปแบบการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ครอบคลุมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ สุขภาพ กีฬา ฟิตเนส การผจญภัย หรือการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการท่องเที่ยวที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดสุขภาวะที่ดี ซึ่งช่วยส่งเสริมทั้งสุขภาพทางกาย ความงาม การมีอายุยืน การยกระดับทางจิตสำนึกหรือการรับรู้ทางจิตวิญญาณ และการเชื่อมต่องถึงชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพ

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและปรับสมดุลของสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทั้งนี้นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวในต่างจังหวัด เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การพักผ่อนเพื่อบำบัดสุขภาพด้วยพลังงานจากธรรมชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความต้องการในการเรียนรู้และแสวงหาบริการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ โดยนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและปรับรูปแบบวิถีชีวิตให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

สถาบันด้านสุขภาพสากล (Global Wellness Institute, 2015) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ซึ่งคาบเกี่ยวร่วมกันกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ของการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ โดยนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพอาจเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นร่วมด้วย เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ฯลฯ ดังภาพประกอบที่ 1

Global Tourism Industry \$3.2 trillion

ภาพประกอบ 1 การคาบเกี่ยวระหวางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

กับการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

ที่มา: Global Wellness Institute (2015)

สถาบันด้านสุขภาพสากล (Global Wellness Institute, 2020) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีการแสวงหาบริการหรือกิจกรรมเพื่อบำรุงสุขภาพและเสริมสร้างภาวะสุขสมบูรณ์ในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว โดยเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติต่อสุขภาพของตนในเชิงรุกเพื่อรักษาไว้ซึ่งการมีสุขภาพที่ดี ลดความเครียด ป้องกันโรค และเพิ่มคุณภาพชีวิต แตกต่างจากการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติต่อสุขภาพของตนในเชิงรับเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยหรือรักษาโรคต่างๆ โดยนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจะมองหาโอกาสในการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม (Holistic Health) ซึ่งสภาวะที่เหมาะสมของสุขภาพแบบองค์รวม เกิดจากองค์ประกอบทั้ง 6 มิติของการส่งเสริมสุขภาพ ดังภาพประกอบ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบ 2 มิติของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม (Holistic Health)

ที่มา: Global Wellness Institute (2020)

1) มิติด้านร่างกาย (Physical) คือ การบำรุงร่างกายให้แข็งแรงด้วยการออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และถูกหลักโภชนาการ และการพักผ่อนที่เพียงพอ

2) มิติด้านจิตใจ (Mental) คือ การเสริมสร้างความแข็งแรงด้านจิตใจผ่านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์

3) มิติด้านอารมณ์ (Emotional) คือ การได้ตระหนักรู้และยอมรับในความรู้สึกของตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และมีความรู้สึกเชิงบวกต่อสิ่งต่าง ในชีวิต

4) มิติด้านจิตวิญญาณ (Spiritual) คือ การได้ค้นหาความหมายและจุดประสงค์อันสูงสุดของชีวิต

5) มิติด้านสังคม (Social) คือ การส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่นในสังคมผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

6) มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) คือ การส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อมของโลก ได้สัมผัสและกลมกลืนไปกับธรรมชาติ ปรับสมดุลในร่างกายผ่านพลังงานจากธรรมชาติ

ณัฐวรรตี คณิตินสุนทรทอง (2559) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีการใช้บริการส่งเสริมสุขภาพรูปแบบต่างๆ เพื่อบำรุงร่างกายและเสริมสร้างสุขภาพที่ดี โดยที่บริการเหล่านั้นส่งเสริมให้เกิดสุขภาพในเชิงป้องกันแบบองค์รวม โดยรูปแบบของบริการสามารถจำแนกได้ 6 รูปแบบ ตามองค์ประกอบของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ได้แก่

1) บริการส่งเสริมสุขภาพทางร่างกาย เช่น สปาและการนวดเพื่อสุขภาพ อาหารสุขภาพ บันจี้กระยาน ฯลฯ

2) บริการส่งเสริมสุขภาพด้านจิตใจ เช่น โยคะ สมาธิบำบัด ไทชิ ฯลฯ

3) บริการส่งเสริมสุขภาพด้านจิตวิญญาณ เช่น การสวดมนต์ขอพร การเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือต่างๆ การใช้เวลากับบุคคลที่สำคัญในชีวิต ฯลฯ

4) บริการส่งเสริมสุขภาพด้านสังคม เช่น เครือข่ายการออกกำลังกายต่างๆ กิจกรรมนันทนาการร่วมกับบุคคลอื่น ฯลฯ

5) บริการส่งเสริมสุขภาพด้านอารมณ์ เช่น บริการให้คำปรึกษาชีวิต การใช้ดนตรีบำบัด การเสพศิลป์ ฯลฯ

6) บริการส่งเสริมสุขภาพด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัดด้วยป่าไม้ การใช้ภูมิทัศน์บำบัด กิจกรรมผจญภัยต่างๆ ฯลฯ

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2564) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทยว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย โดยจากการจัดอันดับของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Global Wellness Tourism: GWT) ในปี พ.ศ. 2558-2563 พบว่าการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทยสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศสูงสุดเป็นอันดับที่ 4 ในภูมิภาคเอเชีย รองจากประเทศญี่ปุ่น จีน และอินเดีย เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมและศักยภาพในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ เห็นได้จากองค์ประกอบในห่วงโซ่แห่งคุณค่าของความเป็นไทยในการให้บริการสู่ภาวะสุขสมบูรณ์

ภาพประกอบ 3 ห่วงโซ่แห่งคุณค่าของความเป็นไทยในการให้บริการสู่ภาวะสุขสมบูรณ์

ที่มา: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2564)

จากภาพประกอบ 3 สามารถอธิบายได้ว่า ห่วงโซ่แห่งคุณค่าของความเป็นไทยในการให้บริการสู่ภาวะสุขสมบูรณ์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนใหญ่ ดังนี้

1) พื้นฐานประเทศ ประกอบด้วย

1.1) ศาสนาต่างๆ ประเทศไทยให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการนับถือศาสนาที่หลากหลาย โดยแต่ละศาสนามีหลักคำสอนให้ทุกคนเป็นคนดี สร้างความสุขสงบจากภายในจิตใจ มองโลกจากความเป็นจริงตามธรรมชาติ บางศาสนามีการปฏิบัติสมาธิ ปฏิบัติโยคะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้เกิดภาวะสุขสมบูรณ์ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ และด้านจิตวิญญาณ

1.2) ประวัติศาสตร์ไทย ประเทศไทยมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมต่างๆ มากมายตั้งแต่อดีต จากการเคลื่อนย้ายประชากรระหว่างดินแดนรอบข้างและจากการติดต่อกับประเทศต่างๆ ส่งผลให้มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น จีน อินเดีย ลาว ขอม มอญ นำมาซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ ถ้ายทอดออกมาผ่านงานศิลปะ งานฝีมือ สถาปัตยกรรม เครื่องแต่งกาย ประเพณี วิถีชีวิต และอาหาร ซึ่งถือเป็นเสน่ห์ที่สามารถนำมาปรับใช้สำหรับการให้บริการส่งเสริมสุขภาพของแต่ละพื้นที่เพื่อสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ

1.3) วิถีชีวิต การเลี้ยงดู รูปแบบสังคมในระดับครอบครัวของประเทศไทยเป็นการอยู่ร่วมกันของคนหลายช่วงวัย ทำให้เกิดการเลี้ยงดูที่อบอุ่น ส่งผลถึงอุปนิสัยที่มีความเคารพผู้ใหญ่ อ่อนน้อมต่อมตน นุ่มนวล มีน้ำใจ และมีจิตบริการ ทำให้คนไทยมีเสน่ห์ในการให้บริการ ซึ่งเหมาะสมกับการให้บริการส่งเสริมสุขภาพที่ผู้ให้บริการต้องแสดงออกถึงความใส่ใจเป็นพิเศษ

1.4) ภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทย มีการเดินทางไปมาหาสู่กับประเทศที่มีพรมแดนทางบกติดต่อกับประเทศไทย ได้แก่ เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ซึ่งทำให้ภูมิภาคต่างๆ ในประเทศได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากประเทศที่มีพรมแดนทางบกติดกัน ภาคเหนือมีวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากล้านช้าง ล้านนา และพม่า ภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับขอม ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ภาคใต้ได้รับทางวัฒนธรรมจากอาณาจักรศรีวิชัย ภูมิประเทศติดกับทะเลทั้งสองฝั่ง มีเกาะ ทะเล และหาดทราย ที่สวยงามติดระดับโลก เช่นเดียวกับภาคตะวันออกที่มีทะเลที่สวยงามติดระดับโลก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประเทศไทยมีความหลากหลายในการให้บริการ ส่งเสริมสุขภาพที่เป็นเอกลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ และในส่วนของภูมิอากาศ ประเทศไทยมีอุณหภูมิที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักทำให้มีความสามารถในการให้บริการได้อย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

2) ทูทรัพย์ากรประเทศ ประกอบด้วย

2.1) ทูวัฒนธรรมไทย มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากวัฒนธรรมไทยเกิดจากการหล่อหลอมของความเชื่อทางศาสนา ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต การเลี้ยงดู และภูมิลำเนา ทำให้ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การไหว้ กิริยามารยาท การแต่งกาย อาหาร ประเพณี ฯลฯ ส่งผลต่อความแตกต่างและโดดเด่นในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทย

2.2) ทูด้านค่านิยม บุคลากร และประชาชน พื้นฐานด้านวัฒนธรรมและความเชื่อ ส่งผลถึงค่านิยมของคนไทยซึ่งสะท้อนออกมาทางลักษณะบุคลิกที่แสดงถึงความเป็นมิตรและอบอุ่น ทำให้บุคลากรของไทยในงานบริการมีคุณภาพ

2.3) ทูด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศของประเทศไทยมีความสวยงาม มีความหลากหลายของทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ทะเล รวมถึงมีภูมิทัศน์ที่สวยงามและแปลกตา จึงส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในพื้นที่ต่างจังหวัด

3) จุดเด่นและคุณค่าของประเทศไทยในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย

3.1) อาหารไทย ถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของประเทศ เนื่องจากรสชาติของอาหารหลายชนิดที่อร่อยจนมีชื่อเสียงระดับโลก อีกทั้งยังมีประโยชน์ตามหลักโภชนาการที่เกิดจากการนำสมุนไพรไทยมาเป็นวัตถุดิบในอาหาร นอกจากนี้ประเทศไทยยังส่งเสริมเรื่องความปลอดภัยในอาหาร เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ ซึ่งช่วยในการส่งเสริมสุขภาพทางร่างกายได้เป็นอย่างดี

3.2) มารยาทและประเพณี จากพื้นฐานทางวัฒนธรรมส่งผลให้คนไทยมีกิจกรรมยามาที่เรียบง่าย นุ่มนวล และอ่อนช้อย เมื่อนำมาปรับใช้กับการให้บริการ สามารถช่วยในการสร้างความประทับใจให้กับผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี ในด้านของประเพณี ประเทศไทยมีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะมวยไทย ซึ่งเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมจากทั้งคนไทยและต่างชาติ เห็นได้จากการที่สถานให้บริการส่งเสริมสุขภาพหลายแห่งนำกีฬามวยไทยมาเป็นกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านร่างกาย อีกผู้รับบริการยังได้เรียนรู้ทักษะศิลปะในการป้องกันตัวอีกด้วย

3.3) ความหลากหลายและความเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ ประเทศไทยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรม ศาสนา และสังคม จากหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศจีน และประเทศอินเดีย ส่งผลให้การให้บริการส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทยมีรูปแบบที่หลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น บริการโยคะแบบอินเดีย การรำมวยจีน หรือการต๋อยมวยไทย ถือเป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นของประเทศไทยในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2552) ได้ระบุถึงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของประเทศไทย โดยแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการเดินทางท่องเที่ยว ดังนี้

1) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบแพทย์แผนไทย เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชม เรียนรู้ รวมถึงการรับการรักษาอาการเจ็บป่วยหรือบริการส่งเสริมสุขภาพด้วยรูปแบบการแพทย์แผนไทยหรือการนวดไทยจากสถานที่ที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพตามมาตรฐานในประเทศไทย

2) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบอาหารสมุนไพร เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมแหล่งเพาะปลูกสมุนไพรและเรียนรู้กระบวนการประกอบอาหารและเครื่องดื่มจากสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ รวมถึงการรับประทานอาหารสมุนไพรเพื่อบำรุงสุขภาพ

3) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบสมุนไพรชนบท เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชนบทในต่างจังหวัดเพื่อเยี่ยมชมและเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการนำสมุนไพรมาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพ โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับหมอพื้นบ้านและกลุ่มสมาคมที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรในพื้นที่นั้นๆ

4) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบเกษตรธรรมชาติ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมพื้นที่ที่มีการทำเกษตรธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ที่ไม่มีการใช้ยาฆ่าแมลงและไม่ใช้ปุ๋ยเคมี รวมถึงเรียนรู้วิธีการเพาะปลูกพืชผักต่างๆ จากเกษตรกรหรือปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการปลูกผักสำหรับบริโภคเอง

5) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบน้ำพุร้อนและอาบน้ำแร่ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมและพักผ่อนหย่อนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีน้ำพุร้อนและบ่อน้ำแร่ หรือสถานที่ใกล้เคียงที่มีการให้บริการอาบน้ำแร่เพื่อบำบัดสุขภาพ

6) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบฝึกสมาธิและบำเพ็ญภาวนา เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่มีความสงบท่ามกลางธรรมชาติ เช่น วัดป่าในพื้นที่ชนบท โดยมีการทำกิจกรรมสมาธิบำบัดตามหลักปฏิบัติของพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมสุขภาพด้านจิตใจและจิตวิญญาณ ผ่อนคลายความเครียดจากชีวิตประจำวัน

7) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบแหล่งธรรมชาติ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีกิจกรรมการเดินป่าหรือปั่นจักรยานเพื่อเยี่ยมชมความสวยงามของธรรมชาติ และเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งนิยมท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติและป่าธรรมชาติ

ทั้งนี้ในชุมชนบ้านสวายสอพบว่ามีการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบอาหารสมุนไพร โดยชุมชนมีการนำผลผลิตที่ได้จากการทำเกษตรอินทรีย์ คือ ข้าวอินทรีย์ ผักอินทรีย์ และสมุนไพร มาใช้ประกอบการทำอาหารท้องถิ่นเพื่อให้บริการด้านอาหารแก่นักท่องเที่ยว 2) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบสมุนไพรชนบท โดยภายในชุมชนมีพื้นที่ในการเพาะปลูกสมุนไพรเพื่อนำมาใช้ประกอบการทำอาหาร ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการเก็บเกี่ยวและเรียนรู้ภูมิปัญญาในการนำสมุนไพรมาใช้ประกอบอาหาร รวมถึงประโยชน์ของสมุนไพรชนิดต่างๆ 3) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบเกษตรธรรมชาติ โดยชุมชนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสาธิตการทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ของชุมชน และ 4) การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบแหล่งธรรมชาติ โดยชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มุ่งเน้นการสำรวจพื้นที่ธรรมชาติภายในชุมชนเพื่อส่งหนานกระเรียนพันธุ์ไทยที่สามารถพบเจอได้ภายในชุมชนบ้านสวายสอ

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจึงถือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีการคาบเกี่ยวรวมกันกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ของการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฯลฯ โดยนักท่องเที่ยวมีการทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อบำรุงรักษา ดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน และสร้างสมดุลสำหรับการมีสุขภาพแบบองค์รวมที่ดี โดยที่องค์ประกอบของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ประกอบไปด้วย 6 มิติ ได้แก่ มิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกับมิติของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม

2.1.2 การท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (2558) ให้ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism: CBT) ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ตระหนักถึงความสามารถในการดำรงสภาพอยู่ได้ต่อไปในอนาคตของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมภายในชุมชน โดยชุมชนมีบทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางและเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแล ซึ่งชุมชนและผู้อยู่อาศัยในชุมชนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์หลักที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรายได้เสริมที่เกิดขึ้นในชุมชนจากการกระจายรายได้สู่ชุมชนโดยการท่องเที่ยว ชุมชนและผู้อยู่อาศัยเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และเกิดการอนุรักษ์ สืบพอดทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน อันได้แก่ ธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้คงอยู่คู่กับชุมชนสืบไปและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2564) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือของคนในชุมชนในการออกแบบการท่องเที่ยวและนำเที่ยวภายในชุมชนให้เกิดเป็นประสบการณ์คุณภาพจากวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นของชุมชน ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ นักท่องเที่ยวแบบส่วนตัวและนักท่องเที่ยวแบบองค์กร โดยประเทศไทยมีหลายชุมชนที่มีการจัดทำกรท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนไว้ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมของคนในชุมชนกับผู้มาเยือนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

กูดวิน และซานทิลลี (Goodwin and Santilli, 2009) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน ซึ่งชุมชนเป็นเจ้าของเอง ทั้งนี้ชุมชนมีบทบาทในการออกแบบ บริหารจัดการ ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง

ฮาราดา (Harada, 2016) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องคำนึงถึงบทบาทของชุมชนในการเป็นเจ้าของและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งการท่องเที่ยวถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงช่วยสร้างโอกาสแก่องค์กรชุมชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน

แฮตตัน (Hatton, 1999) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดจากแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในระดับสูงในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พัฒนาและดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการท่องเที่ยวจะเข้าสู่ชุมชนโดยตรง บางชุมชนอาจมีการจัดตั้งกลุ่มชมรมหรือสมาคมที่มีความสอดคล้องกับ

อัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อรวบรวมและกระจายรายได้แก่สมาชิกในกลุ่มที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน นอกจากนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังช่วยทำให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนอันเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่ช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนของตน

พิมพีระวี โรจน์รุ่งส์ตย์ (2553) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการท่องเที่ยว โดยชาวบ้านในชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางและรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงมีสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพยากรต่างๆ และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นมีหลากหลาย เช่น ความเป็นธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ประวัติศาสตร์ของชุมชน นอกจากนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังถือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยสามารถแบ่งความสำคัญออกเป็น 4 ด้านได้แก่

1) ความสำคัญต่อการวางแผนการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนมุ่งเน้นที่กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการวางแผนการท่องเที่ยวภายในชุมชน หากมีการวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ดี จะส่งผลต่อความสามารถในการวางแผนการท่องเที่ยวในระดับประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากชุมชนถือเป็นพื้นที่พื้นฐานที่ต้องคำนึงถึงเมื่อมีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยว

2) ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดจากความสมัครใจและความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน เมื่อมีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลประโยชน์ที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะกระจายสู่สมาชิกในชุมชน อีกทั้งสมาชิกในชุมชนยังมีการเรียนรู้กระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อันนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน อย่างยั่งยืน

3) ความสำคัญต่อองค์กรในระดับภูมิภาค ประเทศ กลุ่มประเทศ และโลก การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกๆระดับ ตั้งแต่องค์กรระดับท้องถิ่น ไปจนถึงองค์กรระดับโลก หากชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรที่ให้การสนับสนุนด้วย

4) ความสำคัญต่อรายได้ของชุมชน โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศยากจน หากชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน จะนำมาซึ่งความสามารถในการสร้างรายได้ในระยะยาวจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไม่ว่าจะเป็กรายได้หลักหรือรายได้เสริม โดยรายได้เหล่านั้นจะถูกระบายสู่สมาชิกในชุมชนอย่างทั่วถึง อันนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของสมาชิกในชุมชน

พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวขึ้นจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีประโยชน์ในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน เกิดอาชีพ และเกิดการกระจายรายได้แก่คนในชุมชน อีกทั้งยังช่วยอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนให้คงอยู่คู่กับชุมชนสืบไป

วีระพล ทองมา (2559) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด ซึ่งชุมชนมีสิทธิในการจัดการและเป็นเจ้าของ โดยต้องจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้ครอบคลุมการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปพร้อมกัน มีส่วนช่วยให้ชุมชนเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนผ่านความร่วมมือของทุกภาคส่วนภายในชุมชนอันส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนกับผู้มาเยือน และเกิดการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรด้านต่างๆ ของชุมชน

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถพัฒนาต่อยอดให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพร่วมด้วยได้ หากชุมชนนั้นมีทรัพยากรที่มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและมีบุคคลที่มีองค์ความรู้ในการดูแลส่งเสริมสุขภาพ โดยสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน เนื่องจากแนวโน้มความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีไทย

ดังนั้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนมุ่งเน้นบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน การออกแบบและดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดจากความร่วมมือและความสามัคคีของทุกภาคส่วนในชุมชน ตั้งแต่ผู้นำชุมชนไปจนถึงชาวบ้าน อาจมีการจัดตั้งกลุ่มชมรมหรือสมาคมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวและกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลประโยชน์ให้ชุมชนเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน เกิดการอนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของชุมชน ให้คงอยู่คู่กับชุมชนสืบไป

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวคิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ดังตาราง 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 การวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	การท่องเที่ยวโดยชุมชน
การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและปรับสมดุลสุขภาพกายและสุขภาพจิต ซึ่งนักท่องเที่ยวมีการเรียนรู้และแสวงหากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อบำรุงและดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ประกอบด้วยมิติทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านจิตวิญญาณ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม	การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวจากความร่วมมือของคนในชุมชน โดยนำทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมภายในชุมชนมาจัดการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวมีการเรียนรู้วิถีชีวิตและภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ทั้งนี้ชุมชนมีบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พัฒนาและดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยที่ชุมชนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง
การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	
การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและเรียนรู้วิถีชีวิตกับภูมิปัญญาของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับชีวิตประจำวันและปรับรูปแบบวิถีชีวิตให้มีคุณภาพ โดยนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมในมิติทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านจิตวิญญาณ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งกิจกรรมพัฒนาขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน โดยคนในชุมชนมีบทบาทในการพัฒนากิจกรรมและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งหมดและชุมชนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง	

ที่มา: การวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยตัวผู้วิจัย

สามารถกล่าวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดจากการผนวกกรรมกันของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังชุมชนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยมีการทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อบำรุงรักษา ดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน และสร้างสมดุลสำหรับการมีสุขภาพองค์รวมที่ดี ซึ่งองค์ประกอบของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ประกอบไปด้วย 6 มิติ ได้แก่

มิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีคนในชุมชนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งหมดให้แก่นักท่องเที่ยว โดยกิจกรรมเหล่านั้นสามารถพัฒนาขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงสามารถสอดแทรกไปในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีการดำเนินการอยู่แล้วเพื่อต่อยอดให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมสุขภาพและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันและปรับรูปแบบวิถีชีวิตให้มีคุณภาพ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการทำการศึกษาศักยภาพและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวาย โดยสามารถแบ่งปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพและการจัดการได้ดังนี้

2.2.1 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีกระบวนการในการศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ โดยทำการวิเคราะห์ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวจากองค์ประกอบการท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎีองค์ประกอบการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555) กล่าวว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักเป็นอย่างต่ำ หรือเรียกว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A's ดังนี้

1) สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attractions) คือ ความสามารถของสถานที่ท่องเที่ยวในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปยังสถานที่นั้นๆ และสามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งความต้องการและความสนใจที่หลากหลายของนักท่องเที่ยวส่งผลต่อความแตกต่างกันของสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว โดยสามารถแบ่งสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1.1) ความธรรมชาติของทัศนียภาพและทิวทัศน์ เช่น ทะเลสาบ แม่น้ำ ชายหาด หุบเขา น้ำตก ป่าไม้ ฯลฯ

1.2) ภูมิอากาศ เช่น ท้องฟ้าปลอดโปร่ง แสงแดดไม่แรงจนเกินไป อุณหภูมิมีความเหมาะสมพอดีเย็นสบาย อากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลภาวะ ฯลฯ

1.3) คุณค่าทางวัฒนธรรม เช่น มรดกทางประวัติศาสตร์ที่ยังคงหลงเหลืออยู่จนถึงปัจจุบันที่มีความน่าสนใจ โบราณสถาน ศาสนสถาน อนุสรณ์สถาน ฯลฯ

1.4) วิถีชีวิตของชุมชน เช่น วัฒนธรรมและประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ขนบธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชุมชน ฯลฯ

1.5) แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสัตว์ สวนสนุก สวนน้ำ สนามกีฬาต่างๆ ฯลฯ

1.6) กิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การชมแปลงสาธิตเกษตร การปั่นจักรยาน การปีนเขา การเดินป่า การส่องนก การดำน้ำ ฯลฯ

2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) คือ ความสามารถในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวด้วยระบบคมนาคมขนส่ง โดยมีเครือข่ายคมนาคมและเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและมีความปลอดภัย ทั้งนี้การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถพิจารณาได้จาก 6 ด้าน ดังนี้

2.1) ประเภทของการคมนาคมขนส่งเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว คือ ความเหมาะสมของประเภทการขนส่งในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น รถยนต์ รถไฟ เรือ เครื่องบิน ฯลฯ ทั้งนี้การขนส่งอาจมีการใช้หลายประเภทรวมกันได้

2.2) เส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว คือ มาตรฐานของเส้นทาง ความปลอดภัยของเส้นทาง เส้นทางที่ไม่แออัดเพื่อเข้าถึง ความสะดวกสบาย ฯลฯ

2.3) การคมนาคมขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว คือ คุณภาพ มาตรฐาน ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และจำนวนที่เพียงพอของรถสาธารณะที่ให้บริการในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือรถนำเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว

2.4) รูปแบบการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว คือ ยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวแบบส่วนตัวหรือหมู่คณะ เช่น รถเก๋ง รถตู้ รถบัส ฯลฯ

2.5) การอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะ คือ พื้นที่จอดรถ บริการล้างรถ บริการซ่อมบำรุงรถ ฯลฯ

2.6) ปัญหาการจราจรที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว คือ ปัญหาการจราจรที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พื้นที่จอดรถไม่เพียงพอ การจราจรประสบปัญหาติดขัด เสี่ยงรบกวนและมลพิษทางอากาศจากการจราจร ฯลฯ

3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) คือ การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการให้บริการต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพึงพอใจ

ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมให้เกิดการอยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้ง โดยสามารถแบ่งสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

3.1) อาคารและสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว จุดพักนักท่องเที่ยว ห้องสุขาสาธารณะ ฯลฯ

3.2) บริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น พื้นที่สำหรับทำกิจกรรม สวนหย่อมพันธุ์ไม้นานาชนิด ระบบแสงสว่าง ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ ฯลฯ

3.3) ความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรักษาความปลอดภัยจากการโจรกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยหากเกิดการฉลัดหลงในแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ

3.4) บ้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บ้ายแผนที่บ่งบอกบริเวณต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว บ้ายนำทางภายในแหล่งท่องเที่ยว บ้ายเตือนอันตราย ฯลฯ

คูเปอร์ และ โบนิเฟซ (Cooper and Boniface, 1998) ได้จำแนกองค์ประกอบการท่องเที่ยวออกเป็น 4 องค์ประกอบ หรือเรียกว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยว 4 A's ได้แก่

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) คือ เอกลักษณะเฉพาะตัวของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว สามารถเป็นได้ทั้งทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น

2) การเข้าถึง (Accessibilities) คือ เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องมีความสะดวกสบายและปลอดภัย

3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ โครงสร้างพื้นฐานภายในแหล่งท่องเที่ยวที่จัดสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

4) บริการเสริมที่นักท่องเที่ยวควรได้รับ (Ancillary Services) คือ บริการอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสิ่งที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถจัดบริการให้ได้ เช่น โรงพยาบาล สำนักงานไปรษณีย์ ธนาคาร ฯลฯ

ดิกแมน (Dickman, 1996) กล่าวถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ควรมีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ หรือเรียกว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 A's ได้แก่

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) คือ องค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและต้องการเดินทางไปยังสถานที่นั้นๆ ซึ่งสามารถแบ่งสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นหลายประเภท เช่น สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งดึงดูดใจทางศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ โดยในแหล่งท่องเที่ยวอาจมีสิ่งดึงดูดใจได้มากกว่า 1 อย่าง

2) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) คือ องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจมากขึ้น ช่วยสร้างประสบการณ์ที่ดีและความประทับใจให้นักท่องเที่ยว โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมให้เข้าร่วมในขณะที่พักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยว นั้น เช่น กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมดูนก กิจกรรมปั่นจักรยาน ฯลฯ

3) ความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibilities) คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวเพื่อเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะ เป็นความเร็ว ความปลอดภัย คุณภาพของเส้นทาง การเชื่อมโยงเส้นทางกับพื้นที่โดยรอบ และพาหนะที่มีให้บริการ อีกทั้งยังรวมถึงการเข้าถึงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในช่องทางออนไลน์ต่างๆ

4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ องค์ประกอบที่แหล่งท่องเที่ยวจัดให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยถือเป็นการบริการและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก จุดบริการนักท่องเที่ยว ระบบสาธารณูปโภคน้ำ ไฟฟ้า สัญญาณโทรศัพท์ ฯลฯ

5) ที่พัก (Accommodations) คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักแรมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว โดยต้องคำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบห้องพัก จำนวนห้องพักที่เพียงพอ ราคาที่เหมาะสม คุณภาพการให้บริการ ความสะดวกในการเดินทางไปยังที่พัก และระยะทางระหว่างที่พักกับแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ไกลกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบด้านต่างๆ ที่ประกอบรวมกันภายในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)

ความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibilities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และที่พัก (Accommodations) องค์ประกอบเหล่านี้สะท้อนถึงศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากหากแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ที่มีคุณภาพ จะส่งผลต่อความสามารถในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ และยังส่งผลถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย

2.2.2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า การจัดการการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ โดยต้องบริหารบุคคลเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนมีประสิทธิภาพ และต้องมีการประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติตามแผนการท่องเที่ยวด้วย

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวขนาดเล็กที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในฐานะผู้เป็นเจ้าของชุมชน โดยนำทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นสิ่งที่มีภายในชุมชนมาจัดให้เกิดเป็นการท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรต่างๆ เหล่านั้นด้วย

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2561) กล่าวว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องบริหารและจัดการการท่องเที่ยวให้คงไว้ซึ่งสิ่งที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชน วัฒนธรรมชุมชน และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ การจัดการการท่องเที่ยวอาจช่วยให้ชุมชนสามารถฟื้นฟูวิถีชีวิตดั้งเดิมที่เลือนหายให้กลับมามีการดำเนินใหม่อีกครั้ง และช่วยให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้เสริมอีกด้วย

ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2560) กล่าวว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องเริ่มต้นจากความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยต้องร่วมกันวางแผนในการพัฒนา บริหารจัดการ สร้างกฎกติกา และรับผิดชอบร่วมกัน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นต้องสามารถจัดโปรแกรมท่องเที่ยว เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยว หรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่สามารถนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนได้ สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้อันมีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยวได้ และต้องคำนึงถึงการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย โดยการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) การรับรู้ถึงประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวของคนในชุมชน 2) องค์ประกอบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) การวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยว 4) การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวของชุมชนให้ได้รับการรับรองและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5) การทำการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน และ 6) การจัดการห่วงโซ่อุปทานในการจัดการท่องเที่ยว

พจนาน ศวนศรี (2546) กล่าวว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมพัฒนา ออกแบบ และวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งคำนึงถึงการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านธุรกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยกำหนดองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ 4 ด้านประกอบด้วย

1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน ชุมชนต้องมีการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและหลักความยั่งยืน และทรัพยากรทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของชุมชน อันเป็นสิ่งที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน โดยชุมชนต้องอนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่วัฒนธรรมเหล่านั้นให้คงอยู่ควบคู่กับชุมชนสืบไป

2) องค์การชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอย่างเป็นระบบสังคมที่มีความเข้าใจร่วมกันในกระบวนการพัฒนาชุมชนและกระบวนการดำเนินการต่างๆ รวมถึงการมีปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในด้านต่างๆ อย่างหลากหลายที่พร้อมถ่ายทอดประสบการณ์แก่คนในชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินการและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

3) การจัดการ คือ กฎระเบียบหรือกติกาต่างๆ ที่มีภายในชุมชนโดยใช้เพื่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งคนในชุมชนต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและพัฒนาชุมชนให้เกิดความสมดุล ความยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้หากชุมชนมีผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิด และวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความเข้าใจในหลักการจัดการท่องเที่ยว จะส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนายั่งยืน

4) การเรียนรู้ คือ กิจกรรมภายในชุมชนที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน รวมถึงส่งเสริมให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน

นอกจากนี้ พจนาน ศวนศรี (2546) ยังได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 10 ขั้นตอน ดังนี้

1) การให้ข้อมูลแก่ผู้นำชุมชนหรือกลุ่มที่มีความสนใจในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นข้อมูลผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2) การกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการชักชวนให้ผู้นำชุมชนและกลุ่มองค์กรต่างๆ ของชุมชนมาร่วมถกประเด็นและตัดสินใจร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3) การศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับชาวบ้านในชุมชน โดยทำการศึกษาทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่

3.1) การสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินทำกินโดยรอบชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำแผนที่รอบนอกชุมชน และการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งก่อสร้างภายในชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำแผนที่ภายในชุมชน

3.2) การศึกษาวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และประวัติศาสตร์ ของชุมชน

3.3) การศึกษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของคนในชุมชน

3.4) การศึกษาการรวมกลุ่มต่างๆ ของชาวบ้านในชุมชน เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลด้านศักยภาพ ข้อจำกัด และปัญหาภายในชุมชน

4) การร่วมวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชาวบ้าน เพื่อให้ชุมชนได้เห็นถึงศักยภาพ ข้อจำกัด และปัญหาที่มีภายในชุมชน รวมถึงโอกาสในการพัฒนาชุมชนและความเสี่ยงของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์แล้วจึงนำมาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

5) การพัฒนาศักยภาพและลดจุดด้อยของชุมชนร่วมกับชาวบ้าน โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

5.1) การรวบรวมข้อมูลเพื่อค้นหาเอกลักษณ์ของชุมชน

5.2) การปรับปรุงองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของชุมชน มีมาตรฐานความปลอดภัย และไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

5.3) การปรับปรุงองค์ประกอบด้านที่พักและมาตรฐานความสะอาดของชุมชน

5.4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งนำไปสู่การทราบถึงขีดความสามารถด้านทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรธรรมชาติในการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงความสามารถในการพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

6) การวางแนวทางในการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน 2) กำหนดรูปแบบ

การท่องเที่ยวของชุมชนโดย 3) พัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน 4) กำหนดข้อกำหนดในการจัดสรรผลประโยชน์แก่ชาวบ้าน และ 5) กำหนดกฎและกติกาในการปฏิบัติตามของชาวบ้าน และนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งกระบวนการนี้ ดำเนินการมีส่วนร่วมกับองค์กรภายในชุมชนที่มีอยู่ ทำการเพิ่มบทบาทและหน้าที่ขององค์กร ในการดำเนินงาน ทั้งนี้หากยังไม่มีองค์กรใดๆ ภายในชุมชน อาจทำการจัดตั้งองค์กร เพื่อรับผิดชอบในส่วนนี้

7) การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งให้หน่วยงานรับรู้ ข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่พัฒนาขึ้น และเพื่อช่วยกระจายข้อมูลแก่ผู้สนใจ

8) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนรอบทดลอง โดยการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กับนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองเพื่อประเมินความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

9) การสรุปและประเมินผลของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนหลังเสร็จสิ้น การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวในทุกครั้งและในทุกๆ 3-6 เดือน

10) การพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน โดยการฝึกอบรมและการศึกษาดูงาน นอกพื้นที่ ซึ่งเป็นการศึกษาดูงานในพื้นที่ชุมชนอื่นที่มีการจัดการท่องเที่ยว

วิระพล ทองมา (2559) กล่าวว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องคำนึงถึง ศักยภาพ 2 ส่วน ดังนี้

1) การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.1) ความสามารถของผู้นำชุมชนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ชุมชนและสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ความสามารถในการวางแผนทางเพื่อแก้ไขปัญหาและ จุดบกพร่องต่างๆ และความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ ซึ่งส่งผลถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

1.2) ความพร้อมในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน

1.3) พิจารณาเอกลักษณ์และผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของชุมชน เพื่อนำมา พัฒนาเข้ากับการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

1.4) ความพร้อมด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

1.5) การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง จัดการสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศภายในชุมชนให้เหมาะแก่การเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อดึงดูดให้

นักท่องเที่ยวก่อให้เกิดความต้องการเดินทางมาสัมผัสประสบการณ์และเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชน

1.6) ความสามารถในการบูรณาการความต้องการประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ได้เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน

2) การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.1) การให้ข้อมูลแก่ชุมชนในประเด็นเรื่องผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว หากชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยว

2.2) การศึกษาศักยภาพทรัพยากรในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน โดยทำการศึกษาศักยภาพธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องทำการศึกษาร่วมกับชาวบ้านในชุมชนเพื่อให้ทราบถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ของชุมชน นอกจากนี้จำเป็นต้องศึกษาถึงสภาพปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ของชุมชนอีกด้วย

2.3) การวิเคราะห์ศักยภาพ ข้อจำกัด โอกาส และความเสี่ยง ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนร่วมกับองค์กรของชุมชนที่มีอยู่ โดยให้องค์กรนั้นมีบทบาทและหน้าที่เพิ่มเติมในการจัดการการท่องเที่ยว แต่หากไม่มีองค์กรของชุมชน อาจทำการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบในส่วนนี้ เมื่อได้ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์แล้วจึงทำการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชน พัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน และประเมินอัตราการจัดสรรผลประโยชน์แก่ชาวบ้านในชุมชน รวมถึงการสร้างกฎกติกาในการปฏิบัติของชาวบ้านและนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยว นอกจากนี้จำเป็นต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แจ้งให้ทราบถึงการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนและช่วยในการประชาสัมพันธ์แก่ผู้ที่สนใจ

2.4) การทดลองดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทดลองท่องเที่ยวตามโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนและทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน จากนั้นทำการประเมินผล โดยแยกการประเมินผลเป็น 2 ช่วง คือ 1) การประเมินผลและถอดบทเรียนเมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จในทุกครั้ง และ 2) การประเมินผลตามช่วงระยะ 3 ถึง 6 เดือน เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมากขึ้น

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชนที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของคนในชุมชน โดยมีองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยว

โดยชุมชนทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ และ 4) การเรียนรู้ มีกระบวนการในการประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเตรียมความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีการร่วมกันศึกษา ทรัพยากรทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมของชุมชน จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ศักยภาพ ข้อจำกัด โอกาส และความเสี่ยงในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงเข้าสู่ กระบวนการวางแผน ออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยว และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของ ชุมชน โดยมอบหมายให้องค์กรของชุมชนมีหน้าที่ในการวางแผนและบริหารจัดการ หรือหากชุมชน ไม่มีองค์กรเลย สามารถทำการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบในการจัดการการท่องเที่ยวโดย ชุมชน และเมื่อได้ผลลัพธ์จากการวางแผนแล้วจำเป็นต้องทำการทดลองดำเนินการท่องเที่ยวและ ถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลอง เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมิน ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ชุมชน ต้องมีบทบาทในการบริหารและอนุรักษ์ทรัพยากรต่างๆ ที่นำมาใช้จัดการการท่องเที่ยวให้เกิด ความยั่งยืนของทรัพยากรเหล่านั้นอีกด้วย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยนำข้อมูล ที่ได้มาทำการวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่ง แนวคิดรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน โดยมีรายละเอียดการ วิเคราะห์ ดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน
กระบวนการวางแผนด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อนำแผนที่ได้มาปฏิบัติตามเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยที่ทุกขั้นตอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการและคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน	การท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและเรียนรู้วิถีชีวิตกับภูมิปัญญาของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ โดยชุมชนต้องมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งคนในชุมชนมีบทบาทในการพัฒนากิจกรรมและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งหมด
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	
การวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนและนำแผนที่ได้มาปฏิบัติตาม ซึ่งองค์กรชุมชนมีบทบาทในการดำเนินการในทุกขั้นตอน ตั้งแต่กระบวนการในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่สามารถนำมาปรับเข้ากับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การประเมินความเป็นไปได้และการเตรียมพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงทำการทดลองและประเมินผลการดำเนินการ	

สามารถสรุปได้ว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนเป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยที่องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่ต้น เริ่มจากขั้นตอนการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนที่สามารถนำมาพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ จากนั้นจึงทำการประเมินความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนและเตรียมพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาวางแผนการจัดการการท่องเที่ยว พัฒนาโปรแกรมนำเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ โดยต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนด้วย เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวางแผนและพัฒนาข้างต้นแล้ว ต้องทำการทดลองดำเนินการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองเพื่อประเมินผล โดยทำการถอดบทเรียนร่วมกับชุมชนเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับแก้ไขในจุดที่บกพร่องและนำไปเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนตามที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกทำการศึกษา

องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากแนวคิดของ พจนา สนวนศรี (2546) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้ เนื่องจากการศึกษาองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้ สามารถนำมาซึ่งเนื้อหาที่ครอบคลุมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ คนในชุมชนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการพัฒนากิจกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ถวิลวดี บุรีกุล (2548) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนควรคำนึงถึงสิทธิในการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมเสนอความคิด วางแผน ตัดสินใจ และปฏิบัติ ตามความสมัครใจ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ภายในชุมชน โดยเมื่อเข้าโครงการต่างๆ แล้วจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน

มนัส สุวรรณ (2549) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนควรเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนถือเป็นเจ้าของและเป็นผู้อยู่อาศัยพื้นที่ ดังนั้นคนในชุมชนจำเป็นต้องได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ตั้งแต่กระบวนการระดมความคิด การร่วมกันปฏิบัติ การร่วมประเมินผล และการร่วมรับผิดชอบ

จินตวีร์ เกษมสุข (2554) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นกระบวนการในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม ตั้งแต่การร่วมเสนอความคิดจากองค์ความรู้ตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่วนบุคคล การร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการจัดการและดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในชุมชน การร่วมปฏิบัติตามแผนและแนวทางที่ได้กำหนดไว้ โดยคนในชุมชนมีหน้าที่พัฒนาทักษะและองค์ความรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการร่วมพัฒนาชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันตามที่ได้ร่วมกำหนดเป้าหมายไว้

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980) ได้จำแนกกระบวนการมีส่วนร่วมโดยสามารถจำแนกตามขั้นตอนในการมีส่วนร่วมได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การร่วมตัดสินใจ (Decision Making) คือ การร่วมประเมินและค้นหาความต้องการเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจตามลำดับความสำคัญของการพัฒนาหรือการแก้ไข

ปัญหา โดยได้ผลสรุปเป็นโครงการที่มีการกำหนดรายละเอียดของแผนและแนวทางการปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การร่วมดำเนินการ (Implementation) คือ การร่วมปฏิบัติตามแผนและแนวทางการปฏิบัติของโครงการที่ได้จากการตัดสินใจ โดยขั้นตอนนี้มีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ผู้เข้าร่วมอาจให้การสนับสนุนโครงการด้วยการใช้แรงกายในการลงมือทำ การใช้กำลังทรัพย์เพื่อสนับสนุน การใช้ทักษะการบริหารและประสานงาน การจัดอบรมเพื่อให้ข้อมูลความรู้ และฝึกฝนทักษะ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) คือ การร่วมรับผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบจากผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของโครงการ ซึ่งต้องจำเป็นต้องมีการกระจายผลประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนที่มีส่วนร่วมในโครงการ โดยผลที่ได้อาจเป็นทั้งผลทางด้านบวกที่เป็นประโยชน์และผลทางด้านลบที่เป็นข้อเสียหรือจุดบกพร่อง

ขั้นตอนที่ 4 การร่วมประเมินผล (Evaluation) คือ การร่วมตรวจสอบเพื่อวัดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยหากมีการตรวจพบปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ผู้เข้าร่วมทุกคนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นๆ

สุธี วรประดิษฐ์ (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริงนั้น ต้องเกิดจากความสมัครใจของคนในชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมต้องสามารถสร้างการรับรู้ถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งกิจกรรมนั้นไม่ขัดต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน นำมาสู่ความสมัครใจของคนในชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสามารถกำหนดโดยสังเขปได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การร่วมค้นหาปัญหาของชุมชน เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อสรุปของปัญหาที่มีภายในชุมชน 2) การร่วมวางแผน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น 3) การร่วมกำหนดกิจกรรม เพื่อตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่มีความเป็นไปได้สูงในการนำมาใช้ปฏิบัติอันนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ 4) การร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้ตัดสินใจและมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันให้สำเร็จ และ 5) การประเมินผลกิจกรรม เพื่อวัดผลความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรม โดยจำเป็นต้องให้สิทธิและอำนาจแก่ชุมชนในการเป็นศูนย์กลาง ซึ่งภาครัฐมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้วยการให้ข้อมูล คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือเท่านั้น

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาภายในชุมชน โดยคนในชุมชนมีสถานะเป็นเจ้าของและเป็นผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ ดังนั้นจึงควร

ได้รับสิทธิในการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ตั้งแต่การร่วมค้นหาความต้องการในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของชุมชน การร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อวางแผนแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในชุมชน การร่วมตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในชุมชน การร่วมปฏิบัติเพื่อดำเนินการตามกิจกรรมที่ได้ตัดสินใจ และการร่วมประเมินผลการปฏิบัติเพื่อวัดผลความสำเร็จในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยผู้วิจัยนำกระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนดังกล่าวมาปรับใช้ในการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ชุมชนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการมีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว สามารถจำแนกได้เป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

2.4.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

วชิรวัชร งามละม่อม (2558) กล่าวว่า ลักษณะประชากรศาสตร์มีความสำคัญต่อการศึกษาความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งความหลากหลายของลักษณะประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก การตัดสินใจ ความต้องการ และแรงจูงใจที่แตกต่างกันออกไป

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2550) กล่าวว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อรูปแบบและปริมาณอุปสงค์ของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ครอบครัวยุทธศาสตร์ อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ และสัญชาติ

วาสนา อ่องเยี่ยม (2546) ได้ระบุถึงองค์ประกอบของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมในการท่องเที่ยว โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) องค์ประกอบด้านอายุ ความแตกต่างด้านอายุส่งผลต่อลักษณะของอุปสงค์ในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน โดยในแต่ละช่วงวัยมีความสามารถในการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวต่างกัน ช่วงอายุในวัยเรียนมีเวลาแต่ไม่มีกำลังทรัพย์ ช่วงอายุในวัยทำงานมีกำลังทรัพย์แต่ไม่มีเวลา และช่วงอายุในวัยผู้สูงอายุมีกำลังทรัพย์และมีเวลา แต่อาจมีข้อจำกัดด้านสุขภาพ

2) องค์ประกอบด้านเพศ ความแตกต่างด้านเพศส่งผลต่ออรรถนิยามและพฤติกรรมที่มีต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งเพศหญิงและเพศชายมีทัศนคติและค่านิยมที่แตกต่างกัน เนื่องจากทั้งสองเพศถูกกำหนดบทบาทที่แตกต่างกันในแต่ละสังคมและวัฒนธรรม

3) องค์ประกอบด้านเขตที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) ได้แบ่งปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่

1) ปัจจัยด้านเพศ พื้นฐานทางพันธุศาสตร์ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความคิด ค่านิยม และทัศนคติ โดยบริบททางวัฒนธรรมและสังคมเป็นตัวกำหนดบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างเพศ

2) ปัจจัยด้านอายุ ความแตกต่างของกลุ่มอายุอย่างชัดเจน ส่งผลต่อรูปแบบของความคิด พฤติกรรม และความต้องการที่แตกต่างกัน

3) ปัจจัยด้านการศึกษา ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อรูปแบบของความคิด ค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

4) ปัจจัยด้านสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ และสถานะทางสังคมที่แตกต่างกัน โดยในแต่ละอาชีพ ระดับรายได้ และสถานะทางสังคมมีวัฒนธรรม ประสพการณ์ ทัศนคติ ค่านิยม และเป้าหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป

นอกจากนี้ ฐปนีย์ สุวรรณฉัตรชัย (2542) ได้กล่าวเพิ่มถึงปัจจัยด้านสถานภาพและปัจจัยด้านภูมิลำเนาด้วย ดังนี้

ปัจจัยด้านสถานภาพ สถานภาพที่แตกต่างกันระหว่างโสดกับสมรส ส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลจากผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ปัจจัยด้านภูมิลำเนา ภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นผลจากรูปแบบความคิดและการปฏิบัติตัวที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละภูมิลำเนา

จากการศึกษาแนวคิดปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ข้างต้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อนำมาปรับใช้กับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสามารถแบ่งการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ออกเป็น 7 ปัจจัย ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพสมรส 4) ภูมิลำเนา 5) ระดับการศึกษา

6) อาชีพ และ 7) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เนื่องจากปัจจัยทั้ง 7 ด้าน มีความจำเป็นต่อการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ เพื่อให้สามารถพัฒนา กิจกรรมที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะทาง ประชากรศาสตร์

2.4.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) กล่าวว่า มนุษย์มีการตอบสนองต่อความต้องการที่ถูก กำหนดโดยแรงจูงใจ ซึ่งความต้องการของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ โดยแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ ผลักดันให้มนุษย์เกิดการกระทำต่างๆ เพื่อให้บรรลุในสิ่งที่ปรารถนา (Beerli and Martin, 2004)

เมื่อกล่าวถึงแรงจูงใจในการท่องเที่ยว สามารถกล่าวได้ว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยว คือ แรงที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว หรือการโน้มน้าวใจให้ นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางท่องเที่ยว (Pizam & Mansfield, 1999) ซึ่งแรงจูงใจในการ ท่องเที่ยวส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ในการเดินทางท่องเที่ยว (Pearce and Lee, 2005)

แรงจูงใจในการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ แรงจูงใจแบบผลักดัน และแรงจูงใจแบบดึงดูด โดยแรงจูงใจแบบผลักดันหรือปัจจัยภายในเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายใน ตัวนักท่องเที่ยว เป็นแรงที่จุดชนวนและผลักดันให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว เช่น ความต้องการหลีกเลี่ยงจากความจำเจหรือความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ความต้องการเรียนรู้หรือสัมผัสประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ฯลฯ ส่วนแรงจูงใจแบบดึงดูดหรือปัจจัย ภายนอกเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากลักษณะเฉพาะและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว เป็นแรงที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดกระบวนการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น กิจกรรม การท่องเที่ยวต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวก ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ (บงกช ฤทธิชัยนุวัฒน์ งามสม, 2549; ฉลองศรี พิมล สมพงศ์, 2550; อัศวิน แสงพิบูล, 2551; ธรรมนูญ เพชรานนท์, 2559)

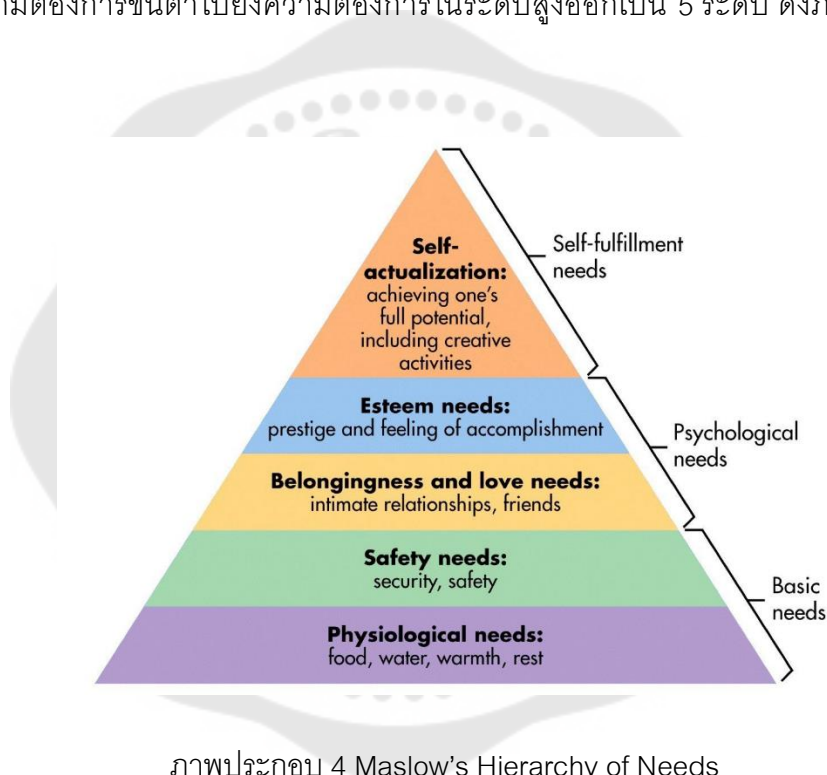
ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2550) กล่าวว่า การศึกษาแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของ มนุษย์มักนำทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์มาใช้ในการศึกษา โดยมีหลักความคิด ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1) มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการเป็นเหตุให้เกิดแรงจูงใจ โดยแสดงออกทางพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ซึ่งหากมนุษย์มีการตอบสนองความ ต้องการแล้วจะไม่มีแรงจูงใจอีก แต่หากยังไม่ได้ตอบสนองความต้องการ แรงจูงใจจะยังคงมีอยู่

2) มนุษย์มีความต้องการที่เป็นลำดับขั้น โดยเรียงจากความต้องการระดับพื้นฐานไปยังความต้องการในระดับที่ซับซ้อน

3) มนุษย์จะมีความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้น เมื่อสามารถตอบสนองต่อความต้องการในลำดับขั้นที่ต่ำกว่าได้ตามที่ต้องการแล้ว โดยที่การตอบสนองความต้องการในลำดับขั้นที่ต่ำเกิดจากปัจจัยภายนอกของมนุษย์ และการตอบสนองความต้องการในลำดับขั้นที่สูงเกิดจากปัจจัยภายในของมนุษย์

มาสโลว์ (Maslow, 1943) ได้จำแนกลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์โดยเรียงจากรดับความต้องการขั้นต่ำไปยังความต้องการในระดับสูงออกเป็น 5 ระดับ ดังภาพประกอบ 4 ได้แก่

ภาพประกอบ 4 Maslow's Hierarchy of Needs

ที่มา: แม็คคลาวด์ (McLeod, 2018)

1) ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิตหรือปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องแต่งกาย ยารักษาโรค และที่พักอาศัย ซึ่งถือเป็นความต้องการระดับขั้นที่ต่ำสุด

2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) คือ ความต้องการในการได้รับความรู้สึกปลอดภัยและมีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ โดยความต้องการระดับนี้จะเกิดขึ้นเมื่อสามารถตอบสนองความต้องการทางกายภาพได้ตามที่ต้องการแล้ว เช่น ความมั่นคงในการ

ประกอบอาชีพ ความมั่นคงในทรัพย์สิน ความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมโดยรอบ ความปลอดภัยจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นซึ่งกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ฯลฯ

3) ความต้องการความรักและสังคม (Belongingness and Love Needs) คือ ความต้องการได้รับความรักจากบุคคลรอบตัวและต้องการมีความเกี่ยวข้องกับผู้อื่น โดยความต้องการระดับนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตแล้ว เช่น การได้รับความรักจากครอบครัว การมีความสัมพันธ์เชิงคู่รัก การมีความสัมพันธ์อย่างสนิทสนมกับเพื่อน การได้รับการยอมรับในการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมหรือในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ฯลฯ

4) ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือในตนเอง (Self-esteem Needs) คือ ความต้องการสร้างความนับถือในตนเอง ยกสถานภาพและเกียรติยศให้สูงขึ้น สร้างความมั่นใจและภูมิใจในตนเอง โดยความต้องการระดับนี้จะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการยอมรับและได้รับความรักตามที่ต้องการแล้ว เช่น การได้เลื่อนขั้นในหน้าที่การงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น การได้ปรับฐานเงินเดือนที่สูงขึ้น การได้รับการยกย่องและให้อำนาจในการตัดสินใจจากผู้อื่น ฯลฯ

5) ความต้องการบรรลุความปรารถนาของตน (Self-actualization Needs) คือ ความต้องการความสมบูรณ์ในชีวิตตามเป้าหมายสูงสุดของชีวิตที่ตั้งไว้ ซึ่งมนุษย์มีความต้องการในระดับนี้ที่ไม่เหมือนกัน โดยความต้องการในระดับนี้ถือเป็นความต้องการระดับขั้นที่สูงสุดของมนุษย์

ทั้งนี้ ความต้องการทางกายภาพและความต้องการความมั่นคง จัดว่าเป็น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Needs) ความต้องการความรักและสังคม และ ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือในตนเอง ถือเป็นความต้องการทางจิตใจ (Psychological Needs) และ ความต้องการบรรลุความปรารถนาของตน เป็นความต้องการในการเติมเต็มตนเอง (Self-fulfillment Needs)

เพียร์ซ (Pearce, 1993) ได้นำทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ มาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว เรียกว่า ทฤษฎี Travel Career Ladder หรือ TLC โดยที่นักท่องเที่ยวอาจมีแรงจูงใจได้หลายระดับและมีระดับที่สูงขึ้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว สามารถแบ่งแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1) แรงจูงใจเพื่อการพักผ่อน (Relaxation) คือ แรงจูงใจที่สอดคล้องกับความต้องการด้านกายภาพ เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้ร่างกายและจิตใจได้รับการพักผ่อนและฟื้นฟู

2) แรงจูงใจเพื่อหาความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security) คือ แรงจูงใจในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อบำบัดจิตใจจากความตึงเครียดและความกังวลต่างๆ เช่น เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพ จะเกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อรักษาหรือส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพให้รู้สึกมั่นใจว่าตนได้มีสุขภาพที่แข็งแรง

3) แรงจูงใจเพื่อมีความสัมพันธ์ (Relationship) คือ แรงจูงใจในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความรักและพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว เช่น พัฒนาการความสัมพันธ์กับคู่รัก กระทบความสัมพันธ์ในครอบครัว เพิ่มความสัมพันธ์สนมระหว่างกลุ่มเพื่อน หรือได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับกลุ่มสังคมต่างๆ

4) แรงจูงใจเพื่อความภูมิใจและการพัฒนาตนเอง (Self-esteem and Development) คือ แรงจูงใจในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อโอกาสในการได้สัมผัสกับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน และการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบตัว ซึ่งก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง

5) แรงจูงใจเพื่อเติมเต็มในสิ่งที่ตนปรารถนา (Self-actualization or Self-fulfillment) คือ แรงจูงใจในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้ตนได้รู้จักตนเองมากขึ้นและตอบสนองต่อความปรารถนาที่มี ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในระดับขั้นที่สูงสุด

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวว่า นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) แรงจูงใจทางกายภาพ (Physical Motivation) คือ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากความต้องการให้ร่างกายและจิตใจได้รับการพักผ่อนและฟื้นฟูจากการเดินทางท่องเที่ยว

2) แรงจูงใจทางวัฒนธรรม (Cultural Motivation) คือ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากความต้องการเดินทางไปยังสถานที่ที่ไม่เคยไป เพื่อเรียนรู้ความแปลกใหม่ของวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของผู้คนในสถานที่นั้น

3) แรงจูงใจส่วนบุคคล (Personal Motivation) คือ แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการหรือความชื่นชอบส่วนบุคคลที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยว

4) แรงจูงใจด้านสถานภาพและชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation) คือ แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการยกระดับชีวิตให้สูงขึ้น ต้องการให้บุคคลรอบตัวเคารพและนับถือ ต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับตน

จี, เมเคนส์ และ ฉอย (Gee, Makens, and Choy, 1997) ได้จำแนกประเภทของแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1) แรงจูงใจด้านวัฒนธรรม คือ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความต้องการในการเรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น

2) แรงจูงใจด้านการพักผ่อนและการหนีจากสภาพที่จำเจ คือ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ละทิ้งความวุ่นวายจากชีวิตประจำวันและความตึงเครียดจากการทำงาน เพื่อสร้างความสมดุลให้แก่ชีวิต

3) แรงจูงใจด้านค่านิยมส่วนบุคคล คือ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบการท่องเที่ยวอันเป็นผลมาจากความชื่นชอบและความสนใจส่วนตัว

4) แรงจูงใจด้านการพบปะสังสรรค์ คือ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความต้องการในการพบเจอผู้คนใหม่ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเพื่อนร่วมทาง ผู้นำเที่ยว ชาวบ้านในชุมชน เป็นต้น

5) แรงจูงใจด้านค่านิยมของสังคม คือ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ตามกระแสค่านิยมของสังคม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามยุคสมัย

ดีศิริทัม (Deesilatham, 2018) ได้จำแนกปัจจัยของแรงจูงใจการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1) ปัจจัยด้านสุขภาพทางกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance) คือ การได้ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย บำรุงสุขภาพ และควบคุมน้ำหนัก

2) ปัจจัยด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence) คือ การปลีกวิเวกเพื่อให้พื้นที่และเวลาแก่ตนเองในการไตร่ตรองสิ่งที่สำคัญในชีวิต การสร้างความเข้าใจในสาเหตุของความทุกข์และความสุข และการอุทิศตนเพื่อให้ผู้อื่นพบเจอกับความสุข

3) ปัจจัยด้านการหลบหนีและการผ่อนคลาย (Escape & Relaxation) คือ การได้หนีจากจากความวุ่นวายในชีวิตประจำวัน ลดระดับความเครียด ปลดปล่อยความกังวล ปรับสมดุลสุขภาพจิตให้สดชื่น

4) ปัจจัยด้านการตามใจตนเอง (Self-indulgence) คือ การได้ทำสิ่งต่างๆ ตามที่ตนเองปรารถนา ตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง

5) ปัจจัยด้านความสำคัญต่อผู้อื่นและความแปลกใหม่ (Important to others and Novelty) คือ การได้ใช้เวลาร่วมกับบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต เช่น คนรัก ครอบครัว เพื่อน และได้สัมผัสประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ได้เรียนรู้เพื่อเติมเต็มในสิ่งที่ตนต้องการรู้

6) ปัจจัยด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-establish Self-esteem) คือ การสร้างความมั่นใจในตนเอง การสร้างความภูมิใจให้แก่ตนเอง การดูแลร่างกาย และรักในสิ่งที่ตนเองเป็น

จากแนวคิดแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) Gee, Makens, and Choy (1997) และ Deesilatham (2018) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยนำสามแนวคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ สามารถสรุปได้ว่าแรงจูงใจของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation) 2) ด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation) 3) ด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation) 4) ด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation) 5) ด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation) 6) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation) 7) ด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-establish Self-esteem Motivation) 8) ด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation) และ 9) ด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation) เนื่องจากแรงจูงใจทั้ง 9 ด้านดังกล่าว มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านความคาดหวังต่อการตอบสนองความต้องการจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

2.5.1 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

พะยอม ธรรมบุตร (2549) ได้กล่าวถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่สำคัญของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นหมายรวมถึงกิจกรรมนันทนาการด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการ

ดำเนินกิจกรรมจะกลายเป็นประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว อันส่งผลสู่การจดจำและความพึงพอใจที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้น นอกจากนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวยังช่วยสร้างรายได้ให้แก่แหล่งท่องเที่ยว

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวและช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามที่สนใจ โดยการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 A's ได้แก่ ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ ศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึง ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และศักยภาพด้านที่พัก โดยที่กิจกรรมการท่องเที่ยวนี้สามารถพัฒนาให้มีรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลายและแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของรูปแบบการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ด้วย

อริสรา เสยานนท์ (2560) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ เนื่องจากเป็นการช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชน โดยการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และต้องสามารถสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

กนกวรรณ คงพรม และคณะ (2563) กล่าวว่า ทรัพยากรในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนเป็นตัวกำหนดการพัฒนารูปแบบและลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นต้องช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวและสามารถสร้างความประทับใจต่อแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งนำไปสู่การเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวควรมุ่งเน้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

อธิป จันทร์สุริย์, จักรภัทร ประจักษ์ และ ชมาพร สุขทวี (2564) กล่าวว่า การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนควรนำอัตลักษณ์วิถีชีวิตของชุมชนมาปรับเข้ากับกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการได้สัมผัสและมีส่วนร่วมในวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชุมชน อีกทั้งยังเป็นการช่วยสืบต่อวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่สืบไป

จิตตานันท์ มีทิศ และ พัทธิธรีรา ผัดวงศ์ (2564) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวและการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจำเป็นต้องให้คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

ในการพัฒนา ซึ่งได้นำหลักแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นของ ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543) มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยประกอบด้วยหลักการ 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

สรุปได้ว่าการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเป็นสิ่งที่มอบประสบการณ์และความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นสิ่งที่สร้างแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น โดยที่กิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นต้องช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 A's ได้แก่ ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ ศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึง ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และศักยภาพด้านที่พัก ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นสามารถพัฒนาให้มีรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลายและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของรูปแบบการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ด้วย นอกจากนี้หากเป็นการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน จำเป็นต้องมุ่งเน้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย ตั้งแต่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการ 4M 1E เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยหลักการ 4M 1E เป็นหลักการที่นิยมใช้ในการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ของกระบวนการผลิต โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ด้าน ที่ส่งผลต่อการผลิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ (2560) กล่าวว่า การควบคุมคุณภาพในขั้นตอนการผลิตมีส่วนสำคัญต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าในผลผลิต โดยต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยในกระบวนการผลิต 4 ด้าน (4M in Production Process) ได้แก่

1) Man หรือ ทรัพยากรมนุษย์ คือ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตสินค้าหรือการให้บริการ ตั้งแต่การคิดค้น ออกแบบ วางแผน ไปจนถึงการดำเนินการ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด โดยต้องมุ่งเน้นที่การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรทั้งด้านความรู้ ทักษะ และจำเป็นต้องวางแผนมอบหมายหน้าที่งานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดเฉพาะด้านของบุคคล

2) Method หรือ วิธีปฏิบัติงาน คือ วิธีการที่ใช้ดำเนินการ ขั้นตอนต่างๆ และกระบวนการทำงานที่ทำให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ โดยวิธีปฏิบัติงานต้องกำหนดขั้นตอนให้ชัดเจนเพื่อประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและการให้บริการ ตั้งแต่การจัดการ การวางแผน การติดตาม การตรวจสอบ และการควบคุมการผลิตและการบริการ

3) Material หรือ วัสดุ คือ ทรัพยากรในการผลิต ได้แก่ วัสดุ วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และบริการ ที่นำมาใช้ในการผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ โดยผู้ผลิตต้องบริหารวัสดุให้เกิดความคุ้มค่าในการผลิตอย่างสูงสุด โดยคำนึงถึงต้นทุนและกำไรที่ได้จากการผลิต

ทั้งนี้อาจกำหนดเป็น Money หรือ เงินทุน แทน Material ได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสินค้าที่ทำการผลิตหรือรูปแบบของการให้บริการ

4) Machine หรือ เครื่องจักร คือ อุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ เครื่องจักรและเครื่องมือต่างๆ โดยต้องเลือกใช้เครื่องจักรหรือเครื่องมือให้เหมาะสมกับการผลิตสินค้าหรือการให้บริการ ควบคุมและดูแลคุณภาพของเครื่องจักรอยู่เสมอ เพื่อประสิทธิภาพในการผลิต

ศิริวัฒน์ นุปฎาเจริญ (2563) กล่าวว่า หลักการ 4M จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านมนุษย์ (Man) ที่สุด เนื่องจากศักยภาพของบุคลากรมีผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดการพัฒนาตนเองอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทักษะเฉพาะทางและองค์ความรู้ต่างๆ ตามความถนัดของบุคคลนั้นเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงการเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน

แพคตอรี วิซวล คอนโทรล (Factory Visual Control, 2021) ได้กล่าวเพิ่มถึงปัจจัยในกระบวนการผลิต 4M โดยเพิ่มปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment) ที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมของสถานที่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็น ความปลอดภัย ความสว่าง และบรรยากาศโดยรอบสถานที่ เมื่อนำปัจจัยทั้งหมดมารวมกัน จึงได้เป็นหลักการ 4M 1E

โสรัจจะ ช้ายคล้าย (2557) ได้กล่าวถึงหลักการ 4M 1E ว่าเป็นกลุ่มปัจจัย (Factors) ที่นิยมนำมาใช้ร่วมกับผังก้างปลาเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นกับสาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ มักใช้วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการผลิตสินค้าและบริการ

จากหลักการ 4M 1E ที่ทำการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักการ 4M 1E เป็นการบริหารคุณภาพของปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ 5 ด้าน ได้แก่ Man Method Material Machine และ Environment โดยทุกส่วนมีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลของการผลิตสินค้าและบริการ ทั้งนี้ ผู้วิจัยนำหลักการ 4M 1E มาปรับใช้กับการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าทางการท่องเที่ยวที่ต้องมีกระบวนการผลิตหรือพัฒนาจัดสร้างขึ้น โดยสามารถนำหลักการ 4M 1E มาบริหารควบคุมคุณภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ทำการพัฒนาขึ้น จำแนกเป็น 1) ด้านบุคลากร (Man) 2) ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method) 3) ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material) 4) ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine) และ 5) ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำหลักการ 4M 1E มาปรับใช้ในการสอบถามถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่ได้พัฒนาขึ้น ตามที่กำหนดไว้ในวิธีดำเนินการวิจัยในระยาะที่ 3.1

2.5.2 การออกแบบกิจกรรมนันทนาการ

ปฐมพร บำเรอ (2554) กล่าวว่า การนันทนาการ ในภาษาอังกฤษคือคำว่า Recreation มีความหมายว่า การสร้างขึ้นมาใหม่หรือการทำให้เกิดขึ้นใหม่ โดยเป็นการนำคำว่า Create ที่แปลว่า สร้างหรือทำให้เกิดขึ้น มาเติมคำอุปสรรค (Prefix) คำว่า Re- ที่แปลว่า ใหม่อีกครั้ง

บรรจง คนะวรรณ (2532) กล่าวว่า นันทนาการ คือ การสมัครใจเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมตามที่ตนสนใจในขณะที่มีเวลาว่าง เพื่อใช้เวลาว่างในการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้แก่ตนเอง โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมต้องสามารถช่วยบรรเทาความเครียดทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ ส่งเสริมให้ตนเองกลับมาสดชื่นและมีพลังในการกลับไปทำงานและดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป

สมบัติ กาญจนกิจ (2540) กล่าวว่า นันทนาการสามารถจำแนกการให้ความหมายออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1) นันทนาการ คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นในเวลาว่างเพื่อตอบสนองของความต้องการด้านร่างกายและจิตใจของผู้เข้าร่วม ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมผ่อนคลายความเครียดและความเหนื่อยล้าของร่างกายและจิตใจ สร้างความสดชื่นและพลังขึ้นมาใหม่

2) นันทนาการ คือ กิจกรรมที่ออกแบบขึ้นเพื่อผลลัพธ์ด้านอารมณ์ ความสุข สนุกสนานและความสุขสงบ และไม่ขัดต่อการยอมรับของสังคม โดยเปิดให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมในเวลาว่างด้วยความสมัครใจและไม่มีการบังคับ

3) นันทนาการ คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมอบประสบการณ์แก่ผู้มีเวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา อารมณ์ สุขภาพกาย และสังคม

4) นันทนาการ คือ กิจกรรมที่จัดโดยสถาบันทางสังคมหรือแหล่งศูนย์กลางทางสังคม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้พัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ ปรับอารมณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม

กำโชค เผือกสุวรรณ (2538) กล่าวว่า นันทนาการ คือ กระบวนการในการจัดกิจกรรมในโอกาสที่ทุกคนมีเวลาว่าง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความจรรโลงใจ พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสติปัญญา ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพ

ชูชีพ เยาวพัฒน์ (2543) กล่าวว่า การออกแบบกิจกรรมนันทนาการต้องไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม และกฎหมาย และต้องเป็นการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมเมื่อมีเวลาว่างจากภาระงานประจำด้วยความสมัครใจเท่านั้น ซึ่งกิจกรรมที่ออกแบบมุ่งเน้นที่การส่งเสริมสุขภาพทางกาย อารมณ์ สังคม และพัฒนาสติปัญญา ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2550) กล่าวว่า การออกแบบกิจกรรมนันทนาการต้องออกแบบให้กิจกรรมสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านร่างกายและจิตใจ กิจกรรมต้องสามารถส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจของผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีความอ่อนล้าจากภาระงานประจำหรืออาการหลังหายจากการเจ็บป่วย

2) ด้านอารมณ์และสติปัญญา กิจกรรมต้องสามารถส่งเสริมศักยภาพทางด้านอารมณ์และสติปัญญาของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผ่อนคลายความตึงเครียด การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการกล้าแสดงออก

3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมต้องสามารถส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณี ที่ดีงาม รวมถึงพัฒนาทักษะด้านการปรับตัวเพื่อเข้าร่วมสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

4) ด้านจริยธรรมและคุณธรรม กิจกรรมต้องส่งเสริมความมีน้ำใจนักกีฬาของผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย การรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้อื่น

การมีความรักและสามัคคีในหมู่คณะ การมีความรับผิดชอบ การเคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา รวมถึงฝึกฝนมารยาทของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) ได้จำแนกรูปแบบของการออกแบบกิจกรรมนันทนาการ ออกเป็น 15 รูปแบบ ได้แก่ 1) กิจกรรมนันทนาการศิลปะหัตถกรรม 2) กิจกรรมนันทนาการเกมกีฬา 3) กิจกรรมนันทนาการเดินรำ 4) กิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษา 5) กิจกรรมนันทนาการ พัฒนาจิตใจและความสงบสุข 6) กิจกรรมนันทนาการการละคร 7) กิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก 8) กิจกรรมนันทนาการดนตรีและร้องเพลง 9) กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมือง 10) กิจกรรมนันทนาการทางสังคม 11) กิจกรรมนันทนาการพิเศษ 12) กิจกรรมนันทนาการ วรรณกรรม (อ่าน พุด เขียน) 13) กิจกรรมนันทนาการบริการอาสาสมัคร 14) กิจกรรมนันทนาการ พัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ และ 15) กิจกรรมนันทนาการกลุ่มสัมพันธ์และมนุษย์สัมพันธ์

และได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของการจัดกิจกรรมนันทนาการไว้ดังนี้

1) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมและชุมชนใช้เวลาว่างได้อย่างมี ประโยชน์ได้รับความสนุกสนานและความสุขในชีวิต

2) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมและชุมชนได้พัฒนาสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิตใจ รวมถึงได้ปรับสมดุลของชีวิต

3) ช่วยส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้มีลักษณะนิสัย ที่พึงประสงค์ เพื่อให้เติบโตไปเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคต และสามารถช่วยป้องกันการ เกิดปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อีกด้วย

4) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมมีความเป็นพลเมืองดี ได้เรียนรู้ ความสำคัญต่อการมีความรับผิดชอบ เสริมสร้างคุณค่าของการมีน้ำใจแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่นและ สังคม การเสียสละเพื่อส่วนรวม

5) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมสามารถผ่อนคลายความตึงเครียดและ ความกังวลจากการใช้ชีวิตประจำวัน ได้ฝึกฝนการควบคุมอารมณ์และปรับบุคลิกภาพ รวมถึงได้พัฒนาด้านอารมณ์ ความสุขสนุกสนาน และความสุขสงบ

6) ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งกิจกรรมนันทนาการ สามารถจัดควบคู่กับการนำการเล่นพื้นเมือง วิถีชีวิต และประเพณีพื้นบ้าน มาบูรณาการร่วมกับ กิจกรรม รวมถึงมีแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานประวัติศาสตร์ โดยผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม เกิดการเรียนรู้และเกิดทัศนคติที่ส่งผลต่อจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ ของชาติ

7) ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนและประเทศชาติ กิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นสามารถส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมเห็นประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ซึ่งนำไปสู่การมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

8) ช่วยส่งเสริมการบำบัดรักษาสุขภาพกายและจิตใจ โดยกิจกรรมนันทนาการสามารถออกแบบเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ให้ความรู้ในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ การสร้างกำลังใจและแนวคิดเพื่อต่อสู้กับความทุกข์ทางกายและจิตใจ

9) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีทักษะในการทำงานเป็นทีม โดยกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ช่วยให้เกิดการละลายพฤติกรรมของกลุ่ม ผักผ่อนการกล้าแสดงออก เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม เสริมสร้างความสามัคคี และการเสียสละเพื่อส่วนรวม

10) ช่วยส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ตำรวจและทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ชายแดนของประเทศ

สรุปได้ว่าการออกแบบกิจกรรมนันทนาการเป็นกระบวนการในการออกแบบกิจกรรม เพื่อให้ผู้ที่มีเวลาว่างจากการดำเนินชีวิตประจำวันสามารถเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมได้ และไม่มีภาระบังคับให้ต้องเข้าร่วม โดยกิจกรรมที่ออกแบบขึ้นมุ่งเน้นที่การส่งเสริมสุขภาพกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพัฒนาสติปัญญา ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งกิจกรรมต้องไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม และกฎหมาย นอกจากนี้การออกแบบกิจกรรมนันทนาการสามารถออกแบบได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และประโยชน์ที่คาดหวังจากการจัดกิจกรรม รวมถึงศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่และความสามารถของผู้จัดกิจกรรมด้วย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการมาประยุกต์เข้ากับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน โดยทำการวิเคราะห์รูปแบบของการออกแบบกิจกรรมนันทนาการที่สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นต้องสามารถส่งเสริมสุขภาพของผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมและสอดคล้องกับองค์ประกอบของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมทั้ง 6 มิติ ได้แก่ มิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ชุมชนต้องมีบทบาทในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาใช้ในการพัฒนา กิจกรรม

ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชนต้องสามารถเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นด้วย ซึ่งจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยพบว่า รูปแบบของการออกแบบกิจกรรมนันทนาการที่สามารถประยุกต์เข้ากับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน มีดังนี้

1) กิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม และช่วยส่งเสริมสุขภาพด้านอารมณ์ จิตใจ รวมถึงสังคม ซึ่งในชุมชนสามารถจัดรูปแบบกิจกรรมประเภทนี้โดยการนำภูมิปัญญาของชุมชน เช่น งานประดิษฐ์จักรสาน การเย็บปักถักร้อย การทอเสื่อ ฯลฯ มาเป็นกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการทดลองทำ

2) กิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษา เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจและนิยมเลือกมากที่สุดหนึ่งประเภทเมื่อมีเวลาว่าง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มอบประสบการณ์ผ่านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) เช่น วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ ทัศนียภาพ ฯลฯ

3) กิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ออกแบบให้มีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการกระตุ้นอารมณ์สุขของผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ซึ่งอารมณ์สุขของมนุษย์มี 2 ลักษณะ คือ 1) อารมณ์สุขสนุกสนาน เกิดจากกิจกรรมที่กระตุ้นความรู้สึกตื่นเต้น แปลกใหม่ เช่น การปีนเขา การพายเรือ การเล่นกีฬา ฯลฯ และ 2) อารมณ์สุขสงบ เกิดจากกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตใจ สมาธิ และสติปัญญา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมได้รู้สึกถึงความสงบ ได้เรียนรู้ตัวเอง ปรับสมดุลทางจิตใจ ผ่อนคลายความตึงเครียดต่อสิ่งต่างๆ เช่น การนั่งสมาธิ การปฏิบัติโยคะ การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การผ่อนคลายด้วยการใช้เสียงเพลงบำบัด ฯลฯ

4) กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมือง เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ออกแบบให้ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมได้มีโอกาสใกล้ชิดกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งช่วยส่งเสริมสุขภาพกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เช่น กิจกรรมศิลปหัตถกรรมโดยชุมชน กิจกรรมเรียนรู้การทำเกษตร กิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นสามารถจัดดำเนินกิจกรรมได้ที่ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน แปลงเกษตร ฟาร์ม เป็นต้น

5) กิจกรรมนันทนาการทางสังคม เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ส่งเสริมให้เกิดความรักและสามัคคีระหว่างกัน เสริมสร้างสุขภาพทางกาย จิตใจ และสังคม

6) กิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ออกแบบเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness) ของผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ผักผ่อนพักชะลอการจัดการวิถีชีวิต (Lifestyle Management) ให้ข้อมูลและสร้างแรงจูงใจในการดูแลสุขภาพ ช่วยส่งเสริมสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เช่น การออกกำลังกาย การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการและปลอดภัยเพื่อสุขภาพ การปรับสมดุลสุขภาพกายและสุขภาพจิต การผ่อนคลายความตึงเครียดและวิตกกังวลในชีวิต ฯลฯ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปปรับเข้ากับลักษณะการดำเนินชีวิตเพื่อส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี

2.6 บริบทพื้นที่ชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

2.6.1 สภาพทั่วไป

ชุมชนบ้านสวายสอ เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนใกล้ตัวเมืองบุรีรัมย์เพียงประมาณ 17 กิโลเมตร จากตัวเมืองบุรีรัมย์ เป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนาอินทรีย์ ซึ่งชุมชนได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอในปี พ.ศ. 2559 มีแกนนำคือ นายทองพูน อุ่นจิตต์ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีวิสัยทัศน์ของกลุ่มวิสาหกิจคือ ข้าวดี มีคุณภาพ รักษาสีเขียวตลอด มีกำหนดกฎกติกาให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจทำนาด้วยรูปแบบอินทรีย์เท่านั้น ต่อมาได้มีการเปิดตัวเป็นหมู่บ้านชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี ภายใต้โครงการไทยนิยมยั่งยืน ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 มีจุดประสงค์ในการเปิดตัวเป็นหมู่บ้านชุมชนท่องเที่ยวของบ้านสวายสอเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวภายในชุมชนยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน สร้างรายได้และกระจายรายได้แก่คนในชุมชน และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ มากมาย (สยามรัฐออนไลน์, 2562)

การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอดำเนินการโดยสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ ซึ่งมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาจัดเป็นการท่องเที่ยว อาทิ แปลงนาอินทรีย์สาธิต โดมปลูกผักอินทรีย์ อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก และแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทยซึ่งถือเป็นจุดเด่นอีกหนึ่งอย่างของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสร่วมทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมการทดลองปลูกข้าว กิจกรรมการปลูกผัก กิจกรรมทดลองทำเสื่อกก กิจกรรมทำอาหารจากผลิตภัณฑ์ในชุมชน และกิจกรรมเที่ยวชมแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทย เป็นต้น โดยชุมชนมีผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์ที่ได้รับการรับรอง

และได้รางวัลชนะเลิศจากกรรมการข้าว เลือกก และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าก๊วย ซึ่งเป็นผ้าพื้นถิ่น
ของชุมชนบ้านสวายสอ (สยามรัฐออนไลน์, 2562)

2.6.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

ภาพประกอบ 5 แผนที่แสดงตำบลต่างๆ ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ม.ป.ป.)

ชุมชนบ้านสวายสอ ตั้งอยู่ที่หมู่ 7 ตำบลสะแกโพรง ซึ่งตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 78 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 44,094 ไร่ มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 218 เชื่อมต่อระหว่างอำเภอเมืองบุรีรัมย์-อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2563)

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลเมืองแฝง ตำบลสองห้อง อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลเสม็ด ตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ และตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

2.6.3 การปกครอง

ชุมชนบ้านสวายสอ เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งภายในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ เพื่อเป็นกลุ่มแกนนำของชุมชนที่มีบทบาทในการบริหารจัดการชุมชนและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านเกษตรกรรมด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน (สยามรัฐออนไลน์, 2562)

2.6.4 ทรัพยากรและทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.6.4.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

ชุมชนบ้านสวายสอเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี พ.ศ.2563 และเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงนิเวศ โดยมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ ข้าวอินทรีย์นกกกระเรียนหรือข้าวสารซึ่งได้รับรางวัลและมาตรฐาน Organic Thailand (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์, 2564) และยังมีนกกกระเรียนพันธุ์ไทย หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า นกเขียน พบเจอในพื้นที่ของชุมชนและบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ซึ่งมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกกระเรียนพันธุ์ไทยในบริเวณนั้นด้วย ทั้งนี้ นกกกระเรียนพันธุ์ไทยเป็นสัตว์ป่าสงวนของประเทศไทยตาม พรบ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 โดยนกกกระเรียนพันธุ์ไทยเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอเชื่อว่าหากพบเจอนกกกระเรียนพันธุ์ไทยจะนำมาซึ่งความโชคดี และเป็นสัญลักษณ์ของการมีชีวิตที่ยืนยาวในความเชื่อของชาวจีนปุ่่น อีกทั้งในประเทศจีนมีความเชื่อว่าการพบเจอนกกกระเรียนจะนำมาซึ่งการมีสุขภาพที่แข็งแรง (องค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562) โดยในปี พ.ศ. 2559 นกกกระเรียนพันธุ์ไทยในชุมชนบ้านสวายสอได้ออกไข่เองตามธรรมชาติเป็นรังแรกของประเทศ อันเป็นผลจากสภาพแวดล้อมของชุมชนบ้านสวายสอที่มีการทำนาด้วยระบบอินทรีย์ซึ่งเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยของนกกกระเรียนพันธุ์ไทย (ไทยโพสต์, 2561)

2.6.4.2 ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม

ชุมชนบ้านสวายสอเป็นชุมชนที่มีการอยู่อาศัยร่วมกันระหว่าง 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กลุ่มคนไทยเชื้อสายเขมร และกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาว โดยทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีวิถีการ

ดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรมมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะการทำนาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการทำนาเช่นเดียวกับในอดีต แต่มีการผลักดันส่งเสริมจากวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอให้ดำเนินการทำนาด้วยรูปแบบอินทรีย์ปลอดสารพิษและใช้พันธุ์ข้าวสารวัช ซึ่งการทำนาอินทรีย์ด้วยพันธุ์ข้าวสารวัช ได้กลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไปเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของ 2 กลุ่มชาติพันธุ์นี้ ยังสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านทางวัฒนธรรมการละเล่น ประเพณี และภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การแสดงรำพื้นถิ่นวิถีชาวนา การแสดงสีซอ และการแสดงรำนกกระเรียน เป็นต้น (เมธิตา ชัยศุภมวงคลลาภ, 2564)

ชุมชนบ้านสวายสอยังมีวัฒนธรรมการทอผ้าก๋วย หรือซิ่นก๋วย เป็นผ้าทอมือที่ใช้วิธีทอแบบโบราณ มีลักษณะการทอไขว้สลับกันไปมา เริ่มจากการกรอผ้าก๋วย และนำด้ายมาทำเป็นเส้นหลัก ซึ่งบนเครื่องที่ทอ ก่อนนำมามัดต่อกับฟืมที่ละเส้น แล้วจึงเริ่มทอ โดยลวดลายบนผ้าก๋วย ประกอบด้วย 5 สี ซึ่งแต่ละสีมีการสื่อความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) สีน้ำเงิน เป็นสีหลักของผ้าก๋วย สื่อถึงความอดทนในการทำนา ซึ่งเป็นสีที่ทำให้ไม่เบื่อง่ายจากการทำเกษตรอีกด้วย 2) สีแดง สื่อถึงความเข้มแข็งของหัวใจ และความโชคดีจากการสวมใส่ผ้าก๋วย 3) สีเหลือง สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์เปรียบเสมือนทุ่งนาในช่วงข้าวออกรวงเหลืองอร่าม 4) สีชมพู สื่อถึงความอ่อนหวานสวยงามของผู้หญิงที่สวมใส่ และ 5) สีขาว สื่อถึงความบริสุทธิ์และความรักที่มีต่ออาชีพการทำนาของชาวนา โดยชาวบ้านใช้สวมใส่เมื่อมีงานมงคลและประเพณีที่สำคัญภายในชุมชน รวมถึงสวมใส่เพื่อรับแขกบ้านแขกเมือง (บ้านสวายสอ ต.สะแกโพรง, 2564)

นอกจากนี้ยังมีการนำทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ได้แก่ ข้าวอินทรีย์นกกระเรียนหรือข้าวสารวัช มาแปรรูปเป็นขนมดินด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ซึ่งขนมดินอุดมไปด้วยสารอาหาร มีรสชาติหวานน้อย เหมาะสำหรับผู้รักสุขภาพ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์, 2564)

2.6.4.3 ทรัพยากรด้านมนุษย์

จากการที่ผู้ใหญ่บ้านของชุมชนบ้านสวายสอ นายทองพูน อุ่นจิตต์ ได้เป็นผู้คิดค้นการทำเกษตรอินทรีย์ของชุมชนบ้านสวายสอและประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก การทำเกษตรอินทรีย์จึงกลายเป็นภูมิปัญญาของชุมชนบ้านสวายสอและได้มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาดังกล่าวสู่สมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ ซึ่งมีบทบาทในการจัดการทั้งด้านการเกษตรกรรมของชุมชนและการท่องเที่ยวโดยชุมชนอีกด้วย (เมธิตา ชัยศุภมวงคลลาภ, 2564) และมีนางปรารถนา อุ่นจิตต์ ภรรยา

นายทองพูน อุ่นจิตต์ เป็นผู้ช่วยในการดูแลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ และดูแลในด้านการทำการตลาดเพื่อขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านในชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมและปฏิบัติตามกฎกติกาของชุมชน มีปราชญ์ชาวบ้านผู้มีทักษะและความสามารถ เช่น คุณยายจู้ มีธรรม ผู้มีทักษะและความชำนาญในการทอผ้าก๋วย ซึ่งเป็นผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน (ปรารธนา อุ่นจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

2.6.4.4 ทรัพยากรด้านสังคม

ชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอมีการผสมผสานระหว่าง 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กลุ่มคนไทยเชื้อสายเขมรและกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาว ซึ่งอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (เมริสา ชัยศุภมงคลลาภ, 2564) นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสออีกด้วย ซึ่งมีวิสัยทัศน์ คือ ข้าวดี มีคุณภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอมีส่วนร่วมในการจัดการทั้งด้านการเกษตรกรรมและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (สยามรัฐออนไลน์, 2562)

2.6.4.5 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1) อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก

อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มากเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นทะเลสาบน้ำจืดถูกสร้างขึ้นสำหรับการชลประทานและการประปา มีพื้นที่ขนาด 3,876 ไร่ ครอบคลุมอาณาเขตของ 3 ตำบลได้แก่ ตำบลบ้านบัว ตำบลเสม็ด และตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งห่างจากตัวเมืองประมาณ 13 กิโลเมตร ถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวใกล้ตัวเมืองอีกแห่งที่เป็นที่นิยมในการเดินทางไปพักผ่อนของชาวบุรีรัมย์ ซึ่งจุดเด่นที่ทำให้ผู้คนนิยมมาท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีทัศนียภาพและภูมิทัศน์ที่สวยงาม รวมถึงเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด มีความหลากหลายทางชีวภาพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความหลากหลายของสายพันธุ์นกทั้งนกประจำถิ่นและนกที่อพยพมายังพื้นที่ในแต่ละฤดูกาล ซึ่งมีจำนวนสายพันธุ์รวมทั้งหมดกว่า 170 สายพันธุ์ สถานที่แห่งนี้จึงเหมาะกับการมาชมนกเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ความหลากหลายของสัตว์ที่มาอยู่อาศัยแล้ว ยังมีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ป่า พืชน้ำ และสมุนไพรหลากหลายชนิด จึงเป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับการศึกษาแหล่งพันธุ์ไม้ทางธรรมชาติอีกด้วย โดยสถานที่นี้เปิดดำเนินการให้บริการในทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.00 น. จนถึง 17.00 น. และไม่มีค่าใช้จ่ายในการเที่ยวชม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560; สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561; บุรีรัมย์กฐ, 2564)

2) เส้นทางปั่นจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก

เส้นทางปั่นจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มากมีระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร จัดสร้างขึ้นจากความร่วมมือของจังหวัดบุรีรัมย์ร่วมกับโครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการดำเนินการสร้างเส้นทางปั่นจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มากให้เป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นการเดินออกกำลังกาย วิ่งออกกำลังกาย หรือปั่นจักรยานออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพ จึงจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา-อนุรักษ์ ที่เหมาะสำหรับทั้งการออกกำลังกายและการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อชมทัศนียภาพและนกหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งนับว่าเป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัดบุรีรัมย์ที่สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดบุรีรัมย์ในการผลักดันให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงกีฬา (สยามรัฐออนไลน์, 2560; บุรีรัมย์กฐ, 2564)

3) ศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย จังหวัดบุรีรัมย์

ศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวในตำบลสะแกโพรง ตั้งอยู่ที่บ้านหนองหัวลิง ซึ่งอยู่ติดกับชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยสามารถเดินทางเชื่อมโยงมาจากชุมชนบ้านสวายสอได้ สถานที่แห่งนี้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งมีขนาดพื้นที่ประมาณ 25-3-33 ไร่ ดำเนินการสร้างขึ้นโดยบริษัท น้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด (มหาชน) ร่วมกับองค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ภายใต้วางความร่วมมือระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกรมอนุรักษ์ และกรมชลประทาน เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวนันทนาการในการอนุรักษ์ถิ่นอาศัยของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ป่าที่มีความสำคัญระดับโลกในพื้นที่ภาคการผลิตของกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทยที่ถูกจัดให้เป็น 1 ในสัตว์สงวนของประเทศไทย และเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้คนและธรรมชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้ และยังถูกจัดให้เป็นศูนย์กลางแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสร้างสรรค์ของชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการบริการเชิงนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทยอีกด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์, 2563)

4) ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ

ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านทองพูล อุ้นจิตต์ เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ และได้รับความร่วมมือในการมีส่วนร่วมจากสมาชิกในชุมชน โดยศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ มุ่งเน้นการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้าวอินทรีย์นกระเรียนหรือข้าวสารซึ่ง เป็นพันธุ์ข้าวที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านสวายสอ ศึกษาดูงานที่มีประโยชน์ ได้แก่ สารแอนโทไซยานิน สารต้านอนุมูลอิสระ และธาตุเหล็กอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นที่ทำกรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสออีกด้วย (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2562; ทองพูล อุ้นจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

5) แปลงนาสาธิต บ้านสวายสอ

แปลงนาสาธิต บ้านสวายสอ เป็นแปลงนาที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านทองพูล อุ้นจิตต์ ได้มีการจัดเตรียมพื้นที่และสภาพแวดล้อมเพื่อการศึกษาและสาธิตการปลูกข้าวอินทรีย์นกระเรียนหรือข้าวสาร รวมถึงมีการจัดพื้นที่ตามรูปแบบการทำกรเกษตรตามหลักแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2 แปลง เป็นพื้นที่ที่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการทำนาข้าวให้แก่นักท่องเที่ยว (ทองพูล อุ้นจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

6) โดมปลูกผักอินทรีย์ บ้านสวายสอ

โดมปลูกผักอินทรีย์ บ้านสวายสอ เป็นโดมปลูกผักอินทรีย์ภายในชุมชนบ้านสวายสอ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวและสมุนไพรต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาเรียนรู้วิธีการปลูกผักสวนครัวและสมุนไพรด้วยวิธีเกษตรอินทรีย์ ปลอดภัยอีกทั้งชุมชนบ้านสวายสอยังมีการนำผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูกจากโดมปลูกผักอินทรีย์มาประกอบอาหารเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนบ้านสวายสออีกด้วย (ทองพูล อุ้นจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

7) กลุ่มทอผ้า บ้านสวายสอ

กลุ่มทอผ้า บ้านสวายสอ เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นบ้านของคุณยายจู้ มีธรรมชาติที่สวยงามบ้านผู้มีทักษะและความชำนาญในการทอผ้าด้วย โดยมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมสาธิตการทอผ้าด้วย ซึ่งเป็นผ้าที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านสวายสอ และเลือก

ชื่อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าก๊วยที่ทำการแปรรูปโดยชาวบ้านในชุมชน ซึ่งมีปีกเพิ่มลดลายนก กระเรียนพันธุ์ไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอีกหนึ่งสิ่งลงไปบนผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าก๊วยต่างๆ ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ขึ้นชื่อได้แก่ เครื่องแต่งกายจากผ้าก๊วย กระเป๋าผ้าก๊วยปักลายนกกระเรียนพันธุ์ไทย และหน้ากากอนามัยปักลายนกกระเรียนพันธุ์ไทย (ปรารธนา อุณจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

8) กลุ่มทอเสื่อกก บ้านสวายสอ

กลุ่มทอเสื่อกก บ้านสวายสอ เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากต้นกก โดยผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ เสื่อกกสมุนไพร ซึ่งเป็นเสื่อที่ใช้ในการปูนั่งและสามารถกันยุงได้ เนื่องจากมีการนำเอาตะไคร้หอม ซึ่งเป็นสมุนไพรที่สามารถกันยุงได้มาประกอบในการทอเสื่อกกด้วย ภายในพื้นที่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนในการทอเสื่อกก (ปรารธนา อุณจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

9) กลุ่มจักรสาน บ้านสวายสอ

กลุ่มจักรสาน บ้านสวายสอ เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักรสานต่างๆ ภายในพื้นที่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และได้ทดลองทำหัตถกรรมเครื่องจักรสาน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนด้านการจักรสาน (ปรารธนา อุณจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

10) กลุ่มทำขนม บ้านสวายสอ

กลุ่มจักรสาน บ้านสวายสอ เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมสอนทำขนมไทยแก่นักท่องเที่ยว และมีการทำขนมดิน ซึ่งเป็นขนมที่ขึ้นชื่อและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านสวายสอ โดยมีวัตถุดิบหลักคือ ข้าวสารซึ่ง เป็นพันธุ์ข้าวที่มีชื่อเสียงของชุมชน (ปรารธนา อุณจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

11) โฮมสเตย์บ้านสวายสอ

โฮมสเตย์บ้านสวายสอเป็นสถานที่ให้บริการด้านที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งให้บริการโดยสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ มีจำนวนทั้งสิ้นทั้งหมด 8 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุดถึง 60 คน โดยการให้บริการจะเป็นรูปแบบที่ขึ้นตรงกับศูนย์วิสาหกิจชุมชน

ข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ ซึ่งมีการจัดเตรียมทั้งด้านอาหารและการนำเที่ยวในชุมชน หากนักท่องเที่ยวต้องการเข้าพักสามารถติดต่อได้ที่ศูนย์วิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ (ปรารธนา อุ่นจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

12) วัดบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง

วัดบ้านสวายสอเป็นศาสนสถานของศาสนาพุทธที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยถือเป็นวัดเก่าแก่ประจำชุมชนบ้านสวายสอที่ชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอให้ความเคารพและศรัทธา และใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและงานบุญต่างๆ ของชุมชนอีกด้วย (ปรารธนา อุ่นจิตต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มกราคม 2565)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และ ปิยะพร ธรรมชาติ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่าชุมชนมีศักยภาพที่สามารถรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพ กลุ่มผู้ปลูกสมุนไพรและแปรรูปสมุนไพร เป็นกลุ่มชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพซึ่งมีความสนใจ มีความรู้ด้านสมุนไพร มีความรู้ด้านการบำบัดเพื่อสุขภาพ และมีความเข้าใจอย่างดีต่อรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวต่างๆ องค์กรจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนสำคัญและจำเป็นในการสนับสนุนตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งและเชื่อมโยงการเป็นเครือข่ายของธุรกิจชุมชน และเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวชุมชนอันเป็นผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างเป็นเครือข่ายที่ยั่งยืน นอกจากนี้ในงานวิจัยยังมีการกล่าวเพิ่มเติมว่า ถึงแม้ชุมชนจะมีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีในด้านการเกษตร สมุนไพร และไม้ดอกไม้ประดับ แต่ชุมชนไม่มีการพัฒนาที่น่าทึ่ง การบริหารจัดการไปปรับใช้ และขาดการสร้างกิจกรรมอันเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ภคินี วัชรปรีดา (2559) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนในจังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนของจังหวัดนครพนมเกิดจากการที่ชุมชนต้องการรักษาภูมิปัญญาในด้านอาหารและสมุนไพรของชุมชนเอาไว้และต้องการก่อให้เกิดเป็นรายได้เสริม ซึ่งการท่องเที่ยวช่วยให้อาชีพขึ้นในชุมชน อีกทั้งยังช่วยรักษาฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน ทั้งนี้ชุมชนต้องมีทรัพยากรการท่องเที่ยวอันมีคุณค่าและมีความสำคัญมากพอที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนของจังหวัดนครพนม มี 2 รูปแบบ คือ 1) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติที่นำไปสู่การใช้อาหารและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ 2) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยมีการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวศึกษา ประเพณี และวัฒนธรรมชุมชน โดยที่การจัดการการท่องเที่ยวประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3) การจัดการด้าน

กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวนั้นคือ องค์ความรู้ และการสนับสนุนและส่งเสริมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งในระดับชุมชนและในระดับจังหวัด ผลของการท่องเที่ยวต่อชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากช่วยให้ชุมชนมีรายได้เสริม จากเดิมที่มีรายได้แค่จากการทำเกษตรกรรม 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวช่วยให้เกิดการตระหนักต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของสมุนไพรและอาหารที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 3) ด้านวัฒนธรรม ช่วยฟื้นฟูและสืบทอดวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และ 4) ด้านสังคม ช่วยสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ชุมชนเกิดความสามัคคีกัน และเป็นทิศทางที่ช่วยให้ชุมชนเกิดความเจริญก้าวหน้า

กันตนา ภัทรโพธิวงศ์, ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปริดา และ พระปลัดประพจน์ สุภาภาโต (2564) ได้ศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงรักษาสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนยายชา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนยายชามีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควบคู่กับเชิงรักษาสุขภาพ มีการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น การสร้างเส้นทางปั่นจักรยาน การส่งเสริมสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทยและสมุนไพรต่างๆ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนวดแผนไทย วิถีชีวิตอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำเกษตรอินทรีย์และนำผลิตผลที่ได้มาสร้างเป็นสินค้าและบริการ เช่น อาหารไทย ขนมไทย และเครื่องดื่มออกแกนิค อีกทั้งยังนำแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนมาเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นรูปแบบที่ชุมชนยายชาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงรักษาสุขภาพของชุมชน อันเป็นผลให้เกิดรายได้และกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน

นนลณีย์ วรจรัสวิทย์, ภัทราวดี มากมี และ พูลพงศ์ สุขสว่าง (2562) ได้ศึกษาการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตลุ่มแม่น้ำบางปะกง โดยเริ่มจากการ 1) ประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่แต่เดิม 2) พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่แต่เดิม 3) ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ และ 4) จัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ซึ่งใช้เครื่องมือวิจัยดังนี้ 1) แบบสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบประเมินศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยว และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา คำนวณค่าร้อยละ และวิเคราะห์ SWOT ผลการศึกษาพบว่าศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตลุ่มแม่น้ำบางปะกงอยู่ในระดับกลาง สามารถพัฒนากิจกรรมการ

ท่องเที่ยวที่มีอยู่แต่เดิมโดยการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและศาสนาด้วยการท่องเที่ยวทางน้ำ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ มี 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่ได้จากการออกแบบ ได้แก่ กิจกรรมเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวชุมชนบางปะกง กิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน เรียนรู้วิถีชาวประมงบ้านคลองตำหรุ และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปากแม่น้ำบางปะกง สร้างแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดปีโดยเชื่อมโยงกับเทศกาล ประเพณีท้องถิ่น

ประพนธ์ เล็กสุมา, ธนวรรษ ดอกจันทร์, มัชฌิมา อุดมศิลป์, อารีรัตน์ พักเย็น และนิพล เชื้อเมืองพาน (2562) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในภูมิภาคตะวันตก จากการวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถทำได้ 3 รูปแบบ คือ 1) การเพิ่มกิจกรรม 2) การพัฒนากิจกรรมที่มีอยู่แต่เดิม และ 3) การประยุกต์ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการเพิ่มมูลค่า ซึ่งในภูมิภาคตะวันตกมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย 5 ชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ จังหวัดนครปฐม รูปแบบของการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นำเอาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของชุมชนมาประยุกต์ให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ โดยสามารถแบ่งแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของชุมชนได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพจิตใจ ซึ่งมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สงบจิตสงบใจ รู้สึกผ่อนคลาย และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพกาย ซึ่งมุ่งเน้นในการนำทรัพยากรเชิงเกษตรในชุมชนมาแปรรูปโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพแก่นักท่องเที่ยว 2) ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก จังหวัดราชบุรี รูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนที่นำทรัพยากรและผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาประยุกต์สร้างสรรค์เป็นกิจกรรมและผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพ เช่น กิจกรรมรับประทานอาหารเช้าเชิงสุขภาพ กิจกรรมเดินชมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ และการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวไปยังตลาดน้ำด้วยเส้นทางเดินทางทางน้ำ 3) ชุมชนป่าละอู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติโดยมีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาประยุกต์เพื่อสร้างเป็นกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ น้ำตกป่าละอู ต้นทุเรียนพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้า และช้างป่าจำนวนมาก อีกทั้งยังมีหมู่บ้านปกากะญอที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอีกด้วย ผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพที่สำคัญ คือนมวัวจากฟาร์มโคนมในชุมชน 4) ชุมชนหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี รูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญ ได้แก่ พุน้ำร้อนหนองหญ้าปล้อง สินค้าเกษตรพื้นบ้าน และศูนย์นวดผ่อนคลายเพื่อสุขภาพ ซึ่งชุมชนมีกิจกรรมเชิงสุขภาพที่

โดดเด่น สิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมแก่การให้บริการ บุคลากรที่มีองค์ความรู้ในเชิงสุขภาพ และ 5) ชุมชนหนองโรง จังหวัดกาญจนบุรี รูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นการท่องเที่ยวชุมชนที่มีการนำทรัพยากรในชุมชนมาประยุกต์เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพ เช่น ชุดอาหารท้องถิ่นเชิงสุขภาพ ในชุมชนมีการให้บริการกิจกรรมนวดเชิงสุขภาพ มีศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนที่มีความโดดเด่น และชุมชนสามารถบริหารจัดการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมเชิงสุขภาพได้ด้วยตัวเอง

วรพรรณ จันทรากุลศิริ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอายุวัฒนะในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอายุวัฒนะหรือเชิงส่งเสริมสุขภาพสามารถเป็นแนวทางในการสร้างความสมดุลในการดำรงชีวิต อันเป็นผลให้ปราศจากโรคภัยและมีอายุยืนยาว ซึ่งการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอายุวัฒนะมีการพัฒนาโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน เรียกว่า EMBN โมเดล ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อม (Environment) ควรจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสอากาศบริสุทธิ์ เช่น ปั่นจักรยาน เดินป่า และปลูกป่า เป็นต้น 2) ด้านอาหารและโภชนาการ (Healthy Nutrition) ควรจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงการรับประทานอาหารของนักท่องเที่ยว ต้องมีประโยชน์ สะอาด ปลอดภัย ถูกหลักโภชนาการ 3) ด้านสุขภาพกาย (Physical Body) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สุขภาพกายแข็งแรง สร้างความยืดหยุ่นทางกายภาพ เช่น การเล่นโยคะ และ 4) ด้านจิตใจ (Mind) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมส่งเสริมให้สุขภาพจิตแข็งแรง เกิดการผ่อนคลายความเครียด เช่น การฝึกปฏิบัติสมาธิ การเรียนรู้ปรัชญาชีวิต เป็นต้น

นัทชา สองหลวง (2561) ได้ศึกษาแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจำเป็นต้องศึกษาสภาวะปัจจุบันของสถานการณ์ภายในพื้นที่และศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพ โดยศึกษาจากองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 3) ด้านความสะดวกในการเข้าถึง 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ 5) ด้านที่พัก จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน พบว่า ศักยภาพและความพร้อมของจังหวัดขอนแก่นสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนให้เกิดขึ้นได้ โดยมีสิ่งดึงดูดใจที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานประกอบการให้บริการสปาและนวดแผนไทย รวมถึงสถานที่ปฏิบัติธรรมที่มีชื่อเสียง ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีการจัดดำเนินกิจกรรมในจังหวัดขอนแก่นในปัจจุบันมีรูปแบบที่ครอบคลุม ทั้งกิจกรรมรูปแบบส่งเสริมสุขภาพและกิจกรรมรูปแบบ

รักษาสุขภาพแบบครบวงจร เช่น การให้บริการสปา การนวดเพื่อสุขภาพ การแข่งขันกีฬาต่างๆ และการเรียนรู้ภูมิปัญญาการประกอบอาหารเพื่อสุขภาพ ในด้านความสะดวกในการเข้าถึง พบว่าจังหวัดขอนแก่นมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และเมืองธุรกิจไมซ์ (MICE City) ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าจากโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ทำให้จังหวัดขอนแก่นมีแนวทางการพัฒนาระบบอัจฉริยะด้านการแพทย์ โดยอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในการท่องเที่ยวรูปแบบเชิงการแพทย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรับบริการและวางแผนการรักษาได้อย่างสะดวก ส่วนการท่องเที่ยวรูปแบบเชิงส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดขอนแก่นมีการพัฒนาภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการจัดกิจกรรมเชิงส่งเสริมสุขภาพ และในด้านที่พัก พบว่า การให้บริการที่พักในจังหวัดขอนแก่นมีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ รวมถึงมีรูปแบบที่พักที่หลากหลายสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว หลัจากทำการศึกษาศถานการณ์ปัจจุบันและศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่นแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จากนั้นจึงข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น โดยนำเสนอตามองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ควรทำแผนส่งเสริมให้ชุมชนค้นหาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่มีความโดดเด่นและสอดคล้องกับการดูแลส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเป็นต้นทุนในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพ 2) ด้านองค์กรชุมชน ควรทำแผนเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสุขภาพ โดยเฉพาะองค์ความรู้จากภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการรักษาและบำบัดโรค ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย และการรักษาและส่งเสริมสุขภาพด้วยแพทย์ทางเลือก นอกจากนี้ ควรก่อตั้งกลุ่มองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพโดยตรง เพื่อเสริมสร้างโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา รวมถึงพัฒนาบุคลากรในชุมชนให้มีความรู้และความสามารถเพื่อรองรับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 3) ด้านการจัดการ ควรทำแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพให้ชัดเจน โดยมีรายละเอียดการบริหารจัดการด้านทรัพยากร การจัดการด้านวัฒนธรรม และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงจัดตั้งกฎและกติกาภายในชุมชน ซึ่งควรมีก่อนหรือกลไกการบริหารจัดการที่ชัดเจน เพื่อความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนควบคู่กับการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน โดยกระจายผลประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม และ 4) ด้านการเรียนรู้ ควรทำแผนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเชิง

สุขภาพ โดยออกแบบให้กิจกรรมมีรูปแบบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในองค์ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ดิลเลตต์, ดักลาส และแอนเจเอสกี (Dillette, Douglas and Andrzejewski, 2021) ได้ศึกษามิติของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม จากประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพระดับสากล (Dimensions of Holistic Wellness as a Result of International Wellness Tourism Experiences) พบว่า ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพซึ่งส่งผลต่อสุขภาพองค์รวมประกอบไปด้วย 4 มิติ ดังนี้ 1) มิติด้านร่างกาย (The Body) ถึงแม้การจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมด้านร่างกายจะช่วยส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีแบบองค์รวม แต่ควรตระหนักและใส่ใจเป็นพิเศษว่ากิจกรรมที่พัฒนานั้นต้องมีรูปแบบและลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ยากเกินไปจนกลายเป็นอุปสรรค เรื่องของอาหารการกินควรให้ความสนใจและชี้แจงรายละเอียดของอาหารในแต่ละมื้อให้ชัดเจน เรื่องของการให้บริการต่างๆ เช่น สปาและการนวด ควรตระหนักถึงความสามารถของผู้ให้บริการและพยายามรักษาคุณภาพของการให้บริการ รวมถึงเรื่องของการล้างสารพิษหรือสารที่ไม่ดีต่อสุขภาพต่างๆ ออกจากร่างกาย ผู้ให้บริการควรมีความเข้าใจในองค์ความรู้ของการล้างสารพิษออกจากร่างกายและระมัดระวังเป็นพิเศษ 2) มิติด้านจิตใจ (The Mind) เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและผ่อนคลายด้านจิตใจ การหลีกเลี่ยงความวุ่นวายต่างๆ และการเติบโตและพัฒนาตนเอง 3) มิติด้านจิตวิญญาณ (The Spirit) เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงอันลึกซึ้งด้านจิตวิญญาณอันเป็นผลมาจากการได้สัมผัสกับประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมของชุมชน หรือการปฏิบัติทางจิตวิญญาณ และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม (The Environment) ถือเป็นมิติที่สำคัญที่สุดในการวางรากฐานที่เหมาะสมซึ่งเอื้อต่อสุขภาพองค์รวม เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางกายภาพของพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเลือกพักอาศัย ประกอบไปด้วย ระดับและคุณภาพการให้บริการของพนักงาน ที่ตั้งของที่พัก ขนาดพื้นที่และบรรยากาศของห้องพัก ราคา และความแออัด

ดามิยานิค (Damijanić, 2019) ได้ศึกษาการส่งเสริมสุขภาพและวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อสุขภาพที่ดี ในการจัดสร้างการท่องเที่ยว (Wellness and Healthy Lifestyle in Tourism Settings) โดยมุ่งเน้นที่แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในการนำมาสร้างเป็นการท่องเที่ยว พบว่า มี 6 ปัจจัยของวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่สามารถนำมาสร้างเป็นการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) การควบคุมอาหาร 2) สมรรถภาพทางกาย 3) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) ความ

หลากหลายทางวัฒนธรรม 5) ความตระหนักด้านสุขภาพ และ 6) การพัฒนาตนเอง โดยความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในขณะที่ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพและสมรรถภาพถือเป็นปัจจัยด้านกายภาพ และความตระหนักด้านสุขภาพและการพัฒนาตนเองถือเป็นปัจจัยด้านปัญญา ซึ่งทั้งปัจจัยด้านกายภาพและปัญญา มีความสำคัญโดยทั่วไป แต่ระดับความสำคัญนั้นอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำหรือปานกลาง

ฮี เม็ง, ลิว บีเจียง และ ลี เหยาฉี (He Mang, Liu Biqiang and Li Yaoqi, 2021) ได้ศึกษาแรงบันดาลใจของนักท่องเที่ยว: ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นแรงบันดาลใจให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมได้อย่างไร (Tourist Inspiration: How the Wellness Tourism Experience Inspires Tourist Engagement) โดยสำรวจข้อมูลในเขตปกครองตนเองชื่อชู่ (Shizhu) ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและความงามของประเทศจีน พบว่าแรงบันดาลใจของนักท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การศึกษาสุนทรียศาสตร์ และการหลบหลีก ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังพบความสัมพันธ์เชิงบวกที่สำคัญระหว่างประสบการณ์และแรงบันดาลใจเมื่อนักท่องเที่ยวมีการเปิดรับเพื่อสัมผัสประสบการณ์ในระดับสูง โดยนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีแนวโน้มที่จะใช้เวลามากขึ้นในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพมากกว่าใช้เวลาไปกับความบันเทิง เนื่องจากกิจกรรมเหล่านั้นสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูสุขภาพและสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวอันส่งผลต่อการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่นักท่องเที่ยว

หวัง คา, ซู ฮองกัง และ หวง ลีหยวน (Wang Ka, Xu Honggang and Huang Liyuan, 2020) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและการตีตราเชิงพื้นที่: กรณีศึกษาของมณฑลบามา ประเทศจีน (Wellness Tourism and Spatial Stigma: A Case Study of Bama, China) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการตีตราจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่เกิดขึ้นใหม่อันเนื่องมาจากการเดินทางของผู้ป่วยเพื่อการท่องเที่ยว โดยศึกษาการรับรู้ของชาวบ้านประสบการณ์ที่ชาวบ้านพบเจอ และหาแนวทางในการจัดการผลกระทบเชิงลบของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งทำการศึกษาในพื้นที่เขตปกครองตนเอง Bama Yao หรือที่เรียกกันว่า Bama เป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เป็นโรคมะเร็งและโรคเรื้อรังอื่นๆ นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวบางรายเสียชีวิตในพื้นที่ระหว่างท่องเที่ยว ทำให้พื้นที่นี้ถูกตีตราว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีแต่คนป่วยโรคมะเร็งหรือโรคเรื้อรังต่างๆ มาเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า การหลีกเลี่ยงเข้ามาของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความท้าทายในพื้นที่ในการเปลี่ยนภาพจำ

ชาวบ้านรู้สึกสับสนเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในชุมชนที่ตนอยู่อาศัย และไม่เห็นด้วยกับการกล่าวว่่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในพื้นที่มีแต่นักท่องเที่ยวที่ป่วยเป็นมะเร็งและโรคเรื้อรัง อย่างไรก็ตามชาวบ้านรู้สึกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่พื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ส่งผลให้ชาวบ้านจงใจที่ย้ายที่อยู่อาศัยออกจากชุมชนเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตีตราว่าเป็นผู้ป่วยด้วย สำหรับการจัดการและต่อต้านการตีตราเชิงพื้นที่จำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชนว่าการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีทั้งนักท่องเที่ยวที่ป่วยและนักท่องเที่ยวที่มีสุขภาพดี รัฐบาลท้องถิ่นควรมีบทบาทในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในการช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้านท้องถิ่นที่มีต่อนักท่องเที่ยวที่เจ็บป่วย จากความกลัวปรับเปลี่ยนเป็นการดูแลเนื่องจากสาเหตุพื้นฐานของการตีตราของโรคมะเร็งในสาธาณณะเกิดจากความกลัว และสุดท้ายรัฐบาลกลางควรต้องรวมประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นเข้ากับระบบสุขภาพแห่งชาติ และเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อความเจ็บป่วยและการดูแล ทั้งนี้ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่อื่นที่ก่อกำเนิดใหม่ รัฐบาลท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่และสร้างภาพจำเชิงบวกของพื้นที่ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตีตราเชิงพื้นที่ โดยสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของบุคคลากรในพื้นที่และนักท่องเที่ยวทั่วไประหว่างการจัดทำสื่อให้ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ถูกต้องของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงควรมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวในวงกว้าง

อาร์ปาสี (Arpási, 2018) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ: อะไรเป็นสิ่งที่ดึงดูดผู้บริโภค (Wellness Tourism: What Motivates the Consumer) พบว่า แรงจูงใจส่วนตัวของนักท่องเที่ยวหรือแรงจูงใจภายในใจสำหรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัย เรียงลำดับจากผลการสำรวจจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) เพื่อการพักผ่อน ให้ตนเองได้พักจากความเหนื่อยล้าจากการใช้ชีวิตประจำวัน 2) เพื่อปรนเปรอตนเอง มอบสิ่งดีๆ ให้กับตนเอง 3) ให้ความสนใจในสุขภาพของตนเอง และ 4) ให้ความสนใจในตนเอง เป็นการทำตามความต้องการทั่วไปของตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” มุ่งเน้นรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมด 3 ระยะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

3.2 ระยะที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

3.3 ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

ผู้วิจัยมีกระบวนการเข้าถึงชุมชนผ่านการสอบถามประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ในประเด็นด้านแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยพบว่าจังหวัดบุรีรัมย์มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเริ่มจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการนำรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมาบูรณาการร่วมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อดึงศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความสอดคล้องกับการดูแลสุขภาพมาต่อยอดให้เกิดเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และได้สอบถามถึงชุมชนที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ในการพัฒนา ซึ่งประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ได้แนะนำพื้นที่ชุมชนบ้านสวายสอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาข้อมูลของชุมชนบ้านสวายสอโดยคร่าวและได้เดินทางไปยังชุมชนเพื่อพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้านด้วยตัวผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามถึงความต้องการของชุมชนบ้านสวายสอในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งทางชุมชนให้ผลตอบรับที่ต้องการให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เริ่มต้นกระบวนการดำเนินการวิจัยโดยทำการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนเบื้องต้นด้วยตัวผู้วิจัย โดยใช้เครื่องมือแบบฉบับที่ก จากนั้นจึงจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเพื่อนำมาใช้ประกอบในการศึกษาวิจัยในระยะ 1.1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ระยะที่ 1.1 การศึกษาศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1.1 ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ 12 ท่าน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (วานิช มาลัย และ อรสา ปานขาว, 2548) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

- 1) ผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ จำนวน 1 ท่าน
- 2) ประชาชนชาวบ้านที่เป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ร่วมกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสออย่างน้อย 3 ปี จำนวน 5 ท่าน
- 3) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอที่เป็นผู้มีความรู้มีความชำนาญ และมีประสบการณ์ร่วมกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสออย่างน้อย 3 ปี จำนวน 6 ท่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยในระยะที่ 1.1 ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยมีรูปแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบมีอิสระในการให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสร้างข้อคำถามแบบปลายเปิดในการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ดังนี้

1) คำถามนำ ผู้วิจัยสอบถามคำถามปลายเปิดที่นำไปสู่ประเด็นหลักของการเก็บข้อมูลวิจัย เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและลดความกังวลในการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

2) คำถามหลัก ผู้วิจัยสอบถามคำถามซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการในการจัดสนทนากลุ่มในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 2.1) ข้อคำถามเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ โดยมีหัวข้อคำถามที่ครอบคลุมในเรื่องสิ่งดึงดูดใจภายในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน ความสะดวกในการเข้าถึงชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน และที่พักภายในชุมชน โดยสร้างจากแนวคิดและทฤษฎีเรื่ององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ของดิกแมน (Dickman, 1996) และ 2.2) ข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ประกอบด้วยหัวข้อคำถามที่ครอบคลุมในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมภายในชุมชน องค์การชุมชนที่มีภายในชุมชน การจัดการภายในชุมชน และการเรียนรู้ภายในชุมชน โดยสร้างจากแนวคิดและทฤษฎีเรื่ององค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของพจนา สวนศรี (2546)

3) คำถามเพื่อการตรวจสอบ ผู้วิจัยสอบถามเพื่อตรวจสอบความครบและสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเพิ่มเติมข้อมูลที่ต้องการเพิ่ม

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้วิธีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมากำหนดขอบเขต เนื้อหา และคำถามแบบปลายเปิดของการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงนำข้อคำถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นนำข้อบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ เพื่อดำเนินการจัดทำ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2) ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์แก่ผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ และนัดหมายกำหนดการในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ซึ่งจะดำเนินการสนทนากลุ่มที่ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย

3) ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยวิธีการสนทนากลุ่มในวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เวลา 9.00 น. ถึง 11.30 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1) ระยะเวลา ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มกล่าวแนะนำตัว เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกัน และเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการกล่าวอธิบายถึงวัตถุประสงค์และขอบเขตของการสนทนากลุ่ม กระบวนการและวิธีการในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ชี้แจงข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติขณะที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม และแจ้งขออนุญาตในการบันทึกเสียงในระหว่างการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงเริ่มเริ่มต้นการสนทนากลุ่มด้วยคำถามนำ

3.2) ระยะเวลาแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยนำผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเข้าสู่ประเด็นหลัก ดำเนินการถามคำถามหลักตามที่ได้จัดเตรียมไว้ และกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม รวมถึงหาโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ระดมความคิดร่วมกันเองในกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา

3.3) ระยะเวลาสรุป เมื่อได้ข้อมูลครบในทุกประเด็นตามคำถามหลักที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ จึงนำเข้าสู่ระยะการจบสนทนากลุ่มด้วยการใช้คำถามเพื่อการสรุป และกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีสนทนากลุ่มมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในแต่ละข้อคำถาม จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ใจความสำคัญเพื่อสร้างข้อสรุปตามหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้ทำการจัดไว้ ควบคู่กับการนำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มา

ตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยตรวจสอบความเหมือนกันเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในด้านเวลา ด้านสถานที่ และบุคคล

3.1.2 ระยะเวลา 1.2 การศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยในระยะเวลาที่ 1.2 ได้แก่ นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยเป็นชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะประชากรที่ใช้ในการศึกษาในระยะเวลาที่ 1.2 ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และเป็นชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในระบะนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของคอคแรน (Cochran, 1953) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ไม่เกิน 5% และมีสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรที่ 0.1 โดยมีรายละเอียดการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)Z^2}{e^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

p แทน สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร

e แทน ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

คือ 5% หรือ 0.05

Z แทน ค่าปกติมาตรฐานที่ได้จากตารางแจกแจงแบบปกติมาตรฐาน ขึ้นอยู่กับระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ โดยกำหนดไว้ที่ 95% คือ $\alpha = 0.05$ หรือ $1-\alpha/2 = 0.975$ เปิดค่าตาราง Z ได้ 1.96

$$\text{แทนค่า } n = \frac{0.1(1-0.1)1.96^2}{0.05^2}$$

= 138.29

= 139 ท่าน

จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนเป็น 139 ท่าน ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 อ้างอิงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2552) พบว่าชุมชนบ้านสวายสอมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบอาหารสมุนไพร รูปแบบสมุนไพรชนบท รูปแบบเกษตรธรรมชาติ และรูปแบบแหล่งธรรมชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดโควตาในการเก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพใน 4 รูปแบบดังกล่าว โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรูปแบบละ 35 ท่าน ทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นจำนวนทั้งสิ้น 140 ท่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยในระยาะที่ 1.2 ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยที่ผู้วิจัยจัดทำการระบุข้อมูลทรัพยากรต่างๆ ของชุมชนบ้านสวายสอ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินถึงแรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนจากทรัพยากรข้างต้นของชุมชน (Scenario Question) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยชื่อชุมชนในข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ประเมินระดับแรงจูงใจที่มีต่อกรกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนจากทรัพยากรข้างต้นอย่างแท้จริง ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสร้างข้อคำถามของการศึกษาวิจัยในระยาะนี้ โดยแบ่งข้อคำถามในแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน รวม 34 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านประชากรศาสตร์ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามที่ใช้ถามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Form) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวนทั้งหมด 7 คำถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยสร้างจากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเรื่องปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ของศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) และ ฐปณี สุวรรณฉัตรชัย (2542)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยเป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Form)

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวนทั้งหมด 27 ข้อ โดยมีรายละเอียดข้อคำถามตามแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ ด้านการผ่อนคลายและหลบหลีกวิถีชีวิตที่จำเจ ด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก ด้านการปรนเปรอตนเอง ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ ด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง ด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง และ ด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม โดยสร้างจากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเรื่องแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวและแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) จี เมเคนส์ และ ฉอย (Gee, Makens and Choy, 1997) และ ดีศิริทัม (Deesilatham, 2018)

แบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามที่ให้เลือกลงคะแนนแรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ประยุกต์ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ด้วยการให้คะแนนแรงจูงใจ 5 ระดับ จัดเป็นการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยมีรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนต่อระดับแรงจูงใจดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีแรงจูงใจมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีแรงจูงใจมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีแรงจูงใจปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีแรงจูงใจน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำข้อบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามให้สมบูรณ์

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในการดำเนินการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม ซึ่งการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ต้องมีผลการพิจารณาเป็นผ่าน จึงสามารถนำไปใช้ได้

ตามเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาการแปลความหมาย ดังนี้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

การคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยใช้สูตรของ โรวินเนลลี และ แฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hubbleton, 1997) ซึ่งหากค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 หมายความว่า คำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหากค่า IOC น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.50 หมายความว่า คำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือตัดออก ผู้วิจัยตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา เท่ากับ 0.64 ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องและแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วมาทำการทดสอบเบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ท่าน (Gosset, 1908) จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้ต้องมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ซึ่งหากค่าที่ได้ใกล้เคียงกับ 1 มาก หมายความว่ามีความเชื่อมั่นสูง โดยผู้วิจัยกำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามนี้ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (Nunnally and Bernstein, 1994) เนื่องจากเป็นค่าที่เพียงพอในการยอมรับทางสถิติ โดยจากการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.918 กล่าวได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงเป็นที่ยอมรับในการวิจัย

4) เมื่อแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ผู้วิจัยจึงสามารถนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 ท่าน ตามที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูล คือ พื้นที่ที่คัดเลือกต้องมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ โดยมีการรับรองจากการได้รับรางวัลด้านการท่องเที่ยวหรือเป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดการท่องเที่ยวตามรูปแบบที่จัดดำเนินการ โดยพื้นที่ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบอาหารสมุนไพร ได้แก่ บ้านเล่าเรื่อง เมืองสมุนไพรปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นสถานที่ที่เปิดให้บริการเป็นร้านอาหารเพื่อสุขภาพ โดยนำสมุนไพรที่ปลูกเองจากโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและผักอินทรีย์จากชุมชนท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการประกอบอาหารและเครื่องดื่ม ได้รับรางวัล Thai SELECT จากกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และได้อยู่ในโครงการ Local Table โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ TakeMeTour อีกทั้งภายในยังเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ โดยจัดแสดงนิทรรศการบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ของจังหวัดปราจีนบุรีและจุดเริ่มต้นของการเป็นเมืองสมุนไพร (Herbal City) รวมถึงมีนิทรรศการให้ความรู้ด้านสมุนไพรและการนำสมุนไพรมาประกอบอาหารและเครื่องดื่ม อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่เยาวชนในการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร ทั้งนี้บ้านเล่าเรื่อง เมืองสมุนไพรปราจีนบุรี ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรในการให้ความรู้ด้านสมุนไพรเพื่อใช้ในการประกอบอาหารและเครื่องดื่ม และส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมต่างๆ (สุทธิดา อุ่นจิต, 2562)

2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบสมุนไพรชนบท ได้แก่ หมู่บ้านท่องเที่ยวสมุนไพรดงบัง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นแหล่งเรียนรู้สมุนไพรแห่งแรกของประเทศไทย มีกิจกรรมให้ความรู้ด้านสมุนไพรตั้งแต่ขั้นตอนการปลูก การเก็บเกี่ยว และการแปรรูปซึ่งสมุนไพรจากหมู่บ้านดงบังยังถูกส่งให้กับโรงพยาบาลอภัยภูเบศรอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นชุมชนโอท็อป (OTOP) ต้นแบบของจังหวัดปราจีนบุรี โดยมีกลุ่มสมุนไพรบ้านดงเป็นผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน (สิรางค์ กลั่นคำสอน, 2555)

3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบเกษตรธรรมชาติ ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวล่องเรือคลองมหาสวัสดิ์ จังหวัดนครปฐม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ในปี พ.ศ. 2550 โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว

เชิงเกษตรร่องเรือชมสวนเลียบบคลองมหาสวัสดิ์เป็นผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน (ผู้จัดการออนไลน์, 2552)

4) แหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี-จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ได้รับรางวัลเกียรติยศ Hall of Fame อุทยานธรรมชาติท่องเที่ยวไทย ในระดับยอดเยี่ยม ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 3 ปีซ้อน ในปี พ.ศ. 2551 2553 และ 2556 จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ผู้จัดการออนไลน์, 2556)

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่วันที่ 11 ถึง 26 มิถุนายน พ.ศ. 2565 จากนั้นเมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าวิจัยในระยะที่ 1.2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดช่วงพิสัยที่ 0.8 และกำหนดเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยของผลการวิเคราะห์ (ยุทธ ไทยวรรณ, 2549) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.20 – 5.00	หมายความว่า	มีแรงจูงใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.40 – 4.19	หมายความว่า	มีแรงจูงใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.60 – 3.39	หมายความว่า	มีแรงจูงใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย	1.80 – 2.59	หมายความว่า	มีแรงจูงใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.79	หมายความว่า	มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

ทั้งนี้ ผู้วิจัยนำเฉพาะผลลัพธ์ในด้านที่มีแรงจูงใจในระดับมากขึ้นไป มาวิเคราะห์ต่อในระยาะที่ 2

3.2 ระยะเวลาที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

ผู้วิจัยนำผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในระยะเวลาที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีขั้นตอนเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความสามารถของชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพด้านต่างๆ ตามรูปแบบการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม 6 มิติ ด้วยการนำข้อมูลศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอมาวิเคราะห์ จากนั้นจึงนำผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ มาทำการบูรณาการร่วมกับข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ และแนวความคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ เมื่อได้แนวทางแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาเข้าสู่กระบวนการออกแบบกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยได้ออกแบบกิจกรรมจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนในเบื้องต้นและนำข้อมูลกิจกรรมที่ออกแบบมาร่วมพิจารณากับชุมชนในการพิจารณาความเห็นชอบและความเป็นไปได้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ และร่วมวางแผนในการพัฒนารูปแบบของการดำเนินกิจกรรม เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนา กิจกรรม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามลักษณะประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ 16 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

1) ผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ และได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในระเบียบวิจัยระยะที่ 1.1 จำนวน 1 ท่าน

2) ประชาชนบ้านที่เป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และเกี่ยวข้องกับจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสออย่างน้อย 3 ปี และได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในระเบียบวิจัยระยะที่ 1.1 จำนวน 5 ท่าน

3) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอที่เป็นผู้มีความรู้ มีความชำนาญ และเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสออย่างน้อย 3 ปี และได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในระเบียบวิจัยระยะที่ 1.1 จำนวน 6 ท่าน

4) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 1 ท่าน

5) นักวิชาการด้านนันทนาการ จำนวน 1 ท่าน

6) บุคลากรจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์ จำนวน 1 ท่าน

7) บุคลากรจากสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1 ท่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยมีรูปแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบมีอิสระในการให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสร้างข้อคำถามแบบปลายเปิดในการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ดังนี้

1) คำถามนำ ผู้วิจัยสอบถามคำถามปลายเปิดที่นำไปสู่ประเด็นหลักของการเก็บข้อมูลวิจัย เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและลดความกังวลในการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

2) คำถามหลัก ผู้วิจัยสอบถามคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ที่ได้ร่วมออกแบบ ว่าผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมนั้นๆ หรือไม่ หากจัดดำเนินกิจกรรมขึ้นชุมชนจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมตรงส่วนไหนของกิจกรรมหรือไม่

3) คำถามเพื่อการตรวจสอบ ผู้วิจัยกล่าวทบทวนผลสรุปของกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีความเห็นชอบให้จัดดำเนินกิจกรรมและไม่เห็นชอบให้จัดดำเนินกิจกรรม และสอบถามเพิ่มเติมหากมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มท่านใดต้องการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอที่ได้ออกแบบร่วมกัน

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้วิธีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมากำหนดขอบเขต เนื้อหา และคำถามแบบปลายเปิดของการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงนำข้อคำถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นนำข้อบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ เพื่อดำเนินการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2) ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์แก่ผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ และนัดหมายกำหนดการในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ซึ่งจะดำเนินการสนทนากลุ่มที่ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย

3) ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยวิธีการสนทนากลุ่มในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 9.00 น. ถึง 12.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี บ้านสวายสอ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1) ระยะเวลา ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มกล่าวแนะนำตัว เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกัน และเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการกล่าวอธิบายถึงวัตถุประสงค์และขอบเขตของการสนทนากลุ่ม กระบวนการและวิธีในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ชี้แจงข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติขณะที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม และแจ้งขออนุญาตในการบันทึกเสียงในระหว่างการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงเริ่มเริ่มต้นการสนทนากลุ่มด้วยคำถามนำ

3.2) ระยะเวลาแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยนำผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเข้าสู่ประเด็นหลัก ดำเนินการถามคำถามหลักตามที่ได้จัดเตรียมไว้ และกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม รวมถึงหาโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ระดมความคิดเห็นร่วมกันเองในกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา

3.3) ระยะเวลาสรุป เมื่อได้ข้อมูลครบในทุกประเด็นตามคำถามหลักที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ จึงนำเข้าสู่ระยะการจบสนทนากลุ่มด้วยการใช้คำถามเพื่อการสรุป และกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีสนทนากลุ่มมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในแต่ละข้อคำถาม ซึ่งจำแนกข้อมูลตามกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอที่ผู้วิจัยออกแบบ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์หาใจความสำคัญเพื่อสร้างข้อสรุปตามหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้ทำการจัดไว้

เมื่อได้ข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม จะได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นร่างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำร่างกิจกรรมที่จัดทำขึ้นมาเข้าสู่กระบวนการฝึกปฏิบัติการร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาและฝึกฝนทักษะในการจัดดำเนินการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ และเตรียมความพร้อมในการจัดดำเนินการทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่ได้พัฒนาขึ้น รวมถึงดำเนินการประเมินผลกิจกรรมในระยะต่อไป

3.3 ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

3.3.1 ระยะที่ 3.1 การทดลองและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 3.1 ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย นักวิชาการ นักพัฒนาการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่หน่วยงานท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องในจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 30 ท่าน ตามที่กอสเซท (Gosset, 1908) ได้กำหนดเกณฑ์ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เล็กที่สุดที่สามารถทำการวิเคราะห์ทางสถิติที่ 30 ท่าน เนื่องจากเป็นขนาดที่น้อยที่สุดที่สามารถสร้างเส้นโค้งปกติได้ ซึ่งเป็นเส้นโค้งปกติที่มีความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุดที่สามารถยอมรับได้ และสามารถแจกแจงข้อเท็จจริงที่ได้ในระดับค่อนข้างดี (fairly) แม้จะใช้สถิติที่ไม่จำเป็นต้องใช้การกระจายแบบโค้งปกติ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยด้วยวิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนักวิชาการ นักพัฒนาการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่หน่วยงานท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องในจังหวัดบุรีรัมย์ แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉลี่ยเพศและช่วงอายุ จำนวน 25 ท่าน
- 2) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 ท่าน
- 3) นักพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 1 ท่าน
- 4) บุคลากรหน่วยงานท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ท่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยในระยะที่ 3.1 ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสร้างข้อคำถามของการศึกษาวิจัยในระยะนี้ โดยแบ่งข้อคำถามในแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ ดังนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นข้อคำถามเพื่อคัดกรองประเภทของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นักท่องเที่ยว นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ชุมชน นักพัฒนาการท่องเที่ยว และบุคลากรหน่วยงานท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ และข้อคำถามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ โดยเป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Form) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวนทั้งหมด 7 คำถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยสร้างจากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเรื่องปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ของศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) และ รูปนีสวรรณฉัตรชัย (2542)

2) แบบสอบถามด้านความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยเป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Form) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3) แบบสอบถามด้านสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยเป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Form) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ ส่วนที่ 3 มีรายละเอียดที่ครอบคลุมหัวข้อคำถามทั้งหมด 9 หัวข้อ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ ด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ ด้านการสร้าง ความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก ด้านการปรนเปรอตนเอง ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ ด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง ด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง และ ด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดและทฤษฎีเรื่องแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวและแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) จี เมเคนส์ และ ฌอย (Gee, Makens and Choy, 1997) และ ดีศิริทัม (Deesilatham,

2018) ที่ได้สังเคราะห์ไว้มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดข้อคำถามด้านความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยงได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

4) แบบสอบถามด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยนำหลักการบริหารคุณภาพของกระบวนการผลิต (4M 1E) มาสร้างเป็นข้อคำถามด้านความพึงพอใจในแต่ละกิจกรรม จำแนกเป็นองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม และด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (โสรัจจะ ช้ายคล้าย, 2557) โดยเป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Form) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

แบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามที่ให้เลือกลงคะแนนความคาดหวังของนักท่องเที่ยงที่มีต่อ/สิ่งที่นักท่องเที่ยงได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ในแต่ละกิจกรรม ประยุกต์ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ด้วยการให้คะแนนความต้องการ 5 ระดับ จัดเป็นการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยมีรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนต่อระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยงที่มีต่อ/สิ่งที่นักท่องเที่ยงได้รับจาก กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ มากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ มาก
3 คะแนน	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ ปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ น้อย
1 คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำข้อบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามให้สมบูรณ์

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในการดำเนินการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความ

เที่ยงตรงของเนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม ซึ่งการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ต้องมีผลการพิจารณาเป็นผ่าน จึงสามารถนำไปใช้ได้ ตามเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาการแปลความหมาย ดังนี้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

การคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยใช้สูตรของ โรวินเนลลี และ แฮมเบิลตัน (Rovinelli and Habbleton, 1997) ซึ่งหากค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 หมายความว่า คำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหากค่า IOC น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.50 หมายความว่า คำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือตัดออก ผู้วิจัยตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา เท่ากับ 0.85 ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องและแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วมาทำการทดสอบเบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ท่าน (Gosset, 1908) จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้ต้องมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ซึ่งหากค่าที่ได้ใกล้เคียงกับ 1 มาก หมายความว่ามีความเชื่อมั่นสูง โดยผู้วิจัยกำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามนี้ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (Nunnally and Bernstein, 1994) เนื่องจากเป็นค่าที่เพียงพอในการยอมรับทางสถิติ โดยจากการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.98 กล่าวได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงเป็นที่ยอมรับในการวิจัย

4) เมื่อแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ผู้วิจัยจึงสามารถนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ท่าน ตามที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยในระที่ 3.1 ด้วยการนำกลุ่มตัวอย่างไปทดลองเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งก่อนการเริ่มดำเนินการทดลองกิจกรรม ผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามในส่วนของ 1 และ 2 ให้แก่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 ท่าน เพื่อเก็บข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และประเมินความคาดหวังที่มีต่อแต่ละกิจกรรมที่จัดดำเนินการ และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามในส่วนของ 3 และ 4 ให้แก่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 ท่าน เพื่อประเมินสิ่งที่ได้รับจากแต่ละกิจกรรม โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามส่วนที่ 1, 2, 3 และ 4 ให้เป็นคนละชุด และทำการลงรหัสในแบบสอบถามประจำชุดไว้ เนื่องจากในแบบสอบถามไม่มีการระบุตัวตนของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อดำเนินการทดลองกิจกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนของกิจกรรมที่จัดและกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในระที่ 3.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1) ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.3) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ในแต่ละกิจกรรม ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.4) ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ในแต่ละกิจกรรม ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ในข้อมูลส่วนที่ 1.2 1.3 และ 1.4 ผู้วิจัยนำเสนอในตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดช่วงพิสัยที่ 0.8 และกำหนดเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยของผลการวิเคราะห์ (ยูทธ ไกยวรรณ, 2549) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.20 – 5.00	หมายความว่า	คาดหวัง/ได้รับ มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.40 – 4.19	หมายความว่า	คาดหวัง/ได้รับ มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.60 – 3.39	หมายความว่า	คาดหวัง/ได้รับ ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.80 – 2.59	หมายความว่า	คาดหวัง/ได้รับ น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.79	หมายความว่า	คาดหวัง/ได้รับ น้อยที่สุด

2) ใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรระหว่างคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ/สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจาก กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ในแต่ละกิจกรรม โดยใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน Paired T-Test โดยกำหนดค่าความสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

3) ใช้สถิติทดสอบค่าที (One Sample T-Test) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลังทดลองกิจกรรม โดยกำหนดเกณฑ์ความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป

3.3.2 ระยะที่ 3.2 การถอดบทเรียนจากการจัดกิจกรรมของชุมชน

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 3.2 ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีบทบาทในการจัดดำเนินการทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน และนักท่องเที่ยวชาวไทย นักวิชาการ นักพัฒนาการท่องเที่ยว และบุคลากรหน่วยงานท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามลักษณะประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ 42 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) แบ่งออกเป็น

1) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีบทบาทในการจัดดำเนินการทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชน จำนวน 12 ท่าน ได้แก่

1.1) ผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ และได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในระเบียบวิจัยระยะที่ 1.1 และระยะที่ 2 จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ นายทองพูล อุ่นจิตต์

1.2) ปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสออย่างน้อย 3 ปี และได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในระเบียบวิจัยระยะที่ 1.1 และระยะที่ 2 จำนวน 5 ท่าน

1.3) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอที่เป็นผู้มีความรู้ มีความชำนาญ และเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสออย่างน้อย 3 ปี และได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในระเบียบวิจัยระยะที่ 1.1 และระยะที่ 2 จำนวน 6 ท่าน

2) กลุ่มนักท่องเที่ยวทดลองในระยะที่ 3.1 จำนวน 30 ท่าน ได้แก่

2.1) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉลี่ยเพศและช่วงอายุ จำนวน 25 ท่าน

2.2) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 ท่าน

2.3) นักพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 1 ท่าน

2.4) บุคลากรหน่วยงานท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ท่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยจัดดำเนินการถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน โดยเลือกใช้เครื่องมือแบบวิพากษ์ผลการวิจัยที่มีลักษณะสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

มีลักษณะเป็นความคิดเห็น โดยทำการกำหนดหัวข้อคำถามรูปแบบคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น

2. ผู้วิจัยติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเพื่อสอบถามถึงความเปลี่ยนแปลงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสอและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ภายหลังเสร็จสิ้นงานวิจัย และใช้หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัยเพื่อรับรองประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้วิธีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมากำหนดขอบเขต เนื้อหา และคำถามแบบปลายเปิดของการสนทนากลุ่ม และคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จากนั้นจึงนำข้อคำถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นนำข้อบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน ในวันสุดท้ายหลังเสร็จสิ้นการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยผู้วิจัยมีบทบาทในการเป็นผู้ดำเนินการ ชักจูงให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้สึกและความคิดเห็น ที่มีต่อการจัดกิจกรรมของชุมชน และขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างในการบันทึกเสียงในขณะที่ดำเนินการถอดบทเรียนจากการจัดกิจกรรมของชุมชน

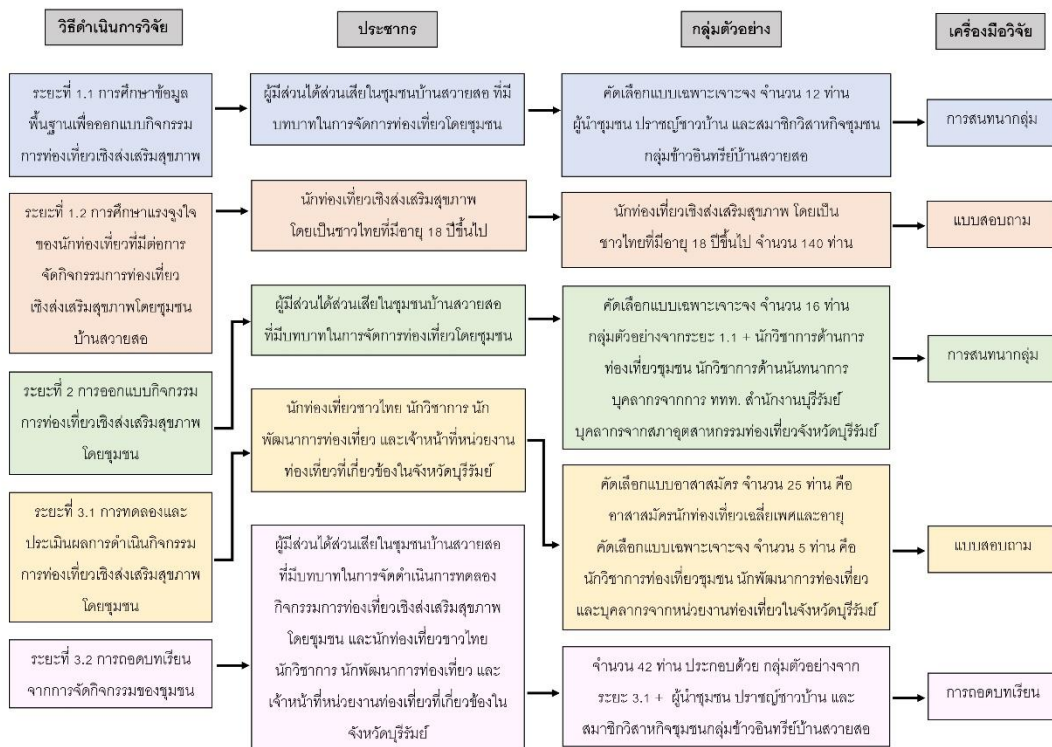
2. กำหนดการติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยนัดหมายกับผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านสวายสอ และประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ในวันที่ 17 และ 18 มีนาคม พ.ศ. 2566 โดยใช้การสัมภาษณ์และการรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการถอดบทเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปจากการถอดความ การวิเคราะห์ความคิดเห็นในประเด็นที่เหมือนกันหรือสอดคล้องกัน และจัดลำดับความสำคัญตามข้อคิดเห็น แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียง

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปจากการถอดความ การวิเคราะห์ความคิดเห็นในประเด็นที่เหมือนกันหรือสอดคล้องกัน และจัดลำดับความสำคัญตามข้อคิดเห็น แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียง รวมถึงใช้การลงนามรับรองในหนังสือเพื่อรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย

จากวิธีดำเนินการวิจัยในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดภาพประกอบ 6 ดังนี้

ภาพประกอบ 6 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยสามารถแบ่งผลการศึกษาระยะที่กำหนดไว้ในวิธีการดำเนินวิจัยได้ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

4.1.1 ผลการศึกษาระยะที่ 1.1 การศึกษาศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

4.1.2 ผลการศึกษาระยะที่ 1.2 การศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

4.2 ผลการศึกษาระยะที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

4.3 ผลการศึกษาระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

4.3.1 ผลการศึกษาระยะที่ 3.1 การทดลองและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

4.3.2 ผลการศึกษาระยะที่ 3.2 การถอดบทเรียนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน

ผลการศึกษาระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

ผลการศึกษาระยะที่ 1.1 การศึกษาศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

การศึกษาระยะที่ 1.1 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนดไว้ในวิธีดำเนินการวิจัยจำนวน 12 คน โดยได้จัดการสนทนากลุ่มในวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เวลา 9.00 น. ถึง 12.00 น. ที่ศูนย์เรียนรู้

ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ โดยผู้วิจัยสรุปข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 องค์ประกอบ

1.1) สิ่งดึงดูดใจภายในชุมชน (Attractions)

สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติภายในชุมชนบ้านสวายสอ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์ โดยชุมชนมีพันธุ์ข้าวนากระเรียนหรือข้าวสารซึ่งเป็นเอกลักษณ์และได้รับรางวัลและมาตรฐาน Organic Thailand พันธุ์ข้าวมีสารแอนโทไซยานิน สารต้านอนุมูลอิสระ และธาตุเหล็กที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ต่อมา คือ นกกระเรียนพันธุ์ไทย โดยเป็นพันธุ์นกที่เป็นสัตว์ป่าสงวนของประเทศไทยตาม พรบ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ในอดีตเคยเป็นพันธุ์นกที่สูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติของประเทศไทย แต่สามารถกลับมาพบได้ในพื้นที่ชุมชนบ้านสวายสอ เนื่องจากในชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีการปลูกข้าวด้วยรูปแบบอินทรีย์ซึ่งมีความเหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทย นอกจากนี้ชุมชนยังมีพันธุ์พืชสมุนไพร มะพร้าว และผลไม้ เช่น ฝรั่ง ขนุน ก้อย ที่ปลูกด้วยรูปแบบอินทรีย์เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาให้บริการด้านอาหารแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชน

สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นภายในชุมชนบ้านสวายสอ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ ภายในมีการจัดเตรียมพื้นที่เพื่อใช้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชน อีกทั้งยังเป็นที่พักของผู้ใหญ่บ้านสวายสอและที่ทำการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ ชุมชนมีการจัดเตรียมพื้นที่แปลงนาสาธิตข้าวอินทรีย์เพื่อใช้ในการสาธิตการปลูกข้าวอินทรีย์ และมีโดมปลูกผักอินทรีย์ที่ใช้ในการสาธิตการปลูกผักอินทรีย์และนำผลผลิตมาประกอบอาหารแก่นักท่องเที่ยว อีกหนึ่งที่มีความน่าสนใจ คือ สวนมะพร้าว โดยเป็นการปลูกมะพร้าวด้วยรูปแบบอินทรีย์ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สามารถปลูกมะพร้าวได้ ต่อมา คือ จุดส่องนก เป็นพื้นที่ที่ชุมชนได้จัดเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมส่องชมนกนานาชนิด และมีอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มากที่เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่สร้างขึ้นเพื่อการชลประทานและการประปา ทิศนียภาพและภูมิทัศน์โดยรอบมีความสวยงาม มีความหลากหลายของสายพันธุ์นกและพันธุ์พืชเหมาะแก่การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและพักผ่อนหย่อนใจ โดยรอบอ่างเก็บน้ำยังมีเส้นทางปั่นจักรยานที่มีระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตรอีกด้วย สุดทำยวัดบ้านสวายสอ เป็นวัดเก่าแก่ประจำชุมชน ใช้เป็นสถานที่ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและงานบุญต่างๆ

สิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสวายสอ ได้แก่ วิถีชีวิตของชาวบ้านอันเกี่ยวข้องกับการทำเกษตรอินทรีย์ การอยู่อาศัยร่วมกันของชาวบ้านที่เป็นกลุ่มคนไทยเชื้อสายเขมรและกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาว ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน เช่น การแสดงพื้นบ้านรำเซิ้งชาวนา การแสดงวิถีถิ่นอีสานบ้านเรา การแสดงรำนกกกระเรียน และการรำแห่นางแมว รวมถึงวัฒนธรรมการแต่งกายโดยการนุ่งห่มเครื่องแต่งกายจากผ้าก๋วย นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาในการประกอบอาหารพื้นถิ่น ซึ่งเป็นการนำวัตถุดิบพืชผักสมุนไพรที่ปลูกแบบอินทรีย์มาประกอบอาหารและเครื่องดื่ม โดยมีชนมดินที่เป็นชนมพื้นถิ่นที่ขึ้นชื่อของชุมชนบ้านสวายสอ และมีการนำภูมิปัญญามาเป็นส่วนประกอบของอาหารและเครื่องดื่มอีกด้วย

1.2) กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน (Activities)

กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ภายในชุมชนบ้านสวายสอจัดขึ้นโดยแบ่งตามฐานการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งแต่ละฐานการเรียนรู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความถนัดเฉพาะด้านของฐานนั้นๆ โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอที่มีการจัดดำเนินการในปัจจุบันประกอบด้วยฐานต่างๆ ดังนี้

ฐานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ มีการจัดดำเนินกิจกรรมสาธิตวิธีการปลูกข้าวอินทรีย์ การให้ข้อมูลพันธุ์ข้าวต่างๆ สอนคัดกรองข้าว ขั้นตอนการแปรรูปข้าว และการนำข้าวมาใช้ประโยชน์ต่างๆ

ฐานอาหารและเครื่องดื่ม มีการจัดดำเนินกิจกรรมสอนทำอาหารพื้นถิ่นจากวัตถุดิบของชุมชน และสอนทำเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพต่างๆ

ฐานทอผ้าก๋วย มีการจัดดำเนินกิจกรรมสาธิตการทอผ้าก๋วย การนำผ้าก๋วยมาแปรรูปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และการสอนปักผ้าด้วยลายนกกกระเรียนพันธุ์ไทยที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของชุมชน

ฐานย้อมผ้า มีการจัดดำเนินกิจกรรมย้อมสีผ้าด้วยสีธรรมชาติ โดยสาธิตการสกัดสีย้อมจากเปลือกไม้ ใบมะม่วง เปลือกมังคุด ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานการย้อมผ้าและเก็บเป็นของที่ระลึกจากชุมชน

ฐานทอเสื่อกก มีการจัดดำเนินกิจกรรมสาธิตการทอเสื่อกกกันยุง โดยเป็นการนำตะไคร้ซึ่งมีกลิ่นที่สามารถไล่ยุงมาเป็นส่วนประกอบในการทอเสื่อกก

ฐานจักสาน มีการจัดดำเนินกิจกรรมสอนการประดิษฐ์จักสานเป็นรูปต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว แต่ในปัจจุบันฐานจักสานไม่มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากชาวบ้านที่รับผิดชอบภายในฐานสูงอายุแล้ว

1.3) ความสะดวกในการเข้าถึงชุมชน (Accessibility)

การเดินทางเข้าสู่ชุมชนบ้านสวายสอสามารถเดินทางด้วยยานพาหนะประเภทรถยนต์ หรือหากโดยสารด้วยเครื่องบิน สามารถเดินทางมายังท่าอากาศยานบุรีรัมย์และนัดหมายกับทางชุมชน โดยทางชุมชนจะจัดเตรียมรถยนต์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางมายังชุมชน ทั้งนี้เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางจากตัวเมืองบุรีรัมย์ไปยังชุมชนคือถนนหมายเลข 218 เป็นถนนลาดยางที่มีมาตรฐานระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร

การเดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชนสามารถเดินทางด้วยยานพาหนะที่ชุมชนจัดเตรียมไว้ให้ คือ รถซาเล้งและรถลาก โดยมีชาวบ้านเป็นผู้ขับขึ้นนำเที่ยวเพื่อเดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชน เส้นทางภายในชุมชนมีลักษณะเป็นซอยที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ชุมชนมีการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยจัดเตรียมสถานที่ในการจอดยานพาหนะบริเวณศาลากลางของชุมชนและบริเวณศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ ทั้งนี้เนื่องจากเส้นทางในการเดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นการเชื่อมต่อระหว่างซอยต่างๆ จำเป็นต้องใช้ถนนหลักในการเชื่อมต่อกันระหว่างซอย โดยเป็นถนนที่มีขนาดใหญ่และรถยนต์ค่อนข้างขับด้วยความเร็วในระดับสูง ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในระหว่างใช้เส้นทางหลัก

1.4) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน (Amenities)

ชุมชนบ้านสวายสอมีศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ที่ถือเป็นศูนย์กลางในการรองรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชน โดยศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ยังเป็นที่ทำการของผู้ใหญ่บ้านด้วย นอกจากนี้ยังมีศาลากลางของหมู่บ้านที่สามารถเป็นจุดรองรับนักท่องเที่ยว โดยทั้ง 2 ที่มีระบบสาธารณูปโภคที่ครบครันทั้งระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต สำหรับพื้นที่ในการจัดกิจกรรมของชุมชนมีการจัดสรรแบ่งออกเป็นฐานการเรียนรู้ต่างๆ โดยที่ในแต่ละฐานจะมีการจัดเตรียมพื้นที่เพื่อจัดดำเนินกิจกรรม ในด้านการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน ชุมชนมีบุคลากรที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และมีการมอบหมายหน้าที่แก่สมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ โดยจัดตั้งฝ่ายรักษาความปลอดภัยที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนในโฮมสเตย์ของชุมชน โดยในช่วงเวลา 20.00 น. จะจัดเตรียมเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบความปลอดภัยและสอบถามความต้องการการช่วยเหลือต่างๆ ของนักท่องเที่ยว และในส่วนของ การรักษาความปลอดภัยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทางชุมชนได้มีการจัดเตรียมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อคัดกรองนักท่องเที่ยวที่

เดินทางมาเที่ยวในชุมชน โดยมีการตรวจสอบผลการตรวจหาเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 ด้วยชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) ประวัติการรับวัคซีนโควิด 19 และตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน และในระหว่างการท่องเที่ยวภายในชุมชน ชุมชนได้จัดทำกฎระเบียบเพื่อให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามโดยต้องล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ล้างมือก่อนทำกิจกรรมต่างๆ และบังคับให้นักท่องเที่ยวทุกคนสวมหน้ากากอนามัยในขณะที่อยู่ภายในชุมชนตลอดเวลา สูดถ่ายในส่วนของป้ายสื่อความหมายภายในชุมชน ชุมชนได้มีการจัดทำป้ายบอกทางภายในเส้นทางของชุมชนเพื่อเชื่อมโยงที่ตั้งของฐานการเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงได้มีการจัดทำป้ายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในแต่ละฐานการเรียนรู้อีกด้วย

1.5) ที่พักภายในชุมชน (Accommodation)

ภายในชุมชนบ้านสวายสอมีการให้บริการที่พักด้วยรูปแบบโฮมสเตย์ โดยสามารถรองรับนักท่องเที่ยวสูงสุดโดยรวมอยู่ที่ 70 คน จากจำนวนบ้านพักทั้งหมด 8 หลัง แต่ละหลังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 8-10 คน ทั้งนี้บ้านพักแต่ละหลังจะอยู่กระจายกันไปในพื้นที่ของชาวบ้านที่เปิดให้บริการโฮมสเตย์ โดยที่พักมีการให้บริการเครื่องดื่มต้อนรับและอาหารเช้า รวมถึงจัดเตรียมอุปกรณ์อาบน้ำต่างๆ ไว้ให้นักท่องเที่ยว แต่สำหรับเครื่องทำน้ำอุ่นและเครื่องปรับอากาศจะมีให้บริการในบ้านพักบางหลังเท่านั้น ซึ่งราคาในการให้บริการที่พักต่อ 1 คน จะแตกต่างกันตามสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านพัก โดยบ้านพักที่มีเครื่องปรับอากาศราคาการเข้าพักอยู่ที่ 600 – 700 บาท ต่อ 1 คน ซึ่งต้องเข้าพักจำนวน 2 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 4 คน และบ้านพักที่ใช้พัดลม ราคาการเข้าพักอยู่ที่ 300 บาท ต่อ 1 คน นอกจากนี้ยังมีรีสอร์ท ดีดี เฮาส์ (DD House) ซึ่งเป็นรีสอร์ทที่เปิดให้บริการโดยคนนอกชุมชนแต่มีการร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านสวายสอและบันผลประกอบการให้แก่ชุมชน ในด้านความสะดวกในการเข้าถึงที่พักและระยะทางจากที่พักไปยังแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เนื่องจากชุมชนยึดศูนย์การเรียนรู้ชาวอินทรีเป็นศูนย์กลางในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและเป็นจุดเริ่มต้นในการท่องเที่ยวภายในชุมชน ดังนั้นที่พักที่อยู่ใกล้ที่สุดจะอยู่ติดกับศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี และที่พักที่อยู่ไกลสุดอยู่ห่างจากศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรีประมาณ 1 กิโลเมตร โดยชุมชนมีการอำนวยความสะดวกด้วยการจัดเตรียมรถรับส่งนักท่องเที่ยวจากที่พักมายังศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี และจากศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรีไปยังที่พัก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 องค์ประกอบ

2.1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมอันเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ

ชุมชนบ้านสวายสอมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากการทำเกษตรอินทรีย์ของชุมชน โดยมีผลผลิตทางการเกษตรที่โดดเด่น คือ ข้าวอินทรีย์นกกกระเรียนหรือข้าวสารซ์ที่อุดมไปด้วยสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ อีกทั้งยังปลอดสารพิษเจือปน นอกจากนี้ยังมีผักอินทรีย์ ผลไม้อินทรีย์ และสมุนไพรอินทรีย์อีกด้วย โดยชุมชนนำผลผลิตทางการเกษตรเหล่านี้มาปรับใช้กับการจัดการการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการนำมาใช้เป็นวัตถุดิบประกอบอาหารให้บริการแก่นักท่องเที่ยว การสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยว และการแปรรูปเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยการนำผลผลิตทางการเกษตรเหล่านี้มาใช้สามารถช่วยส่งเสริมสุขภาพได้ โดยเฉพาะในมิติด้านร่างกาย ผ่านการให้บริการอาหารหรือจัดกิจกรรมการทดลองทำการเกษตรที่เหมือนเป็นการออกกำลังกายไปในตัว และยังสามารถส่งเสริมสุขภาพในมิติด้านสังคมผ่านการร่วมทำกิจกรรมทางการเกษตรของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

ในด้านของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่ชุมชนมีการจัดดำเนินการ ชุมชนมีทรัพยากรที่สำคัญ คือ นกกกระเรียนพันธุ์ไทย ซึ่งเคยสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติแล้ว แต่ได้กลับมาพบใหม่ในชุมชนบ้านสวายสออีกครั้ง ทั้งนี้ชุมชนได้มีการจัดกิจกรรมส่งดูนกกกระเรียนพันธุ์ไทย โดยนำความเชื่อของชาวบ้านในชุมชนที่เชื่อว่าหากผู้ใดได้พบเจอนกกกระเรียนพันธุ์ไทยจะได้พบกับโชคลาภและจะเกิดเรื่องราวดี ๆ ขึ้นกับผู้นั้นมาเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจต่อกิจกรรมดังกล่าว มากไปกว่านั้นในความเชื่อของชาวญี่ปุ่นเชื่อว่านกกกระเรียนเป็นสัญลักษณ์ของการมีชีวิตยืนยาว และความเชื่อของชาวจีนเชื่อว่าหากได้พบเจอนกกกระเรียนจะนำมาซึ่งการมีสุขภาพที่แข็งแรงไร้โรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งมีความสอดคล้องกับประเด็นด้านสุขภาพและสามารถส่งเสริมสุขภาพในมิติด้านจิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชุมชนยังมีอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ซึ่งพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากมีทัศนียภาพและภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีความสงบร่มรื่น มีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ป่า พืชน้ำ สมุนไพรหลากหลายชนิด และสัตว์นานาชนิด โดยเฉพาะนกสายพันธุ์ต่างๆ ทั้งนกประจำถิ่นและนกที่อพยพตามฤดูกาล เหมาะกับการจัดดำเนินการกิจกรรมศึกษาความหลากหลายของชีวภาพในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก และเหมาะแก่การพักผ่อนท่ามกลางความรื่นรมย์ในธรรมชาติ สามารถช่วยส่งเสริมสุขภาพในมิติด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

ทรัพยากรวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสวายสอ ชุมชนมีภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นถิ่น โดยชุมชนนำผลผลิตทางการเกษตรของชุมชนมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหาร มีเมนูที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ 1) ซุปหน่อไม้ข้าวคั่ว โดยหน่อไม้ที่ชาวบ้านนำมาใช้เป็นวัตถุดิบเป็นหน่อไม้ที่ปลูกในชุมชนด้วยรูปแบบอินทรีย์ ก่อนนำมาประกอบอาหารชาวบ้านจะนำหน่อไม้มาต้มด้วยน้ำใบย่านาง เนื่องจากหน่อไม้มีฤทธิ์ร้อน หากรับประทานจำนวนมากอาจทำให้เกิดอาการท้องอืดได้ ดังนั้นชาวบ้านจึงนำหน่อไม้มาต้มด้วยน้ำใบย่านางก่อนซึ่งใบย่านางฤทธิ์เย็นและยังช่วยลดความขมของหน่อไม้ด้วย สำหรับข้าวคั่วที่ใส่ในซุปหน่อไม้ ชาวบ้านใช้ข้าวอินทรีย์ที่ปลูกในชุมชนนำมาคั่วกับข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด เพื่อเพิ่มกลิ่นหอม เมื่อประกอบอาหารเสร็จจึงนำมาทานคู่กับข้าวเหนียวและผักพื้นบ้านต่างๆ ของชุมชน 2) น้ำพริกไก่ดำสมุนไพร 3) แกงอ่อมไก่ดำ 4) ลาบปลาน้ำดำ และมีอีกหนึ่งเมนูที่โดดเด่น คือ 5) น้ำพริกอารมณ์ดี โดยเป็นเมนูที่ชุมชนได้คิดค้นสูตรขึ้นซึ่งมีการผสมกล้วยาลงไปในอาหาร อีกทั้งยังมีขนมที่ชุมชนได้คิดค้นขึ้นจนได้กลายเป็นเมนูขนมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน คือ 6) ขนมดิน โดยเป็นขนมที่นำข้าวเหนียวกระเรียนหรือข้าวสารเข้ามาแปรรูป ทำให้ขนมดินอุดมไปด้วยสารอาหาร เหมาะสำหรับผู้รักสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีการทำ 7) เครื่องดื่มสมุนไพรและเครื่องดื่มอารมณ์ดี ซึ่งเป็นการนำกล้วยผสมไปในเครื่องดื่ม เช่น น้ำส้มอารมณ์ดี น้ำมะพร้าวอารมณ์ดี เป็นต้น อีกหนึ่งภูมิปัญญาของชุมชนที่สอดคล้องกับการดูแลสุขภาพ คือ ภูมิปัญญาการทอผ้าก๋วยหรือขึ้นก๋วย โดยเป็นการทอผ้าที่ใช้วิธีทอแบบโบราณและทอด้วยมือ สามารถฝึกฝนสมาธิให้แก่ผู้ทอและช่วยส่งเสริมสุขภาพในมิติด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ รวมถึงจิตวิญญาณผ่านการสื่อความหมายของสีที่ใช้ในการทอผ้าก๋วย ส่งเสริมความภูมิใจที่มีต่อชุมชนของตนเอง และสุดท้าย เนื่องจากชุมชนบ้านสวายสอเป็นการอยู่ร่วมกันระหว่าง 2 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ กลุ่มคนไทยเชื้อสายเขมรและกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาว ส่งผลให้มีวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่น และการแสดงที่สะท้อนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชุมชน เช่น ประเพณีการแห่นางแมว การแสดงรำพื้นถิ่นวิถีชาวนา การแสดงรำนกระเรียน เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพในมิติด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ และสังคมได้เป็นอย่างดี

2.2) องค์กรชุมชนที่สามารถร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ชุมชนบ้านสวายสอมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอในปี พ.ศ. 2559 ก่อตั้งโดยผู้ใหญ่บ้าน นายทองพูล อุ่นจิตต์ เริ่มแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมกลุ่มในการผลิตข้าวที่มีคุณภาพด้วยรูปแบบอินทรีย์ ปลอดภัยใช้สารพิษในการกำจัดแมลง

ต่างๆ อีกทั้งเป็นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมไปในตัวด้วย ส่งผลดีต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และเพื่อแก้ไขปัญหาการค้าข้าวตกต่ำในปีนั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 ชุมชนบ้านสวายสอได้เปิดตัวเป็นหมู่บ้านชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี ภายใต้โครงการไทยนิยมยั่งยืน มีจุดประสงค์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนและยกระดับผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 37 คน สมาชิกภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์ร่วมกันอย่างแน่นแฟ้น มีความเข้าใจในกระบวนการต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายในกลุ่มมีการแบ่งกลุ่มย่อยตามฐานการเรียนรู้ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความถนัดเฉพาะด้านของแต่ละฐาน ทั้งนี้ในแต่ละฐานมีปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะเฉพาะด้านในการจัดดำเนินกิจกรรมภายในฐาน ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอจึงเป็นองค์กรชุมชนที่สามารถร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้

2.3) การจัดการภายในชุมชนเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบ้านสวายสอมีศูนย์กลางในการบริหารจัดการอยู่ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ โดยมีที่ทำการอยู่ที่ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ ซึ่งเป็นที่ทำการของผู้ใหญ่บ้านด้วย ภายในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบชัดเจนและสร้างกฎระเบียบและแนวทางในการปฏิบัติของสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งนี้ในด้านการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนมีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้ เริ่มแรกการเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านสวายสอจำเป็นต้องติดต่อกับทางชุมชนล่วงหน้า โดยสามารถโทรติดต่อได้โดยตรงกับผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้เมื่อมีนักท่องเที่ยวติดต่อมา ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และข้อมูลที่พิกภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว เพื่อสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว จากนั้นจะดำเนินการจัดเตรียมโปรแกรมการท่องเที่ยวตามที่นักท่องเที่ยวต้องการและลงบันทึกการนัดหมายตามวันที่นักท่องเที่ยวได้กำหนดไว้ และทำการจัดการประชุมกลุ่มกับสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอที่มีบทบาทในการจัดดำเนินการการท่องเที่ยวเพื่อชี้แจง นัดหมาย และเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เมื่อถึงวันที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชน ทางชุมชนจะนัดหมายให้นักท่องเที่ยวมาติดต่อที่ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์เพื่อจัดดำเนินกิจกรรมการต้อนรับแก่นักท่องเที่ยว

จากนั้นจึงเริ่มดำเนินการการท่องเที่ยวภายในชุมชนตามโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยมีมีคคุเทศชุมชนเป็นผู้นำเที่ยวไปยังฐานการเรียนรู้ต่างๆ จนจบโปรแกรมการท่องเที่ยว

จากข้อมูลการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างเป็นระบบข้างต้น ชุมชนบ้านสวายสอสามารถบริหารบุคคลโดยแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบเพื่อร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มวิสาหกิจข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือและสามารถนำความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านที่ตนถนัดมาปรับใช้กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่จะพัฒนาขึ้น

2.4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

เนื่องจากชุมชนบ้านสวายสอมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและมีเครือข่ายชาวบ้านที่ร่วมรับผิดชอบในการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้องค์กรกลุ่มวิสาหกิจข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ โดยชาวบ้านมีความตื่นตัวและพร้อมที่จะเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงมีการจัดการประชุมกลุ่มภายในชุมชนเพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอยู่เสมอ จึงสามารถสรุปได้ว่าชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอมีกระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ภายในชุมชนอยู่แล้ว แต่ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ถือเป็นทุนเดิมที่สามารถส่งเสริมเพิ่มเติมเพื่อให้ชุมชนขับเคลื่อนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการร่วมมือกับชุมชนในการกำหนดแนวทางของกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เริ่มจากการจัดดำเนินการประชุมกลุ่มระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอเพื่อดำเนินการชี้แจงและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการร่วมพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยคำนึงจากความรู้ ความสามารถ และความถนัดในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ตามฐานการเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้สามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพใหม่ๆ หรือต่อยอดจากกิจกรรมเดิมได้อย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งนี้สมาชิกภายในกลุ่มที่ร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพสามารถที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจกับกิจกรรมที่ร่วมพัฒนาขึ้นเพื่อให้สามารถให้ข้อมูลและอธิบายถึงประโยชน์จากกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยว โดยในระหว่างการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอได้ โดยเป็นการตรวจสอบความคืบหน้าในการพัฒนากิจกรรมของแต่ละฐานไปในเวลาเดียวกัน

ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 1.2 การศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

การศึกษาวิจัยในระยะ 1.2 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนดไว้ในวิธีดำเนินการวิจัยจำนวนทั้งหมด 140 คน จากพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของชุมชนบ้านสวายสอทั้งหมด 4 พื้นที่ พื้นที่ละ 35 คน โดยเริ่มเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในครั้งแรกจากชุมชนท่องเที่ยวล่องเรือคลองมหาสวัสดิ์ จังหวัดนครปฐม โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบเกษตรธรรมชาติ ในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ต่อมาดำเนินการเก็บข้อมูลจากอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี-จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบแหล่งธรรมชาติ ในวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2565 และในวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ดำเนินการเก็บข้อมูลที่หมู่บ้านท่องเที่ยวสมุนไพรดงบัง จังหวัดปราจีนบุรี โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบสมุนไพรชนบท สุดท้ายดำเนินการเก็บข้อมูลที่บ้านเล่าเรื่อง เมืองสมุนไพรปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบอาหารสมุนไพร ในวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2565

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาวิจัย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การแจกแจงจำนวนหรือความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) มีรายละเอียดดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 140)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	67	47.90
หญิง	73	52.10

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 140)	ร้อยละ
อายุ		
18 – 24 ปี	18	12.90
25 – 31 ปี	20	14.30
32 – 38 ปี	19	13.60
39 – 45 ปี	19	13.60
46 – 52 ปี	18	12.80
53 – 59 ปี	22	15.70
60 ปี ขึ้นไป	24	17.10
สถานภาพสมรส		
โสด	59	42.10
สมรส / อยู่ด้วยกัน	65	46.40
หย่าร้าง / แยกกันอยู่ / หม้าย	16	11.50
ภูมิลำเนา		
ภาคกลาง	48	34.30
ภาคตะวันตก	25	17.90
ภาคตะวันออก	17	12.10
ภาคเหนือ	16	11.40
ภาคใต้	18	12.90

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 140)	ร้อยละ
ภูมิลำเนา (ต่อ)		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16	11.40
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	6.40
ปริญญาตรี	118	84.30
สูงกว่าปริญญาตรี	13	9.30
อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา / นิสิต	12	8.60
ข้าราชการ	30	21.40
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	26	18.60
พนักงานเอกชน	41	29.30
รับจ้างทั่วไป	5	3.60
ธุรกิจส่วนตัว	23	16.40
อื่นๆ	3	2.10
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	11	7.80
10,001 – 20,000 บาท	25	17.90
20,001 – 30,000 บาท	54	38.60

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 140)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ต่อ)		
30,001 – 40,000 บาท	31	22.10
40,001 – 50,000 บาท	13	9.30
มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป	6	4.30

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในครั้งนี้นั้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.10 โดยมีช่วงอายุมากที่สุด คือ อายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.1 ในด้านสถานภาพสมรส พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสหรืออยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 46.40 โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.30 ด้านการศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.30 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 29.30 โดยกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.60

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามที่ได้กำหนดไว้ในวิธีดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังตารางต่อไป

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ด้านที่	แรงจูงใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation)	3.80	.783	มาก
2	แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation)	3.93	.780	มาก
3	แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation)	4.21	.631	มากที่สุด
4	แรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation)	3.92	.717	มาก
5	แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation)	4.29	.591	มากที่สุด
6	แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation)	4.14	.673	มาก
7	แรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-esteem Self-esteem Motivation)	4.10	.650	มาก
8	แรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation)	4.09	.719	มาก
9	แรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation)	3.94	.770	มาก
เฉลี่ยรวม		4.05	.491	มาก

จากตาราง 4 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .491) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจต่อการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน โดยมีแรงจูงใจที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation) ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .591) และแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation) ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .631) ทั้งนี้แรงจูงใจด้านที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation) ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพจากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	4.39	.665	มากที่สุด
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการดูแลสุขภาพที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญาการทอผ้าก๋วย	3.53	1.196	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ดูแลสุขภาพด้วยการเรียนรู้วิถีชีวิตการทำนา	3.49	1.128	มาก
เฉลี่ยรวม		3.80	.783	มาก

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .783) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพจากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการดูแลสุขภาพที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญาการทอผ้าก๋วย

และแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ดูแลสุขภาพด้วยการเรียนรู้วิถีชีวิตการทำงานที่อยู่ในระดับ
มาก

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยานตามเส้นทางไปเยี่ยมชมแหล่งที่อยู่อาศัยของนกระเรียนพันธุ์ไทย	3.83	1.131	มาก
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายโดยการทำกิจกรรมทดลองปลูกข้าวในแปลงปลูกทดลอง	3.61	1.142	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทำอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากวัตถุดิบในชุมชน	4.34	.836	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		3.93	.780	มาก

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation) อยู่ใน ระดับ มาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .780) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทำอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากวัตถุดิบในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย โดยการปั่นจักรยานตามเส้นทางไปเยี่ยมชมแหล่งที่อยู่อาศัยของนกระเรียนพันธุ์ไทยและแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย โดยการทำกิจกรรมทดลองปลูกข้าวในแปลงปลูกทดลองอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายและลดระดับความเครียดจากปัญหาต่างๆ เช่น จากหน้าที่การงาน จากการเรียนรู้ จากปัญหาครอบครัว ฯลฯ	4.24	.755	มากที่สุด
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยให้ท่านหลีกเลี่ยงจากความวุ่นวายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ ความเร่งรีบของวิถีชีวิตในเมือง ฯลฯ	4.09	.905	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยปรับสมดุลทางจิตใจของท่าน	4.31	.729	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.21	.631	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = .631) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยปรับสมดุลทางจิตใจของท่านและแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายและลดระดับความเครียดจากปัญหาต่างๆ เช่น จากหน้าที่การงาน จากการเรียนรู้ จากปัญหาครอบครัว ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยให้ท่านหลีกเลี่ยงจากความวุ่นวายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ ความเร่งรีบของวิถีชีวิตในเมือง ฯลฯ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ท่านได้ระลึกถึงเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมา	3.87	.838	มาก
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ท่านสร้างความเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้น	3.89	.823	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ท่านได้มีโอกาสพิจารณาถึงสิ่งที่สำคัญและเป้าหมายในชีวิต	3.99	.827	มาก
เฉลี่ยรวม		3.92	.717	มาก

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .717) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ท่านได้มีโอกาสพิจารณาถึงสิ่งที่สำคัญและเป้าหมายในชีวิต แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ท่านสร้างความเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้น และแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำให้ท่านได้ระลึกถึงเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมาอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เปรียบเสมือนเป็นการให้รางวัลแก่ความสำเร็จต่างๆ ที่ผ่านมาของท่าน	4.16	.783	มาก
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท่านสามารถเสริมสร้างความสุขให้แก่ตนเองได้	4.40	.676	มากที่สุด
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ท่านได้ทำในสิ่งที่ท่านต้องการ โดยเป็นสิ่งที่ท่านไม่มีโอกาสได้ทำในชีวิตประจำวัน	4.32	.660	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.29	.591	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .591) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท่านสามารถเสริมสร้างความสุขให้แก่ตนเองได้และแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ท่านได้ทำในสิ่งที่ท่านต้องการ โดยเป็นสิ่งที่ท่านไม่มีโอกาสได้ทำในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เปรียบเสมือนเป็นการให้รางวัลแก่ความสำเร็จต่างๆ ที่ผ่านมาของท่านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ท่านได้ กระชับความสัมพันธ์และเพิ่มความสนิทสนมกับ บุคคลที่สำคัญในชีวิต เช่น ครอบครัว คู่รัก และ กลุ่มเพื่อน	4.18	.780	มาก
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท่านพบ เจอและทำความรู้จักผู้คนใหม่ๆ	3.84	.998	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ท่านได้เรียนรู้ใน สิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อนและได้สัมผัสประสบการณ์ที่ แปลกใหม่	4.41	.688	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.14	.673	มาก

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .673) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ท่านได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อนและได้สัมผัสประสบการณ์ที่แปลกใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ท่านได้กระชับความสัมพันธ์และเพิ่มความสนิทสนมกับบุคคลที่สำคัญในชีวิต เช่น ครอบครัว คู่รัก และกลุ่มเพื่อนและแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท่านพบเจอและทำความรู้จักผู้คนใหม่ๆ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-esteem Self-esteem Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-esteem Self-esteem Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้คุณค่าในตนเอง ยอมรับและรักในสิ่งที่ตนเองเป็น	3.93	.801	มาก
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง	3.92	.874	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน	4.46	.650	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.10	.650	มาก

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-esteem Self-esteem Motivation) อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .650) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้คุณค่าในตนเอง ยอมรับและรักในสิ่งที่ตนเองเป็นและแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองอยู่ในระดับมาก

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการสร้างการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อยกระดับสถานภาพและคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น	4.16	.807	มาก
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อภาพลักษณ์ของตนเองที่สะท้อนถึงการเป็นผู้รักและดูแลสุขภาพ	4.16	.825	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับและนับถือจากบุคคลรอบตัว	3.96	.868	มาก
เฉลี่ยรวม		4.09	.719	มาก

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation) อยู่ใน ระดับ มาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .719) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับและนับถือจากบุคคลรอบตัว แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อยกระดับสถานภาพและคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น และแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อภาพลักษณ์ของตนเองที่สะท้อนถึงการเป็นผู้รักและดูแลสุขภาพอยู่ในระดับมาก

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation) ของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ข้อ	แรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation)	ระดับแรงจูงใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจให้เป็นที่ไปตามค่านิยมอย่างสมดุล	4.11	.837	มาก
2	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปฏิบัติตามกระแสการรักสุขภาพที่กำลังได้รับความนิยมในสังคม	3.82	.976	มาก
3	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ตนเองได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมที่รักสุขภาพ	3.90	.969	มาก
เฉลี่ยรวม		3.94	.770	มาก

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .770) เมื่อพิจารณารายการย่อยพบว่า นักท่องเที่ยงมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจให้เป็นที่ไปตามค่านิยมอย่างสมดุล แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ตนเองได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมที่รักสุขภาพ และแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปฏิบัติตามกระแสการรักสุขภาพที่กำลังได้รับความนิยมในสังคมอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ
โดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 14 จำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

จำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย (n = 140)	ร้อยละ
10	14.00

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตอบแบบสอบถามในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย จำนวน 10 คน จากจำนวนทั้งหมด 140 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

ตาราง 15 จำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะและประเด็นของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย

ประเด็นที่	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย	จำนวนผู้ให้ข้อมูล (n = 10)	ร้อยละ
1	ด้านการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	2	20.00
2	ด้านรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้น	4	40.00
3	ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	2	20.00
4	ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน	1	10.00

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเด็นที่	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว	จำนวนผู้ให้	
	เชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ ที่ทำการศึกษาวิจัย	ข้อมูล (n = 10)	ร้อยละ
5	ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่พัฒนาขึ้น	1	10.00
รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะทั้งหมด		10	100.00

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการให้ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย สามารถจำแนกได้ออกเป็น 5 ประเด็น โดยประเด็นด้านรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้นมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ทั้งนี้รายละเอียดในประเด็นข้อเสนอแนะด้านต่างๆ มีข้อมูลดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย กลุ่มตัวอย่างเสนอให้ชุมชนพิจารณาถึงอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อนำมาเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกระแสนิยมของคนในสังคมในปัจจุบันจะช่วยส่งเสริมความสนใจในการเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชน

ด้านรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะให้ชุมชนนำข้าวอินทรีย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชุมชนมาทำเป็นสบู่น้ำนมข้าวบำรุงผิวกาย อาจนำข้าวมาป่นให้ละเอียดและผสมเพิ่มไปในสบู่เพื่อเป็นการขัดผิวไปในตัว ผลิตออกมาเป็นตัวผลิตภัณฑ์ของชุมชนและสามารถจัดเป็นกิจกรรม Workshop ให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำได้ และเสนอให้ชุมชนนำสมุนไพรมาจัดกิจกรรมทางอาหาร สร้างสรรค์เป็นเมนูอาหารใหม่ๆ และควรมีการให้ข้อมูลประโยชน์ของสมุนไพรด้วย รวมถึงนำสมุนไพรที่มีกลิ่นหอมสดชื่นมาจัดทำเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างความผ่อนคลายและปรับสมดุลให้ร่างกาย โดยแนะนำให้นำสมุนไพรที่มีกลิ่นหอมมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมนึ่งสมาธิ เพื่อในขณะที่กำหนดลมหายใจเข้าลึกๆ จะสามารถสูดกลิ่นเข้าไปช่วยบำบัดได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ได้เสนอให้จัดกิจกรรมที่นำหลักธรรมทางศาสนาพุทธมาสอดแทรกเพื่อปรับสุขภาพทางจิตใจ ผักผ่อนความแข็งแรงทางอารมณ์ให้หนักแน่นและมั่นคง ตระหนักถึงสัจธรรมของชีวิต

ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างเสนอให้ชุมชนจัดดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ธรรมชาติ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ช่วยส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจและปรับความสมดุลทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้พื้นที่ที่ใช้จัดกิจกรรม ชุมชนควรมีการจัดทำเส้นทางการเดินทางที่สะดวก เข้าถึงง่าย และมีความปลอดภัย

ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนควรมีความชัดเจนและทำการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบ อาจทำเป็นราคาเหมาะสำหรับการร่วมดำเนินกิจกรรมในทุกฐานกิจกรรม หรือให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำกิจกรรมได้และคิดราคาแยกเป็นฐานๆ

สุดท้าย ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเสนอว่าชุมชนควรทำการประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ได้ทำการพัฒนาขึ้นให้นักท่องเที่ยวทราบ เพราะการท่องเที่ยวโดยชุมชนหลายแห่งไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะทำให้นักท่องเที่ยวทราบถึงข้อมูลในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ในขั้นแรก ผู้วิจัยนำข้อมูลศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1.1 มาวิเคราะห์เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่มีความสอดคล้องกับบริบทและทรัพยากรของชุมชน โดยนำหลักการออกแบบกิจกรรมนั้นมาประยุกต์ใช้ควบคู่กับการออกแบบกิจกรรมด้วย กิจกรรมที่ผู้วิจัยและชุมชนได้ออกแบบร่วมกันมีดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญต้อนรับนักท่องเที่ยว

พิธีบายศรีสู่ขวัญเป็นพิธีกรรมในการทำขวัญที่มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยในทุกภาคของประเทศ โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมจัดพิธีบายศรีสู่ขวัญขึ้นเมื่อมีแขกบ้านแขกเมืองมาเยือน โดยต้องมีการใช้บายศรีในการประกอบพิธีกรรมหรือที่ในท้องถิ่นเรียกว่า พาชวีญ หรือ พานพาชวีญ ทำด้วยใบตองกล้วย ข้าวสุกที่ตักจากปากหม้อ ไข่ต้ม และสารับคาวหวาน ทั้งนี้ตามความหมายของบายศรี บาย มาจากภาษาเขมร แปลว่า ข้าว และศรี มาจากภาษาสันสกฤต แปลว่า มงคล เมื่อรวมกันจึงมีความหมายว่าข้าวขวัญหรือข้าวที่มีสิริมงคล สอดคล้องกับทรัพยากรที่สำคัญของชุมชนบ้านสวายสอ คือ ข้าว และภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรมในการทำพิธีบายศรีสู่ขวัญของชุมชน โดยการนำข้าวมาใช้เป็นส่วนประกอบหลักในการทำบายศรี

การจัดกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว นำรูปแบบกิจกรรม นันทนาการทางสังคมมาประยุกต์ใช้ โดยเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่าง ส่งเสริมการสร้างความรู้จักรหว่างชาวบ้านในชุมชนกับนักท่องเที่ยว โดยสามารถสร้างความประทับใจและสร้างบรรยากาศอบอุ่น เป็นกันเอง แก่นักท่องเที่ยว ช่วยละลายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ลดความเขินอาย ช่วยให้การทำกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น อีกทั้งยังเป็นสิ่งมงคลในการท่องเที่ยวในชุมชน

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าว

ชุมชนบ้านสวายเสมี่ยมข้าวเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชุมชน การนำข้าวมาพัฒนา ให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงถือเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการออกแบบ กิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรมมาประยุกต์ปรับใช้กับการจัดดำเนินกิจกรรมทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าว โดยกิจกรรมมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทดลองทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าว สามารถออกแบบรูปทรงสบู่ได้ด้วยตัวเอง และสามารถเก็บเป็นของฝากที่ระลึกจากชุมชนอีกด้วย

สบู่สครับผิวน้ำนมข้าวมีวัตถุดิบหลัก คือ เมล็ดข้าวที่ยังอ่อน โดยใช้เมล็ดข้าวที่อยู่ในระยะการเจริญเติบโตที่ 4-5 จากทั้งหมด 6 ระยะ หรือ 7 วัน หลังจากข้าวออกรวง เนื่องจากเป็นระยะที่ภายในเมล็ดข้าวจะมีสภาพเป็นของเหลวสีขาวหรือที่เรียกว่าน้ำนมข้าว อุดมไปด้วยสารอาหาร ได้แก่ วิตามิน B1 กาบกา แคลเซียม เหล็ก และสารต้านอนุมูลอิสระที่สูงกว่าเมล็ดข้าวที่เจริญเต็มที่ถึง 2 เท่า โดยนำเมล็ดข้าวมาบดคั้นให้ได้น้ำนม จากนั้นจึงนำมาทำเป็นสบู่ โดยทำการเพิ่มเมล็ดข้าวป่นละเอียดเข้าไปในเนื้อสบู่เพื่อช่วยในการขัดผิวหรือที่เรียกว่าสบู่สครับผิว สามารถขัดเซลล์ผิวที่เสียออกและกระตุ้นการสร้างเซลล์ผิวใหม่ ช่วยให้ชุมชนกระชับและทำให้ผิวเรียบเนียนขึ้น ทั้งนี้สามารถมั่นใจได้ว่าสบู่ที่ผลิตขึ้นมีความปลอดภัย เนื่องจากข้าวที่นำมาใช้ปลูกด้วยรูปแบบอินทรีย์ปลอดสารพิษ และกรรมวิธีการผลิตไม่มีการใช้สารเคมีใดๆ ทั้งสิ้น

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรม DIY ภาพเล่าเรื่องจากเมล็ดข้าว

นอกจากที่ชุมชนบ้านสวายเสมี่ยมจะมีพันธุ์ข้าวที่ขึ้นชื่ออย่างข้าวสารหรือข้าวนกกระเรียน ชุมชนยังมีพันธุ์ข้าวอื่นๆ ซึ่งปลูกด้วยรูปแบบอินทรีย์เช่นกัน โดยพันธุ์ข้าวแต่ละสายพันธุ์มีสีสันของเมล็ดข้าวที่แตกต่างหลากหลายกันออกไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นประโยชน์จากสีของเมล็ดข้าว โดยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรมมาประยุกต์ออกแบบเป็นกิจกรรม DIY ภาพจากเมล็ดข้าว ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดสร้างสรรค์ และใช้แนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุขในการออกแบบกิจกรรมร่วมด้วย โดยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวสร้างความเข้าใจและสร้างการรู้จักตนเองให้มากขึ้น ทั้งนี้รูปแบบในการดำเนิน

กิจกรรมเริ่มจากการให้นักท่องเที่ยวเลือกตัดสินใจว่าอยากจะทำให้ภาพที่ออกแบบสะท้อนสิ่งใดในชีวิต ระหว่างภาพเป้าหมายในชีวิตหรือภาพเรื่องราวที่สำคัญในชีวิตที่ผ่านมา จากนั้นจึงให้นักท่องเที่ยวออกแบบรูปภาพ วาดร่างภาพใส่กระดาษและทำการตกแต่งลวดลายของภาพด้วยเมล็ดข้าวสีต่างๆ ติดโดยการทาเวลาเท็กซ์บนกระดาษ จากนั้นจึงรอให้แห้งเป็นอันเสร็จสมบูรณ์ นักท่องเที่ยวจะสามารถเก็บรูปภาพที่ได้ทำเป็นของที่ระลึกจากชุมชนกลับไปอีกด้วย

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้านกกกระเรียนนำโชค

กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้าเป็นการนำวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาผ้าก๋วยของชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน คือ นกกกระเรียนพันธุ์ไทย มาออกแบบประยุกต์ให้เกิดเป็นกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการได้มีโอกาสลงมือทำกระเป๋าผ้าด้วยฝีมือตัวเอง โดยสามารถนำกระเป๋าผ้าที่มีการผลิตจากฐานการทอผ้าและแปรรูปผ้าก๋วยมาจัดเตรียมวาดรูปโครงร่างตัวนกกกระเรียนพันธุ์ไทยบนกระเป๋าผ้า และจัดเตรียมเศษผ้าที่เหลือทิ้งจากการทอและแปรรูปผ้าก๋วยให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดเศษผ้าเพื่อออกแบบลวดลายติดกาบบนตัวนกกกระเรียนที่ได้จัดเตรียมไว้ เป็นนกกกระเรียนนำโชคตามความเชื่อท้องถิ่นเรื่องการพบเจอนกกกระเรียนจะนำมาซึ่งความโชคดี ผลงานที่ได้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเก็บเป็นของที่ระลึกจากชุมชนและสามารถนำไปใช้งานได้ด้วย

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพเป็นการนำวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาในการประกอบอาหารพื้นถิ่นมาออกแบบให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพที่มุ่งเน้นให้กิจกรรมสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการฝึกฝนหรือทดลองทำกิจกรรมด้วยตัวเอง โดยรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมนี้ นักท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้การทำอาหารพื้นถิ่นของชุมชน โดยเมนูอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ซุปหน่อไม้ข้าวคั่ว น้ำพริกไก่ดำสมุนไพร แกงอ่อมไก่ดำ ลาบปลาน้ำดำ และน้ำพริกอารมณ์ดี รายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมเริ่มต้นจากการเรียนรู้วัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารเมนูต่างๆ คุณประโยชน์ของวัตถุดิบต่อสุขภาพ การเก็บวัตถุดิบที่นำมาใช้ นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทดลองเก็บวัตถุดิบด้วยตนเองตามรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่และสภาพแวดล้อมจริง

หลังจากนั้นจึงนำวัตถุดิบที่เก็บมาประกอบอาหาร เรียนรู้ขั้นตอนการประกอบอาหารและการปรุงรสชาติ เมื่อเสร็จสิ้นนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทดลองชิมเมนูต่างๆ ที่ได้ทดลองทำ

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมชาสมุนไพรสร้างสรรค์

ผู้วิจัยนำแนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมชาสมุนไพรสร้างสรรค์ โดยมีรูปแบบของกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรและได้มีโอกาสสร้างสรรค์เมนูเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพตามสูตรของตัวเอง โดยทางชุมชนจะเตรียมถ้วยกะลาให้นักท่องเที่ยวเลือกหยิบสมุนไพรต่างๆ ได้ตามต้องการ โดยเป็นสมุนไพรตากแห้งที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ พร้อมเขียนรายละเอียดสรรพคุณของสมุนไพรชนิดต่างๆ และรสชาติของสมุนไพรชนิดนั้นๆ เมื่อเลือกได้ตามความต้องการแล้วนำมาใส่กาต้มน้ำและใส่น้ำตาลเพิ่มความหวานตามต้องการ จากนั้นจึงใส่น้ำร้อนและรอให้สมุนไพรสกัดตัวในตัวในน้ำร้อนได้เป็นเครื่องดื่มชาสมุนไพรอุ่นๆ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับความสนุกสนานจากการสร้างสรรค์สูตรเครื่องดื่มชาสมุนไพรเพื่อสุขภาพแล้วยังได้รับประโยชน์ต่อสุขภาพจากสรรพคุณของสมุนไพรตามที่ได้เลือกใส่ในเครื่องดื่มที่ได้ออกแบบอีกด้วย

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมทำข้าวตังหน้าสมุนไพร

กิจกรรมทำข้าวตังหน้าสมุนไพรเป็นการนำข้าวที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชุมชนมาออกแบบเป็นกิจกรรมร่วมกับแนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ ช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ในการนำข้าวมาสร้างสรรค์เมนูเพื่อสุขภาพและการนำสมุนไพรมาใช้ประโยชน์ในเมนูอาหาร สามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปใช้ได้จริง รูปแบบของกิจกรรมมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทดลองทำข้าวตังด้วยตัวเอง โดยชุมชนมีการจัดเตรียมแผ่นข้าวตังสีต่างๆ จากข้าวหลากหลายสายพันธุ์ที่มีสีสันแตกต่างกันออกไป และจัดเตรียมน้ำปรุงทาหน้าข้าวตังสูตรสมุนไพรที่คิดค้นขึ้นในชุมชน นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้กรรมวิธีการผลิตแผ่นข้าวตังและน้ำปรุงสูตรสมุนไพร รับชมการสาธิตการทอดแผ่นข้าวตังและทดลองทอดด้วยตัวเอง จากนั้นจึงนำน้ำปรุงทาหน้าข้าวตังและเลือกโรยด้วยเครื่องเคียงหน้าหมูหยองหรืองาดำขาว พร้อมทดลองชิม

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมทำขนมดิน

ขนมดินเป็นวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาในการทำขนมพื้นถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านสวายสอ โดยนำข้าวสารหรือข้าวนกกกระเรียนมาแปรรูปเป็นขนมที่อุดมไปด้วยสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพและมีรสชาติหวานน้อย เหมาะกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำภูมิปัญญาพื้นถิ่นในการทำขนมดินมาออกแบบเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง

ส่งเสริมสุขภาพ โดยนำแนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพมาประยุกต์เข้ากับการออกแบบกิจกรรม ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้กรรมวิธีการทำขมดินและได้ทดลองทำด้วยตัวเอง เมื่อเสร็จสิ้นจึงทดลองชิมขมดินที่ได้ร่วมทำ นักท่องเที่ยวสามารถนำความรู้ในการทำขมดินที่ได้รับจากกิจกรรมไปปรับใช้ในการทำเพื่อรับประทานในชีวิตประจำวันได้

กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ

ผู้วิจัยนำแนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข กิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง มาประยุกต์ในการออกแบบกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพทางกายและจิตใจ สร้างความสุขสงบจากการพัฒนาด้านจิตใจ สมาธิ และสติปัญญา ปรับสมดุลทางจิตใจและอารมณ์ ควบคู่กับการใช้พลังงานจากธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในการบำบัด โดยมีรูปแบบของกิจกรรมที่ผสมผสานระหว่าง 3 ศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพทั้งทางกายและทางจิตใจ ประกอบด้วย การนั่งสมาธิฝึกจิตใจให้สงบและกำหนดลมหายใจ การฝึกหายใจและการบริหารปอด และสუნทรบำบัดหรือกลิ่นบำบัดโดยใช้กลิ่นของสมุนไพรในการช่วยบำบัดความเครียด ผ่อนคลายให้ร่างกายสดชื่นขึ้น ทั้ง 3 ศาสตร์นี้จะเกิดขึ้นพร้อมกันในระหว่างการดำเนินกิจกรรม โดยนักท่องเที่ยวจะได้นั่งสมาธิฝึกเพื่อให้จิตใจสงบและกำหนดลมหายใจตามศาสตร์ของการฝึกหายใจและบริหารปอด ควบคู่กับการสูดดมกลิ่นของสมุนไพรที่มีสรรพคุณช่วยคลายความเครียด ช่วยให้ร่างกายผ่อนคลายสดชื่นขึ้น โดยการดมสมุนไพรให้ส่งกลิ่นไปรอบๆ บริเวณที่จัดดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้กิจกรรมนี้เหมาะที่จะจัดในช่วงเวลาตอนเย็น โดยบริเวณที่มีความเหมาะสมในการจัดดำเนินกิจกรรมนี้ในชุมชน คือ บริเวณศาลาพักผ่อนกลางทุ่งนาติดกับแปลงเกษตรสาธิตของชุมชน เนื่องจากพื้นที่มีความปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทได้ดี และบรรยากาศในตอนเย็นที่เงียบสงบ มีทัศนียภาพของทุ่งนาโล่งๆ ช่วยส่งเสริมความผ่อนคลายให้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย

กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทยเป็นกิจกรรมที่นำเอาเอกลักษณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นภาพจำของชุมชน คือ นกกะเรียนพันธุ์ไทย มาออกแบบให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยนำแนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข กิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง มาประยุกต์ร่วมกับการออกแบบกิจกรรม มีรูปแบบของกิจกรรม คือ การฝึกสร้างความสมดุลของร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณให้เป็นหนึ่งเดียวร่วมกัน โดยท่าทางที่ใช้ใน

การฝึกปฏิบัติโยคะนั้นจะนำท่าทางที่เลียนแบบการเคลื่อนไหวและท่าทางของนกสายพันธุ์ต่างๆ และนกกระเรียนพันธุ์ไทยที่สามารถพบเจอได้ในชุมชน ในการฝึกปฏิบัติโยคะนั้นจะเป็นการฝึกการเคลื่อนไหวท่าทางต่างๆ ตามที่ได้ออกแบบการเรียบเรียงท่าไว้อย่างซ้ำๆ ควบคู่กับการกำหนดลมหายใจเข้าออกให้สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว โดยต้องกำหนดจิตให้จดจ่อกับการเคลื่อนไหวและการหายใจ ถือเป็น การฝึกสมาธิไปในตัวด้วย ทั้งนี้กิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทยมีความเหมาะสมที่จะจัดดำเนินกิจกรรมในตอนเช้า บริเวณริมอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เนื่องจากบริเวณดังกล่าวในตอนเช้ามีความร่มรื่น อากาศบริสุทธิ์ มีทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำที่สวยงาม เหมาะแก่การสูดลมหายใจรับอากาศบริสุทธิ์ ใช้ประโยชน์จากทัศนียภาพในการบำบัดเพื่อให้เกิดความสดชื่นและผ่อนคลาย

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมตักบาตรสมุนไพโร

ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมตักบาตรสมุนไพโรโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข มุ่งเน้นการสร้างความสุขและส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจของนักท่องเที่ยว โดยความพิเศษของกิจกรรมนี้คือความใส่ใจในการเตรียมอาหารที่ใช้ในการทำบุญตักบาตรโดยเลือกถวายเป็นอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพโรเพื่อสุขภาพ แตกต่างจากพื้นที่อื่นที่ถวายเป็นอาหารแห้งง่าย ๆ หรืออาหารทั่วไปที่ไม่ได้คำนึงถึงสุขภาพของพระสงฆ์และสามเณร ทั้งนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับความสุขทางจิตใจที่พิเศษกว่าการตักบาตรทั่วไปจากความมั่นใจว่าอาหารและเครื่องดื่มที่ได้ถวายเป็นไปจะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของพระสงฆ์และสามเณร ช่วยให้นักท่องเที่ยวเริ่มต้นวันใหม่ด้วยพลังบวกในจิตใจและมีจิตใจที่สดใสมีความสุข

กิจกรรมที่ 12 กิจกรรมปลูกสมุนไพโรตะไคร้เพื่อชุมชน

กิจกรรมปลูกสมุนไพโรตะไคร้เพื่อชุมชนเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ออกแบบขึ้นโดยประยุกต์หลักแนวคิดการออกแบบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งและกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวในสถานที่จริง สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวจากทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และทัศนียภาพ โดยจัดดำเนินกิจกรรมปลูกสมุนไพโรตะไคร้ที่บริเวณคันนาส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ประโยชน์ของตะไคร้ในการป้องกันหน้าดินทะเลาะและช่วยป้องกันแมลงรบกวนต้นข้าวในสถานที่เพาะปลูกจริง โดยชุมชนจะจัดเตรียมพันธุ์ต้นตะไคร้ ให้แก่นักท่องเที่ยว จากนั้นจึงสาธิตการปลูกให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ แล้วจึงให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองปลูกด้วยตัวเอง ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมทางชุมชนจะให้ความรู้สรรพคุณของสมุนไพโรตะไคร้ และแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ประโยชน์ของสมุนไพโรตะไคร้แล้ว ยังเป็นการสร้างประโยชน์

ให้แก่ชุมชนในการมีส่วนร่วมปลูกสมุนไพรตะไคร้เพื่อป้องกันหน้าดินบริเวณคันนาหลาย ป้องกัน ศัตรูพืช และชุมชนสามารถนำสมุนไพรตะไคร้ไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ได้มากมาย เช่น นำไปใช้ ประกอบอาหาร นำไปใช้ทำเครื่องดื่มสมุนไพร และนำไปใช้ประกอบการจัดดำเนินกิจกรรมการ ท่องเที่ยว เป็นต้น

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดย ชุมชนบ้านสวายสอ ในประเด็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ในชุมชนบ้านสวายสอมีการจัด ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ แต่ดั้งเดิม โดยมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมสุขภาพและ สามารถนำมาปรับเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้ ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

กิจกรรมปลูกข้าวที่แปลงนาสาธิต เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการ เรียนรู้ในเรื่องข้าวและการปลูกข้าวในสถานที่จริง โดยทางชุมชนมีการจัดเตรียมพันธุ์ข้าวและพื้นที่ แปลงนาสาธิตไว้ให้ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้ความรู้แล้ว ยังถือเป็นการได้ออกกำลังกายจากการ ร่วมกิจกรรมการปลูกข้าวอีกด้วย

กิจกรรมปั่นจักรยานชมแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทย เป็นกิจกรรมที่ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ได้รับความเพลิดเพลินและเป็นการ ออกกำลังกายดูแลสุขภาพไปพร้อมๆ กัน จากการปั่นจักรยานไปตามเส้นทางและชมวิถีชีวิต ศาสตร์ ความธรรมชาติของชุมชนเพื่อไปชมแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทย แต่กิจกรรมนี้มี เงื่อนไข คือ นักท่องเที่ยวต้องเตรียมจักรยานมาเอง เนื่องจากทางชุมชนไม่มีจักรยานเตรียมไว้ให้

กิจกรรมส่องนก เป็นกิจกรรมที่ทางชุมชนมีการจัดเตรียมพื้นที่จุดส่องนกให้แก่ นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในกิจกรรมการส่องนก นักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินจาก ประสบการณ์การส่องดูนกหลากหลายสายพันธุ์บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ช่วยคลาย ความเครียดและความกังวลได้เป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่สอง ผู้วิจัยนำข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ได้ออกแบบ ทั้งหมด 12 กิจกรรม มาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับผลการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การนำแรงจูงใจมาพิจารณาควบคู่ กับการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยต้องเป็นแรงจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากขึ้นไป โดยจากผลการศึกษาในระยะที่ 1.2 พบว่า จากแรงจูงใจทั้งหมด 9 ด้าน มี แรงจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน และมากที่สุด 2 ด้าน ดังนั้นจึงสามารถวิเคราะห์ความ

สอดคล้องระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้ดังตาราง 16

ตาราง 16 ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและแรงจูงใจของ
นักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

กิจกรรมที่	แรงจูงใจ ด้านที่ 1	แรงจูงใจ ด้านที่ 2	แรงจูงใจ ด้านที่ 3	แรงจูงใจ ด้านที่ 4	แรงจูงใจ ด้านที่ 5	แรงจูงใจ ด้านที่ 6	แรงจูงใจ ด้านที่ 7	แรงจูงใจ ด้านที่ 8	แรงจูงใจ ด้านที่ 9
1						✓	✓	✓	
2	✓	✓				✓			
3			✓	✓			✓		
4			✓		✓				
5	✓	✓			✓	✓			
6	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓
7	✓	✓			✓	✓			
8	✓	✓			✓	✓			
9		✓	✓	✓			✓	✓	✓
10		✓	✓			✓		✓	✓
11			✓		✓			✓	
12	✓					✓	✓		

หมายเหตุ แรงจูงใจ 9 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ
การดูแลสุขภาพ 2) ด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ 3) ด้านการผ่อนคลายและหลบ
หนีวิถีชีวิตที่จำเจ 4) ด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก 5) ด้านการปรนเปรอ
ตัวเอง 6) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ 7) ด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง
อีกครั้ง 8) ด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง และ 9) ด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของ
สังคม

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำความรู้จักกันระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวให้กระชับความสัมพันธ์กันเพื่อสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและลดความเกร็ง เขินอายระหว่างกัน ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ถัดไปสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นขึ้น สอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง และแรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง เพราะกิจกรรมนี้ช่วยสร้างบรรยากาศให้นักท่องเที่ยวรู้สึกได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นกันเอง จากการที่ชาวบ้านในชุมชนให้คุณค่ากับนักท่องเที่ยวโดยมาคอยให้การต้อนรับและอวยพรต่างๆ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกมีสถานภาพและคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น เกิดความรู้สึกสบายใจและสัมผัสได้ถึงการได้รับการยอมรับจากชาวบ้าน กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าว มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพและแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ เพราะรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาในการทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าวที่คิดค้นและปรับปรุงสูตรโดยชุมชน ถือเป็นโอกาสของนักท่องเที่ยวในการได้เรียนรู้กรรมวิธีการทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าวซึ่งถือเป็นข้อมูลความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนักท่องเที่ยวสามารถนำสบู่ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ดูแลผิวพรรณได้จริงสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกายและมิติด้านสังคม

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรม DIY ภาพเล่าเรื่องจากเมล็ดข้าว มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ เพราะนักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ เกิดความเพลิดเพลินช่วยให้หลบหนีจากความวุ่นวายและภาระต่างๆ ในชีวิตในขณะที่ดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึกและแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง เพราะรูปแบบของกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้ระลึกถึงเรื่องราวที่สำคัญในชีวิตที่ผ่านมาหรือเป้าหมายของชีวิตซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวได้สร้างความเข้าใจและรู้จักตัวเองมากขึ้น ได้รู้จักคุณค่าของชีวิตที่ผ่านมาและเป้าหมายในชีวิตที่ต้องการให้เกิดขึ้น ช่วยปรับสมดุลทางจิตใจ สร้างพลังให้กับชีวิต นำไปสู่ความภูมิใจและการรักตัวเอง กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านจิตวิญญาณ

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้าตามกระเรียนนำโชค มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจและแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง เพราะรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินกับการออกแบบลวดลายของกระเป๋าเรียนบนกระเป๋าผ้าตามความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายความกังวลและความตึงเครียด อีกทั้งยังช่วยฝึกสมาธิได้อีกด้วย เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและมีความสุขกับผลงานของตัวเองและสามารถนำกระเป๋าผ้าที่ตัวเองได้ออกแบบลวดลายไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจและมิติด้านอารมณ์

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพและแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ เพราะรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาในการทำอาหารพื้นถิ่นของชุมชน โดยนำสมุนไพรต่างๆ ในชุมชนมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารเป็นเมนูเพื่อสุขภาพ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่จากการได้มีโอกาสทดลองทำเมนูอาหารพื้นถิ่นของชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์และแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเองอีกด้วย เพราะหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมนักท่องเที่ยวจะได้มีโอกาสรับประทานอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพเมนูต่างๆ ของชุมชน ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความสุขและเพลิดเพลินกับการได้ลองชิมเมนูต่างๆ โดยเมนูอาหารเหล่านั้นช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวจากวัตถุดิบสมุนไพรต่างๆ ที่มีสรรพคุณในการดูแลสุขภาพที่แตกต่างกันออกไป กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมชาสมุนไพรสร้างสรรค์ มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ และแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation) เพราะกิจกรรมนำเอาภูมิปัญญาในการนำสมุนไพรมาตากแห้งและทำเป็นชาสมุนไพรมาสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในการเรียนรู้และทดลองทำชาสมุนไพร โดยนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสร้างสรรค์สูตรชาสมุนไพรด้วยตัวเองจากการเลือกวัตถุดิบสมุนไพรต่างๆ ตามความต้องการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์และแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ เพราะรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีช่วงเวลาให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาพักผ่อนจิบชาสมุนไพรที่ได้สร้างสรรค์สูตรขึ้นมาด้วยตัวเอง เป็น

โอกาสที่นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายความกังวลและความเครียดจากชีวิตประจำวัน และนักท่องเที่ยวยังได้รับประโยชน์จากการดื่มน้ำชาสมุนไพรที่ช่วยส่งเสริมดูแลสุขภาพตามสรรพคุณของสมุนไพรที่เลือกใช้อีกด้วย นอกจากนี้กิจกรรมยังสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียงและแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม เพราะการดื่มเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพสามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของการเป็นคนรักสุขภาพและช่วยให้ดูมีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นจากมุมมองของบุคคลรอบข้าง รวมถึงในปัจจุบันมีกระแสการรักและดูแลสุขภาพโดยเลือกรับประทานอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพด้วย การที่นักท่องเที่ยวได้ดื่มเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพจึงสามารถช่วยให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมที่รักสุขภาพและได้ปฏิบัติตามกระแสการรักและดูแลสุขภาพในปัจจุบัน กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมทำข้าวตังหน้าสมุนไพร มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง และแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ เพราะรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาในการทำข้าวตังหน้าสมุนไพร โดยชุมชนคิดค้นสูตรของน้ำปรุงที่มีส่วนผสมจากสมุนไพรที่ช่วยในการดูแลสุขภาพเป็นสูตรที่แปลกใหม่และแตกต่างจากที่อื่น นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทดลองทำและได้ชิมข้าวตังหน้าสมุนไพรฝีมือตัวเองช่วยให้เกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมทำขนมดิน มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง และแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ เพราะกิจกรรมออกแบบขึ้นโดยการนำภูมิปัญญาในการทำขนมดินที่คิดค้นขึ้นเองโดยชุมชนซึ่งมีความแปลกใหม่และแตกต่างจากพื้นที่อื่นมาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นถิ่นของชุมชน โดยขนมดินเป็นขนมที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพเพราะมีวัตถุดิบหลักของขนม คือ ข้าวสารหรือข้าวนกกกระเรียนอินทรีย์ มีสารอาหารหลายชนิดที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทดลองทำและได้ชิมขนมดินฝีมือตัวเองช่วยให้เกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม

กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์และแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ เพราะรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีส่วนของการฝึกหายใจตามหลักการบริหารปอดและมีการใช้กลิ่นของสมุนไพรช่วยในการบำบัดร่วมด้วย ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ดูแลสุขภาพโดยเฉพาะในระบบทางเดินหายใจที่ช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพการทำงานของปอด ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของอากาศเข้าไปในถุงลมต่างๆ ได้ดีขึ้น รวมถึงช่วยให้ร่างกายรู้สึกผ่อนคลาย ช่วยลดความกังวลและความเครียดต่างๆ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึกและแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง เพราะกิจกรรมมีการนำศาสตร์การนั่งสมาธิที่ช่วยปรับสมดุลทางจิตใจและฝึกจิตใจให้สงบ ตั้งจิตทำความรู้จักตัวตนของตัวเองให้ลึกซึ้งและพิจารณาสิ่งที่สำคัญและเป้าหมายในชีวิต นอกจากนี้กิจกรรมยังสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียงและแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม เพราะรูปแบบของกิจกรรมที่มีการนั่งสมาธิสามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของการเป็นคนรักและดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะสุขภาพด้านจิตใจ โดยการนั่งสมาธิเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในสังคมสำหรับผู้ที่ต้องการดูแลสุขภาพด้านจิตใจ ผู้ที่ได้ผ่านการฝึกสมาธิสามารถยกระดับคุณภาพของชีวิตให้สูงขึ้นผ่านการได้ไตร่ตรองเรื่องราวต่างๆ และมีสติในการดำเนินชีวิตมากขึ้น กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ และมิติด้านสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์และแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ เพราะรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมโยคะช่วยส่งเสริมการดูแลสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นการฝึกการเคลื่อนไหวท่าทางต่างๆ เลียนแบบการเคลื่อนไหวของนกสายพันธุ์ต่างๆ และนกกะเรียนพันธุ์ไทย ควบคู่กับการฝึกกำหนดจิตให้จดจ่อกับการเคลื่อนไหวและการหายใจให้สัมพันธ์กัน ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ออกกำลังกายดูแลสุขภาพและฝึกสมาธิไปพร้อมกัน ช่วยให้ร่างกายสดชื่น ผ่อนคลายความเครียด และปรับสมดุลทางจิตใจ และสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ เพราะการนำท่าทางของนกกะเรียนพันธุ์ไทยที่พบเจอได้ในชุมชนมาปรับใช้กับกิจกรรมการฝึกโยคะเป็นความแปลกใหม่ที่ช่วยให้กิจกรรมมีความโดดเด่นและน่าสนใจกว่าโยคะโดยทั่วไป นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมจะได้รับประสบการณ์การดูแลสุขภาพที่แปลกใหม่และได้รับความสนุกสนานจากการเรียนแบบท่านกต่างๆ รวมถึงได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้วยกัน นอกจากนี้

กิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ้ไทยยังสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียงและแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม เพราะการออกกำลังกายด้วยโยคะเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมของสังคม สามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของการเป็นผู้รักและดูแลสุขภาพได้เป็นอย่างดี สามารถดูแลสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจให้เกิดความสมดุลได้ตามค่านิยมการมีสุขภาพที่ดีอย่างสมดุล กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมตักบาตรสมุนไพรมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง และแรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง เพราะรูปแบบของกิจกรรมช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับความสุขทางจิตใจได้เป็นอย่างดี โดยเป็นความสุขจากการได้เป็นผู้ให้ผ่านการถวายอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรรักษาสุขภาพแก่พระสงฆ์ สามารถผ่อนคลายความเครียดต่างๆ ช่วยปรับอารมณ์ให้สมดุล เพิ่มพลังบวกในการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของการเป็นผู้มีจิตใจดี สร้างการนับถือจากบุคคลรอบข้างจากความใส่ใจในการเลือกถวายอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรรักษาสุขภาพ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม

กิจกรรมที่ 12 กิจกรรมปลูกสมุนไพรรักษาโรคเพื่อชุมชน มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และสิ่งแปลกใหม่ และแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง เพราะรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาในการปลูกสมุนไพรรักษาโรคในบริเวณคันทนาของชุมชนและการนำสมุนไพรรักษาโรคไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ในสถานที่เพาะปลูกจริง อีกทั้งกิจกรรมยังช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านการร่วมกันปลูกสมุนไพรรักษาโรค รวมถึงการได้มีโอกาสสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนในการมีส่วนร่วมปลูกสมุนไพรรักษาโรคที่ชุมชนสามารถนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ได้ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่สาม ผู้วิจัยนำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ได้ออกแบบร่วมกันกับชุมชนและผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วทั้งหมด 12 กิจกรรม มาทำการพิจารณาอีกครั้งกับชุมชนโดยจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม โดยมีนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว นักวิชาการด้านนันทนาการ และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวใน

จังหวัดบุรีรัมย์ เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและร่วมให้ข้อเสนอแนะในการจัดดำเนินกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจัดทำตัวอย่าง
โปรแกรมการดำเนินกิจกรรมรูปแบบ 2 วัน 1 คืน เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาความเห็นชอบใน
การดำเนินกิจกรรมได้อย่างสะดวกและเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมี
รายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการพิจารณาความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม
สุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม	
	เห็นชอบ	ไม่เห็นชอบ
กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	✓	
กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	✓	
กิจกรรมทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าว		✓
กิจกรรม DIY ภาพเล่าเรื่องจากเมล็ดข้าว		✓
กิจกรรม DIY กระเป๋าด้านกระเรียนนำโชค	✓	
กิจกรรมชาสมุนไพรสร้างสวรรค์	✓	
กิจกรรมทำข้าวตังหน้าสมุนไพร		✓
กิจกรรมทำขนมดิน		✓
กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	✓	
กิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทย	✓	
กิจกรรมตัดบาตรสมุนไพร		✓
กิจกรรมปลูกสมุนไพรตะไคร้เพื่อชุมชน		✓

จากตาราง 17 พบว่า ชุมชนเลือกพิจารณาเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม 6 กิจกรรม จากจำนวนทั้งหมด 12 กิจกรรม โดยมีการให้ข้อเสนอแนะในกิจกรรมต่างๆ และมีการเสนอ กิจกรรมเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว ควรจัดดำเนินกิจกรรมในช่วงตอนเย็น ก่อนรับประทานอาหารเย็น โดยชาวบ้านทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดดำเนินกิจกรรมนี้และเลือกใช้พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ชาวอินทรีในการจัดดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ ชุมชนเสนอให้ใช้เมนูลาบปลาดำในการจัดดำเนินกิจกรรม โดยทำการจัดเตรียมวัตถุดิบทุกอย่างไว้ให้พร้อม และสาธิตขั้นตอนในการประกอบอาหารและการปรุงรสชาติให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำตามไปพร้อมๆ กัน โดยมีกลุ่มทำอาหารทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมนี้ ชุมชนเลือกใช้พื้นที่บ้านปิยะภรณ์ ไหมสเดย์ ในการจัดดำเนินกิจกรรม

กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค ชุมชนเสนอให้นำผ้าย้อมสีธรรมชาติจากฐานกิจกรรมย้อมผ้าและนำเศษของผ้าก๋วยทีเหลือทิ้งจากการทอและแปรรูปผ้า มาใช้ในการตกแต่งกระเป๋าผ้าให้เป็นลวดลายของนกกระเรียน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้ผ้าที่ชุมชนจัดเตรียมไว้ให้มาสร้างสรรค์กระเป๋าผ้าของตัวเอง กิจกรรมนี้รับผิดชอบจัดดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มทอผ้าก๋วยและแปรรูปผ้า สามารถใช้พื้นที่บริเวณฐานทอผ้าก๋วยและแปรรูปผ้าหรือพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ชาวอินทรีในการจัดดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมชาสมุนไพรสร้างสรรค์ ชุมชนเสนอให้ปรับเปลี่ยนวัตถุดิบที่ใช้ในการทำชาจากสมุนไพรตากแห้งเปลี่ยนเป็นใบข้าว โดยจะร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงสูตรชาใบข้าวโดยใช้ใบอ่อนของต้นข้าวที่ปลูกภายในชุมชนด้วยรูปแบบอินทรีย์และเมล็ดข้าวหอมมะลินิล ใบข้าวมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพโดยมีสารต้านอนุมูลอิสระและมีสารที่ช่วยยับยั้งการเกิดของเซลล์มะเร็งเต้านม เซลล์มะเร็งกระเพาะอาหาร และเซลล์มะเร็งลำไส้ นอกจากนี้ชุมชนยังเสนอให้เพิ่มเติมกิจกรรมทำทองม้วนแป้งข้าว โดยจัดควบคู่พร้อมกันกับกิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพ เพื่อให้ทองม้วนแป้งข้าวเป็นของทานเล่นคู่กับชาใบข้าว ชุมชนจะร่วมกันพัฒนาสูตรในการทำทองม้วนแป้งข้าว และสาธิตการทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และทดลองทำด้วยตัวเอง ทั้งสองกิจกรรมรับผิดชอบการจัดดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มชาวอินทรีบ้านสวายสอ สามารถใช้พื้นที่บริเวณศูนย์การเรียนรู้ชาวอินทรีในการจัดดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ ชุมชนเสนอให้ใช้สมุนไพรตะไคร้หอมในการสร้างกลิ่นเพื่อบำบัดโดยใช้วิธีการต้มเพื่อดึงกลิ่นตะไคร้หอมออกมา รับผิดชอบการจัดดำเนินกิจกรรม โดยกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน สามารถใช้พื้นที่ศาลาบริเวณแปลงนาสาธิตของชุมชนในการจัดดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย ชุมชนเสนอให้จัดกิจกรรมที่บริเวณศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกะเรียนพันธุ์ไทย ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 2 กิโลเมตร เนื่องจากมีพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การฝึกปฏิบัติโยคะ โดยเป็นลานสนามหญ้าขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ติดกับอ่างเก็บน้ำห้วยจะเข้มมาก ในตอนเช้ามีบรรยากาศที่สดชื่นและมีทัศนียภาพที่สวยงามสอดคล้องกับการใช้ภูมิทัศน์บำบัดและธรรมชาติบำบัด อีกทั้งยังมีนกกะเรียนพันธุ์ไทยจำนวน 1 คู่ ที่ทางศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกะเรียนพันธุ์ไทยได้อนุรักษ์และเลี้ยงไว้ให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมได้ โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปทำกิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทยจะได้ศึกษาท่าทางจากนกกะเรียนพันธุ์ไทยตัวจริง ก่อนดำเนินกิจกรรม รับผิดชอบการจัดดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งนี้ในการพัฒนากิจกรรม ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและฝึกปฏิบัติเทคนิคของโยคะ รวมถึงปรึกษาการออกแบบท่าทางโยคะตามการเคลื่อนไหวของนกกะเรียนพันธุ์ไทยจากผู้เชี่ยวชาญด้านโยคะและนำเทคนิคที่ได้มาสอนและฝึกพร้อมกับชุมชนเมื่อชุมชนสามารถปฏิบัติโยคะได้ด้วยตัวเอง ผู้วิจัยจะเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านโยคะมาประเมินความถูกต้องในการปฏิบัติโยคะ

ชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมทำขนมดิน โดยให้ความสนใจในการจัดกิจกรรม เนื่องจากขนมดินเป็นขนมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านสวายสอ แต่ด้วยกรรมวิธีการทำขนมดินค่อนข้างใช้เวลามาก จึงไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ชุมชนเสนอให้เปลี่ยนเป็นการนำขนมดินมาใช้เป็นขนมเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวคู่กับเครื่องดื่มสมุนไพร

นอกจากนี้ ชุมชนเสนอให้เพิ่มกิจกรรมใหม่ จำนวน 1 กิจกรรม โดยเป็นกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ สอดคล้องกับหลักการออกแบบกิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม โดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรม เริ่มจากการศึกษาเรียนรู้การทำผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วง การเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาในการทำผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วง และการทดลองทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือจากผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วง โดยกิจกรรมนี้มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เพราะกิจกรรมเป็นการเรียนรู้ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในการทำผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วงโดยนำผ้าที่ได้มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาเพื่อการบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ สอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถี

ชีวิตที่จำเจ เพราะนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตัวเอง เพราะเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรม นักท่องเที่ยวจะได้ชื่นชมกับผลงานที่ตัวเองได้ทำและสามารถเก็บเป็นของที่ระลึกจากชุมชนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือรับผิดชอบการจัดดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มย่อยผ้าสีธรรมชาติ สามารถใช้พื้นที่บริเวณฐานย่อยผ้าสีธรรมชาติในการจัดดำเนินกิจกรรม กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจและมิติด้านอารมณ์

สรุปได้ว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนทั้งหมด 7 กิจกรรมที่ต้องดำเนินการพัฒนา โดยเป็นกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบและร่วมพิจารณาเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมจำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว 2) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นสมุนไพร 3) กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้าถักกระเรียนนำโชค 4) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว 5) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ และ 6) กิจกรรมฝึกโยคะนกกกระเรียนพันธุ์ไทย โดยกิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าวเป็นกิจกรรมที่เปลี่ยนชื่อจากกิจกรรมชาสมุนไพรเพื่อสุขภาพ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบที่ใช้และมีการเพิ่มเติมรายละเอียดของกิจกรรม และมีกิจกรรมใหม่ที่ชุมชนออกแบบเพิ่มเติมอีก 1 กิจกรรม คือ 7) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ โดยทั้ง 7 กิจกรรม มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพดังตาราง 18

ตาราง 18 ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านการพิจารณาความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมจากชุมชนและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ	แรงจูงใจ ด้านที่ 1	แรงจูงใจ ด้านที่ 2	แรงจูงใจ ด้านที่ 3	แรงจูงใจ ด้านที่ 4	แรงจูงใจ ด้านที่ 5	แรงจูงใจ ด้านที่ 6	แรงจูงใจ ด้านที่ 7	แรงจูงใจ ด้านที่ 8	แรงจูงใจ ด้านที่ 9
กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว						✓	✓	✓	
กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	✓	✓			✓	✓			

ตาราง 18 (ต่อ)

กิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม สุขภาพ	แรงจูงใจ ด้านที่ 1	แรงจูงใจ ด้านที่ 2	แรงจูงใจ ด้านที่ 3	แรงจูงใจ ด้านที่ 4	แรงจูงใจ ด้านที่ 5	แรงจูงใจ ด้านที่ 6	แรงจูงใจ ด้านที่ 7	แรงจูงใจ ด้านที่ 8	แรงจูงใจ ด้านที่ 9
กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้า นกกกระเรียนนำโชค			✓		✓				
กิจกรรมทำชาใบชา้ว เพื่อสุขภาพและ ทองม้วนแบ่งชา้ว	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓
กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ		✓	✓	✓			✓	✓	✓
กิจกรรมฝึกโยคะ นกกกระเรียนพันธุ์ไทย		✓	✓			✓		✓	✓
กิจกรรมทำตุ๊กตา บริหารกล้ามเนื้อ ฝ่ามือ	✓		✓		✓				

หมายเหตุ แรงจูงใจ 9 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ 2) ด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ 3) ด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ 4) ด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก 5) ด้านการปรนเปรอตัวเอง 6) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ 7) ด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง 8) ด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง และ 9) ด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม

จากข้อมูลความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านการพิจารณาความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมจากชุมชนและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพดังตาราง 3 สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมทั้งหมด 7 กิจกรรม สามารถมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวได้ครบทั้ง 9 ด้าน

ผู้วิจัยนำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งหมด 7 กิจกรรมที่จะดำเนินการพัฒนามาออกแบบเป็นโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมรูปแบบ 2 วัน 1 คืน โดยทำการออกแบบร่วมกับชุมชนเพื่อจัดสรรเวลาในการจัดดำเนินกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมและเพื่อให้สะดวกต่อการเตรียมความพร้อมในการจัดดำเนินการท่องเที่ยวนำร่องเพื่อทดลองและประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่ได้พัฒนาขึ้นตามที่ได้กำหนดไว้ในวิธีดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 ทั้งนี้โปรแกรมการดำเนินกิจกรรมที่ได้ออกแบบร่วมกับชุมชน ชุมชนมีการลงประชามติเห็นชอบ 100 เปอร์เซ็นต์ ในการจัดดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมที่ได้ร่วมออกแบบ โดยรูปแบบโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

โปรแกรมวันที่ 1

10.00 น. – 10.30 น.	รับประทานอาหารต้อนรับ (เครื่องดื่มสมุนไพรและขนมดิน) พร้อมรับฟังประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านสวายสอและข้อมูลด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชน พื้นที่: ศูนย์การเรียนรู้ข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ ผู้รับผิดชอบ: กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน
10.30 น. – 12.30 น.	กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ พร้อมรับประทานอาหารกลางวัน พื้นที่: กลุ่มทำอาหาร บ้านปิยะภรณ์ ผู้รับผิดชอบ: กลุ่มทำอาหาร
12.30 น. – 14.30 น.	กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ พื้นที่: กลุ่มฐานย้อมผ้าสีธรรมชาติ ผู้รับผิดชอบ: กลุ่มย้อมผ้าสีธรรมชาติ

- 14.30 น. – 16.00 น. กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว
 พื้นที่: ศูนย์การเรียนรู้ข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ
 ผู้รับผิดชอบ: กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ
- 16.00 น. – 17.00 น. กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ
 พื้นที่: ศาลาที่แปลงนาสาธิต
 ผู้รับผิดชอบ: กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน
- 17.00 น. – 18.00 น. กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว
 พื้นที่: ศูนย์การเรียนรู้ข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ
 ผู้รับผิดชอบ: ชาวบ้านทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ
- 18.00 น. – 19.00 น. รับประทานอาหารเย็น และแยกย้ายพักผ่อนตามอัธยาศัย
 บริเวณที่พัก Home Stay ของแต่ละท่าน
 พื้นที่: ศูนย์การเรียนรู้ข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ
- โปรแกรมวันที่ 2
- 07.00 น. – 08.00 น. กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย
 พื้นที่: ศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกะเรียนพันธุ์ไทย
 ผู้รับผิดชอบ: กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน
- 08.00 น. – 09.00 น. รับประทานอาหารเช้า
 พื้นที่: ศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกะเรียนพันธุ์ไทย
- 09.00 น. – 11.00 น. กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค
 พื้นที่: กลุ่มฐานทอผ้าก๋วยและแปรรูปผ้า
 ผู้รับผิดชอบ: กลุ่มทอผ้าก๋วยและแปรรูปผ้า

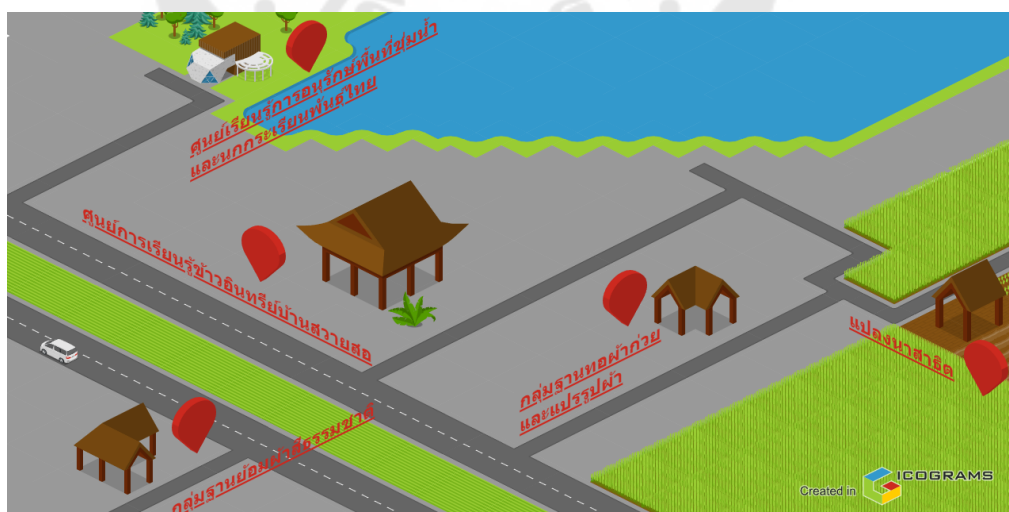
11.00 น. – 12.30 น. การถอดบทเรียนระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

พื้นที่: ศูนย์การเรียนรู้ชาวอินทรีบ้านสวายสอ

12.30 น. – 14.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ทำธุระส่วนตัว และเก็บกระเป๋า เสร็จสิ้นโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ รูปแบบ 2 วัน 1 คืน

พื้นที่: ศูนย์การเรียนรู้ชาวอินทรีบ้านสวายสอ

จากโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถกล่าวได้ว่าการจัดดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมให้เกิดขึ้นได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การให้ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มต่างๆ ที่ได้รับหน้าที่ในการพัฒนากิจกรรมจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะให้สามารถจัดดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตัวเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการมอบหน้าที่ในการรับผิดชอบกิจกรรมนั้น ได้จัดสรรตามความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่มต่างๆ ทั้งนี้สำหรับพื้นที่ในการจัดดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยได้จัดทำแผนที่แสดงตำแหน่งฐานกิจกรรมภายในชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 7 แผนที่แสดงตำแหน่งฐานกิจกรรมภายในชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา: ผู้วิจัย

ขั้นตอนสุดท้าย จากผลการศึกษาการวิจัยในระยะที่ 2 ข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่จะพัฒนาเข้าสู่กระบวนการฝึกปฏิบัติการร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาและฝึกฝนทักษะในการจัดดำเนินกิจกรรมให้ชุมชนสามารถจัดดำเนินทุกกิจกรรมได้ด้วยตัวเอง โดยผู้วิจัยนัดหมายชุมชนเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทั้ง 7 กิจกรรม แบ่งออกเป็น 4 ครั้ง รายละเอียดตามตาราง 19 ถึง 22 ดังนี้

ตาราง 19 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 1 วันที่ 8 ถึง 12 ตุลาคม 2565

กิจกรรม	ผู้ดำเนินการพัฒนา	กำหนดการ	รายละเอียดการพัฒนา
กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	ชาวบ้านทุกคน	8 ตุลาคม 2565 12.00 – 13.00 น.	ร่วมออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรม รายละเอียด ขั้นตอนแต่ละช่วงของกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของที่ต้องเตรียม
กิจกรรมทำอาหาร พื้นถิ่นสมุนไพร เพื่อสุขภาพ	กลุ่มทำอาหาร	8 ตุลาคม 2565 13.30 – 14.30 น.	สร้างความเข้าใจรายละเอียดของกิจกรรม ร่วมออกแบบ แนวทางในการจัดกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของและวัตถุดิบที่ ต้องเตรียม และนัดหมายการทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ครั้งถัดไปในวันที่ 9 ตุลาคม 2565
		9 ตุลาคม 2565 13.00 – 16.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม จุดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรม DIY กระเป่า ผ่านกระเรียนนำโชค	กลุ่มทอผ้ากล้วยและ แปรรูปผ้า	8 ตุลาคม 2565 14.30 – 15.30 น.	สร้างความเข้าใจรายละเอียดของกิจกรรม ร่วมออกแบบ แนวทางในการจัดกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของที่ต้องเตรียม และนัดหมายการทดลองฝึกดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไปใน วันที่ 10 ตุลาคม 2565
		10 ตุลาคม 2565 13.00 – 16.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม จุดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำชาใบชา เพื่อสุขภาพและ ทอผ้าไหม	กลุ่มชาอินทรีย์ บ้านสวายสอ	9 ตุลาคม 2565 09.00 – 10.00 น.	สร้างความเข้าใจรายละเอียดของกิจกรรม ร่วมออกแบบ แนวทางในการจัดกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของและวัตถุดิบที่ ต้องเตรียม และนัดหมายการทดลองฝึกดำเนินกิจกรรมครั้ง ถัดไปในวันที่ 10 ตุลาคม 2565
		10 ตุลาคม 2565 09.00 – 12.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม จุดบันทึกปัญหาที่พบ

ตาราง 19 (ต่อ)

กิจกรรมนั่งสมาธิ	กลุ่มคณะกรรมการ	9 ตุลาคม 2565	สร้างความเข้าใจรายละเอียดของกิจกรรม ร่วมออกแบบ
Detox ลมหายใจ	หมู่บ้าน	10.00 – 10.30 น.	แนวทางในการจัดกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของและวัตถุดับที่ต้องเตรียม และนัดหมายการทดลองฝึกดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไปในวันที่ 12 ตุลาคม 2565
		12 ตุลาคม 2565	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม จุดบันทึกปัญหาที่พบ
		09.00 – 12.00 น.	
กิจกรรมฝึกโยคะ	กลุ่มคณะกรรมการ	9 ตุลาคม 2565	สร้างความเข้าใจรายละเอียดของกิจกรรม ร่วมออกแบบ
นกกระเรียนพันธุ์ไทย	หมู่บ้าน	10.30 – 11.00 น.	แนวทางในการจัดกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของที่ต้องเตรียม และนัดหมายการทดลองฝึกดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไปในวันที่ 11 ตุลาคม 2565
		11 ตุลาคม 2565	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม จุดบันทึกปัญหาที่พบ
		13.00 – 16.00 น.	
กิจกรรมทำตุ๊กตา	กลุ่มย้อมผ้าสี	9 ตุลาคม 2565	สร้างความเข้าใจรายละเอียดของกิจกรรม ร่วมออกแบบ
บริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ	ธรรมชาติ	11.00 – 12.00 น.	แนวทางในการจัดกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของที่ต้องเตรียม และนัดหมายการทดลองฝึกดำเนินกิจกรรมครั้งถัดไปในวันที่ 11 ตุลาคม 2565
		11 ตุลาคม 2565	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม จุดบันทึกปัญหาที่พบ
		09.00 – 12.00 น.	

ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนัดหมายกับทางชุมชนในวันที่ 8 ถึง 12 ตุลาคม 2565 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างความเข้าใจรูปแบบของกิจกรรมกับผู้รับผิดชอบกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรม โดยจัดสรรเวลาในการร่วมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม เริ่มจากการออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรม มอบหมายหน้าที่แก่สมาชิกภายในชมรมที่รับผิดชอบกิจกรรม จุดบันทึกสิ่งของและวัตถุดับที่ต้องจัดเตรียม และมีการทดลองทำกิจกรรมกันเองภายในสมาชิกของแต่ละกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมให้มากขึ้นและเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพปัจจุบันในการพัฒนากิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในครั้งถัดไป

1) กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาครั้งที่ 1 พบว่า ชุมชนมีปราชญ์ชาวบ้านที่มีประสบการณ์และความสามารถในการจัดทำบายศรี รวมถึงมีหมอทำขวัญ โดยเป็นบุคคลที่มีความชำนาญในประเพณีการทำบายศรีสู่ขวัญ ผู้วิจัยจึงได้นัดหมายและออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญร่วมกับผู้รับผิดชอบในกิจกรรมนี้ โดยชาวบ้านจะมีการจัดทำบายศรีเพื่อใช้ประกอบในกิจกรรม และเชิญหมอทำขวัญมาเป็นผู้นำทำพิธีบายศรีสู่ขวัญแก่นักท่องเที่ยว

2) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ การพัฒนาครั้งที่ 1 พบว่า ชุมชนได้มีการจัดรวมกลุ่มชาวบ้านที่มีความสามารถในการประกอบอาหารเป็นกลุ่มทำอาหารบ้านสวยสอ ทั้งนี้ภายในกลุ่มมีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถในภูมิปัญญาด้านการประกอบอาหารเมนูลาบปลางาดำโดยเฉพาะ คือ คุณไพรศรี ทับทิมหิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นัดหมายสมาชิกกลุ่มทำอาหารเพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบกิจกรรมและร่วมออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นสมุนไพรร่วมกัน รวมถึงจัดบันทึกวัตถุประสงค์และจำนวนที่ต้องจัดเตรียมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในการจัดทดลองกิจกรรม โดยรูปแบบของกิจกรรมจะมีการแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 6 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน ซึ่งชาวบ้านจะจัดเตรียมวัตถุดิบที่ใช้ประกอบการทำเมนูอาหารลาบปลางาดำไว้ให้ในแต่ละกลุ่ม และมีชาวบ้านดูแลนักท่องเที่ยวประจำกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน โดยมีคุณไพรศรี ทับทิมหิน เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรม เริ่มจากการอธิบายวัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ประกอบอาหาร ประโยชน์ของวัตถุดิบต่อสุขภาพ และการประกอบอาหารและปรุงรสชาติ ทั้งนี้เมื่อนักท่องเที่ยวประกอบอาหารเมนูลาบปลางาดำเสร็จ จะนำอาหารมาทานร่วมกับอาหารเมนูอื่นๆ ที่ชาวบ้านได้จัดเตรียมไว้เป็นมื้ออาหารกลางวันของโปรแกรมการทดลองดำเนินกิจกรรมในวันแรก นอกจากนี้ ในการพัฒนากิจกรรมนี้ครั้งแรก ได้มีการทดลองทำเมนูลาบปลางาดำโดยผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการทดลองทำอาหารและร่วมชิมรสชาติ ซึ่งพบว่าเมนูลาบปลางาดำมีรสชาติที่กลมกล่อม ไม่จัดจ้านมาก และมีกลิ่นของสมุนไพรที่หอม เหมาะแก่นักท่องเที่ยวในทุกช่วงวัยในการรับประทาน

3) กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค การพัฒนาครั้งที่ 1 พบว่า ชุมชนมีกลุ่มทอผ้าและแปรรูปผ้าก๊วย โดยมีการรวบรวมชาวบ้านที่มีความรู้และความสามารถด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของการทอและแปรรูปผ้าก๊วยไว้เป็นสมาชิกภายในกลุ่ม ผู้วิจัยได้มีการนัดหมายสมาชิกของกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและร่วมออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค โดยมีการจัดบันทึกอุปกรณ์และวัสดุที่ต้องใช้ประกอบในการทำกิจกรรม รวมถึงจำนวนของกระเป๋าผ้าที่ต้องจัดเตรียม และได้มีการออกแบบลวดลาย

ของกระเป๋าผ้าที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ด้านภูมิปัญญาผ้าก๋วยของชุมชน โดยออกแบบให้มีพื้นที่บนกระเป๋าเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ออกแบบลวดลายนกระเรียนพันธุ์ไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านสวายสอ โดยที่ลวดลายนกระเรียนพันธุ์ไทยที่นักท่องเที่ยวจะได้ออกแบบนั้นจะนำเศษผ้าที่เหลือจากการทอผ้า ไม่ว่าจะเป็นผ้าก๋วยหรือผ้าย้อมสีธรรมชาติที่ชุมชนได้มีการผลิตและเหลือเศษผ้าที่เกิดขึ้นจากการผลิต นำมาต่อยอดใช้ให้เกิดประโยชน์ในกิจกรรมนี้ สำหรับรูปแบบของกิจกรรมจะแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 6 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน โดยชาวบ้านจะจัดเตรียมกระเป๋าผ้า เศษผ้า อุปกรณ์ และวัสดุ ไว้ให้ในแต่ละกลุ่ม และจะนำดำเนินกิจกรรมโดยมีชาวบ้านประจำกลุ่มย่อย กลุ่มละ 1 คน เป็นผู้คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ผู้วิจัยและสมาชิกของกลุ่มทอผ้าและแปรรูปผ้าก๋วยได้มีการทดลองทำกิจกรรมกันเองในครั้งแรก เพื่อต้องการทราบถึงประสิทธิภาพของกาว่าที่นำมาใช้ติดเศษผ้าเพื่อออกแบบลวดลายนกระเรียนพันธุ์ไทย พบว่ากาว่าที่นำมาใช้สามารถติดเศษผ้าได้อย่างคงทน และเศษผ้าที่นำมาใช้สามารถนำมาออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายของนกระเรียนพันธุ์ไทยตามจินตนาการได้อย่างหลากหลาย

4) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว การพัฒนาครั้งที่ 1 พบว่าชุมชนมีความต้องการทดลองนำยอดใบข้าวมาทำเป็นชาใบข้าว โดยสามารถนำยอดใบข้าวจากแปลงนาสาธิตของผู้ใหญ่บ้านมาใช้เป็นวัตถุดิบในกิจกรรมได้ และชุมชนมีการรวมกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนัดหมายสมาชิกในกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอมาเพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรม รวมถึงแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่มโดยที่จะแบ่งสมาชิกในกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย เพื่อดูแลนักท่องเที่ยวในการทำชาใบข้าว 1 กลุ่ม และดูแลนักท่องเที่ยวในการทำทองม้วนแป้งข้าว 1 กลุ่ม โดยตั้งใจให้กิจกรรมนี้เป็นเหมือนกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำอาหารว่างเพื่อใช้ทานร่วมกับการพักผ่อนในช่วงบ่าย นักท่องเที่ยวทุกคนจะได้ทดลองทำชาใบข้าวและทองม้วนจากแป้งข้าวทั้ง 3 สายพันธุ์ เมื่อเสร็จสิ้นการออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรมแล้วจึงเดินทางไปยังแปลงนาสาธิตของผู้ใหญ่บ้านเพื่อเก็บยอดใบข้าวมาทดลองทำชาใบข้าวมาทำการคิดค้นสูตรชาใบข้าว โดยทำการทดลองที่ศูนย์การเรียนรู้ข้าวอินทรีย์ ในครั้งแรกได้นำยอดใบข้าวมาล้างทำความสะอาดและนำมาตัดเป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร จากนั้นนำมาใส่ในซองชาและเติมน้ำร้อน พักไว้ประมาณ 3-5 นาที พบว่า สีของชาเป็นสีเขียวจางๆ มีรสชาติค่อนข้างจางและมีกลิ่นของใบข้าวที่ค่อนข้างเป็นกลิ่นเขียว จึงได้ทดลองใหม่อีกครั้ง โดยการนำใบข้าวที่ล้างทำความสะอาดและตัวเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วนำไปตากลมให้แห้ง ส่วนข้าวหอมมะลินิลนำมาคั่วเพื่อเพิ่มสีและกลิ่นของชาให้เข้มข้น โดยคั่วประมาณ 3 นาที เมื่อคั่วเสร็จแล้วจึงนำมาพักให้หายร้อนและนำมาใส่

ของชาและเติมน้ำร้อนลงไป พักไว้ 3-5 นาที พบว่า ชาที่มีสีน้ำตาลอ่อนที่สวยงาม มีรสชาติที่หวานอ่อนๆ และมีกลิ่นที่หอมจากยอดใบชาและเมล็ดข้าวหอมมะลินิลที่นำไปคั่ว ผู้วิจัยและชาวบ้านจึงได้ตกลงร่วมกันที่จะใช้สูตรการทำชาใบชาใบชาในการนำมาจัดกิจกรรม และในส่วนของการทำงานทองม้วนแป้งข้าว ชุมชนมีภูมิปัญญาในการแปรรูปเมล็ดข้าวเป็นแป้งข้าว โดยสามารถนำเมล็ดข้าว 3 สายพันธุ์ มาแปรรูปเป็นแป้งข้าว ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ข้าวทับทิมชุมแพ และข้าวหอมมะลินิล ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ร่วมทดลองกับชุมชนในการนำแป้งข้าวทั้ง 3 สายพันธุ์มาทำเป็นทองม้วน พบว่าทองม้วนที่ใช้แป้งจากข้าวหอมมะลิจะมีสีน้ำตาลอ่อนเหมือนทองม้วนทั่วไป ทองม้วนที่ใช้แป้งจากข้าวทับทิมชุมแพจะมีสีที่เป็นสีน้ำตาลที่เข้มขึ้นเล็กน้อยใกล้เคียงกับทองม้วนแป้งข้าวหอมมะลิ ส่วนทองม้วนที่ใช้แป้งจากข้าวหอมมะลินิลจะมีสีน้ำตาลที่ค่อนข้างเข้มอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับทองม้วนที่ทำจากแป้งข้าวทั้ง 3 สายพันธุ์ ในด้านรสชาติ พบว่า ทองม้วนที่ทำจากแป้งข้าวทั้ง 3 สายพันธุ์มีรสชาติที่เหมือนกัน เนื่องจากแป้งข้าวไม่มีผลต่อรสชาติ แต่เป็นในส่วนของคุณสมบัติอื่นที่นำมาใช้ที่มีผลต่อรสชาติ คือ น้ำตาลมะพร้าว น้ำตาลทราย หัวกะทิ ไข่ไก่ เกลือป่น และงาดำ เมื่อได้ข้อมูลสรุปของสูตรชาใบชาและทองม้วนแป้งข้าวที่นำมาใช้ทำกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยและสมาชิกในกลุ่มข่าวอินทรีบ้านสวายสอจึงได้ร่วมจัดบันทึกจำนวนของวัตถุดิบและอุปกรณ์วัสดุต่างๆ ที่ต้องใช้ในการจัดกิจกรรม

5) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ การพัฒนาครั้งที่ 1 พบว่า ชุมชนต้องมีการคัดเลือกชาวบ้านที่จะมาร่วมรับผิดชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมนี้ โดยเป็นชาวบ้านที่อยู่ในกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นัดหมายกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านมาประชุมกลุ่มย่อยกันเพื่อร่วมกันสรรหาสมาชิกที่จะร่วมจัดกิจกรรม โดยจากผลการคัดเลือกร่วมกัน ได้สมาชิกที่จะร่วมจัดกิจกรรมจำนวน 6 คน เมื่อได้ข้อมูลสรุปแล้วผู้วิจัยจึงได้ทำการพูดคุยกับสมาชิกทั้ง 6 คน เพื่อสร้างความเข้าใจของรูปแบบกิจกรรมและออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรมร่วมกัน และมอบหมายหน้าที่ในการรับผิดชอบจัดดำเนินกิจกรรม โดยแบ่งหน้าที่ออกเป็น 1) ผู้นำในการพูดบรรยายนำทำกิจกรรม จำนวน 1 คน 2) ผู้ช่วยในการดูแลนักท่องเที่ยว จำนวน 2 คน และ 3) หน้าที่ในการดูแลควบคุมกลิ่นของสมุนไพรตะไคร้หอมที่จะทำการต้มเพื่อให้ได้กลิ่นที่เหมาะสมในการบำบัด จำนวน 3 คน เมื่อแบ่งหน้าที่เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมนี้ร่วมกับสมาชิกผู้รับผิดชอบกิจกรรม โดยเริ่มจากการจัดที่นั่งให้ถูกต้อง การฝึกหายใจด้วยรูปแบบหลักการ Breathing Exercise และการสร้างและควบคุมกลิ่นของสมุนไพรตะไคร้ให้เหมาะสม เพื่อให้สมาชิกทั้ง 6 ท่านเข้าใจรายละเอียดของรูปแบบและแนวทางในการจัดดำเนินกิจกรรม

6) กิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทย การพัฒนาครั้งที่ 1 พบว่า ชุมชนต้องมีการคัดเลือกชาวบ้านที่จะมาร่วมรับผิดชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมนี้เช่นเดียวกันกับกิจกรรมสมาธิ Detox ลมหายใจ ดังนั้นผู้วิจัยและกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้พูดคุยและหารือในประเด็นด้านผู้รับผิดชอบกิจกรรมนี้ โดยผลที่ได้คือ สมาชิกชาวบ้านที่รับผิดชอบกิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทยเป็นกลุ่มเดียวกันกับกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ แต่จะเพิ่มสมาธิมาช่วยในกิจกรรมนี้อีก 2 คน ทำให้มีสมาธิร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทยจำนวนทั้งหมด 8 คน เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว ผู้วิจัยจึงได้พูดคุยกับสมาชิกทั้ง 8 คน เพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและร่วมออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทย โดยชาวบ้านที่เป็นสมาชิกทั้ง 8 ท่าน ร่วมฝึกโยคะกับผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เข้าเรียนโยคะและร่วมปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญด้านโยคะจากภาคีเครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยร่วมออกแบบกระบวนการที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมเพื่อความถูกต้องและปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคชุมชนกับภาคเอกชนในพื้นที่ โดยผู้วิจัยได้ทำการบันทึกวิดีโอเพื่อนำมาใช้ในการฝึกปฏิบัติร่วมกับสมาชิกผู้รับผิดชอบกิจกรรมทั้ง 8 คน ในครั้งแรก ผู้วิจัยได้สร้างความเข้าใจด้านโยคะให้แก่สมาชิกและฝึกโยคะร่วมกับสมาชิกตามกระบวนการที่ได้ร่วมออกแบบกับผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยได้มอบวิดีโอแก่สมาชิกเพื่อให้สามารถฝึกฝนให้สามารถปฏิบัติโยคะได้ โดยผู้วิจัยจะติดตามการพัฒนาทักษะการฝึกโยคะของสมาชิกในการนัดหมายการปฏิบัติการแบบมีส่วนรวมอีก 3 ครั้ง ที่เหลือ ซึ่งในวันที่จัดทดลองกิจกรรม สมาชิกทั้ง 8 คน สามารถปฏิบัติโยคะตามกระบวนการที่ฝึกได้และสามารถช่วยจัดทำให้ถูกต้องและคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้

7) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ การพัฒนาครั้งที่ 1 พบว่า ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มย้อมผ้าสีธรรมชาติ โดยกิจกรรมเดิมของกลุ่มคือ การสาธิตการย้อมผ้าด้วยสีจากเปลือกไม้มะม่วง และการสาธิตการทอผ้าจากด้ายที่ย้อมด้วยสีจากเปลือกไม้มะม่วง โดยมุ่งเน้นในการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอและแปรรูปเป็นพวงกุญแจ โดยจากการประชุมกลุ่มที่ผ่านมา ชุมชนมีความต้องการให้กลุ่มย้อมสีผ้าธรรมชาติมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม และข้อสรุปในวันที่ประชุมกลุ่มครั้งนั้น ได้เป็นกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือจากผ้าย้อมสีธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงนัดหมายสมาชิกในกลุ่มย้อมสีผ้าธรรมชาติมาพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและร่วมออกแบบแนวทางในการจัดกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองร่วมกับสมาชิกของกลุ่มในการนำผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วงมาแปรรูปทำเป็นตุ๊กตารูปผลมะม่วง ซึ่งมีรูปทรงที่เข้ากับฝ่ามือ โดยกำหนดขนาดที่มีความเหมาะสมกับฝ่ามือพอดี อีกทั้งการทำเป็นรูปผลมะม่วงยังมีความสอดคล้องกับประวัติความเป็นมาของชื่อชุมชน

สวายสอ โดยคำว่า สวาย หรือ สะ-วาย มีความหมายว่า มะม่วง และคำว่า สอ หรือ ซอ มีความหมายว่า ชาว เนื่องจากในอดีตก่อนจะตั้งชื่อเป็นชุมชนสวายสอ พื้นที่ของชุมชนมีต้นมะม่วงขาวเป็นจำนวนมาก โดยผลที่ได้หลังจากทำการทดลองทำตุ๊กตารูปมะม่วงเพื่อใช้ในการปีบบริหารฝ่ามือ สมาชิกของกลุ่มมีความชื่นชอบและเห็นด้วยในการใช้รูปแบบของผลมะม่วงในการทำเป็นตุ๊กตาปีบบริหารฝ่ามือ ซึ่งสามารถสะท้อนประวัติความเป็นมาของชุมชนได้อีกด้วย ทั้งนี้สมาชิกของกลุ่มยอมผ้าสีธรรมชาติได้มีข้อเสนอในการทำให้ตุ๊กตาปีบบริหารฝ่ามือนี้ให้สามารถห้อยเป็นพวงกุญแจได้ด้วย และหากนักท่องเที่ยวสามารถทำได้เสร็จเร็ว จะมีการสอนทำดอกไม้ของผลมะม่วงเพิ่มเติมด้วยเพื่อห้อยประดับร่วมกับตุ๊กตารูปผลมะม่วงที่ได้ทำในกิจกรรม โดยรูปแบบในการจัดกิจกรรม จะแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 6 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน และมีสมาชิกของกลุ่มยอมผ้าสีธรรมชาติคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม โดยที่จะมีสมาชิกของกลุ่ม 1 คนเป็นผู้นำหลักในการจัดดำเนินกิจกรรม และคอยช่วยเหลือดูแลความเรียบร้อยของกิจกรรม

ตาราง 20 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 2 วันที่ 31 ตุลาคม ถึง 2 พฤศจิกายน 2565

กิจกรรม	ผู้ดำเนินการพัฒนา	กำหนดการ	รายละเอียดการพัฒนา
กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่น สมุนไพรเพื่อสุขภาพ	กลุ่มทำอาหาร	1 พฤศจิกายน 2566 13.00 – 15.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่าง การนำดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้า่านก กระเรียนนำโชค	กลุ่มทอผ้าก่วยและ แปรรูปผ้า	1 พฤศจิกายน 2566 09.00 – 12.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่าง การนำดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำชาใบชา้วเพื่อ สุขภาพและทองม้วนแป้งชา้ว	กลุ่มชา้วอินทรีย์บ้าน สวายสอ	1 พฤศจิกายน 2566 15.00 – 17.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่าง การนำดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลม หายใจ	กลุ่มคณะกรรมการ หมู่บ้าน	2 พฤศจิกายน 2566 10.30 – 12.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่าง การนำดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียน พันธุ์ไทย	กลุ่มคณะกรรมการ หมู่บ้าน	2 พฤศจิกายน 2566 09.00 – 10.30 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่าง การนำดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหาร กล้ามเนื้อฝ่ามือ	กลุ่มยอมผ้าสี ธรรมชาติ	31 ตุลาคม 2565 13.00 – 16.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่าง การนำดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ

ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยนัดหมายกับทางชุมชนในวันที่ 31 ตุลาคม ถึง 2 พฤศจิกายน 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนทดลองฝึกจัดดำเนินกิจกรรม มุ่งเน้นที่กระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ภายในกิจกรรม รวมถึงฝึกพูดนำบรรยายการดำเนินกิจกรรม โดยผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำและปรับคำพูดในการบรรยายดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ สำหรับกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญต้อนรับนักท่องเที่ยว ไม่จำเป็นต้องจัดกระบวนการพัฒนา เนื่องจากทางชุมชนสามารถจัดดำเนินกิจกรรมได้ และด้วยรูปแบบกิจกรรมที่เป็นพิธีกรรมที่ต้องเชิญหมอทำขวัญมานำพิธี จึงไม่สามารถจัดกระบวนการพัฒนาได้หลายครั้ง โดยได้มีการจัดเตรียมกิจกรรมนี้ในการพัฒนากิจกรรมครั้งที่ 1 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

1) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ การพัฒนาครั้งที่ 2 พบว่า สมาชิกกลุ่มทำอาหารบ้านสวายสอ มีความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและรับทราบถึงหน้าที่การรับผิดชอบในกิจกรรม โดยได้มีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มกันอย่างชัดเจน ในด้านการบรรยายนำดำเนินกิจกรรม สมาชิกภายในกลุ่มสามารถช่วยเหลือกันในการบรรยายได้ โดยมีคุณยุ่น เป็นผู้นำพูดบรรยายดำเนินกิจกรรมและสมาชิกในกลุ่มจะคอยช่วยเหลือและเสริมเนื้อหาของกิจกรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ช่วยเสริมเนื้อหาการบรรยายในด้านประโยชน์ที่มีต่อสุขภาพของวัตถุดิบที่นำมาใช้ประกอบอาหาร และให้สมาชิกในกลุ่มทำความเข้าใจและนำไปปรับปรุงการบรรยายให้มีความคล่องและลื่นไหลมากขึ้น

2) กิจกรรม DIY กระเป่าผ่านกระเรียนนำโชค การพัฒนาครั้งที่ 2 พบว่า กลุ่มทอผ้าและแปรรูปผ้าก๋วย มีการจัดเตรียมกระเป่าผ้าที่จะใช้ในการทำกิจกรรม และมีความเข้าใจในกระบวนการและรูปแบบของกิจกรรม โดยสมาชิกทุกคนเข้าใจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามที่ได้แบ่งหน้าที่กันไว้ในการพัฒนากิจกรรมครั้งที่ 1 ในด้านการบรรยายนำดำเนินกิจกรรม สมาชิกภายในกลุ่ม มอบหมายหน้าที่ให้คุณโหลง เป็นผู้นำในการบรรยาย โดยสมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือและเสริมเนื้อหาให้ในระหว่างบรรยายกิจกรรม ในการฝึกพูดนำบรรยายกิจกรรม คุณโหลง สามารถบรรยายรายละเอียดของกิจกรรมได้ แต่ยังมีขาดความลื่นไหล และมีน้ำเสียงที่เบา ผู้วิจัยจึงให้คำแนะนำและเสริมเนื้อหาด้านการสื่อความหมายของสีผ้าที่นำมาใช้ทำผ้าก๋วย ซึ่งเป็นลวดลายที่นำมาใช้บนกระเป่าผ้าที่ผู้วิจัยและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันออกแบบในการพัฒนากิจกรรมในครั้งนี้

3) กิจกรรมทำชาใบชา้วเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งชา้ว การพัฒนาครั้งที่ 2 พบว่า สมาชิกในกลุ่มชาวจีนที่หมู่บ้านสวายสอมีความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรม โดยมอบหมายให้คุณอ้อ เป็นผู้รับผิดชอบหลักและเป็นผู้ดำเนินการนำบรรยายดำเนินกิจกรรม โดยสมาชิกท่านอื่นๆ

ในกลุ่มมีหน้าที่จัดเตรียมวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ทำซาไบข้าวและทองม้วนแป้งข้าว ในด้านการบรรยายกิจกรรม คุณอ้อ สามารถบรรยายขั้นตอนการทำซาไบข้าวและทองม้วนแป้งข้าวได้อย่างครบถ้วน แต่ค่อนข้างจะกระชับเกินไปและมีการพูดที่ค่อนข้างเร็ว ผู้วิจัยจึงแนะนำให้ปรับรูปแบบการบรรยายให้ยืดขึ้น โดยเสริมเนื้อหาด้านประโยชน์ของซาไบข้าวที่มีต่อสุขภาพ และเพิ่มเนื้อหาการบรรยายกระบวนการทำวัตถุดิบต่างๆ ที่นำมาใช้ทำซาไบข้าวและทองม้วนแป้งข้าว รวมถึงแนะนำให้ปรับจังหวะการพูดบรรยายให้มีความช้าลงและมีน้ำเสียงที่นุ่มนวลขึ้น

4) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ การพัฒนาครั้งที่ 2 พบว่า สมาชิกผู้รับผิดชอบกิจกรรมทั้ง 6 คน ที่ได้จากการคัดเลือกจากกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนากิจกรรมครั้งที่ 1 มีความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและรับทราบถึงหน้าที่ของแต่ละคนที่ได้แบ่งหน้าที่กันไว้ โดยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมบทพูดนำบรรยายกิจกรรมไว้และให้สมาชิกภายในกลุ่มได้ร่วมกันฝึกนำบรรยายกิจกรรมเพื่อคัดเลือกคนที่ดีที่สุดที่จะสามารถพูดนำดำเนินกิจกรรมได้ โดยได้ข้อสรุปคือ คุณบี จะเป็นผู้นำในการพูดบรรยายดำเนินกิจกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ให้คุณบีได้ทดลองพูดนำบรรยายกิจกรรมอีกครั้ง พบว่า สามารถพูดนำบรรยายเนื้อหาของกิจกรรมได้อย่างมีความเข้าใจ แต่ยังขาดความสั่นไหวและมีการอ่านผิดในบางคำ ผู้วิจัยจึงได้ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขคำที่คุณบีอ่านผิด โดยคุณบีจะนำบทพูดนำบรรยายกิจกรรมไปฝึกพูด และผู้วิจัยจะติดตามความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนากิจกรรมในครั้งถัดไป

5) กิจกรรมฝึกโยคะนกกกระเรียนพันธุ์ไทย การพัฒนาครั้งที่ 2 พบว่า สมาชิกผู้รับผิดชอบกิจกรรมทั้ง 8 คน ที่ได้จากการคัดเลือกจากกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนากิจกรรมครั้งที่ 1 มีความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและให้ความร่วมมือในการฝึกโยคะร่วมกับผู้วิจัย โดยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเอกสารเนื้อหาของกระบวนการทำโยคะและขั้นตอนการฝึกปฏิบัติในแต่ละท่า พร้อมรูปประกอบ มอบให้แก่สมาชิกทุกคน เพื่อให้สามารถนำไปฝึกปฏิบัติได้ตามคลิปวิดีโอที่ผู้วิจัยได้มอบให้ไว้ในการพัฒนากิจกรรมในครั้งที่ 1 ในด้านการนำบรรยายกิจกรรม สมาชิกในกลุ่มทั้ง 8 คน ได้ร่วมปรึกษากับผู้วิจัยเพื่อหาแนวทางในการพูดนำบรรยาย เนื่องจากการบรรยายกิจกรรมโยคะมีเนื้อหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและต้องมีความต่อเนื่องและสั่นไหว ดังนั้น จึงได้ตกลงกันว่าสมาชิกทั้ง 8 จะร่วมกันบรรยาย โดยจะใช้เอกสารที่ผู้วิจัยให้ไว้ประกอบการบรรยาย ในวันที่จัดทดลองกิจกรรม ทั้งนี้ สมาชิกทั้ง 8 จะร่วมฝึกปฏิบัติโยคะให้สามารถเข้าใจกระบวนการทำโยคะและปฏิบัติได้ เพื่อให้สามารถฝึกและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้

6) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ การพัฒนาครั้งที่ 2 พบว่า สมาชิกในกลุ่มเยี่ยมผ้าสี่ธรรมชาตินี้มีความเข้าใจในรูปแบบของกิจกรรมและได้มีการจัดผ้าเยี่ยมสี่เปลือกมะม่วงที่จะ

นำมาใช้ทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือและจัดเตรียมจำนวนของอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ทำกิจกรรมไว้ได้ส่วนหนึ่งแล้ว ในด้านการบรรยายนำดำเนินกิจกรรม สมาชิกภายในกลุ่มได้มอบหมายให้คุณหมี เป็นผู้นำในการนำบรรยายดำเนินกิจกรรม โดยคุณหมีสามารถบรรยายความเป็นมาของกลุ่มಯೊಂฝ้าสี่ธรรมชาติ รูปแบบของกิจกรรม ประโยชน์ของการทำตุ๊กตาบริหารฝ่ามือ ได้เป็นอย่างดี แต่ยังคงขาดความสิ้นไหว ผู้วิจัยจึงให้คำแนะนำในการปรับปรุงการพูดบรรยายและเสริมเนื้อหาความสอดคล้องของการทำตุ๊กตาบริหารฝ่ามือเป็นรูปผลมะม่วงที่อันเหมาะสมแก่การบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ รวมถึงความสอดคล้องของตุ๊กตารูปผลมะม่วงกับชื่อชุมชนสวยสอที่มีความหมายว่า มะม่วงขาว โดยคุณหมีจะนำข้อมูลคำแนะนำไปปรับใช้และพัฒนาการนำพูดบรรยายกิจกรรมและผู้วิจัยจะติดตามความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนากิจกรรมในครั้งถัดไป

ตาราง 21 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวยสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 3 วันที่ 14 ถึง 16 พฤศจิกายน 2565

กิจกรรม	ผู้ดำเนินการพัฒนา	กำหนดการ	รายละเอียดการพัฒนา
กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่น สมุนไพรเพื่อสุขภาพ	กลุ่มทำอาหาร	15 พฤศจิกายน 2566 13.00 – 15.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่างการนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้า นกกกระเรียนน้ำใสศ	กลุ่มทอผ้าก๊วยและ แปรรูปผ้า	15 พฤศจิกายน 2566 09.00 – 12.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่างการนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำชาใบชาเพื่อ สุขภาพและทองม้วนแป้ง ข้าว	กลุ่มชาอินทรีย์ บ้านสวยสอ	15 พฤศจิกายน 2566 15.00 – 17.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่างการนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	กลุ่มคณะกรรมการ หมู่บ้าน	16 พฤศจิกายน 2566 10.30 – 12.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่างการนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมฝึกโยคะ นกกกระเรียนพันธุ์ไทย	กลุ่มคณะกรรมการ หมู่บ้าน	16 พฤศจิกายน 2566 09.00 – 10.30 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่างการนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหาร กล้ามเนื้อฝ่ามือ	กลุ่มಯೊంฝ้าสี่ ธรรมชาติ	14 พฤศจิกายน 2566 13.00 – 16.00 น.	ทดลองฝึกดำเนินกิจกรรม ฝึกการพูดบรรยายระหว่างการนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม จัดบันทึกปัญหาที่พบ

ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยนัดหมายกับทางชุมชนในวันที่ 14 ถึง 16 พฤศจิกายน 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนทดลองฝึกจัดดำเนินกิจกรรม ฝึกพูดนำบรรยายการดำเนินกิจกรรม และมีการทดลองจับเวลาในการดำเนินกิจกรรมเพื่อทดสอบความสามารถในการควบคุมเวลาในการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม โดยผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการบริหารเวลาของการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการนัดหมายและอธิบายให้กับสมาชิกผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมทราบถึงการเตรียมความพร้อมในการพัฒนากิจกรรมในครั้งถัดไป ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการซ้อมใหญ่ โดยนำนักท่องเที่ยวมาทดลองกิจกรรมจำนวน 2 คน และให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มรับผิดชอบจัดดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองทั้งหมด

1) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ การพัฒนาครั้งที่ 3 พบว่า คุณยูนสามารถบรรยายขั้นตอนในการทำเมนูลาบปลาน้ำดำได้อย่างลื่นไหล อธิบายประโยชน์ของวัตถุดิบที่มีต่อสุขภาพได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน โดยมีคุณไพโรศรีสาธิตการทำเมนูลาบปลาน้ำดำประกอบไปด้วย และสมาชิกในกลุ่มคนอื่นๆ มีการซ้อมปรุงเมนูลาบปลาน้ำดำร่วมด้วยเพื่อให้สามารถดูแลนักท่องเที่ยวตามที่แบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น 6 กลุ่มย่อย โดยเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งมีความเหมาะสมกับเวลาของกิจกรรมที่กำหนดไว้เป็น 2 ชั่วโมง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ควรรวมเวลาสำหรับรับประทานอาหารกลางวัน โดยกลุ่มทำอาหารจะจัดเตรียมเมนูอาหารอื่นๆ ไว้ประกอบมื้ออาหารด้วย

2) กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้ากันกระเรียนน้ำโชค การพัฒนาครั้งที่ 3 พบว่า คุณโหลงสามารถบรรยายนำพาทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่นขึ้นและมีการอธิบายความเป็นมาและรายละเอียดของผ้าก่วยประกอบระหว่างจัดดำเนินกิจกรรม สมาชิกในกลุ่มมีการจัดทำรูปแบบของนกกระเรียนพันธุ์ไทย ให้นักท่องเที่ยวสามารถนำมาทาบบนกระเป๋าผ้าและวาดเส้นทับได้ เพื่อให้สะดวกขึ้นและมีเวลามากขึ้นในการตกแต่งลวดลายตามจินตนาการด้วยเศษผ้า โดยใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรม 1 ชั่วโมง 45 นาที จากเวลาที่กำหนดไว้ 2 ชั่วโมง ถือว่าใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและมีเวลาเหลือเผื่อมีนักท่องเที่ยวทำกิจกรรมไม่ถนัดหรือต้องการทำธุระส่วนตัว

3) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว การพัฒนาครั้งที่ 3 พบว่า สมาชิกในกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอได้มีการประชุมหารือร่วมกับผู้วิจัยก่อนการพัฒนาในครั้งนี้อยู่ในประเด็นเรื่องการเก็บรักษาใบข้าว เนื่องจากช่วงเวลาในการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวทดลอง

กิจกรรม 24 ถึง 25 ธันวาคม 2565 จะเหลือแต่ต่อซังข้าว เพราะข้าวได้ออกรวงและทำการเก็บเกี่ยวไปหมดแล้ว แต่ด้วยรูปแบบของกิจกรรมที่ต้องใช้ยอดใบข้าวที่เก็บสดใหม่ ผู้วิจัยกับชาวบ้านจึงได้ข้อสรุปว่าจะทำการเพาะปลูกต้นข้าวในแปลงนาของผู้ใหญ่บ้านในช่วงต้นเดือนธันวาคม เพื่อให้ได้ต้นข้าวที่มียอดใบข้าวในช่วงที่เหมาะสม เมื่อได้ข้อสรุป ผู้วิจัยจึงให้สมาชิกกลุ่มเริ่มฝึกนำบรรยายทดลองทำกิจกรรม พบว่า คุณอ้อ สามารถบรรยายนำทำกิจกรรมได้อย่างลื่นไหล เนื้อหาครบถ้วน และมีจังหวะการพูดที่ดีขึ้น สมาชิกคนอื่นสามารถรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองและดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น โดยเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ใช้เวลาประมาณ 30 นาที จากเวลาที่กำหนดไว้ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถือเป็นเวลาที่เหมาะสม เพราะรูปแบบกิจกรรมต้องการให้เปรียบเทียบเป็นการพักผ่อนโดยมีอาหารว่างทานเล่นคือซาบข้าวและทองม้วนแป้งข้าวที่นักท่องเที่ยวดังมือทำด้วยตนเอง

4) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ การพัฒนาครั้งที่ 3 พบว่า คุณบี สามารถพูดนำดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น มีน้ำเสียงที่เหมาะสม เข้าใจในการหยุดเว้นจังหวะการพูดตามรูปแบบของกิจกรรมที่ได้ทำความเข้าใจร่วมกันไว้ โดยสมาชิกในกลุ่มร่วมจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการต้มสมุนไพรตะไคร้หอมและหารือแนวทางในการควบคุมกลิ่น เมื่อได้ทดลองกิจกรรมเสร็จสิ้นใช้เวลาประมาณ 30 นาที จากเวลาที่กำหนดไว้ 1 ชั่วโมง ถือเป็นเวลาที่เหมาะสม เพราะการเดินทางไปยังบริเวณศาลากลางทุ่งนาบริเวณแปลงนาสาธิตของผู้ใหญ่บ้านต้องใช้เวลาประมาณ 7 ถึง 10 นาที โดยเวลาที่เหลือ ผู้วิจัยและชาวบ้านได้ตกลงกันว่า จะให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมบรรยากาศโดยรอบของแปลงนาสาธิตและเดินทางไปรับประทานอาหารไม่ใฝ่กลางทุ่งนาที่เพิ่งได้มีการจัดสร้างขึ้นในชุมชน

5) กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย การพัฒนาครั้งที่ 3 พบว่า สมาชิกภายในกลุ่มทั้ง 8 คน สามารถปฏิบัติโยคะได้คล่องขึ้น เริ่มจำท่าทางต่างๆ ได้ และสามารถช่วยเหลือกันในการพูดบรรยายนำทำกิจกรรม โดยแบ่งกันพูดบรรยายในแต่ละท่า ทั้งนี้ สมาชิกในกลุ่มบางท่านมีสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำโยคะในบางท่าแต่สามารถเข้าใจกระบวนการนั้นได้ โดยระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ประมาณ 40 นาที ถือเป็นเวลาที่เหมาะสม เพราะการทำกิจกรรมนี้ต้องเดินทางไปจัดดำเนินกิจกรรมที่ศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกะเรียนพันธุ์ไทย ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15 นาที และมีเวลาเหลือให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนก่อนรับประทานอาหาร

6) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ การพัฒนาครั้งที่ 3 พบว่า คุณหมี่สามารถพูดนำดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและลื่นไหลขึ้น สามารถให้ข้อมูลการทำตุ๊กตาบริหาร

กล้ามเนื้อฝ่ามือเป็นรูประฆังที่มีความสอดคล้องกับชื่อของชุมชนได้อย่างถูกต้อง โดยสมาชิกในกลุ่มย่อมผ้าสีธรรมชาติท่านอื่นมีการเตรียมความพร้อมในการสนทนากิจกรรมแก่นักท่องเที่ยว โดยใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรม 1 ชั่วโมง 30 นาที ถือเป็นเวลาที่มีความเหมาะสม เพราะต้องมีการเผื่อเวลาในการเดินทางมายังพื้นที่กลุ่มย่อมผ้าสีธรรมชาติเพื่อดำเนินกิจกรรมและเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมต้องเดินทางไปดำเนินกิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าวต่อที่ศูนย์การเรียนรู้ข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ

ตาราง 22 กำหนดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ 4 วันที่ 28 ถึง 30 พฤศจิกายน 2565

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบของโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมที่ได้จัดทำไว้ (รอบซ้อมดำเนินการก่อนจัดจริง) โดยมีนักท่องเที่ยวร่วมทดลองจำนวน 2 ท่าน เพศชาย 1 ท่าน และเพศหญิง 1 ท่าน อายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ก่อนการทดลองการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรม ผู้วิจัยได้มีการร่วมประชุมกับสมาชิกผู้รับผิดชอบในทุกกิจกรรม ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2565 เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดดำเนินกิจกรรม

กิจกรรม	ผู้ดำเนินการพัฒนา	กำหนดการ	รายละเอียดการพัฒนา
การต้อนรับนักท่องเที่ยว	กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน	29 พฤศจิกายน 2566 10.00 – 10.30 น.	บอกเล่าประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านสวายสอและข้อมูลด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชน จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 30 นาที) จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	กลุ่มทำอาหาร	29 พฤศจิกายน 2566 10.30 – 12.30 น.	ทดลองดำเนินกิจกรรมพร้อมการบรรยายนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 2 ชั่วโมง) จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ	กลุ่มย่อมผ้าสีธรรมชาติ	29 พฤศจิกายน 2566 12.30 – 14.30 น.	ทดลองดำเนินกิจกรรมพร้อมการบรรยายนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 2 ชั่วโมง) จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว	กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ	29 พฤศจิกายน 2566 14.30 – 16.00 น.	ทดลองดำเนินกิจกรรมพร้อมการบรรยายนำดำเนินกิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 1.30 ชั่วโมง) จัดบันทึกปัญหาที่พบ

ตาราง 22 (ต่อ)

กิจกรรม	ผู้ดำเนินการพัฒนา	กำหนดการ	รายละเอียดการพัฒนา
กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน	29 พฤศจิกายน 2566 16.00 – 17.00 น.	ทดลองดำเนินกิจกรรมพร้อมการบรรยายนำดำเนิน กิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 1 ชั่วโมง) จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	ชาวบ้านทุกคน	29, 17.00 – 18.00 น.	ทดลองดำเนินกิจกรรมพร้อมการบรรยายนำดำเนิน กิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 1 ชั่วโมง) จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรมฝึกโยคะคนก กระเรียนพันธุ์ไทย	กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน	30 พฤศจิกายน 2566 07.00 – 08.00 น.	ทดลองดำเนินกิจกรรมพร้อมการบรรยายนำดำเนิน กิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 1 ชั่วโมง) จัดบันทึกปัญหาที่พบ
กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้า นกกกระเรียนนำโชค	กลุ่มทอผ้าก๊วยและ แปรรูปผ้า	30 พฤศจิกายน 2566 09.00 – 11.00 น.	ทดลองดำเนินกิจกรรมพร้อมการบรรยายนำดำเนิน กิจกรรม จับเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ไม่เกิน 2 ชั่วโมง) จัดบันทึกปัญหาที่พบ

1) การต้อนรับนักท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน สามารถดำเนินการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้อย่างราบรื่น สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว มีการจัดเตรียมเครื่องดื่มสมุนไพรใบเตยตะไคร้หอมและขนมดินไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว และสามารถให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านสวายสอและข้อมูลด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนได้อย่างครบถ้วน โดยใช้ระยะเวลาในการต้อนรับและให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวประมาณ 25 นาที

2) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มทำอาหารมีการจัดเตรียมพื้นที่ไว้สำหรับรองรับการจัดกิจกรรม โดยมีการเตรียมวัตถุดิบในการทำเมนูลาบปลาน้ำดำไว้เป็นชุดให้แก่นักท่องเที่ยวได้ร่วมประกอบอาหารไปพร้อมกันตามรูปแบบของกิจกรรม คุณยูนสามารถนำดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและให้ข้อมูลวัตถุดิบและประโยชน์ของวัตถุดิบได้อย่างครบถ้วน ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับการรับประทานอาหารกลางวันประมาณ 2 ชั่วโมง

3) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ พบว่า กลุ่มย้อมผ้าสีธรรมชาติมีการจัดเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยคุณหมี ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้าสู่ฐานกิจกรรมและบอกเล่าความเป็นมาของชุมชนเชื่อมโยงมาสู่รูปแบบ

ของกิจกรรมในการทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือเป็นรูปผลไม้ กิจกรรมสามารถดำเนินได้อย่างราบรื่น โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง 45 นาที

4) กิจกรรมทำชาใบชาเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว พบว่า กลุ่มข่าวอินทรีที่บ้านสวายสอสามารถจัดดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น มีการจัดเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์สำหรับทำชาใบชาและทองม้วนแป้งข้าว นักท่องเที่ยวสามารถใช้เวลาในการพักผ่อนพร้อมกับการทานชาใบชาและทองม้วนแป้งข้าวที่ทำด้วยตนเอง ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง 15 นาที

5) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ พบว่า สมาชิกที่รับผิดชอบกิจกรรมจากกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านสามารถนำดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นตามรูปแบบของกิจกรรมที่ได้ฝึกซ้อม มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันอย่างชัดเจน มีการจัดเตรียมและตกแต่งสถานที่ โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 45 นาที

6) กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว พบว่า ชาวบ้านทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ความร่วมมือในการร่วมทำพิธีบายศรีสู่ขวัญแก่นักท่องเที่ยว การดำเนินกิจกรรมสามารถดำเนินตามรูปแบบที่ได้ออกแบบไว้และสามารถสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเองนักท่องเที่ยว โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 50 นาที

7) กิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทย พบว่า สมาชิกผู้รับผิดชอบกิจกรรมจากกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านสามารถนำดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นตามรูปแบบของกิจกรรมที่ได้ฝึกซ้อมไว้ และสามารถให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการจัดทำโยคะให้ถูกต้อง โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 40 นาที

8) กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้านกระเรียนนำโชค พบว่า กลุ่มทอผ้าก๋วยและแปรรูปผ้า มีการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมไว้อย่างเรียบร้อย โดยมี คุณโหลง ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวและบอกเล่าความเป็นมาของกิจกรรม DIY กระเป๋าผ้านกระเรียนนำโชค กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาออกแบบลวดลายนกระเรียนพันธุ์ไทยตามจินตนาการ โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 2 ชั่วโมง

เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองจัดดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบของโปรแกรม หรือรอบซ้อมก่อนจัดจริงพบว่า ชุมชนมีความพร้อมและสามารถจัดดำเนินทุกกิจกรรมได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มกระบวนการวิจัยในระยะที่ 3 เพื่อทดลองและประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

ผลการศึกษาวิจัยระยะที่ 3.1 การทดลองและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

การศึกษาวิจัยในระยะ 3.1 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อทดลองและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว รูปแบบ 2 วัน 1 คืน ในวันที่ 24 – 25 ธันวาคม พ.ศ. 2565 เพื่อทดลองจัดดำเนินกิจกรรมตามที่ได้พัฒนาขึ้น ทั้งหมด 7 กิจกรรม โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาวิจัย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของอาสาสมัครนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของอาสาสมัครนักท่องเที่ยว โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การแจกแจงจำนวนหรือความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) มีรายละเอียดดังตาราง 23 ดังนี้

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของอาสาสมัครนักท่องเที่ยว

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 30)	ร้อยละ
ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง		
นักท่องเที่ยว	25	83.30
นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน	2	6.70
นักพัฒนาการท่องเที่ยว	1	3.30
บุคลากรหน่วยงานท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์	2	6.70

ตาราง 23 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 30)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	8	26.70
หญิง	22	73.30
อายุ (ต่อ)		
18 – 24 ปี	5	16.70
25 – 31 ปี	6	20.00
32 – 38 ปี	6	20.00
39 – 45 ปี	3	10.00
46 – 52 ปี	3	10.00
53 – 59 ปี	2	6.70
60 ปี ขึ้นไป	5	16.70
สถานภาพสมรส		
โสด	23	76.70
สมรส / อยู่ด้วยกัน	3	10.00
หย่าร้าง / แยกกันอยู่ / หม้าย	4	13.30
ภูมิลำเนา		
ภาคกลาง	24	80.00
ภาคตะวันออก	2	6.70

ตาราง 23 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 30)	ร้อยละ
ภูมิลำเนา (ต่อ)		
ภาคเหนือ	3	10.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	3.30
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	13.30
ปริญญาตรี	20	66.70
สูงกว่าปริญญาตรี	6	20.00
อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา / นิสิต	6	20.00
ข้าราชการ	2	6.70
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	10.00
พนักงานเอกชน	4	13.30
ธุรกิจส่วนตัว	7	23.30
อื่นๆ	8	26.70
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือกับ 10,000 บาท	4	13.30
10,001 – 20,000 บาท	5	16.70
20,001 – 30,000 บาท	5	16.70

ตาราง 23 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (n = 30)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ต่อ)		
30,001 – 40,000 บาท	5	16.70
40,001 – 50,000 บาท	5	16.70
มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป	6	20.00

จากตาราง 23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวยุโรปส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.30 มีช่วงอายุ 25 – 31 ปี และ 32 – 38 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 76.70 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.70 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 23.30 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 50,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.00

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนบ้านสวายสอ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	ความคาดหวัง	3.67	.914	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.58	.510	มากที่สุด
2. กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	ความคาดหวัง	3.66	.918	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.30	.671	มากที่สุด
3. กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนน้ำชา	ความคาดหวัง	3.45	1.011	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.70	.502	มากที่สุด
4. กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและหอมมัน แป้งข้าว	ความคาดหวัง	3.50	.889	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.33	.598	มากที่สุด
5. กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	ความคาดหวัง	3.38	1.021	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.07	.835	มาก
6. กิจกรรมฝึกโยคะบนกระเรียนพันธุ์ไทย	ความคาดหวัง	3.38	1.107	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.61	.631	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ				
โดยชุมชนบ้านสวายสอ		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
7. กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ	ความคาดหวัง	3.36	.998	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.50	.642	มากที่สุด
รวม	ความคาดหวัง	3.48	.902	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.44	.476	มากที่สุด

จากตาราง 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = .902) โดยมีความคาดหวังต่อกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว สูงสุดในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .914) และมีค่าสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .476) โดยกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกกระเรียนนำโชคมีค่าสิ่งที่ได้รับ สูงสุด ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .502)

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว

กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว				
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่อยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	4.03	.928	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.80	.407	มากที่สุด
2. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้งอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.63	1.033	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.57	.568	มากที่สุด

ตาราง 25 (ต่อ)

กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียงอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.33	1.028	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.37	.850	มากที่สุด
รวม	ความคาดหวัง	3.67	.914	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.58	.510	มากที่สุด

จากตาราง 25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .914) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่ากิจกรรมจะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และสิ่งแปลกใหม่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .938) ทั้งนี้เมื่อทดลองดำเนินกิจกรรมเสร็จ พบว่า กิจกรรมสามารถตอบสนองความคาดหวัง โดยมีค่าสิ่งที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .510) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = .407)

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแล สุขภาพอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.73	.868	มาก	
	สิ่งที่ได้รับ	4.47	.681	มากที่สุด	
2. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์อยู่ใน ระดับใด	ความคาดหวัง	3.57	1.135	มาก	
	สิ่งที่ได้รับ	4.13	.819	มาก	
3. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การปรนเปรอตนเองอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.63	.999	มาก	
	สิ่งที่ได้รับ	4.17	.791	มาก	
4. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่อยู่ใน ระดับใด	ความคาดหวัง	3.70	1.022	มาก	
	สิ่งที่ได้รับ	4.43	.774	มากที่สุด	
เฉลี่ยรวม		ความคาดหวัง	3.66	.918	มาก
		สิ่งที่ได้รับ	4.30	.671	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .918) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่ากิจกรรมจะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .868) ทั้งนี้เมื่อทดลองดำเนินกิจกรรมเสร็จ พบว่า กิจกรรมสามารถตอบสนองความคาดหวัง โดยมีค่าสิ่งที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .671) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .681)

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรม DIY กระจเป่าผ่านกระเรียนนำโชค

กิจกรรม DIY กระจเป่าผ่านกระเรียนนำโชค		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.57	1.040	มาก	
การผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจอยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	4.83	.379	มากที่สุด	
2. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.33	1.061	ปานกลาง	
การปรนเปรอตนเองอยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	4.57	.679	มากที่สุด	
เฉลี่ยรวม		ความคาดหวัง	3.45	1.011	มาก
		สิ่งที่ได้รับ	4.70	.502	มากที่สุด

จากตาราง 27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อกิจกรรม DIY กระจเป่าผ่านกระเรียนนำโชค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.011) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่ากิจกรรมจะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจอยู่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.040) ทั้งนี้เมื่อทดลองดำเนินกิจกรรมเสร็จ พบว่า กิจกรรมสามารถตอบสนองต่อความคาดหวัง โดยมีค่าสิ่งที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .502) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = .379)

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมทำชาใบ
ชาเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว

กิจกรรมทำชาใบชาเพื่อสุขภาพและทองม้วน แป้งข้าว		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ อยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.67	1.061	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.50	.682	มากที่สุด
2. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์อยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.53	1.042	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.43	.626	มากที่สุด
3. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจอยู่ใน ระดับใด	ความคาดหวัง	3.57	.898	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.37	.669	มากที่สุด
4. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การปรนเปรอตนเองอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.43	.935	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.30	.750	มากที่สุด
5. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่อยู่ใน ระดับใด	ความคาดหวัง	3.63	.928	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.30	.750	มากที่สุด
6. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียงอยู่ใน ระดับใด	ความคาดหวัง	3.40	.968	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.20	.805	มากที่สุด
7. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน การปฏิบัติตามค่านิยมของสังคมอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.27	1.143	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.23	.728	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	ความคาดหวัง	3.50	.889	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.33	.598	มากที่สุด

จากตาราง 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อกิจกรรมทำซาไปข้าวเพื่อสุขภาพ และทองม้วนแป้งข้าว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .889) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่ากิจกรรมจะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการเรียนรู้ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.061) เมื่อทดลองดำเนินกิจกรรมเสร็จ พบว่า กิจกรรมสามารถตอบสนองความคาดหวัง โดยมีค่าสิ่งที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .598) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .682)

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยงได้รับจากกิจกรรมนั้งสมาธิ Detox ลมหายใจ

กิจกรรมนั้งสมาธิ Detox ลมหายใจ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.53	1.106	มาก	
การดูแลสุขภาพพรางกายและรูปลักษณ์อยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	4.27	.944	มากที่สุด	
2. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.50	1.167	มาก	
การผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจอยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	4.20	.887	มากที่สุด	
3. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.37	1.129	ปานกลาง	
การสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึกอยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	3.97	.890	มาก	
4. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.47	1.106	มาก	
การสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้งอยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	4.07	.980	มาก	
5. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.17	1.147	ปานกลาง	
การยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียงอยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	3.87	.937	มาก	
6. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้าน	ความคาดหวัง	3.27	1.081	ปานกลาง	
การปฏิบัติตามค่านิยมของสังคมอยู่ในระดับใด	สิ่งที่ได้รับ	4.03	.890	มาก	
เฉลี่ยรวม		ความคาดหวัง	3.38	1.021	ปานกลาง
		สิ่งที่ได้รับ	4.07	.835	มาก

จากตาราง 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อกิจกรรมนั้งสมาธิ Detox ลมหายใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.021) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่ากิจกรรมจะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพพรางกาย

และรูปลักษณะมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 1.106) ทั้งนี้เมื่อทดลองดำเนินกิจกรรมเสร็จ พบว่า กิจกรรมสามารถตอบสนองของความคาดหวัง โดยมีค่าสิ่งที่ได้รับ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .835) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณะมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .944)

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งที่น่าสนใจที่ได้รับจากกิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย

กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณะอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.63	1.159	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.67	.711	มากที่สุด
2. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหลีกวิถีชีวิตที่จำเจอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.53	1.042	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.70	.651	มากที่สุด
3. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่อยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.33	1.322	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.63	.615	มากที่สุด
4. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการยกระดับสภาพและสร้างชื่อเสียงอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.27	1.143	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.43	.898	มากที่สุด
5. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคมอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.13	1.279	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.60	.855	มากที่สุด
รวม	ความคาดหวัง	3.38	1.107	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.61	.631	มากที่สุด

จากตาราง 30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อกิจกรรมฝึกโยคะบนกระเรียนพันธุ์ไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.107) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่ากิจกรรมจะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.159) ทั้งนี้เมื่อทดลองดำเนินกิจกรรมเสร็จ พบว่า กิจกรรมสามารถตอบสนองต่อความคาดหวัง โดยมีค่าสิ่งที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .631) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .711)

ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังและสิ่งนี้นักท่องเที่ยวได้รับจากกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ

กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.47	1.042	มาก
	สิ่งที่ได้รับ	4.50	.630	มากที่สุด
2. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.30	1.119	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.53	.730	มากที่สุด
3. กิจกรรมนี้สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเองอยู่ในระดับใด	ความคาดหวัง	3.30	1.022	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.47	.819	มากที่สุด
รวม	ความคาดหวัง	3.36	.998	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้รับ	4.50	.642	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .998) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่ากิจกรรมจะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.042)

ทั้งนี้เมื่อทดลองดำเนินกิจกรรมเสร็จ พบว่า กิจกรรมสามารถตอบสนองความคาดหวัง โดยมีค่าสิ่ง
ที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .642) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า
แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .630)

ส่วนที่ 3 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยว
ได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและสิ่ง
นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน
สวายสอ โดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของสองตัวแปร ใช้สถิติเชิงอนุมาน Paired Sample T-
Test โดยกำหนดค่าความสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ปราบกฎผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 32

ตาราง 32 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	t	p
1. กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	ความคาดหวัง	3.67	.914	มาก	-5.565	.000*
	สิ่งที่ได้รับ	4.58	.510	มากที่สุด		
2. กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	ความคาดหวัง	3.66	.918	มาก	-3.322	.002*
	สิ่งที่ได้รับ	4.30	.671	มากที่สุด		
3. กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้า นกกระเรียนนำโชค	ความคาดหวัง	3.45	1.011	มาก	-6.430	.000*
	สิ่งที่ได้รับ	4.70	.502	มากที่สุด		
4. กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพ และทอผ้าไหมมัดหมี่ข้าว	ความคาดหวัง	3.50	.889	มาก	-5.047	.000*
	สิ่งที่ได้รับ	4.33	.598	มากที่สุด		
5. กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	ความคาดหวัง	3.38	1.021	ปานกลาง	-3.731	.001*
	สิ่งที่ได้รับ	4.07	.835	มาก		
6. กิจกรรมฝึกโยคะบนกระเรียนพันธุ์ไทย	ความคาดหวัง	3.38	1.107	ปานกลาง	-6.671	.000*
	สิ่งที่ได้รับ	4.61	.631	มากที่สุด		
7. กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ	ความคาดหวัง	3.36	.998	ปานกลาง	-6.288	.000*
	สิ่งที่ได้รับ	4.50	.642	มากที่สุด		
รวม	ความคาดหวัง	3.48	.902	มาก	-6.261	.000*
	สิ่งที่ได้รับ	4.44	.476	มากที่สุด		

*p < .05

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า

ในทุกกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ระดับสิ่งที่ได้รับสูงกว่าความคาดหวังในทุกกิจกรรม

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	4.60	.362	มากที่สุด
2. กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	4.43	.487	มากที่สุด
3. กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค	4.58	.450	มากที่สุด
4. กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว	4.49	.509	มากที่สุด
5. กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	4.22	.650	มากที่สุด
6. กิจกรรมฝึกโยคะนกกกระเรียนพันธุ์ไทย	4.73	.376	มากที่สุด
7. กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ	4.52	.481	มากที่สุด
รวม	4.51	.388	มากที่สุด

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอในภาพรวมอยู่ที่ระดับ

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.388) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุดในทุกกิจกรรม

ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมบายศรี
สู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม บายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.76	.419	มากที่สุด
1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.63	.669	มากที่สุด
1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.83	.461	มากที่สุด
1.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง	4.80	.484	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)	4.41	.659	มากที่สุด
2.1 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย	4.53	.681	มากที่สุด
2.2 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ	4.50	.630	มากที่สุด
2.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.20	.887	มากที่สุด
3. ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)	4.70	.466	มากที่สุด
3.1 กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ใน กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.67	.547	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอด ปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.77	.430	มากที่สุด
3.3 วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.67	.547	มากที่สุด

ตาราง 34 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม บายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)	4.48	.564	มากที่สุด
4.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อ รูปแบบของกิจกรรม	4.57	.504	มากที่สุด
4.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ	4.40	.770	มากที่สุด
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)	4.66	.530	มากที่สุด
5.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม	4.63	.615	มากที่สุด
5.2 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่ เพียงพอ	4.70	.535	มากที่สุด
รวม	4.60	.362	มากที่สุด

จากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.362) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว อยู่ที่ระดับมากที่สุด ในทุกด้าน

ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.58	.419	มากที่สุด
1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.30	.750	มากที่สุด
1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.73	.450	มากที่สุด
1.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง	4.70	.466	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)	4.24	.666	มากที่สุด
2.1 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการเรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย	4.30	.794	มากที่สุด
2.2 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการเรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ	4.30	.750	มากที่สุด
2.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.13	.776	มาก
3. ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)	4.52	.572	มากที่สุด
3.1 กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.57	.568	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.50	.572	มากที่สุด
3.3 วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.50	.682	มากที่สุด

ตาราง 35 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม ทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)	4.33	.674	มากที่สุด
4.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อ รูปแบบของกิจกรรม	4.27	.691	มากที่สุด
4.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ	4.40	.724	มากที่สุด
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)	4.66	.530	มากที่สุด
5.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม	4.63	.615	มากที่สุด
5.2 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่ เพียงพอ	4.70	.535	มากที่สุด
รวม	4.43	.487	มากที่สุด

จากตาราง 35 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.487) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพอยู่ที่ระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.76	.381	มากที่สุด
1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.67	.556	มากที่สุด
1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.80	.407	มากที่สุด
1.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง	4.83	.379	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)	4.53	.515	มากที่สุด
2.1 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย	4.53	.629	มากที่สุด
2.2 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ	4.53	.629	มากที่สุด
2.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.53	.776	มากที่สุด
3. ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)	4.63	.441	มากที่สุด
3.1 กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ใน กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.63	.490	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอด ปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.67	.479	มากที่สุด
3.3 วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.60	.563	มากที่สุด

ตาราง 36 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)	4.37	.706	มากที่สุด
4.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อ รูปแบบของกิจกรรม	4.37	.669	มากที่สุด
4.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ	4.37	.809	มากที่สุด
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)	4.61	.607	มากที่สุด
5.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม	4.57	.626	มากที่สุด
5.2 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่ เพียงพอ	4.63	.615	มากที่สุด
รวม	4.58	.450	มากที่สุด

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชคในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.450) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชคอยู่ที่ระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำชาใบ
ชาเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม ทำชาใบชาเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.58	.502	มากที่สุด
1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.57	.626	มากที่สุด
1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.67	.547	มากที่สุด
1.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง	4.50	.630	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)	4.44	.669	มากที่สุด
2.1 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย	4.40	.814	มากที่สุด
2.2 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ	4.47	.730	มากที่สุด
2.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.47	.681	มากที่สุด
3. ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)	4.72	.518	มากที่สุด
3.1 กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ใน กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.80	.484	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอด ปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.70	.596	มากที่สุด
3.3 วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.67	.606	มากที่สุด

ตาราง 37 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม ทำชาไปข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)	4.28	.715	มากที่สุด
4.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อ รูปแบบของกิจกรรม	4.37	.718	มากที่สุด
4.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ	4.20	.805	มากที่สุด
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)	4.43	.537	มากที่สุด
5.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม	4.40	.621	มากที่สุด
5.2 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่ เพียงพอ	4.47	.507	มากที่สุด
รวม	4.49	.509	มากที่สุด

จากตาราง 37 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทำชาไปข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.509) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทำชาไปข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าวอยู่ที่ระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ตาราง 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม นั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.03	.837	มาก
1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	3.80	1.031	มาก
1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.27	.828	มากที่สุด
1.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง	4.03	.999	มาก
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)	4.17	.815	มาก
2.1 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย	4.20	.847	มากที่สุด
2.2 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ	4.17	.834	มาก
2.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.13	.860	มาก
3. ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)	4.10	.867	มาก
3.1 กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ใน กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.17	.913	มาก
3.2 กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอด ปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.17	.874	มาก
3.3 วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.97	.964	มาก

ตาราง 38 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม นั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)	4.13	.819	มาก
4.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อ รูปแบบของกิจกรรม	4.10	.845	มาก
4.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ	4.17	.834	มาก
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)	4.65	.494	มากที่สุด
5.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม	4.63	.556	มากที่สุด
5.2 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่ เพียงพอ	4.67	.479	มากที่สุด
รวม	4.22	.650	มากที่สุด

จากตาราง 38 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.650) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .494) รองลงมา ได้แก่ ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.815) ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.819) ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.867) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.837) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม ฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.86	.347	มากที่สุด
1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	3.83	.461	มากที่สุด
1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.90	.305	มากที่สุด
1.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง	4.83	.379	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)	4.81	.452	มากที่สุด
2.1 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย	4.87	.434	มากที่สุด
2.2 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ	4.80	.484	มากที่สุด
2.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.77	.504	มากที่สุด
3. ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)	4.46	.740	มากที่สุด
3.1 กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ใน กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.43	.774	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอด ปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.37	.890	มากที่สุด
3.3 วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.57	.457	มากที่สุด

ตาราง 39 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม ฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)	4.67	.620	มากที่สุด
4.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อ รูปแบบของกิจกรรม	4.67	.606	มากที่สุด
4.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ	4.67	.661	มากที่สุด
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)	4.88	.284	มากที่สุด
5.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม	4.83	.379	มากที่สุด
5.2 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่ เพียงพอ	4.93	.254	มากที่สุด
รวม	4.73	.376	มากที่สุด

จากตาราง 39 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทยในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.376) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทยอยู่ที่ระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ตาราง 40 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม ทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร (Man)	4.73	.395	มากที่สุด
1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.63	.556	มากที่สุด
1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.83	.379	มากที่สุด
1.3 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง	4.73	.450	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)	4.47	.585	มากที่สุด
2.1 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย	4.43	.626	มากที่สุด
2.2 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ	4.47	.681	มากที่สุด
2.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.50	.672	มาก
3. ด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)	4.56	.651	มากที่สุด
3.1 กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ใน กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.53	.819	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอด ปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.60	.675	มากที่สุด
3.3 วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.50	.571	มากที่สุด

ตาราง 40 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม ทำตุ๊กตาบริหารกล้ำมเนื้อฝ่ามือ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)	4.50	.602	มากที่สุด
4.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อ รูปแบบของกิจกรรม	4.53	.571	มากที่สุด
4.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ	4.47	.681	มากที่สุด
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)	4.37	.718	มากที่สุด
5.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม	4.37	.718	มากที่สุด
5.2 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่ เพียงพอ	4.37	.809	มากที่สุด
รวม	4.52	.481	มากที่สุด

จากตาราง 40 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ำมเนื้อฝ่ามือในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.481) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ำมเนื้อฝ่ามืออยู่ที่ระดับมากที่สุดในทุกด้าน

4.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ กับเกณฑ์ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครนักท่องเที่ยวหลังทดลองกิจกรรม โดยมีเกณฑ์ความพึงพอใจ 3.50 ขึ้นไป โดยใช้การทดสอบค่าที (One sample t-test) ผลปรากฏดังตาราง 41

ตาราง 41 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลังทดลองกิจกรรมกับความเกณฑ์ความพึงพอใจ

องค์ประกอบความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	t	p	แปลผล
1. ด้านบุคลากร	4.61	.332	มากที่สุด	18.332	.000*	สูงกว่าเกณฑ์
2. ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม	4.44	.472	มากที่สุด	10.896	.000*	สูงกว่าเกณฑ์
3. ด้านวัสดุและวัสดุคิบัหลักในกิจกรรม	4.52	.454	มากที่สุด	12.390	.000*	สูงกว่าเกณฑ์
4. ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม	4.39	.502	มากที่สุด	9.764	.000*	สูงกว่าเกณฑ์
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม	4.58	.346	มากที่สุด	17.124	.000*	สูงกว่าเกณฑ์
รวม	4.51	.388	มากที่สุด	14.271	.000*	สูงกว่าเกณฑ์

*p < .05

จากตาราง 41 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ความพึงพอใจ เมื่อพิจารณารายด้านขององค์ประกอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อ

องค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ความพึงพอใจทุกองค์ประกอบ

ผลการศึกษาระยะที่ 3.2 การถอดบทเรียนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2565 เวลา 11.00 – 12.30 น. ผู้วิจัยจัดการถอดบทเรียนระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน โดยใช้เครื่องมือแบบวิพากษ์ผลการวิจัยที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีลักษณะเป็นความคิดเห็นในประเด็นด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ สามารถสรุปผลการถอดบทเรียนแยกตามกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว

กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมและระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความเป็นมิตรและการให้ความใส่ใจที่ชุมชนมีต่อนักท่องเที่ยว รวมถึงช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนด้วย ในประเด็นด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมและการตกแต่งสถานที่ พบว่า มีความเหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม ประเด็นด้านบุคลากร พบว่า ผู้นำในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม โดยมีหมอทำขวัญเป็นผู้พาทำพิธีบายศรีสู่ขวัญ และมีชาวบ้านผู้อาวุโสร่วมพิธีในการผูกข้อมือ ให้อภัยแก่นักท่องเที่ยว ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม อาสาสมัครนักท่องเที่ยว เสนอว่า ก่อนเริ่มกิจกรรมควรสอบถามนักท่องเที่ยวถึงศาสนาที่นับถือและความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะพิธีบายศรีสู่ขวัญเป็นพิธีกรรมทางศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ (ดังภาคผนวก จ, หน้า 292)

2. กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมและระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถสร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาการประกอบอาหารพื้นถิ่น โดยนักท่องเที่ยวชื่นชอบการได้ร่วมลงมือทำอาหารด้วยตัวเอง ในประเด็นด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม พบว่า สถานที่ค่อนข้างแคบ ควรเลือกพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว อุปกรณ์ถ้วยชามที่ใช้ควรมีลวดลายและวัสดุชนิดเดียวกันเพื่อความสวยงาม ประเด็นด้านบุคลากรผู้นำในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผู้นำดำเนินกิจกรรมควรมีการแนะนำคุณประโยชน์ของวัตถุดิบที่มีต่อสุขภาพให้ชัดเจน

ควรเพิ่มระดับความดังของเสียงในการบรรยายขั้นตอนการประกอบอาหาร ควรมีชาวบ้านเป็นที่
 เลี้ยงประจำกลุ่มคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือในขณะที่นักท่องเที่ยวทดลองประกอบอาหาร
 และควรมีการกล่าวสรุปกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัด
 กิจกรรมควรมีเมนูที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวเลือกทำ เนื่องจากการทำเมนูลาบปลาดำ
 วัตถุดิบหลักที่ใช้คือปลาดุก ซึ่งนักท่องเที่ยวบางคนได้ทำบุญด้วยการปล่อยปลาดุก ทำให้ไม่
 สามารถร่วมกิจกรรมได้ หรือควรมีตัวเลือกวัตถุดิบอื่นที่สามารถใช้แทนปลาดุกได้ (ดังภาคผนวก จ,
 หน้าที่ 288)

3. กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค

กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมและระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถ
 ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลากับตัวเองในการสร้างสรรค์ผลงานลดลายนกระเรียนพันธุ์ไทย
 บนกระเป๋าผ้า โดยนักท่องเที่ยวได้เดินทางไปพบเจอนักกระเรียนพันธุ์ไทยตัวจริงมาแล้ว และ
 กิจกรรมช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียดได้เป็นอย่างดี ในประเด็น
 ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมและการตกแต่งสถานที่ พบว่า สถานที่และการตกแต่งมีความ
 เหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม ประเด็นด้านบุคลากรผู้นำในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผู้นำใน
 การดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม โดยมีการแบ่งชาวบ้านกระจายเป็นที่เลี้ยงประจำกลุ่ม
 กิจกรรม แต่ควรมีการอธิบายถึงความเป็นมาของกิจกรรมในการทำลดลายนกระเรียนพันธุ์ไทย
 และอธิบายความเป็นมาของผ้าก๊วยที่กิจกรรมนำเศษผ้าจากการทอมาใช้เป็นวัสดุหลักของ
 กิจกรรม รวมถึงควรมีการกล่าวสรุปหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัด
 กิจกรรม หากสามารถเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมได้ ควรเพิ่มรูปแบบของกิจกรรมให้นักท่องเที่ยว
 สามารถเลือกได้ เช่น การตัดแปะเศษผ้าหรือปักลดลายนกระเรียนพันธุ์ไทย เป็นต้น
 (ดังภาคผนวก จ, หน้าที่ 294)

4. กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว

กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ควรปรับเปลี่ยนการมีส่วนร่วมของ
 นักท่องเที่ยว เนื่องจากการทำทองม้วนแป้งข้าว ชุมชนได้จัดเตรียมแป้งทำทองม้วนที่ผสมวัตถุดิบ
 ทุกอย่างไว้เรียบร้อยแล้วและไม่ได้มีการสอนผสมแป้งทำทองม้วน ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องการ
 เรียนรู้ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบไปจนถึงผลสำเร็จของการทำทองม้วน ส่วนการทำชา
 ใบข้าว นั้นมีความเหมาะสมแล้วในการให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองเตรียมส่วนผสมของชาและได้
 ทดลองบรรจุชาใบข้าวในซอง และได้ชิมชาฝีมือตัวเอง สำหรับประเด็นด้านเวลาในการดำเนิน
 กิจกรรม พบว่า เวลาที่ใช้ในกิจกรรมมีความเหมาะสม นักท่องเที่ยวสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้

และทดลองทำชาใบชาเขียวและทองม้วนแป้งข้าว รวมถึงได้พักผ่อนก่อนเริ่มกิจกรรมต่อไป ในประเด็นด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมและการตกแต่งสถานที่ พบว่า สถานที่และการตกแต่งมีความเหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม และประเด็นด้านบุคลากรผู้นำในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผู้นำในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม สามารถบรรยายและสาธิตขั้นตอนการทำชาใบชาเขียวและทองม้วนแป้งข้าวได้อย่างราบรื่น และคอยให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่ควรมีการกล่าวสรุปหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม นอกเหนือจากการให้ความรู้ในการทำชาใบชาเขียวและทองม้วนแป้งข้าวแล้ว ภายในพื้นที่ที่จัดกิจกรรมควรมีการใช้สื่อต่างๆ ในการสื่อความหมาย อาจเป็นประวัติความเป็นมาของชุมชน การทำเกษตรอินทรีย์ของชุมชน หรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาในระหว่างที่พักผ่อนพร้อมกับการรับประทานชาใบชาเขียวและทองม้วนแป้งข้าว (ดังภาคผนวก จ, หน้า 290)

5. กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ

กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ในประเด็นด้านเวลาในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มระยะเวลาให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศธรรมชาติโดยรอบ ประเด็นด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมและการตกแต่งสถานที่มีความเหมาะสม แต่ควรปรับเปลี่ยนอุปกรณ์เบาะรองนั่งสมาธิให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ในส่วนของกลิ่นสมุนไพรตะไคร้ที่ต้มโดยรอบสถานที่ควรหาวิธีทำให้กลิ่นตะไคร้เข้มข้นขึ้นกว่าเดิม และควรเปลี่ยนจากการใช้เตาถ่านไปใช้เตาแก๊สแทนในการต้ม เนื่องจากการใช้เตาถ่านทำให้เกิดควันกับกลิ่นที่กลบกลิ่นตะไคร้และรบกวนการนั่งสมาธิ สำหรับประเด็นด้านบุคลากรผู้นำในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากผู้นำในการดำเนินกิจกรรมที่ตกลงกันไว้ในตอนแรกและได้ร่วมฝึกปฏิบัติจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศอย่างกะทันหัน ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนผู้นำดำเนินกิจกรรมคนใหม่ โดยมีเวลาฝึกซ้อมแค่วันเดียว ส่งผลให้การนำดำเนินกิจกรรมยังไม่ราบรื่น เกิดความผิดพลาดในการเว้นช่วงเวลาให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจและเรียนรู้ตัวตนของตัวเอง และขาดการกล่าวสรุปหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม ภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมควรมีการเสิร์ฟเครื่องดื่มสมุนไพรตะไคร้ เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายยิ่งขึ้นไปอีก และช่วยให้การใส่สมุนไพรบำบัดในรูปแบบของกิจกรรมมีความชัดเจนยิ่งขึ้น (ดังภาคผนวก จ, หน้า 291)

6. กิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทย

กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสม ในประเด็นด้านเวลา พบว่า ระยะเวลาและช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม กิจกรรมสามารถส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ออกกำลังกายควบคู่กับการผ่อนคลายด้วยภูมิทัศน์บำบัด นักท่องเที่ยวได้รับความ

สนุกสนานจากการได้ลองฝึกทำทางโยคะต่างๆ สำหรับประเด็นด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมและการตกแต่งสถานที่ พบว่า สถานที่และการตกแต่งมีความเหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาหลังจากการฝึกโยคะในการเยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย โดยมีการจัดตั้งนิทรรศการให้ความรู้ และมีการจัดพื้นที่แสดงนกกระเรียนพันธุ์ไทยตัวจริงให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม และประเด็นด้านบุคลากรผู้นำในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผู้นำในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม สามารถสร้างสีสันและนำฝึกโยคะได้อย่างถูกหลักการ เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ชุมชนร่วมมือกับภาคส่วนบุคคลภายนอก โดยติดต่ออาจารย์สอนโยคะมาเป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรม เพื่อความถูกต้องของท่าทางและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยชาวบ้านที่ร่วมพัฒนากิจกรรมนี้ได้ทำการฝึกปฏิบัติโยคะตามท่าทางที่ถูกต้องและมีความเข้าใจในระดับหนึ่งแล้วได้มีส่วนร่วมในการคอยให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม หากสามารถจัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการฝึกโยคะเพิ่มเติมได้ จะช่วยให้กิจกรรมมีความสมบูรณ์แบบมากขึ้น (ดังภาคผนวก จ, หน้าที่ 293)

7. กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ

กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมและระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาในการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกไม้ และการแปรรูปผ้า รวมถึงความเป็นมาของชื่อชุมชนสวยสอ นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินและสนุกสนานจากการทดลองทำตุ๊กตาบริหารฝ่ามือรูปมะม่วงสวยสอ โดยวัสดุที่นำมาใช้ทำตุ๊กตาคือผ้าทอจากด้ายที่ย้อมด้วยสีเปลือกมะม่วง ซึ่งมีความเหมาะสมกับกิจกรรม ในประเด็นด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมและการตกแต่งสถานที่ พบว่า สถานที่และการตกแต่งมีความเหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม สำหรับประเด็นด้านบุคลากรผู้นำในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผู้นำในการดำเนินกิจกรรมควรมีน้ำเสียงที่หนักแน่นมากขึ้น เพื่อให้สามารถควบคุมนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจในขณะที่พูดบรรยายและสาธิตการทำกิจกรรม และควรมีการกล่าวสรุปหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ในส่วนของข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม ควรมีการให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยภายในพื้นที่ที่จัดกิจกรรม เนื่องจากมีการห้อยตุ๊กตาที่มีเข็มเย็บผ้าปักอยู่บริเวณคานของหลังคาที่จัดกิจกรรม อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ และหากสามารถเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมได้ ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้และสาธิตการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกไม้ รวมถึงการสาธิตการทอผ้าให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมฝึกทอผ้า (ดังภาคผนวก จ, หน้าที่ 289)

การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อทดลองจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปผลในภาพรวมจากการถอดบทเรียนระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชนได้ว่า ในทุกกิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสม สามารถสร้างการเรียนรู้และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ดูแลสุขภาพ ทั้งสุขภาพทางร่างกายและสุขภาพทางจิตใจ โดยกิจกรรมสามารถถ่ายทอดเรื่องราว วิถีชีวิต และภูมิปัญญาอันเกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพของชุมชน ผ่านการประยุกต์และสังเคราะห์ให้เกิดเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ในประเด็นด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม สามารถสรุปได้ว่าทุกกิจกรรมเลือกใช้สถานที่ได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม การตกแต่งสถานที่ที่สามารถสร้างบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความน่าสนใจของกิจกรรม สำหรับประเด็นด้านบุคลากรผู้นำในการดำเนินกิจกรรม สรุปได้ว่า ทุกกิจกรรมควรพัฒนาและฝึกฝนผู้นำในการดำเนินกิจกรรมให้นำดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นขึ้น โดยต้องเพิ่มทักษะการนำเสนอข้อมูลของการดำเนินกิจกรรม และฝึกการสรุปหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม รวมถึงฝึกการพูดให้สามารถโน้มน้าวนักท่องเที่ยวให้สนใจที่ผู้พูดในขณะนำดำเนินกิจกรรม ในส่วนของข้อเสนอแนะโดยรวม สรุปได้ว่า ในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ กิจกรรมมีความน่าสนใจจากการนำอัตลักษณ์ของชุมชน คือ ข้าวพันธุ์สารัชและนกระเรียนพันธุ์ไทย มาสร้างสรรค์เป็นกิจกรรม แต่เพื่อให้เกิดความแตกต่างและเพิ่มความน่าสนใจยิ่งขึ้น ชุมชนควรค้นหาอัตลักษณ์เพิ่มเติมที่นอกเหนือจากพันธุ์ข้าวสารัชและนกระเรียนพันธุ์ไทย และนำมาออกแบบเป็นกิจกรรมเพิ่มเติม นอกจากนี้ หากสามารถพัฒนาบุคลากรภายในชุมชน โดยส่งเสริมการเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ และได้รับใบประกาศนียบัตร ซึ่งหากชุมชนสามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพิ่มเติม โดยมีรูปแบบของกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ได้ส่งบุคลากรไปอบรม และให้บุคลากรเหล่านี้เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรม จะสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน และยกระดับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอไปอีกขั้น

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ สามารถสรุปได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านสวายสอ พบว่า หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองและประเมินผลการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอแล้ว ชุมชนได้มีการจัดประชุมกับชาวบ้านที่มีบทบาทในการรับผิดชอบจัดดำเนินกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม เพื่อชี้แจงผลจากการประเมิน ข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ต้องปรับปรุงในการจัด

กิจกรรม โดยชุมชนได้มีการดำเนินการพัฒนาทักษะในการจัดดำเนินกิจกรรมของชาวบ้านที่
 รับผิดชอบในการนำดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้มีการจัดกิจกรรมตามที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อ
 รองรับนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจในกิจกรรมฝึกโยคะบนกระเรียนพันธุ์
 ไทย กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค และกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารฝ่ามือ นอกจากนี้
 ชุมชนได้มีการปรับปรุงสถานที่เพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวและใช้ในการจัด
 ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย ชุมชนเป็นที่รู้จักของกลุ่มนักท่องเที่ยว
 มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากการจัดดำเนินกิจกรรมฝึกโยคะบนกระเรียน
 พันธุ์ไทยที่สะท้อนอัตลักษณ์การเป็นชุมชนท่องเที่ยวบนกระเรียนด้วย ส่งผลให้ชุมชนเกิดรายได้
 เสริมจากการท่องเที่ยวมากขึ้น รวมถึงยอดขายผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะข้าว
 สารัชที่ได้เป็นที่รู้จักมากขึ้นอีกด้วย สุดท้ายในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริม
 สุขภาพ ไม่เพียงแต่นักท่องเที่ยวที่ได้รับประโยชน์จากการดูแลสุขภาพผ่านประสบการณ์การ
 ท่องเที่ยว แต่ชาวบ้านในชุมชนเองยังได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพ การจัดดำเนิน
 กิจกรรมโดยชุมชนช่วยให้ชาวบ้านได้ดูแลสุขภาพของตัวเองด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ชุมชนเป็น
 อย่างยิ่ง

จากการสัมภาษณ์ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า
 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ มีความสอดคล้องกับ
 นโยบายของจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มุ่งเน้นและผลักดันรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการท่องเที่ยว
 โดยชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมและเติบโตอย่างก้าวกระโดด รวมถึง
 สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยทางสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์
 จะนำไปรณรงค์การท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยนี้ไปใช้
 ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควบคู่กับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 ของจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดธุรกิจทั้งสินค้าและบริการด้านสุขภาพ นำมาซึ่งการเติบโตของ
 ตลาดการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดบุรีรัมย์ได้เป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” ผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินงาน โดยสามารถแบ่งหัวข้อในการสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ เพื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่นำทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรม โดยผู้วิจัยสรุปผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความมุ่งหมายของงานวิจัยดังนี้

5.1.1 ศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ผลการศึกษาศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ สามารถแบ่งตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้าน ดังนี้

- 1) องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจภายในชุมชนบ้านสวายสอ ประกอบด้วย
1) สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์พันธุ์สารัชหรือข้าวอินทรีย์นกกกระเรียน โดยเป็นพันธุ์ข้าวที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและได้รับรางวัลมาตรฐาน Organic Thailand ต่อมาคือนกกกระเรียนพันธุ์ไทย ซึ่งเป็นพันธุ์นกที่เป็นสัตว์ป่าสงวนของประเทศไทยตาม พรบ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 สามารถพบเจอได้ในธรรมชาติภายในชุมชน โดยในอดีตเคยเป็นพันธุ์นกที่สูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติของประเทศไทย แต่ในปัจจุบันสามารถพบเจอได้ภายในชุมชนบ้านสวายสอ จากโครงการเพาะพันธุ์และปล่อยนกกกระเรียนพันธุ์ไทยกลับคืนสู่ธรรมชาติ ของสวนสัตว์นครราชสีมา ภายใต้การดูแลขององค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

โดยนกกกระเรียนพันธุ์ไทยได้เลือกพื้นที่อยู่อาศัยในบริเวณชุมชนและรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก เนื่องจากในชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีการปลูกข้าวด้วยรูปแบบอินทรีย์ซึ่งมีความเหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของรกกกระเรียนพันธุ์ไทย ทั้งนี้ นกกกระเรียนพันธุ์ไทยยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอเชื่อว่าหากพบเจอจะนำมาซึ่งความโชคดี นอกจากนี้ ในประเทศจีนและญี่ปุ่นมีความเชื่อว่านกกกระเรียนเป็นสัญลักษณ์ของการมีชีวิตที่ยืนยาว สุขภาพร่างกายแข็งแรง 2) สิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรม ได้แก่ วิถีชีวิตการทำเกษตรอินทรีย์ โดยชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอมีการทำการเกษตรด้วยรูปแบบอินทรีย์ นำเอาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดูแลพืช ผัก และผลไม้ ต่างๆ โดยไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง ส่งผลให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค ต่อมาคือการละเล่นและศิลปะการแสดงต่างๆ ต่อมาคือ วัฒนธรรมการแต่งกายด้วยผ้าก๋วย โดยมีนำเอาสี 5 สี มาใช้ในการทอเพื่อสื่อความหมายและสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านสวายสอ และสุดท้ายภูมิปัญญาการทำอาหารพื้นถิ่น โดยชาวบ้านนำเอาผลผลิตทางการเกษตรซึ่งปลอดภัยมาใช้ในการประกอบอาหารท้องถิ่น โดยเมนูต่างๆ มีการใช้วัตถุดิบสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพ และ 3) สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ ภายในมีพื้นที่สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวและจัดดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ต่อมาคือ นาอินทรีย์สาธิต มีพื้นที่สำหรับเรียนรู้และทดลองการทำงานด้วยรูปแบบอินทรีย์ และมีศาลาสำหรับทำกิจกรรมต่างๆ ต่อมาคือ โดมปลูกผักอินทรีย์ สามารถใช้พื้นที่ในการเรียนรู้และทดลองปลูกผักอินทรีย์ และเก็บผลผลิตที่ได้ไปใช้ในการประกอบเมนูอาหาร ต่อมาคือ วัดบ้านสวายสอ เป็นพื้นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพุทธของชุมชน และสุดท้ายคือ อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก มีสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่สวยงาม เหมาะแก่การพักผ่อนและส่องนกนานาชนิด และมีเส้นทางสำหรับปั่นจักรยานออกกำลังกาย

2. องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านสวายสอ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอมีการจัดดำเนินกิจกรรมโดยแบ่งเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ฐานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ ภายในฐานมีกิจกรรมสาธิตการปลูกข้าวอินทรีย์ สอนคัดกรองข้าว และการนำข้าวมาแปรรูปเป็นสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ 2) ฐานอาหารและเครื่องดื่ม ภายในฐานมีกิจกรรมสอนทำอาหารพื้นถิ่น ขนมพื้นถิ่น และเครื่องดื่มสมุนไพร 3) ฐานทอผ้าก๋วย ภายในฐานมีกิจกรรมสาธิตการทอผ้าก่อน การแปรรูปผ้าก๋วยเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และการปักผ้าด้วยลวดลายนกกกระเรียนพันธุ์ไทย และ 4) ฐานย้อมผ้าสีธรรมชาติ ภายใน

ฐานมีกิจกรรมสาธิตการสกัดสีย้อมผ้าจากเปลือกไม้ ไบมะม่วง และเปลือกมังคุด และมีกิจกรรมการทำผ้าย้อมสีธรรมชาติ

3. องค์ประกอบด้านความสะดวกในการเข้าถึงชุมชนบ้านสวายสอ การเดินทางเข้าถึงชุมชนสามารถใช้ยานพาหนะประเภทรถยนต์ โดยจากตัวเมืองบุรีรัมย์ใช้เส้นทางถนนหมายเลข 218 ระยะทางสู่ชุมชนประมาณ 17 กิโลเมตร ซึ่งเป็นถนนลาดยางที่มีมาตรฐาน การเดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชนสามารถใช้รถยนต์ส่วนบุคคลหรือใช้บริการรถซาเล้งและรถลากของชาวบ้าน โดยมีชาวบ้านเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการนำเที่ยวเส้นทางภายในชุมชน สำหรับการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะ ชุมชนมีจุดให้บริการลานจอดรถบริเวณศาลากลางของชุมชนและบริเวณศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี

4. องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนบ้านสวายสอ ภายในชุมชนมีศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรีเป็นศูนย์กลางในการรองรับและอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นที่ทำการของผู้ใหญ่บ้านด้วย ด้านระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชนมีระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ด้านความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ชุมชนมีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ โดยสามารถเลือกใช้พื้นที่ฐานการเรียนรู้ต่างๆ ตามความเหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม ในด้านการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนมีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชาวอินทรีบ้านสวายสอ โดยจัดตั้งฝ่ายรักษาความปลอดภัยและมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) สุดทำด้านป้ายสื่อความหมายภายในชุมชนมีการจัดทำป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชนเชื่อมโยงฐานการเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงมีการจัดทำป้ายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในแต่ละฐานการเรียนรู้

5. องค์ประกอบด้านที่พักภายในชุมชนบ้านสวายสอ ภายในชุมชนมีการให้บริการที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ จำนวน 8 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้หลังละประมาณ 8 – 10 คน โดยบ้านพักจะกระจายกันไปในพื้นที่ของชาวบ้านที่เปิดให้บริการโฮมสเตย์ สำหรับการให้บริการภายในที่พักมีบริการอาหารเช้าและเครื่องดื่ม ในบางหลังมีเครื่องปรับอากาศและเครื่องทำน้ำอุ่น นอกจากนี้ยังมีที่พักรูปแบบรีสอร์ทที่เปิดให้บริการภายในชุมชนอีกด้วย

ผลการศึกษาดูงานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ สามารถแบ่งตามองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ ชุมชนบ้านสวายสอมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ คือ พันธุ์ข้าวสารหรือข้าวนกกระเรียน โดยเป็นพันธุ์ข้าวที่อุดมไปด้วยสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ซึ่งทางชุมชนมีการทำ

เกษตรรูปแบบอินทรีย์ ส่งผลให้ได้ผลผลิตข้าวที่ปลอดสารพิษ รวมถึงมีผักอินทรีย์ ผลไม้อินทรีย์ และสมุนไพรอินทรีย์ โดยสามารถนำผลผลิตมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนี้ ชุมชนบ้านสวายสอยังมีนกระเรียนพันธุ์ไทย โดยเป็นพันธุ์ที่เคยสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติของประเทศไทย แต่ในปัจจุบันสามารถกลับมาพบเจอได้ในชุมชนบ้านสวายสอ โดยชาวบ้านมีความเชื่อว่าหากได้พบเจอจะนำมาซึ่งโชคลาภ นอกจากนี้ ในความเชื่อของชาวจีนและญี่ปุ่นเชื่อว่าผู้ที่ได้พบเจอนกกระเรียนจะมีสุขภาพที่แข็งแรง ไร้โรคภัยไข้เจ็บ และมีชีวิตที่ยืนยาว ในด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชน ชุมชนบ้านสวายสอมีภูมิปัญญาการประกอบอาหารพื้นถิ่น ภูมิปัญญาการทอผ้าก๊วย ภูมิปัญญาการย้อมผ้าสีธรรมชาติ โดยสามารถนำภูมิปัญญาเหล่านี้มาสร้างสรรคพัฒนาให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้

2. องค์ประกอบด้านองค์กรชุมชนที่สามารถร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ชุมชนบ้านสวายสอมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ โดยปัจจุบันมีสมาชิกภายในกลุ่ม จำนวน 37 ราย ภายในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัดเฉพาะด้านของแต่ละบุคคลในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้ ชุมชนบ้านสวายสอได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์

3. องค์ประกอบด้านการจัดการภายในชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ชุมชนบ้านสวายสอมีศูนย์กลางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ โดยมีผู้ใหญ่บ้านและภรรยาผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีบทบาทหลักในการบริหารจัดการสมาชิกภายในกลุ่ม โดยสมาชิกภายในกลุ่มมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไปตามความถนัดและความชำนาญเพื่อร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

4. องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอมีความสามารถในการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกภายในกลุ่มในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน โดยสามารถจัดประชุมกลุ่มเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางและขั้นตอนในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ไปจนถึงการติดตามผลการพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกภายในกลุ่มให้ความร่วมมือในกระบวนการพัฒนากิจกรรม มีความตื่นตัวพร้อมที่จะเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ และฝึกพัฒนาทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในรูปแบบของการดำเนินกิจกรรม

5.1.2 แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนบ้านสวายสอ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ สามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .491) โดยหากพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่แตกต่างกัน โดยแรงจูงใจที่มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .591) และแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .631) ส่วนแรงจูงใจด้านที่เหลือนี้อีกค่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .673) แรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .650) แรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .719) แรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .770) แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .780) แรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .717) และแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .783) ตามลำดับ

ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในบริบทพื้นที่ที่ทำการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว สามารถสรุปและจำแนกได้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ควรนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกระแสนิยมของสังคม 2) ด้านรูปแบบของกิจกรรม ควรพัฒนากิจกรรมให้มีรูปแบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ 3) ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมในพื้นที่ธรรมชาติ โดยสามารถนำความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติช่วยบำบัดและปรับสมดุลทางอารมณ์ได้ 4) ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและร่วมกิจกรรม ควรชี้แจงให้ชัดเจน โดยกำหนดราคาให้มีความเหมาะสมในแต่ละกิจกรรมที่พัฒนา และ 5) ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่พัฒนา ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบผ่านช่องทางที่หลากหลาย และควรได้รับการช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว

5.1.3 การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่มีความเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีในชุมชนบ้านสวายสอ

การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ผู้วิจัยนำข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในระบะที่ 1 คือ ข้อมูลศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ และข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับหลักการออกแบบกิจกรรมนันทนาการ เพื่อออกแบบร่วมกับชุมชนเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับทรัพยากรของชุมชน และแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงผลประโยชน์ที่ได้รับต่อการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมใน 6 มิติ จากนั้นผู้วิจัยนำกิจกรรมที่ออกแบบเข้าสู่การวิจัยในระบะที่ 2 เพื่อให้ชุมชนร่วมตัดสินใจพิจารณาความเห็นชอบในการพัฒนากิจกรรมและออกแบบรูปแบบของกิจกรรมเพิ่มเติม ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ชุมชนเห็นชอบในการพัฒนากิจกรรม 7 กิจกรรม ได้แก่

1) กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสวายสอ คือ พิธีกรรมในการทำขวัญ หรือพิธีบายศรีสู่ขวัญ มาออกแบบให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมจัดพิธีบายศรีสู่ขวัญขึ้นเมื่อมีแขกบ้านแขกเมืองมาเยือน เพื่อเป็นการต้อนรับและเป็นสิริมงคลแก่แขกผู้มาเยือน ส่งผลต่อการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ โดยผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการทางสังคมมาประยุกต์ออกแบบรูปแบบของกิจกรรม ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณี สร้างความรู้จักระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับนักท่องเที่ยว โดยกิจกรรมนี้มีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ แรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง และแรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง จากรูปแบบของกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำความรู้จักกันระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยว สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองโดยให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นกันเองแก่นักท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงระดับสถานภาพและคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นจากการได้รับการให้คุณค่าจากชาวบ้าน โดยกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบในการนำดำเนินกิจกรรม คือ ชาวบ้านในชุมชนบ้านสวายสอ และมีหมอบทำขวัญในการนำประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญ โดยเลือกใช้พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ชาวอินทรีในการจัดดำเนินกิจกรรม และใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 1 ชั่วโมง

2) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

ผู้วิจัยนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาในการประกอบอาหารพื้นถิ่นของชุมชนบ้านสวายสอ มาออกแบบเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยจากการประชุมกลุ่มย่อย ได้ข้อสรุปว่าเมนูอาหารที่จะใช้ในการดำเนินกิจกรรมนี้คือ เมนูลาบปลาดำ โดยเป็นเมนูอาหารพื้นถิ่นที่ขึ้นชื่อของชุมชนบ้านสวายสอ มีวัตถุดิบหลักคือ ปลาดุก ประกอบร่วมกับ ข้าวคั่ว ตะไคร้คั่ว ใบมะกรูดคั่ว หอมกระเทียมคั่ว โดยวัตถุดิบทุกอย่างจะถูกจัดเตรียมไว้ อย่างเรียบร้อย นักท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้การทำเมนูนี้จากการรับชมการสาธิตประกอบอาหาร จากนั้นจึงลงมือประกอบอาหารและปรุงรสชาติด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้กิจกรรมสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการฝึกฝนหรือทดลองทำกิจกรรมด้วยตัวเอง โดยกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ และแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง จากรูปแบบของกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาในการทำอาหารพื้นถิ่นของชุมชน โดยนำเสนอไพร่ต่างๆ ในชุมชนมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารเป็นเมนูเพื่อสุขภาพ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่จากการได้มีโอกาสทดลองทำเมนูอาหารพื้นถิ่นของชุมชน และหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรม นักท่องเที่ยวจะได้มีโอกาสรับประทานอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพที่ได้ลงมือทำด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความสุขและเพลิดเพลินกับการได้ลองชิมอาหารฝีมือตนเอง โดยกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม ทั้งนี้ กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ มีกลุ่มทำอาหารเป็นผู้มีบทบาทรับผิดชอบในการนำดำเนินกิจกรรม โดยใช้พื้นที่บ้านปิยะภรณ์ โฮมสเตย์ ในการจัดดำเนินกิจกรรม และใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 2 ชั่วโมง

3) กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้าถักกระเรียนนำโชค

ผู้วิจัยนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาการทอผ้าและแปรรูปผ้าก๊วยของชุมชนบ้านสวายสอ และทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน คือ นกกระเรียนพันธุ์ไทย รวมถึงความเชื่อเรื่องความโชคดีหากได้พบเจอนกกระเรียน มาออกแบบเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรมมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของกิจกรรม ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการได้มี

โอกาสลงมือทำกระเป๋าผ้าด้วยฝีมือตัวเอง โดยกิจกรรมนำกระเป๋าผ้าที่ผลิตจากฐานการทอผ้าและแปรรูปผ้าก๋วยมาใช้ในการทำกิจกรรม นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการลงมือออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายบนกระเรียนพันธุ้ไทยบนกระเป๋าผ้า โดยนำเศษผ้าที่เหลือจากการทอผ้าของชุมชนมาใช้ในการตกแต่งลวดลาย โดยกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจและแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง จากรูปแบบของกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินกับการออกแบบลวดลายของนกระเรียนบนกระเป๋าผ้าตามความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายความกังวลและความตึงเครียด อีกทั้งยังช่วยฝึกสมาธิได้อีกด้วย เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและมีความสุขกับผลงานของตัวเองและสามารถนำกระเป๋าผ้าที่ตัวเองได้ออกแบบลวดลายไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจและมิติด้านอารมณ์ ทั้งนี้ กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้าบนกระเรียนนำโชค รับผิดชอบการนำดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มทอผ้าและแปรรูปผ้าก๋วย โดยใช้พื้นที่ฐานการเรียนรู้การทอผ้าก๋วยและแปรรูปผ้าก๋วยในการจัดดำเนินกิจกรรม และใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 2 ชั่วโมง

4) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและหอมมันแฉ่ำ

ผู้วิจัยนำทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชน คือ ข้าวอินทรีย์ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาการแปรรูปข้าว มาออกแบบเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของกิจกรรม ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้การนำใบข้าวและเมล็ดข้าวหอมมะลินิดมาทำเป็นเครื่องดื่มชา และการทำหอมมันด้วยแป้งข้าว 3 สายพันธุ์ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ข้าวทับทิมชุมแพ และข้าวหอมมะลินิด โดยกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ แรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง และแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม จากรูปแบบของกิจกรรมที่นำเอาข้าวอินทรีย์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนมาทำกิจกรรมแปรรูปเป็นเครื่องดื่มชาและขนมหอมมัน โดยนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมทดลองทำด้วยตนเอง โดยรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีช่วงเวลาให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในการพักผ่อนควบคู่กับการทานอาหารว่างที่ได้จากการทดลองทำด้วยตนเอง อีกทั้งกิจกรรมยังมีส่วนช่วยสะท้อนภาพลักษณ์ของการเป็นคนรักสุขภาพและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีจากการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มเพื่อ

สุขภาพ โดยในปัจจุบันสังคมมีกระแสการรักและดูแลสุขภาพซึ่งกิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามกระแสของสังคม โดยกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม ทั้งนี้ กิจกรรมทำซาบซ่าเพื่อสุขภาพและทอมน้ำมันแก้ปวด มีกลุ่มข่าวอินทรีบ้านสวายสอรับผิดชอบในการนำดำเนินกิจกรรม โดยใช้พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ข่าวอินทรีในการจัดดำเนินกิจกรรม ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 1 ชั่วโมง 30 นาที

5) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ

ผู้วิจัยนำศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดดำเนินกิจกรรม โดยผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของกิจกรรม โดยกิจกรรมผสมผสานระหว่าง 3 ศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพทั้งทางกายและทางจิตใจ ประกอบด้วย การนั่งสมาธิฝึกจิตใจให้สงบและกำหนดลมหายใจ การฝึกหายใจและการบริหารปอด และสูดคนบำบัดหรือกลิ่นบำบัดโดยใช้กลิ่นของสมุนไพรตะไคร้ในการช่วยบำบัดความเครียด ผ่อนคลายให้ร่างกายสดชื่นขึ้น โดยกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหลีกวิถีชีวิตที่จำเจ แรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก แรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง แรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง และแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม จากรูปแบบของกิจกรรมที่ส่งเสริมการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในระบบทางเดินหายใจที่ช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพการทำงานของปอด ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของอากาศเข้าไปในถุงลมได้ดีขึ้น รวมถึงช่วยให้ร่างกายรู้สึกผ่อนคลาย ลดความกังวลและความเครียด ช่วยปรับสมดุลทางจิตใจและฝึกจิตใจให้สงบ ตั้งจิตทำความรู้จักตัวตนของตัวเองให้ลึกซึ้ง และพิจารณาสิ่งที่สำคัญและเป้าหมายในชีวิต ช่วยยกระดับคุณภาพของชีวิตผ่านการได้ไตร่ตรองเรื่องราวต่างๆ และมีสติในการดำเนินชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้ กิจกรรมยังช่วยสะท้อนภาพลักษณ์ของการเป็นคนรักและดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะสุขภาพด้านจิตใจ ซึ่งการนั่งสมาธิเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในสังคมสำหรับผู้ที่ต้องการดูแลสุขภาพด้านจิตใจ โดยกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ และมิติด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ รับผิดชอบการนำดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยเลือกใช้พื้นที่ศาลาบริเวณแปลงนาสาธิตของชุมชนในการจัดดำเนินกิจกรรม และใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 1 ชั่วโมง

6) กิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย

ผู้วิจัยนำทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน คือ นกกระเรียนพันธุ์ไทย มาสร้างสรรค้ออกแบบกิจกรรมที่ประยุกต์ร่วมกับหลักของการฝึกโยคะ โดยผู้วิจัยได้ร่วมมือกับอาจารย์สอนโยคะจากภาคเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อออกแบบลำดับท่าทางการฝึกโยคะที่เลียนแบบท่วงท่าการเคลื่อนไหวของนกกระเรียนพันธุ์ไทย และใช้ประโยชน์จากศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในชุมชน ในการเลือกพื้นที่จัดกิจกรรมเพื่อบูรณาการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับหลักภูมิทัศน์บำบัด โดยผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข กิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของกิจกรรม โดยกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ฝึกสร้างความสมดุลของร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณให้เป็นหนึ่งเดียวร่วมกัน โดยกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหลีกวิถีชีวิตที่จำเจ แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ แรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง และแรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม จากรูปแบบของกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการดูแลสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การดูแลสุขภาพที่แปลกใหม่และสนุกสนานจากท่าทางที่ใช้ในการฝึกโยคะที่นำท่าทางของนกกระเรียนพันธุ์ไทยมาปรับใช้ อีกทั้งการออกกำลังกายด้วยโยคะเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมของสังคม สามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของการเป็นผู้รักและดูแลสุขภาพได้เป็นอย่างดี และส่งเสริมการมีสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจตามค่านิยมการมีสุขภาพที่ดีอย่างสมดุล โดยกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยวในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย รับผิดชอบการนำดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยใช้พื้นที่บริเวณศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทยในการจัดดำเนินกิจกรรม โดยเป็นลานสนามหญ้าขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ติดกับอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ในตอนเช้ามีบรรยากาศที่สดชื่นและมีทัศนียภาพที่สวยงามสอดคล้องกับการใช้ภูมิทัศน์บำบัดและธรรมชาติบำบัด อีกทั้งยังมีนกกระเรียนพันธุ์ไทยจำนวน 1 คู่ ที่ทางศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทยได้ออนุรักษและเลี้ยงไว้ให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมได้ โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปทำกิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทยจะได้ศึกษาท่าทางจากนกกระเรียนพันธุ์ไทยตัวจริง ก่อนดำเนินกิจกรรมโดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 1 ชั่วโมง

7) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ

ผู้วิจัยนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติของชุมชนบ้านสวายสอ มาออกแบบให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้และได้มีโอกาสทดลองทำด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการศึกษาเรียนรู้การทำผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วง การเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาในการทำผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วง และการทดลองทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือจากผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วง โดยกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ และแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตัวเอง จากรูปแบบของกิจกรรมที่มีการเรียนรู้ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในการทำผ้าย้อมสีเปลือกมะม่วงโดยนำผ้าที่ได้มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาเพื่อการบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในการทดลองทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ เกิดความเพลิดเพลินที่ช่วยให้ลืมความวุ่นวายต่างๆ ในขณะที่ดำเนินกิจกรรม และเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนักท่องเที่ยวจะได้ชื่นชมกับผลงานที่ตัวเองได้ทำและสามารถเก็บเป็นของที่ระลึกจากชุมชนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ โดยกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยวในมิติด้านจิตใจและมิติด้านอารมณ์ ทั้งนี้ กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ มีกลุ่มย้อมผ้าสีธรรมชาติเป็นผู้มีบทบาทรับผิดชอบในการนำดำเนินกิจกรรม โดยใช้พื้นที่ฐานย้อมผ้าสีธรรมชาติในการจัดดำเนินกิจกรรม และใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 2 ชั่วโมง

5.1.4 การทดลองและประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนที่พัฒนาเพื่อเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ

การจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ผู้วิจัยออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสวายสอ รูปแบบ 2 วัน 1 คืน ในวันที่ 24 – 25 ธันวาคม พ.ศ. 2565 เพื่อทดลองการจัดดำเนินกิจกรรม โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยเพศและอายุ เข้าร่วมทดลองและประเมินกิจกรรม สามารถสรุปผลการทดลองและประเมินกิจกรรมได้ดังนี้

ข้อมูลความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ก่อนการเริ่มดำเนินกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = .902) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวคาดหวังในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .914) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .918) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .889) และกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.040) ส่วนกิจกรรมที่เหลือนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.021) กิจกรรมฝึกโยคะบนกระเรียนพันธุไทย ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.107) และกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.042)

ข้อมูลสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมจนแล้วเสร็จในแต่ละกิจกรรม โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีค่าสิ่งที่ได้รับหลังจากทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .476) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีค่าสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .502) กิจกรรมฝึกโยคะบนกระเรียนพันธุไทย ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .631) กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .510) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .642) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .598) และกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .868) ส่วนกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ มีค่าสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .835)

ข้อมูลผลเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยว ได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ

กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ แตกต่างกันในทุกกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าระดับที่ได้รับสูงกว่าความคาดหวังในทุกกิจกรรม หรือกล่าวได้ว่า ชุมชนบ้านสวายสอสามารถจัดดำเนินกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมในระดับที่สูงกว่าความคาดหวังในทุกกิจกรรม

ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง ส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.388) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) กิจกรรมฝึกโยคะนกกะเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.376) 2) กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญต้อนรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.362) 3) กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกกระเรียนนำโชค ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.450) 4) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.481) 5) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพ และทองม้วนแป้งข้าว ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.509) 6) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.487) และ 7) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.650)

ข้อมูลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ กับเกณฑ์ความ พึงพอใจ

กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ความพึงพอใจ เมื่อพิจารณารายด้านของ

องค์ประกอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.332) ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินงานกิจกรรม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.472) ด้านวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์หลักในกิจกรรม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.454) ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.502) และด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.346) สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ความพึงพอใจทุกองค์ประกอบ

ข้อมูลการถอดบทเรียนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนบ้านสวายสอ ระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน

ผลการถอดบทเรียนระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองกับชุมชน พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองมีข้อเสนอแนะให้ชุมชนพัฒนา 1) ด้านบุคลากรให้สามารถนำดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นขึ้น ควรมีการกล่าวแนะนำกิจกรรมก่อนเริ่มดำเนินการและควรกล่าวสรุปหลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมในทุกกิจกรรม 2) ด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม ควรเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 3) ด้านวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์หลักในกิจกรรม นักท่องเที่ยวขึ้นขอรับการนำทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมาสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต 4) ด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม ควรใช้อุปกรณ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและจัดเตรียมอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว และ 5) ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมแล้วในการเลือกพื้นที่การจัดกิจกรรมที่กระจายตามจุดต่างๆ ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบของกิจกรรม ในส่วนของชุมชน พบว่า การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทั้ง 7 กิจกรรม มีประโยชน์ต่อชุมชน ช่วยสร้างงานสร้างอาชีพ เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงกับชาวบ้าน สามารถนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาต่อยอดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพทั้งต่อชาวบ้านผู้นำดำเนินกิจกรรมและต่อนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วม โดยชุมชนจะพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมมีคุณภาพมากขึ้นและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชน

ข้อมูลการติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองและประเมินผลการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ชุมชนบ้านสวายสอได้ดำเนินการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากร หรือชาวบ้านที่มีบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบจัดดำเนินกิจกรรม ให้มีความสามารถและทักษะ ในการจัดดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงได้พัฒนาปรับปรุงพื้นที่ในการ รองรับนักท่องเที่ยวและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น และเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก โดยประโยชน์ที่ได้จากผลการวิจัย ชุมชนได้มีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งนำเอาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของ ชุมชนมาถ่ายทอดผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการดูแลสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจไป พร้อมๆ กัน ทั้งนี้นักท่องเที่ยวและชาวบ้าน อีกทั้งยังช่วยต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ ผลิตภัณฑ์ของชุมชนผ่านการนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรม ในส่วนของผลประโยชน์ต่อการ ท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์นำเอาโปรแกรมการ ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอมาใช้ศึกษาเป็น แนวทางในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควบคู่กับการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และ สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ ชุมชน รวมถึงเกิดธุรกิจทั้งสินค้าและบริการด้านสุขภาพ สร้างมูลค่าและรายได้ให้แก่จังหวัดบุรีรัมย์

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ

การศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอของชุมชนบ้านสวายสอ พบว่า ชุมชนบ้านสวายสอมีศักยภาพและความพร้อมในการ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจาก ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาให้เกิดเป็นกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความโดดเด่น ได้แก่ ข้าวพันธุ์สารัช หรือข้าวนกกระเรียน และนกกระเรียนพันธุ์ไทย ในส่วนของทรัพยากรทางวัฒนธรรม ชุมชนบ้านสวายสอมีวิถีชีวิตในการทำการเกษตรรูปแบบอินทรีย์ การอยู่อาศัยร่วมกันของกลุ่มคนไทยเชื้อสายเขมรและกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาว ศิลปะการแสดงรำพื้นถิ่น วัฒนธรรมการแต่งกายด้วยผ้าก๊วย และภูมิปัญญาการทำอาหารพื้นถิ่น โดยชุมชนบ้านสวายสอได้นำทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมมาพัฒนาและจัดการให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดดำเนินกิจกรรมแบ่งเป็นฐานการเรียนรู้ต่างๆ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำมาบูรณาการร่วมกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เณริศา ชัยสุภามงคลลาภ (2564) ที่พบว่า ชุมชนบ้านสวายสอมีต้นทุนด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สามารถนำมาจัดการให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยรูปแบบของโปรแกรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเยี่ยมชมวิถีชีวิตการทำเกษตรอินทรีย์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อศึกษาการอยู่อาศัยร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย ซึ่งการทำเกษตรอินทรีย์ของชุมชนบ้านสวายสอส่งผลให้พื้นที่ของชุมชนมีความเหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทย เนื่องจากพื้นดินและแหล่งน้ำในชุมชนมีความปลอดภัยจากสารพิษต่างๆ รวมทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ภคินี วัชรปรีดา (2559) พบว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชน ควรดำเนินการบนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติที่นำไปสู่การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวและควรเชื่อมโยงการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้ การเข้าถึงชุมชนบ้านสวายสอมีความสะดวกและปลอดภัย โดยมีเส้นทาง การเข้าถึงชุมชนที่มีมาตรฐานและมีป้ายบอกทางภายในชุมชน ภายในชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่ครบครัน และมีกรให้บริการที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้ชุมชนบ้านสวายสอมีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ทั้งนี้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ชุมชนมีศักยภาพในการรวมกลุ่มภายในชุมชน โดยมีโครงสร้างการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน และสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ชุมชนยังขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ สอดคล้องกับ วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และ ปิยะพร ธรรมชาติ (2559) ที่อธิบายว่าการที่ชุมชนมีศักยภาพในการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาและมีความสามารถในการนำความรู้

ความสามารถมาประยุกต์เพื่อเกิดเป็นการท่องเที่ยวที่วั้นั้น ไม่เพียงพต่อการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ แต่จำเป็นต้องพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชน

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเองและด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยแสวงหาบริการหรือกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการในการดูแลสุขภาพ สอดคล้องกับ สมิต (Smith, 2013) อธิบายว่า นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แสวงหาบริการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพทางกายและจิตใจ โดยบริการหรือกิจกรรมเหล่านั้นมีส่วนช่วยในการปรนเปรอความต้องการและช่วยบำบัดสร้าง ความผ่อนคลายความเครียด และสอดคล้องกับการศึกษาของ อาร์ปาซี (Árpási, 2018) เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ: อะไรเป็นสิ่งดึงดูดผู้บริโภค พบว่า นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจสำหรับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ 4 ด้านหลัก โดยเรียงจากผลการสำรวจมากไปน้อย คือ 1) ด้านการพักผ่อน 2) ด้านการปรนเปรอตนเอง 3) ด้านการดูแลสุขภาพ และ 4) ด้านการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล เนื่องจากรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการพักผ่อนเป็นหลัก โดยนักท่องเที่ยวจะเลือกบริการหรือกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพตามความต้องการส่วนบุคคลเพื่อปรนเปรอตนเอง

การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ผลจากการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ได้ข้อสรุปกิจกรรมที่จะพัฒนาทั้งหมด 7 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญต้อนรับนักท่องเที่ยว มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นในการร่วมพิธีกรรมบายศรีสู่ขวัญ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในมิติ

ด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม 2) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำอาหารพื้นถิ่น โดยใช้วัตถุดิบจากผลผลิตเกษตรอินทรีย์ในชุมชน ส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในมิติด้านร่างกาย มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม 3) กิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าก๋วย และการนำผ้าก๋วยมาแปรรูป ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลวดลายนกระเรียนพันธุ์ไทยตามจินตนาการ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในมิติด้านจิตใจและมิติด้านอารมณ์ 4) กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาในการแปรรูปข้าว โดยการนำมาทำชาและทำแป้งทองม้วน นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทดลองทำชาใบข้าวและทองม้วนแป้งข้าวด้วยตัวเอง ส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ และมิติด้านสังคม 5) กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับตัวเอง สร้างความสุขสงบจากการพัฒนาด้านจิตใจ สมาธิ และสติปัญญา ปรับสมดุลทางจิตใจและอารมณ์ ควบคู่กับการใช้พลังงานจากธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในการบำบัด และนำหลักสุขคนบำบัดด้วยกลิ่นสมุนไพรมาใช้ประกอบในระหว่างดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในมิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านจิตวิญญาณ และมิติด้านสิ่งแวดล้อม 6) กิจกรรมฝึกโยคะนกระเรียนพันธุ์ไทย มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการฝึกสร้างความสมดุลของร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณให้เป็นหนึ่งเดียวร่วมกัน โดยใช้ท่าทางโยคะที่ออกแบบจากการเคลื่อนไหวของนกระเรียนพันธุ์ไทย ควบคู่กับการใช้หลักภูมิทัศน์บำบัดจากพื้นที่ในการจัดกิจกรรมที่ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกระเรียนพันธุ์ไทย ซึ่งมีทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มากที่สวยงาม ส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม และ 7) กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ รูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำผ้าอ้อมสี่ธรรมชาติจากเปลือกไม้และการแปรรูปผ้า รวมถึงเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชื่อชุมชน สวยาสอ นำเสนอผ่านการทำตุ๊กตาบริหารฝ่ามือรูปทรงมะม่วงสวยงาม ส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในมิติด้านจิตใจและมิติด้านอารมณ์ กิจกรรมทั้งหมดได้ถูกพัฒนาขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งสามารถส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ กันตนา ภัทรโพธิวงศ์, ภูริวัจน์ ภูณยุลฉิ ปริดา และ พระปลัดประจักษ์ สุภาภาโต (2564) ได้ศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงรักษาสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา

พบว่า การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมสุขภาพควรนำทรัพยากรธรรมชาติที่ได้จากการทำการเกษตรของชุมชนมาเป็นวัตถุดิบหลักในกิจกรรมและนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมและสามารถส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ดูแลสุขภาพ ซึ่งกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวยังชุมชน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพของชุมชน และสอดคล้องกับ ดามีญานิค (Damijanić, 2019) ได้ศึกษาการส่งเสริมสุขภาพและวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อสุขภาพที่ดี ในการจัดสร้างการท่องเที่ยว พบว่า วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ สามารถกำหนดได้เป็น 6 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) การควบคุมอาหาร 2) สมรรถภาพทางกาย 3) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม 5) ความตระหนักด้านสุขภาพ และ 6) การพัฒนาตนเอง โดยสามารถนำทั้ง 6 ปัจจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดสร้างการท่องเที่ยวและออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับทั้ง 6 ปัจจัย ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับความสนใจจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วรพวรรณ จันทรากุลศิริ (2562) เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอายุวัฒนะในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอายุวัฒนะหรือเชิงส่งเสริมสุขภาพ ควรออกแบบกิจกรรมให้สามารถสร้างความสมดุลต่อการดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้บำบัดดูแลสุขภาพใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสภาพแวดล้อม จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสัมผัสอากาศที่บริสุทธิ์และภูมิทัศน์ในพื้นที่ที่สามารถสร้างความจรรโลงใจ 2) ด้านอาหารและโภชนาการ จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสดูแลสุขภาพจากอาหารและโภชนาการที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ สะอาด และปลอดภัย 3) ด้านสุขภาพกาย จัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ออกกำลังกาย ส่งเสริมให้สุขภาพกายแข็งแรง และสร้างความยืดหยุ่นทางกายภาพ และ 4) ด้านจิตใจ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิตให้แข็งแรง ผ่อนคลายความตึงเครียด สร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทำความรู้จักและสร้างความเข้าใจในตัวเอง

ทั้งนี้ จากการจัดทดลองและประเมินผลการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ทุกกิจกรรมประสบความสำเร็จในการจัดดำเนินกิจกรรม โดยมีค่าผลลัพธ์ด้านสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับสูงกว่าความคาดหวัง สำหรับกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญต้อนรับนักท่องเที่ยว สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังจากแรงจูงใจในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และสิ่งแปลกใหม่ได้ดีที่สุด เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ทำความรู้จักกับชาวบ้านในชุมชนและได้เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นในการประกอบพิธีกรรมบายศรีสู่ขวัญ ในกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังจากแรงจูงใจในการ

เรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพได้ดีที่สุด เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาในการทำอาหารพื้นถิ่น และได้มีส่วนร่วมในการทดลองทำเมนูลาบปลาน้ำดำ โดยเป็นเมนูที่ชาวต๋องที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ต่อมา กิจกรรม DIY กระเป๋าดำนกกกระเรียนนำโชค สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังจากแรงจูงใจในการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจได้ดีที่สุด เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในการสร้างสรรค์ผลงานกระเป๋าดำ โดยออกแบบลวดลายของนกกระเรียนพันธุ์ไทยจากเศษผ้าตามจินตนาการ เกิดความเพลิดเพลินและคลายความกังวลในระหว่างดำเนินกิจกรรม ลำดับถัดไป กิจกรรมทำชาใบข้าวเพื่อสุขภาพและหอมมันแฉ่ำ สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังจากแรงจูงใจในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพได้ดีที่สุด เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำชาใบข้าวและการทำแฉ่ำเพื่อนำมาทำหอมมัน นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการทำชาใบข้าวและหอมมันด้วยตัวเอง ลำดับถัดไป กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังจากแรงจูงใจในการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ได้ดีที่สุด เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพทางกายและจิตใจของนักท่องเที่ยว จากการฝึกสมาธิ ฝึกการหายใจตามหลักการบริหารปอด และการใช้สუნทรบำบัด ต่อมา กิจกรรมฝึกโยคะนกกกระเรียนพันธุ์ไทย สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังจากแรงจูงใจในการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจได้ดีที่สุด เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนและทดลองฝึกโยคะตามกระบวนการที่แปลกใหม่จากการเคลื่อนไหวของนกกกระเรียน โดยสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีภูมิทัศน์ที่สวยงามและจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่เหมาะสมโดยจัดในตอนเช้าขณะที่พระอาทิตย์กำลังขึ้น เหมาะแก่การใช้หลักภูมิทัศน์บำบัดให้เกิดความผ่อนคลายทางจิตใจได้อย่างเต็มที่ สุดท้าย กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังจากแรงจูงใจในการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจได้ดีที่สุด เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในการทดลองทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ เกิดความเพลิดเพลินที่ช่วยให้ลืมความตึงเครียดและความวุ่นวายในชีวิตประจำวันในขณะที่ดำเนินกิจกรรม โดยการพัฒนากิจกรรมในครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากชุมชนสามารถนำทรัพยากรที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน คือ ข้าวอินทรีย์พันธุ์สารัช และ นกกกระเรียนพันธุ์ไทย มาพัฒนาออกแบบให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่สามารถร้อยเรียงเรื่องราววิถีชีวิตของชุมชนผ่านกิจกรรม และกิจกรรมสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังได้ครบ รวมถึงส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ดูแลสุขภาพแบบองค์รวมครบในทุกมิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ดิลเลตต์, ดักลาส และเอนเจเอสกี (Dillette, Douglas and

Andrzejewski, 2021) เกี่ยวกับมิติของการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม จากประสบการณ์การ
 ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพระดับสากล พบว่า การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการ
 ดูแลสุขภาพแบบองค์รวมของนักท่องเที่ยว สามารถสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวและสร้าง
 ความประทับใจที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว หากกิจกรรมที่ได้เข้าร่วมสามารถมอบประสบการณ์ที่เหนือ
 ความคาดหวัง และรูปแบบของกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ ซึ่งช่วยกระตุ้นความอยากเรียนรู้และ
 ความต้องการในการได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ โดยเฉพาะกิจกรรมที่นำเอา
 ทรัพยากรธรรมชาติเฉพาะถิ่นและวัฒนธรรมของพื้นที่มานำเสนอผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มี
 ความสอดคล้องกับการดูแลสุขภาพในมิติด้านร่างกาย มิติด้านจิตใจ มิติด้านจิตวิญญาณ และมิติ
 ด้านสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ฮี เม็ง, ลิว บีเจียง และ ลี เหยาฉี (He Meng, Liu Biqiang
 and Li Yaoqi, 2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นแรงบันดาลใจ
 ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมได้อย่างไร โดยผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง
 ส่งเสริมสุขภาพที่สามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ช่วยส่งเสริมให้
 นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเรียนรู้และรับประสบการณ์ทางการ
 ท่องเที่ยวใหม่ๆ โดยประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรมนั้นนำไปสู่แรงบันดาลใจในการดูแลสุขภาพ
 เพื่อตอบสนองความต้องการในการฟื้นฟูดูแลสุขภาพ

สำหรับผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการ
 ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัด
 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอในระดับมากที่สุดในทุกกิจกรรม
 โดยเมื่อพิจารณาภาพรวมขององค์ประกอบความพึงพอใจ ตามหลักการ 4M 1E พบว่า
 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทุกด้านในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบด้าน
 บุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม ด้านวัสดุและ
 วัตถุประสงค์หลักในกิจกรรม ด้านรูปแบบและวิธีการดำเนินกิจกรรม และด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม
 เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมจำเป็นต้องมีผู้นำในการดำเนินกิจกรรมที่มีความรู้และความชำนาญ
 ในรายละเอียดของกิจกรรมที่จัด และมีทักษะการนำดำเนินกิจกรรมที่ราบรื่น สามารถดึงความ
 สนใจของนักท่องเที่ยวและถ่ายทอดข้อมูลความรู้ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน โดยชุมชนบ้านสวายสอ
 มีกลุ่มวิสาหกิจข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มมีประสบการณ์ในการจัดการ
 ท่องเที่ยวและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความถนัดเฉพาะด้านในฐานะการเรียนรู้ที่ชุมชน
 ได้จัดตั้งแต่เดิม อีกทั้งยังมีการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้จากการเข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงาน
 อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ชาวบ้านในชุมชนยังมีมิตรไมตรีในการต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยว

นำมาซึ่งความสามารถในการสร้างความประทับใจที่มีต่อชุมชนและมอบประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับ ศิริวัฒน์ บุญผาเจริญ (2563) อธิบายว่า จากหลักการ 4M ปัจจัยด้านมนุษย์มีความสำคัญที่สุดต่อการบริหารหรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยศักยภาพของบุคลากรมีผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนา ดังนั้นจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากร องค์ความรู้ และทักษะต่างๆ เพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงการมอบหมายหน้าที่ต้องเลือกให้เหมาะสมกับความถนัดเฉพาะด้านของบุคลากร หากสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างราบรื่นนำไปสู่การประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับ กู้ดวินและซานทิลลี (Goodwin and Santilli, 2009) อธิบายว่า การที่ชุมชนมีการรวมกลุ่มองค์กรภายในที่มีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยกลุ่มนั้นมีโครงสร้างภายในที่ชัดเจนที่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมตามความถนัดเฉพาะด้านของบุคลากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจัยด้านบุคลากรมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว นำมาซึ่งความพึงพอใจและความประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ กนกวรรณ คงพรม และคณะ (2563) อธิบายว่า ความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้น เกิดจากศักยภาพและประสิทธิภาพของกิจกรรมที่สามารถนำทรัพยากรที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรม การเลือกใช้พื้นที่จัดกิจกรรมที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสม และการกำหนดรูปแบบและลักษณะของกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว โดยต้องสามารถจัดดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและมีอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวในการร่วมกิจกรรม

สุดท้าย การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอจำเป็นต้องจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนา กิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นการสร้างภาพจำของชุมชนในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ที่ในปัจจุบันชุมชนมีภาพจำในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงนิเวศ ทั้งนี้ หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมสนับสนุนในกระบวนการพัฒนาและการจัดดำเนินกิจกรรม และการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนให้มากขึ้น รวมถึงการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของชุมชนบ้านสวายสอในวงกว้าง เพื่อสร้างการเป็นที่รู้จักของชุมชนบ้านสวายสอในฐานะการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่เกิดขึ้นใหม่ สอดคล้องกับ หวัง คา,

ชู ฮองกั๋ง และ หวง ลีหยวน (Wang Ka, Xu Honggang and Huang Liyuan, 2020) ที่กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่เกิดขึ้นใหม่ควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์พื้นที่ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในวงกว้าง และสร้างภาพจำเชิงบวกในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงร่วมพัฒนาองค์ความรู้ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพให้แก่ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ชุมชน

การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน สิ่งที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอของชาวบ้านทุกคนที่มีบทบาทในการพัฒนาและจัดดำเนินกิจกรรม ชุมชนควรกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการร่วมพัฒนากิจกรรม โดยจัดดำเนินกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้ชาวบ้านพัฒนาทักษะในการจัดดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะทักษะในการนำดำเนินกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและสามารถจัดดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นนั้นไม่สูญหายไป รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการค้นหาทรัพยากรอื่นๆ ในท้องถิ่นที่มีความโดดเด่น เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดเป็นกิจกรรมใหม่ๆ สร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากร และนำเอาทรัพยากรที่โดดเด่นในชุมชนมาสร้างการสื่อความหมายเพื่อสร้างภาพจำของชุมชน นอกจากนี้ควรพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวและการบริหารทรัพยากรบุคคลากรที่มีบทบาทรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

หน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดบุรีรัมย์ ควรสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ ผ่านการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนและปรับปรุงพื้นที่ และจัดอบรมพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ชาวบ้านในชุมชน ในประเด็นด้านการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงฝึกปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการนำเที่ยวและนำดำเนินกิจกรรม ฝึกฝนการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมและความสามารถในการรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ผลสัมฤทธิ์เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีภายในชุมชน โดยจัดดำเนินกิจกรรมด้วยชุมชนเอง ทั้งนี้ กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำมาจัดดำเนินเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรูปแบบการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ในการเป็นเมืองท่องเที่ยวชุมชนและแนวทางการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็นเมืองแห่งสุขภาพในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ให้สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพร่วมกับรูปแบบการท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์

2) ควรทำการศึกษาเจาะลึกในประเด็นด้านคุณภาพประโยชน์ที่มีต่อการส่งเสริมสุขภาพของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นที่นำมาพัฒนาเป็นกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมสามารถนำเสนอข้อมูลคุณภาพประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3) ควรทำการศึกษาวิจัยด้านกลยุทธ์การตลาดเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีประสิทธิภาพในการวางแผนและทำการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยว และช่องทางการสื่อสารการตลาด เพื่อสร้างการเป็นที่รู้จักและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนเพิ่มขึ้น

4) จากผลการวิจัย สะท้อนว่าในการจัดดำเนินกิจกรรมชุมชนควรมีการเก็บนำบอกเล่าเรื่องราว และสรุปกิจกรรม ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาเรื่องการสื่อความหมายและการเล่าเรื่องในการดำเนินกิจกรรมด้วย

5.4 ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดด้านบุคลากรผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรม โดยการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ มีชาวบ้านซึ่งเป็น

สมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ เป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในกระบวนการพัฒนา กิจกรรม โดยในระหว่างขั้นตอนฝึกปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีข้อจำกัดในการรวบรวมสมาชิกของผู้มีบทบาทในการร่วมพัฒนาในแต่ละกิจกรรม เนื่องจาก ชาวบ้านมีอาชีพและงานหลักที่ต้องทำ โดยในวันจัดทดลองดำเนินกิจกรรม ชาวบ้านผู้เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ ตัดภารกิจกะทันหันที่ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าร่วมเพื่อเป็นผู้นำดำเนินกิจกรรมได้ กิจกรรมนี้จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนผู้นำในการดำเนินกิจกรรมใหม่ โดยมีชาวบ้านอาสาสมัครเข้าร่วม เพื่อรับหน้าที่ในการเป็นผู้นำดำเนินกิจกรรมแทน โดยมีเวลาฝึกซ้อมเพียง 1 วัน ก่อนจัดทดลองดำเนินกิจกรรม โดยการสื่อความหมายเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาฝึกฝน จึงทำให้การถ่ายทอด กิจกรรมนี้ต้องพัฒนาอย่างสม่ำเสมอต่อไปเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจและได้รับ ประสพการณ์ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

บรรณานุกรม

- Árpási, Z. (2018). Wellness Tourism: What Motivates the Consumer. *Valahian Journal of Economic Studies*, 9(1), 87-92. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/329406664_Wellness_Tourism_What_Motivates_the_Consumer
- Beerli, A., and Martin, J. D. (2004). Factors influencing destination image. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 657-681.
- Bushel, R., and Sheldon, P. J. (2009). *Wellness and Tourism: Mind, Body, Spirit, Place*. New York: Cognizant Communication Corporation.
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Cohen, J. M., and Uphoff, N. T. (1980). *Participations place in rural development : Seeking clarity through specificity*. New York: World Development.
- Cooper, C., and Boniface, B. G. (1998). *Geography of travel and tourism*. UK: Butterworth Heinemann.
- Damijanić, A. T. (2019). Wellness and healthy lifestyle in tourism settings. *Tourism Review*, 74(4), 978-989. Retrieved from <https://doi.org/10.1108/TR-02-2019-0046>
- Deesilatham, S. (2016). *Wellness Tourism: Determinants of Incremental Enhancement in Tourist' Quality of Life*. (Doctoral dissertation, University of London, London). Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/158372776.pdf>
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text* (2nd ed.). Australia: Hodder Education.
- Dillette, A. K., Douglas, A. C., and Andrzejewski, C. (2021). Dimensions of holistic wellness as a result of international wellness tourism experiences. *Current Issues in Tourism*, 24(6), 794-810. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1746247>
- Factory Visual Control. (2021). หลักการ 4 M 1 E. สืบค้นจาก

<https://evisualcontrol.com/artical/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3-4-m-1-e/>

Future Market Insights. (2021). Tourism Industry Revival on Cards as Special Interest Tourism Set to Rise at 22.4% CAGR: FMI. Retrived from <https://www.futuremarketinsights.com/press-release/special-interest-tourism-sector-overview-and-analysis>

Gee, C., Makens, J., and Choy, D. (1997). *The travel industry*. New York: Wiley.

Global Wellness Institute. (2015). *The Global Wellness Tourism Economy Report 2013 & 2014*. Miami: GWI.

----- (2020). 2020 Compendium: Resetting the World with Wellness. Retrieved from <https://globalwellnessinstitute.org/industry-research/resetting-the-world-with-wellness/>

Goodwin, H., and Santilli, R. (2009). Community-Based Tourism: A success? *ICRT Occasional Paper*, 11, 1-37.

Gosset, W. S. (1908, March). The Probable Error of a Meann. *Biometrika*, 6(1), 1-25.

Harada, K. (2016). The Village in Transition: Development and Cultural, Economic, and Social Changes in Mae Kampong Village, Chiang Mai, Thailand. In *Proceeding of International Conference on Science, Technology, Humanities and Business Management* (P. 107-111). Bangkok: McGraw Hill.

Hatton, M. J. (1999). *Community-based tourism in the Asia-Pacific*. Toronto: Humber College, School of Media Studies.

He Mang, Liu Biqianng, and Li Yaoqi. (2021). Tourist Inspiration: How the Wellness Tourism Experience Inspires Tourist Engagement. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, (June 2021), 1-21. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10963480211026376>

Likert, R. A. (1932). Technique for the Measurement of Attitude. *Archives Psychological*,

3(1), 42-48.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

McLeod, S. (2018). Maslow's Hierarchy of Needs. Retrieved from
<https://canadacollege.edu/dreamers/docs/Maslows-Hierarchy-of-Needs.pdf>

Mueller, H., and Kaufmann, E. (2001). Wellness tourism: market analysis of a special health tourism segment and implications for the hotel industry. *J. Vacat. Mark*, 7(1), 5-17.

Nunnally, J. C., and Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.

Pearce, P. L. (1993). "Fundamentals of Tourist Motivation." In *Tourism Research: Critiques and Challenges*. London: Routledge and Kegan Paul.

Pearce, P. L., and Lee, U. I. (2005). Developing the Travel Career Approach to Tourist Motivation. *Journal of Travel Research*, 43(3), 226-237. Retrieved from
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0047287504272020>

Pizam, A., and Mansfield, Y. (1999). *Consumer behavior in travel and tourism*. New York: Haworth Press.

Rovinelli, R. J., and Hambleton, R. K. (1976). *On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity*. Retrieved from
<https://eric.ed.gov/?id=ED121845>

Smith, M. (2013). Prevention is better than cure! the relationship between wellness and medical approaches to health. Retrieved from
<https://www.slideshare.net/CongresPreventieveWe/melani-smith-keynote-spreker-congres-preventieve-wellness>

Wang Ka, Xu Honggang, and Huang Liyuan. (2020). Wellness tourism and spatial stigma: A case study of Bama, China. *Tourism Management*, 78(June 2020), 1-12.
 Retrieved from
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261517719302377?via%3>

Dihub

World Tourism Organization. (2020). WHY TOURISM? Retrieved from <https://www.unwto.org/why-tourism>

World Tourism Organization and European Travel Commission. (2018). Exploring Health Tourism - Executive Summary. Retrieved from <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284420308>

กนกวรรณ คงพรม, เยาวภา หนูแก้ว, สุนทรียา รักษ์วงศ์, ปาริฉัตร เรืองสุวรรณ, สิทธา ทองอ่อน, ฤทธิชัย วงศ์ชู, และ และคณะ. (2563, มกราคม-มิถุนายน). แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา: สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา. *วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี ไร้ขีดจำกัด*, 6(1), 49-64. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/DRURDI/article/view/252172>

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (MEDICAL HUB) (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙). สืบค้นจาก <https://hss.moph.go.th/fileupload/2560-102.pdf>

----- (2564). The Journey To Thailand Health Tourism EP.1. สืบค้นจาก http://mrd-hss.moph.go.th/mrd1_hss/wp-content/uploads/2021/09/The-Journey-To-Thailand-Health-Tourism-EP.1.pdf

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก. สืบค้นจาก <http://motogp.thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/item/อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก.html>

กันตนา ภัทรโพธิวงศ์, ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา, และ พระปลัดประพจน์ สุภาภาโต. (2564, พฤษภาคม-สิงหาคม). การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงรักษาสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชนยายชาอำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 6(2), 145-155. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/article/view/250644/170492>

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). *การวิเคราะห์สถิติเพื่อการตัดสินใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551, ตุลาคม-ธันวาคม). สถานการณ์และการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย. *จตุรัสวารสารการท่องเที่ยว*, 2551(4), 1-13. สืบค้นจาก <http://etatjournal.com/web/download-zone/64-download-zone/dl-etatjournal/423-dl-etatjournal-42551>

----- (2552). *การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

----- (2561). Overtourism and a Stairway to Sustainability. สืบค้นจาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/overtourism-and-a-stairway-to-sustainability/>

----- (2562). สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562. สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER073/GENERAL/DATA0000/00000064.PDF>

----- (2564). 9 แนวโน้มใหม่ในอนาคตการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก https://api.tourismthailand.org/upload/live/content_article_file/20603-15378.pdf

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์. (2563). ศูนย์เรียนรู้พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย ณ จังหวัดบุรีรัมย์. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/TATBuriram8/photos/ศูนย์เรียนรู้พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย-ณ-จังหวัดบุรีรัมย์ศูนย์เรียนรู้/1527488597438706/>

----- (2564). *คิดถึง...บุรีรัมย์ เสน่ห์ของเมืองกีฬา อารยธรรมโบราณ และวิถีถิ่น จะทำให้คุณคิดถึงเมืองนี้ทุกลมหายใจ* [แผ่นพับ]. บุรีรัมย์: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์.

กำโชค เผือกสุวรรณ. (2538). *ผู้นำสันตนาการ*. กรุงเทพฯ: เกษมศรีการพิมพ์.

เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (2560). ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ 4 ด้าน (4M in Business). สืบค้นจาก https://www.iok2u.com/index.php?option=com_content&view=article&id=211&catid=13

จิตตานันท์ มีทิศ, และ พัทธิธรา ผัดวงศ์. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน

- จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.), 23(2), 159-170. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/hspbruacthjournal/article/download/256793/173348/939726>
- จินตวิโร เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2550). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูชีพ เยาวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮ้าส์.
- ฐปณี สุวรรณฉัตรชัย. (2542). การแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อข่าวสารของศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/3719>
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 13(2), 25-46. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jitt/article/view/113060>
- ณัฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง. (2559). การใช้บริการของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism Service Seeking). สืบค้นจาก <http://medical-wellnesstourism.blogspot.com/2016/10/wellness-tourism-service-seeking.html>
- ณริศา ชัยศุภมงคลลาภ. (2564, มกราคม-มิถุนายน). รูปแบบการสื่อสารทุนชุมชนเพื่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 6(1), 184-197.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). การมีส่วนร่วมแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: พาณิชพระนคร.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2550). การท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน...จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

นุเบกษา.

ธรรณชนก เพชรานนท์. (2559). แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่การค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 30(94), 42-59. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUthiparithatJournal/issue/view/16603>

นนลณีย์ วรจรัสวิทย์, ภัทราวดี มากมี, และ พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตลุ่มแม่น้ำบางปะกง. *วิทยากาารวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 17(1), 141-157.

นัทชา สองหลวง. (2561). แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ การท่องเที่ยวและการโรงแรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม* (น. 146-160). มหาสารคาม: งานวิจัยและบริหารวิชาการคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บงกช ฤทธิชัยนุวัฒน์ งามสม. (2549). Responding to Disaster: Thai and Scandinavian Tourists' Motivation to Visit Phuket, Thailand. *Journal of Travel Research*, 46(4), 422-432. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0047287507308323>

บรรจง คณะวรรณ. (2532). "กิจกรรมเสริมสร้างลักษณะ" การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียนประถมศึกษา. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บ้านสวยสอ ต.สะแกโพรง. (2564). ผ้าก่วย ผ้าทอมือชุมชนสวยสอ. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/104679464498865/posts/250570483243095/>

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

----- (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.

----- (2555). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. นนทบุรี: เฟิร์นซ่าหลวง พรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

บุรีรัมย์กฐ. (2564). อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก. สืบค้นจาก <http://www.buriramguru.com/อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก/>

- ปฐมพร บำเรอ. (2554). ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนที่มีต่อทักษะบัลเล่ต์ในเด็กช่วงอายุ 7-10 ปี ของสถาบันบางกอกแดนซ์. (ปริญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประพนธ์ เล็กสุมา, ธนวรรษ ดอกจันทร์, มัชฌิมา อุดมศิลป์, อาริรัตน์ พักเย็น, และ นิพล เชื้อเมืองพาน. (2562, กรกฎาคม-กันยายน). แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคตะวันตก. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(49), 20-30. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru/article/view/207005>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2552). ล่อง"คลองมหาสวัสดิ์" สัมผัสเสน่ห์วิถีชุมชน. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/travel/detail/9520000013164>
- (2556). ตัวเลือกชั้นดีกับแชมป์แหล่งท่องเที่ยวรางวัลกินรี ปี 56. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/travel/detail/9560000122117>
- พจนา สนวนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism Handbook)*. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พะยอม ธรรมบุตร. (2549). *หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์* [เอกสารประกอบการสอน]. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์ระวี ใจจันรุ่งสัจด์ย์. (2553). *การท่องเที่ยวชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557, กันยายน-ธันวาคม). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาบ้านโคกโคไคร จังหวัดพังงา. *วารสารวิชาการ Veridain E-Journal, Silpakorn University ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 7(3), 650-665. สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/27460>
- ภคินี วัชรปรีดา. (2559). แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนในจังหวัด นครพนม. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน* (น. 2453-2461). นครปฐม: กองบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- มนัส สุวรรณ. (2549). *การจัดการสิ่งแวดล้อม: หลักการและแนวคิด*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ยุทธ ไถยวรรณ์. (2549). *สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- รัฐบาลไทย. (2564). โฆษกรัฐบาลเผยนายฯ สั่งผลักดันการท่องเที่ยว Wellness Tourism และ Medical Tourism รองรับการท่องเที่ยวในยุคโควิด-19. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/48865%20thaihealth.or.th>
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, และ อัจฉลา ชำนิประศาสน์. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัย (Research methodology)*. กรุงเทพฯ: พิพดีการพิมพ์.
- วชิรวีชร งามละม่อม. (2558). แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์. สืบค้นจาก <http://learningofpublic.blogspot.com>
- วรพรรณ จันทรากุลศิริ. (2562, พฤษภาคม). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอายุวัฒนะในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 6(3), 1304-1323. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/186583>
- วรรณมา วงษ์วานิช. (2546). *ความหมายของนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วานิช มาลัย, และ อรสา ปานขาว. (2548). *วิธีการศึกษาทางนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนนา อ่องเอี่ยม. (2546). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วีระพล ทองมา. (2559). การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism :CBT) สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้. สืบค้นจาก <https://www.dnp.go.th/fca16/file/i49xy4ghqzsh3j1.coc>
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, และ ปิยะพร ธรรมชาติ. (2559, กันยายน-ธันวาคม). รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(3), 167-181. สืบค้นจาก http://www.ar.or.th/ImageData/Magazine/10044/DL_10290.pdf
- ศศิพงษ์ บุญยงค์. (2558). MEDICAL TOURISM: เทียวเทรนด์ใหม่ เทียวเชิงสุขภาพ. สืบค้นจาก <https://horizon.sti.or.th/node/5>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). *พฤติกรรมผู้บริโภค ฉบับพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

----- (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

ศิริวัฒน์ บุญปลาเจริญ. (2563). หลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการวางแผนอัตรากำลัง. สืบค้นจาก <https://phaisarn.go.th/info-pr/113-people8.html>

สถาบันการท่งเที๋ยวโดยชุมชน. (2561). การท่งเที๋ยวโดยชุมชน. สืบค้นจาก <https://cbtyouth.wordpress.com/cbt-youth/cbt/>

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2562). ตามไปเรียนรู้ ชาวอินทรวีถีพื้นถิ่นเพื่การท่งเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. สืบค้นจาก <https://web.codi.or.th/20190331-1540/>

สมบัติ กาญจนกิจ. (2540). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่งเที๋ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สยามรัฐออนไลน์. (2560). บุรีรัมย์ทุ่ม 70 ล้าน ผุดไบค์เลนรอบ “อ่างฯ จระเข้มาก” แหล่งเที๋ยวเชิงกีฬาแห่งใหม่. สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/22355>

----- (2562). สัมผัสท่งท่งนา “บ้านสวายสอ” ดู “นกกระเรียนพันธุ์ไทย”. สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/59267>

สำนักงานการท่งเที๋ยวและกีฬา. (2561). อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก. สืบค้นจาก https://buriram.mots.go.th/news_view.php?nid=432

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. (2563). *แผนพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๓*. สืบค้นจาก <http://www.buriram.go.th/publish/?p=154>

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. (2550). *ชีวิตสุขสันต์ด้วยนันทนาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการ

ท่องเที่ยวและกีฬา.

สิรวงศ์ กิ่งคำสอน. (2555, พฤศจิกายน-ธันวาคม). อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม. *อุตสาหกรรมสาร*, 54, 5-7.

สุทธิดา อุ่ณจิต. (2562). เรื่องเล่าบ้านเล่าเรื่อง. สืบค้นจาก <https://readthecloud.co/herbal-house-prachinburi/>

สุธี วรประดิษฐ์. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนงานสารสนเทศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด. ตราด: สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตราด.

โสรัจจะ ช้ายคล้าย. (2557). 4M 1E. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/563175>

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2558).

ท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism). สืบค้นจาก

[https://data.go.th/dataset/10af6d3d-ebc1-4f6b-a948-](https://data.go.th/dataset/10af6d3d-ebc1-4f6b-a948-7ad6edd5b7bc/resource/545b011b-5ea7-48bb-bab6-6d79620ac6d5/download/-community-based-tourism-th.pdf)

[7ad6edd5b7bc/resource/545b011b-5ea7-48bb-bab6-6d79620ac6d5/download/-community-based-tourism-th.pdf](https://data.go.th/dataset/10af6d3d-ebc1-4f6b-a948-7ad6edd5b7bc/resource/545b011b-5ea7-48bb-bab6-6d79620ac6d5/download/-community-based-tourism-th.pdf)

องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2562). *นกกะเรียนไทย จากสวนสัตว์สู่ธรรมชาติ*.

กรุงเทพฯ: สำนักอนุรักษ์และวิจัย องค์การสวนสัตว์.

อธิป จันทร์สุริย์, จักรภัทร ประจักษ์, และ ชมาพร สุขทวี. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). แนวทางการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านสาขลา จังหวัด

สมุทรปราการ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*,

10(2), 127-143. สืบค้นจาก [https://so06.tci-](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/hsudru/article/view/248626)

[thaijo.org/index.php/hsudru/article/view/248626](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/hsudru/article/view/248626)

อริสรา เสยานนท์. (2560). *การประกอบกิจการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: วี.พีรินทร์ (1991).

อัศวิน แสงพิบูล. (2551). Travel motivations of Japanese senior travellers to Thailand.

International Journal of Tourism Research, 10(1), 81-94. Retrieved from

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jtr.643>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

1. อาจารย์ ดร. อังสุมาลิน จำนงชอบ	หัวหน้าสาขาการท่องเที่ยวและอาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. อัญชัญ ตันนทเทศ	อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. อภิญญา สุพิชญ์	รองหัวหน้าภาควิชา (ผู้รักษาการแทน) และอาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรมบริการ ภาควิชาธุรกิจท่องเที่ยวและการบิน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. อาจารย์ อูมาพร บุญเพชรแก้ว	รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาระดับบัณฑิตและอาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. อาจารย์ กรวัช มากเจริญ	รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและวิชาชีพครูและอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมีอวิจัย

แบบสอบถามเรื่องความคาดหวังและสิ่งที่น่าสนใจที่ได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤติกา สายณะวัตรชัย อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรม
สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรม
สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. พรพิมล ศรีธเรศ อาจารย์ประจำการท่องเที่ยวและการ
โรงแรม ภาควิชาการจัดการโรงแรม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. อาจารย์ ดร. ณัฐนรี สมิตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต วิทยาลัยดุสิตธานี
5. อาจารย์ อูมาพร บุญเพชรแก้ว รองคณบดีฝ่ายพัฒนาบุคลากรและ
บัณฑิต และอาจารย์ประจำคณะ
อุตสาหกรรมบริการ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

จดหมายขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว 8718/1427

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัชร ธนรัชต์ธำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ กับ 1) ผู้นำชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ จำนวน 1 ท่าน 2) ประชาชนชาวบ้านจำนวน 5 ท่าน และ 3) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ จำนวน 6 ท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่บริเวณที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน บ้านสวายสอ ในเดือนมิถุนายน 2565 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1427

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ประธานกลุ่มสมุนไพรมันคงบัง

เนื่องด้วย นายฐิติพัชร อนุรักษ์ธำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กับ นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพชาวไทย อายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่หมู่บ้านท่องเที่ยวสมุนไพรคงบัง เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่บริเวณหมู่บ้านท่องเที่ยวสมุนไพรคงบัง ในเดือนมิถุนายน 2565 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1427

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเสียบคลองมหาสวัสดิ์

เนื่องด้วย นายฐิติพัชร ธนรัชต์ธำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กับ นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพชาวไทย อายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ชุมชนท่องเที่ยวล่องเรือคลองมหาสวัสดิ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่บริเวณชุมชนท่องเที่ยวล่องเรือคลองมหาสวัสดิ์ ในเดือนมิถุนายน 2565 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1427

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

เนื่องด้วย นายฐิติพัชร ธนรัชต์ธำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กับ นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพชาวไทย อายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่บริเวณภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ในเดือนมิถุนายน 2565 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1764

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้จัดการบ้านเล่าเรื่อง เมืองสมุนไพรปราจีนบุรี

เนื่องด้วย นายฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ดำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กับ นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพชาวไทย อายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือรับประทานอาหารเช้าที่บ้านเล่าเรื่อง เมืองสมุนไพรปราจีนบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่บริเวณบ้านเล่าเรื่อง เมืองสมุนไพรปราจีนบุรี ในเดือนกรกฎาคม 2565 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตเผยแพร่ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1855

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2565

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ดำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ กับ ท่าน เข้าร่วมการประชุม สนทนากลุ่มร่วมกับชุมชนบ้านสวายสอ ในวันที่ 24 สิงหาคม 2565 เวลา 09.00 -12.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ ชาวอินทรีย์ บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตเผยแพร่ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ ฮว 8718/1855

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ดำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณีนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ กับ บุคลากรจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์ จำนวน 1 ท่าน เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับชุมชนบ้านสวายสอ ในวันที่ 24 สิงหาคม 2565 เวลา 09.00 - 12.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัษฎชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1855

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พัฒนาการจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ดำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณี นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ กับ บุคลากรจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1 ท่าน เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับชุมชนบ้านสวายสอ ในวันที่ 24 สิงหาคม 2565 เวลา 09.00 - 12.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1855

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ดำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในกรณีนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ กับ บุคลากรจากการสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1 ท่าน เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับชุมชนบ้านสวายสอ ในวันที่ 24 สิงหาคม 2565 เวลา 09.00 - 12.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/1855

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

12 กรกฎาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายอุทิศพัชร์ ธนรัชต์ดำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณีนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ กับ อาจารย์กรวีช มากเจริญ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับชุมชนบ้านสวายสอ ในวันที่ 24 สิงหาคม 2565 เวลา 09.00 -12.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานใน รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัษฎรัช เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/2642

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัชร์ ธนรัชต์อำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง “ความคาดหวังและ สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย กับ บุคลากรจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานบุรีรัมย์ จำนวน 1 ท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดยจัดโปรแกรมทดลองกิจกรรมในวันที่ 24 ธันวาคม 2565 เวลา 10.00 น. - 18.00 น. และวันที่ 25 ธันวาคม 2565 เวลา 07.00 น. - 14.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/2642

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัชร์ ธนรัชต์อำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบสอบถาม เรื่อง “ความคาดหวังและ สิ่งที่น่าท่องเที่ยวได้จากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย กับ บุคลากรจากท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1 ท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดยจัดโปรแกรมทดลองกิจกรรมในวันที่ 24 ธันวาคม 2565 เวลา 10.00 น. - 18.00 น. และวันที่ 25 ธันวาคม 2565 เวลา 07.00 น. - 14.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรีบ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานใน รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงษ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/298
5

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 กันยายน 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน อาสาสมัครนักท่องเที่ยง

เนื่องด้วย นายรุติพัทธ์ ธนรัชต์อำรุงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เชิญ ท่าน เข้าร่วมโปรแกรมทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “ความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” ในวันที่ 24 ธันวาคม 2565 เวลา 10.00 น. ถึง 18.00 น. และวันที่ 25 ธันวาคม 2565 เวลา 07.00 น. ถึง 14.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรานรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/2985

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 กันยายน 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นักพัฒนาการท่องเที่ยว

เนื่องด้วย นายรุติพัทธ์ ธนรัชต์อำรงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว
แบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนากิจกรรม
การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์
เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เชิญ ท่าน เข้าร่วมโปรแกรมทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว
เชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “ความคาดหวังและ
สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ
จังหวัดบุรีรัมย์” ในวันที่ 24 ธันวาคม 2565 เวลา 10.00 น. ถึง 18.00 น. และวันที่ 25 ธันวาคม 2565 เวลา 07.00 น.
ถึง 14.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ชาวอินทรี บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรานนท์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ที่ อว 8718/298

5

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 กันยายน 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายฐิติพัทธ์ อนุรักษ์อำรุงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เชิญ อาจารย์กรรัช มากเจริญ เข้าร่วมโปรแกรมทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “ความคาดหวังและสิ่งที่น่าสนใจที่ได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์” ในวันที่ 24 ธันวาคม 2565 เวลา 10.00 น. ถึง 18.00 น. และวันที่ 25 ธันวาคม 2565 เวลา 07.00 น. ถึง 14.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ บ้านสวายสอ หมู่ 7 บ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรานรณ์ วิทยานนท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4246

ภาคผนวก ค
จดหมายขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่

ที่ อว 8718/3031

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ใช้สถานที่จัดกิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย

เรียน ผู้อำนวยการสวนสัตว์นครราชสีมา

เนื่องด้วย นายฐิติพัทธ์ ธนรัชต์อำรุงกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่จัดกิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ กับ อาสาสมัครนักท่องเที่ยวในโครงการวิจัย จำนวน 30 ท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่บริเวณศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกกระเรียนพันธุ์ไทย ในวันที่ 25 ธันวาคม 2565 เวลา 6.00 - 9.00 น. ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085 124 4264

ภาคผนวก ง
หนังสือรับรองการให้ประโยชน์ของผลการวิจัย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย

ชื่อหน่วยงานที่รับรอง ชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์
วัน เดือน ปีที่ให้การรับรอง มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย

เรียน คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโศภ
ข้าพเจ้า นายทองพูน อุ้นจิตต์ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์
ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน
บ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์”

ผู้วิจัยโดย นายรัฐดิพัทธ์ ธนรัชต์อำรงกุล นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว
แบบบูรณาการ

นำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ (กรุณาเลือกโดยการทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และกรุณาให้
รายละเอียดการใช้ประโยชน์เพิ่มเติมท้ายข้อความที่เลือก)

การนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ (การใช้งานวิจัยให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชนในเรื่องต่างๆ ที่ทำให้
สุขภาพ คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชน/ชุมชนดีขึ้น เช่น ด้านการพัฒนาชุมชน การจัดการการท่องเที่ยว
 เป็นต้น)

ชุมชนได้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมสุขภาพของชุมชน ซึ่งพ่อ
พ่อ กิ่งกมล และ ทนายพี่ ชักตั้งวงปอ 9 นกเกิดทางใต้ 9 นกจุมจน ดำเนินกิจกรรมชีวิต
ของสมาชิก 9 นกจุมจน อื่นๆ

การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย (เช่น การนำผลจากการวิจัยไปประกอบเป็นข้อมูลการประกาศใช้มาตรการ หรือ
กฎเกณฑ์ต่างๆ โดยองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น)

ชุมชนขอใช้กิจกรรมท่องเที่ยวที่พ่อ กิ่งกมล ดำเนินงานเป็นแนวทางในการอบรม
นักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกและร่วมกิจกรรมพัฒนา

การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ (เช่น งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ หรือ
ผลิตภัณฑ์ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ หรือนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นต้น)

กิจกรรมพัฒนาส่งเสริมสุขภาพของพ่อ กิ่งกมล ได้ทำเป็นแนวทางในการ
พัฒนาสุขภาพของสมาชิกในชุมชน

การใช้ประโยชน์ทางอ้อมของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสร้างคุณค่าทางจิตใจ ยกระดับจิตใจ ก่อให้เกิดสุนทรียภาพ สร้างความสุข

จำนวนเงินอนุมัติได้ใช้เวลาว่าง 9 เดือน 1 ปี หรือ 1 ปีครึ่ง ในกรณีกิจกรรม
ที่งานได้สร้างคุณค่าคุณงามความดีในครอบครัว

โดยการใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์ ดังนี้

1. จำนวนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประจักษ์ชัด ๗ ครั้งต่อสัปดาห์ของนักท่องเที่ยว และ ช่างภาพ
2. จำนวนได้ไปขอสมัครด้วยอัตลักษณ์ของชุมชนที่จัด การนำเที่ยวที่ปลอดภัย
รูปแบบอื่นที่ปลอดภัยและเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึง การทำวิจัยศึกษา
ท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยววิถีชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจ หรือ การทำอาหารพื้นถิ่น
สร้างสรรค์เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม
3. จำนวนได้ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต การทำเกษตรอินทรีย์ของ การอยู่ร่วมกับ
นกกระเรียนพริ้วไทย ผ่านการท่องเที่ยวเรื่องราวในกิจกรรมที่จัดทำขึ้น
4. กิจกรรมที่ผ่านหน้าชั้น ข้างฝาผนังสุดสวยของผลิตภัณฑ์ชุมชน เกิดเป็นรายได้แก่ชุมชน
5. จำนวนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
ใจสู้เยี่ยมเยือนที่ดำรงเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว ผู้คนต้น
สักขีต่อในครอบครัวนักท่องเที่ยว

ลงชื่อ.....
(นายเอกพงษ์ อุ่นพันธ์)
ตำแหน่ง..... ๒๓๖.

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

การใช้ประโยชน์ทางอ้อมของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสร้างคุณค่าทางจิตใจ ยกระดับ

จิตใจ ก่อให้เกิดสุนทรียภาพ สร้างความสุข

1. ส่งออกผลงานวิจัย/บทความ/สื่อสิ่งพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/วิทยานิพนธ์ที่สร้างสรรค์
2. กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อมแก่สังคม/ชุมชน/องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยการใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์ ดังนี้

1. ส่งออกผลงานวิจัย/บทความ/สื่อสิ่งพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/วิทยานิพนธ์ที่สร้างสรรค์
2. กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อมแก่สังคม/ชุมชน/องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อมแก่สังคม/ชุมชน/องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อมแก่สังคม/ชุมชน/องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อมแก่สังคม/ชุมชน/องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ลงชื่อ.....

(ศาสตราจารย์ ดร. เสาวจิต วัฒนศิริ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานวิจัย

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

ภาคผนวก จ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G- 233/2565E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวยสอย จังหวัดบุรีรัมย์
ชื่อผู้วิจัยหลัก: นาย จิตพิพัทธ์ ธนรัตน์ธำรงกุล
สังกัด: คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เอกสารที่รับรอง: 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2	วัน/เดือน/ปี 19 พฤษภาคม 2565
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2	วัน/เดือน/ปี 19 พฤษภาคม 2565
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2	วัน/เดือน/ปี 19 พฤษภาคม 2565
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2	วัน/เดือน/ปี 19 พฤษภาคม 2565

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิรกุล)
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-233/2565

วันที่ให้การรับรอง : 19/05/2565

วันหมดอายุใบรับรอง : 19/05/2566

ที่ อว 8718/

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 พฤษภาคม 2565

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G- 233/2565E

เรียน นาย ฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ธำรงกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E/G-233/2565

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G 233/2565E เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้ คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2565 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number SWUEC/E/G-233/2565

Date of Approval 19 พฤษภาคม 2565 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)

Date of Expiration 19 พฤษภาคม 2566

Continuing Review ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 19 พฤษภาคม 2566)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ใคร่ขอความกรุณาให้ผู้วิจัย ส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate of Approval (Certificate Number SWUEC/E/G-233/2565) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 12430
โทรสาร 0-2259-1822

ภาคผนวก จ
เครื่องมือวิจัย

ระยะที่ 1.1 แบบสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

แบบสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 เพื่อการวิจัย ชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์
คำชี้แจง แบบสนทนากลุ่มนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะพัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

โดยแบบสนทนากลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 องค์ประกอบ

ตอนที่ 2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามองค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 องค์ประกอบ

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตความยินยอมในการบันทึกภาพและเสียงระหว่างการประชุมสนทนากลุ่มโดยจะไม่มีการเปิดเผยแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างเฉพาะเจาะจงมาจากบุคคลใด และข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ ไม่มีผลในเชิงธุรกิจต่อบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

ขอขอบคุณที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการสนทนากลุ่มครั้งนี้เป็นอย่างดี

ธิดิพัทธ์ ธนรัชต์อำรุงกุล (085-124-4246)

นักศึกษาระดับปริญญาโท (ผู้วิจัย)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	รายละเอียดขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์
1. สิ่งดึงดูดใจภายในชุมชน (Attraction)	1.1) สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ 1.2) สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น 1.3) สิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรม
2. กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน (Activities)	

<p>3. ความสะดวกในการเข้าถึงชุมชน (Accessibility)</p>	<p>3.1) ประเภทของการคมนาคมขนส่งเข้าสู่ชุมชน ความเหมาะสมของประเภทขนส่งในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น รถยนต์ รถไฟ เรือ เครื่องบิน ฯลฯ ทั้งนี้การขนส่งอาจมีค่าใช้จ่ายที่ประชาชนรับไม่ได้</p> <p>3.2) เส้นทางขนส่งเข้าสู่ชุมชน</p> <p>3.3) การคมนาคมขนส่งภายในชุมชน</p> <p>3.4) รูปแบบการเดินทางเข้าสู่ชุมชน ใช้ในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวแบบส่วนตัวหรือหมู่คณะ เช่น รถแท็กซี่ รถบัส ฯลฯ</p> <p>3.5) การอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะ</p> <p>3.6) ปัญหาการจราจรที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน</p>
--	---

<p>4. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน (Amenities)</p>	<p>4.1) อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในชุมชน</p> <p>3.1) อาคารและสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว จุดพักนักท่องเที่ยว ห้องสุขภาพธรรมชาติ</p> <p>4.2) การให้บริการอำนวยความสะดวกในชุมชน</p> <p>3.2) บริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น พื้นที่สำหรับทำกิจกรรม สวนหย่อม พื้นที่นั่งพักผ่อน ระบบแสงสว่าง ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ฯลฯ</p> <p>4.3) การรักษาคาดความปลอดภัยในชุมชน</p> <p>4.4) ป้ายสื่อความหมายในชุมชน</p>
--	--

<p>5. ที่พักภายในชุมชน (Accommodation)</p>	<p>5.1) รูปแบบของที่พักที่มีให้บริการในชุมชน</p> <p>5.2) จำนวนห้องพัก หรือจำนวนแขกที่ที่พักสามารถรองรับได้</p> <p>5.3) บริการและคุณภาพการให้บริการของที่พัก</p> <p>5.4) ความสะดวกในการเข้าถึงที่พักและระยะทางจากที่พักไปยังแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน</p>
--	---

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามองค์ประกอบการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ 4 องค์ประกอบ

<p>ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมอันเกี่ยวข้องกับแหล่งส่งเสริมสุขภาพ</p> <p>1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน ชุมชนต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและหลักความยั่งยืน และทรัพยากรทางวัฒนธรรม ชุมชนเชื่อมโยง ประเพณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของชุมชน อันเป็นสิ่งที่จะช่วยรักษาระบบนิเวศของชุมชน โดยชุมชนต้องอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่วัฒนธรรมเหล่านั้นให้คงอยู่ต่อไป</p>	<p>องค์กรชุมชนที่เข้าร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ</p> <p>2) องค์กรชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอย่างเป็นระบบสังคมที่มีความเข้าใจร่วมกันในกระบวนการพัฒนาชุมชนและกระบวนการดำเนินงานการต่างๆ รวมถึงการมีประชาชนชาวบ้าน ผู้มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในด้านต่างๆ อย่างหลากหลายที่พร้อมถ่ายทอดประสบการณ์แก่คนในชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง</p>
<p>การจัดทากายในชุมชนเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ</p> <p>3) การจัดทากาย คือ ภาวะเทียบหรือแตกต่างกันที่มีภายในชุมชนโดยใช่เพื่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งคนในชุมชนต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและพัฒนาชุมชนให้เกิดความสมดุล ความยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้หากชุมชนมีผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิด และวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความเข้าใจในหลักการจัดการท่องเที่ยว จะส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒมาอย่างยั่งยืน</p>	<p>การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ</p> <p>4) การเรียนรู้ คือ กิจกรรมภายในชุมชนที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน รวมถึงส่งเสริมให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ติดตามการดำเนินงานที่วิทยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p>

ระยะที่ 1.2 แบบสอบถาม เรื่อง แรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ลำดับที่

แบบสอบถามเรื่องแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางการท่องเที่ยวสำหรับการศึกษาปริญญาโทในระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามแรงจูงใจของท่านที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลศักยภาพและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนแห่งหนึ่ง เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนแห่งนั้น

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลบริบทและทรัพยากรของพื้นที่ชุมชนที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และข้อความถามแรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยมีคำถามทั้งหมดจำนวน 27 ข้อ

โปรดอ่านข้อมูลโดยละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาในการประเมินระดับแรงจูงใจที่ท่านมีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจากข้อมูลดังกล่าว และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับแรงจูงใจของท่านมากที่สุดตามเกณฑ์พิจารณาดังนี้

5	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษาวិจัย

ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนต่อไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
วิดิพัทธ์ ธนรัชต์ธำรงกุล (085-124-4246)
นิสิตปริญญาโท (ผู้วิจัย)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ลำดับที่

**แบบสอบถามเรื่องแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ**

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ 1) 18 – 24 ปี 2) 25 – 31 ปี
 3) 32 – 38 ปี 4) 39 – 45 ปี
 5) 46 – 52 ปี 6) 53 – 59 ปี
 7) 60 ปี ขึ้นไป
3. สถานภาพสมรส 1) โสด 2) สมรส / อยู่ด้วยกัน
 3) หย่าร้าง / แยกกันอยู่ / หม้าย
4. ภูมิลำเนา 1) ภาคกลาง 2) ภาคตะวันตก
 3) ภาคตะวันออก 4) ภาคเหนือ
 5) ภาคใต้ 6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. ระดับการศึกษา 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี
 3) สูงกว่าปริญญาตรี
6. อาชีพ 1) นักเรียน / นักศึกษา / นิสิต 2) ข้าราชการ
 3) พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4) พนักงานเอกชน
 5) รับจ้างทั่วไป 6) ธุรกิจส่วนตัว
 7) อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท 2) 10,001 – 20,000 บาท
 3) 20,001 – 30,000 บาท 4) 30,001 – 40,000 บาท
 5) 40,001 – 50,000 บาท 6) มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป

ลำดับที่

ตอนที่ 2 ข้อมูลบริบทและทรัพยากรของพื้นที่ชุมชนที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และข้อคำถามแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อมูลโดยละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาในการประเมินระดับแรงจูงใจที่ท่านมีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพจากข้อมูลดังกล่าว และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับแรงจูงใจของท่านที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ข้อมูลบริบทพื้นที่

ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ในจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) เป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนาข้าวอินทรีย์ ซึ่งชุมชนมีการเปิดตัวเป็นหมู่บ้านชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี ที่มีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาจัดเป็นการท่องเที่ยว อาทิ แปลงนาอินทรีย์สาธิต โคมปลูกผักอินทรีย์ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทยซึ่งเป็นนกที่เคยสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติของประเทศไทย ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสร่วมทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมการทดลองปลูกข้าว กิจกรรมการปลูกผัก กิจกรรมทดลองทำเสื่อกก กิจกรรมทดลองทำหัตถกรรมจักสาน กิจกรรมทดลองทำอาหารจากวัตถุดิบในชุมชน และกิจกรรมเที่ยวชมแหล่งที่อยู่อาศัยของนกกระเรียนพันธุ์ไทย

ทรัพยากรของชุมชน

ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์นกกระเรียนหรือข้าวสาริข ซึ่งได้รับรางวัลและมาตรฐาน Organic Thailand จากกรมการข้าว และนกกระเรียนพันธุ์ไทย ปัจจุบันเป็นสัตว์ป่าสงวนของประเทศไทย โดยนกกระเรียนพันธุ์ไทยเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านในชุมชนเชื่อว่าหากพบเจอจะนำมาซึ่งความโชคดี และเป็นสัญลักษณ์ของการมีชีวิตที่ยืนยาวตามความเชื่อของชาวญี่ปุ่น อีกทั้งชาวจีนมีความเชื่อว่าหากได้พบเจอจะนำมาซึ่งสุขภาพที่แข็งแรง

ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ได้แก่ วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการทำนา การละเล่นและประเพณี เช่น การแสดงรำพื้นถิ่นวิถีชาวนา การแสดงรำนกกระเรียน และภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การทอผ้าก๊วยหรือซิ่นก๊วย การนำข้าวอินทรีย์นกกระเรียนมาแปรรูปเป็นขนมดิน เป็นขนมที่อุดมไปด้วยสารอาหารเหมาะสำหรับผู้รักสุขภาพ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นทะเลสาบน้ำจืด มีทัศนียภาพและภูมิทัศน์ที่สวยงาม เป็นที่อยู่อาศัยของนกนานาชนิด และมีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ พืชน้ำ และสมุนไพร นอกจากนี้ยังมี เส้นทางปั่นจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำ ศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย ศูนย์เรียนรู้ข้าวอินทรีย์ แปลงนาสาธิต โคมปลูกผักอินทรีย์ กลุ่มทอผ้า กลุ่มทอเสื่อกกลุ่มจักสาน กลุ่มทำขนม เป็นต้น

ลำดับที่

แรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. ด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation)					
1.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญา ในการดูแลสุขภาพจากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน					
1.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการดูแลสุขภาพที่ สร้างสรรค์จากภูมิปัญญาการทอผ้าก๋วย					
1.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ดูแลสุขภาพด้วย การเรียนรู้วิถีชีวิตการทำนา					
2. ด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation)					
2.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย โดยการ ปั่นจักรยานตามเส้นทางไปเยี่ยมชมแหล่งที่อยู่อาศัยของ นกกระเรียนพันธุ์ไทย					
2.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย โดยการ ทำกิจกรรมทดลองปลูกข้าวในแปลงปลูกทดลอง					
2.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทำอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อสุขภาพจากวัตถุดิบในชุมชน					
3. ด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation)					
3.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายและ ลดระดับความเครียดจากปัญหาต่างๆ เช่น จากหน้าที่การ งาน จากการศึกษา จากปัญหาครอบครัว ฯลฯ					
3.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยให้ท่านหนีหนี จากความวุ่นวายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การเสด็จสื่อ สังคมออนไลน์ ความเร่งรีบของวิถีชีวิตในเมือง ฯลฯ					
3.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยปรับสมดุลทาง จิตใจของท่าน					

ลำดับที่

แรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
4. ด้านการสร้างความสำเร็จที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation)					
4.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ท่านได้ระลึกถึงเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมา					
4.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ท่านสร้างความเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้น					
4.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ท่านได้มีโอกาสพิจารณาถึงสิ่งที่สำคัญและเป้าหมายในชีวิต					
5. ด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation)					
5.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เปรียบเสมือนเป็นการให้รางวัลแก่ความสำเร็จต่างๆ ที่ผ่านมาของท่าน					
5.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท่านสามารถเสริมสร้างความสุขให้แก่ตนเองได้					
5.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ท่านได้ทำในสิ่งที่ท่านต้องการ โดยเป็นสิ่งที่ท่านไม่มีโอกาสได้ทำในชีวิตประจำวัน					
6. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation)					
6.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ท่านได้กระชับความสัมพันธ์และเพิ่มความสนิทสนมกับบุคคลที่สำคัญในชีวิต เช่น ครอบครัว คู่รัก และกลุ่มเพื่อน					
6.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท่านพบเจอและทำความรู้จักผู้คนใหม่ๆ					
6.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ท่านได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อนและได้สัมผัสประสบการณ์ที่แปลกใหม่					

ลำดับที่

แรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน	มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
7. ด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-establish Self-esteem Motivation)					
7.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้คุณค่า ในตนเอง ยอมรับและรักในสิ่งที่ตนเองเป็น					
7.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้าง ความมั่นใจในตนเอง					
7.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ช่วยเหลือและสร้าง ประโยชน์ให้แก่ชุมชน					
8. ด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation)					
8.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อ ยกระดับสถานภาพและคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น					
8.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อภาพลักษณ์ของ ตนเองที่สะท้อนถึงการเป็นผู้รักและดูแลสุขภาพ					
8.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ตนเองได้รับการ ยอมรับและนับถือจากบุคคลรอบตัว					
9. ด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation)					
9.1) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อดูแลสุขภาพร่างกาย และจิตใจให้เป็นไปตามค่านิยมอย่างสมดุล					
9.2) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปฏิบัติตามกระแส การรักสุขภาพที่กำลังได้รับความนิยมในสังคม					
9.3) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ตนเองได้รู้สึกเป็น ส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมที่รักสุขภาพ					

ลำดับที่

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในบริบทพื้นที่ที่
ทำการศึกษาวิจัย**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 แบบสนทนากลุ่ม เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ โดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

แบบสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 เพื่อการวิจัย ชุมชนบ้านสวายสอ ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์
คำชี้แจง แบบสนทนากลุ่มนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางการท่องเที่ยวประกอบการทำปฏิญานิพนธ์
ในระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง
ส่งเสริมสุขภาพแก่ชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบด้วยตัวเองจากข้อมูล
ในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม
และเสนอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม โดยมีนักวิชาการด้าน
การท่องเที่ยว นักวิชาการด้านกิจกรรมนันทนาการ และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ เข้าร่วมการ
สนทนากลุ่มและร่วมให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้ภายในแบบสนทนากลุ่มมีตัวอย่างรายการดำเนินกิจกรรม
แนบไว้เพื่อประกอบการพิจารณาการเลือกจัดดำเนินกิจกรรม โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมา
ปรับปรุงรูปแบบของกิจกรรมและจัดเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่กระบวนการฝึกปฏิบัติการร่วมกับชุมชน เพื่อ
พัฒนาและฝึกฝนทักษะในการจัดดำเนินกิจกรรมตามกิจกรรมที่ชุมชนได้เห็นชอบและเลือกจัดดำเนินกิจกรรม

แบบสนทนากลุ่มนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ตัวอย่างการจัดโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชน
บ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ รูปแบบ 2 วัน 1 คืน เพื่อประกอบการพิจารณาเลือกจัดดำเนินกิจกรรม

ตอนที่ 2 ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบ
ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตความยินยอมในการบันทึกภาพและเสียงระหว่างการสนทนากลุ่ม โดยจะ
ไม่มีการเปิดเผยแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างเฉพาะเจาะจงว่ามาจากบุคคลใด และข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ
ไม่มีผลในเชิงธุรกิจต่อบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

ขอขอบคุณที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการสนทนากลุ่มครั้งนี้เป็นอย่างดี

รัตพัทธ์ ธนรัชต์ดำรงกุล (085-124-4246)

นักศึกษาระดับปริญญาโท (ผู้วิจัย)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ตัวอย่างการจัดโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ รูปแบบ 2 วัน 1 คืน เพื่อประกอบการพิจารณาเลือกจัดดำเนินกิจกรรม

โปรแกรมวันที่ 1

10.00 น. – 11.00 น.	กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว (ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง)
11.00 น. – 13.00 น.	กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ พร้อมรับประทานอาหารกลางวัน (ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 2 ชั่วโมง)
13.00 น. – 15.00 น.	กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 1..... (ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 2 ชั่วโมง)
15.00 น. – 16.30 น.	กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 2..... (ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที)
16.30 น. – 17.30 น.	กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 3..... (ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง)
17.30 น. – 19.00 น.	รับประทานอาหารเย็น และแยกย้ายพักผ่อนตามอัธยาศัย ในบริเวณที่พัก Home Stay ของแต่ละท่าน

โปรแกรมวันที่ 2

07.00 น. – 08.00 น.	กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 3..... (ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง)
08.00 น. – 09.00 น.	รับประทานอาหารเช้า (ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง)
09.00 น. – 11.00 น.	กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 1..... (ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 2 ชั่วโมง)
11.00 น. – 12.30 น.	การถอดบทเรียนระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในการจัดดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ (ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที)
12.30 น. – 14.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ทำธุระส่วนตัว และเก็บกระเป๋า เสร็จสิ้นโปรแกรมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ รูปแบบ 2 วัน 1 คืน (ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที)

ตอนที่ 2 ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมบายนศรีสุขวัลย์ ต้อนรับนักท่องเที่ยว

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 1 (เลือกดำเนิน 2 กิจกรรม)

1. กิจกรรมทำสบู่สครับผิวน้ำนมข้าว

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม   ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (หากเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรม)

วันที่ 1 เวลา 13.00 น. – 15.00 น.   วันที่ 2 เวลา 09.00 น. – 11.00 น.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

2. กิจกรรม DIY ภาพเล่าเรื่องจากเมล็ดข้าว

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม   ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (หากเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรม)

วันที่ 1 เวลา 13.00 น. – 15.00 น.   วันที่ 2 เวลา 09.00 น. – 11.00 น.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

3. กิจกรรม DIY กระเป๋าค้นหาคะเรียนนำโชค

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม   ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (หากเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรม)

วันที่ 1 เวลา 13.00 น. – 15.00 น.   วันที่ 2 เวลา 09.00 น. – 11.00 น.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 2 (เลือกดำเนิน 1 กิจกรรม)

1. กิจกรรมอาสาสมัคร

- **ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม**

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- **ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม**

.....

.....

.....

.....

.....

2. กิจกรรมทำข่าวตั้งหน้าสมุนไพรมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

- **ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม**

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- **ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม**

.....

.....

.....

.....

.....

3. กิจกรรมทำขนมดิน

- **ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม**

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- **ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม**

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมหมวดหมู่ที่ 3 (เลือกดำเนิน 2 กิจกรรม)

1. กิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม   ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (หากเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรม)

วันที่ 1 เวลา 16.30 น. – 17.30 น.   วันที่ 2 เวลา 07.00 น. – 08.00 น.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

2. กิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม   ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (หากเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรม)

วันที่ 1 เวลา 16.30 น. – 17.30 น.   วันที่ 2 เวลา 07.00 น. – 08.00 น.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

3. กิจกรรมศึกษาดูงานสวนไพร

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม   ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (หากเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรม)

วันที่ 1 เวลา 16.30 น. – 17.30 น.   วันที่ 2 เวลา 07.00 น. – 08.00 น.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

4. กิจกรรมปลูกสมุนไพรตะไคร้เพื่อชุมชน

- ความเห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม   ไม่เห็นชอบในการจัดดำเนินกิจกรรม

- ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (หากเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรม)

วันที่ 1 เวลา 16.30 น. – 17.30 น.   วันที่ 2 เวลา 07.00 น. – 08.00 น.

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ระยะที่ 3 แบบสอบถาม เรื่อง ความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่

แบบสอบถามเรื่องความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทในระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามระดับความคาดหวังของท่านที่มีต่อกิจกรรม สิ่งที่ท่านได้รับจากกิจกรรม และความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยผู้วิจัยนำรายละเอียดของแรงจูงใจแต่ละด้านที่มีความสอดคล้องในกิจกรรมต่างๆ มาสร้างเป็นข้อคำถาม เพื่อให้ทราบถึงระดับความคาดหวังที่มีต่อความสามารถในการตอบสนองแรงจูงใจเหล่านั้นในกิจกรรมก่อนเริ่มทดลองกิจกรรม และเพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถจริงในการตอบสนองแรงจูงใจของกิจกรรมซึ่งได้รับหลังจากทดลองกิจกรรม รวมถึงนำทฤษฎี 4M 1E มาสร้างข้อคำถามด้านความพึงพอใจเพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมในแต่ละด้าน

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านลักษณะประชากรศาสตร์ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคาดหวังที่มีต่อกิจกรรมและสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีคำถามทั้งหมด 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีคำถามทั้งหมด 77 ข้อ

โปรดอ่านข้อมูลโดยละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาในการประเมินข้อคำถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคาดหวังที่มีต่อกิจกรรม สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม และความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามเกณฑ์พิจารณาดังนี้

5	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ/พึงพอใจ มากที่สุด
4	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ/พึงพอใจ มาก
3	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ/พึงพอใจ ปานกลาง
2	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ/พึงพอใจ น้อย
1	หมายถึง	คาดหวัง/ได้รับ/พึงพอใจ น้อยที่สุด

ลำดับที่

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อไป

คำจำกัดความ

แรงจูงใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มีทั้งหมด 9 ด้าน ดังนี้

1. แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ (Wellness Cultural Motivation) หมายถึง การได้เรียนรู้วัฒนธรรมและสัมผัสประสบการณ์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพของคนในท้องถิ่น เช่น การได้เรียนรู้ภูมิปัญญาในการประกอบอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ การได้เรียนรู้การนำทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพ เป็นต้น
2. แรงจูงใจด้านการดูแลสุขภาพร่างกายและรูปลักษณ์ (Physical Health & Appearance Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย บำรุงสุขภาพ และควบคุมน้ำหนัก เช่น กิจกรรมการออกกำลังกายต่างๆ การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ เป็นต้น
3. แรงจูงใจด้านการผ่อนคลายและหลบหนีวิถีชีวิตที่จำเจ (Escape & Relaxation Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยปรับสมดุลทางจิตใจ ช่วยให้ผ่อนคลาย ลดระดับความเครียด ปลดปล่อยความกังวลต่างๆ หลีกหนีจากความวุ่นวายในชีวิตประจำวันและความเร่งรีบของวิถีชีวิตในเมือง
4. แรงจูงใจด้านการสร้างความเข้าใจที่อยู่เหนือสามัญสำนึก (Transcendence Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจในสาเหตุของความทุกข์และความทุกข์ของชีวิตที่ผ่านมา ได้ใช้เวลาคิดไตร่ตรองถึงสิ่งที่สำคัญในชีวิต เช่น การทำสมาธิคิดไตร่ตรองเรื่องราวในชีวิตและทำความเข้าใจถึงสัจธรรมของชีวิต
5. แรงจูงใจด้านการปรนเปรอตนเอง (Self-indulgence Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ได้ใช้ความคิดของตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานและสามารถเก็บผลงานนั้นไว้เป็นของตนเองได้ การได้ทำสิ่งต่างๆ ตามที่ตนเองปรารถนา ได้ตอบสนองความต้องการของตนเอง

ลำดับที่

6. แรงจูงใจด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแปลกใหม่ (Important to others and Novelty Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ใช้เวลาร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวญาติ คนรัก เพื่อน หรือคนที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน การได้เรียนรู้สิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน การได้ทดลองทำกิจกรรมที่ไม่เคยทำมาก่อน และการได้สัมผัสประสบการณ์ที่แปลกใหม่

7. แรงจูงใจด้านการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง (Re-establish Self-esteem Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้คุณค่าในตนเอง ยอมรับและรักในสิ่งที่ตนเองเป็น ภูมิใจในตนเอง ช่วยสร้างความมั่นใจในตนเองให้มากขึ้น รวมถึงการได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการได้ช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและชุมชน

8. แรงจูงใจด้านการยกระดับสถานภาพและสร้างชื่อเสียง (Prestige and Status Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ของการเป็นผู้รักและดูแลสุขภาพ นำมาซึ่งการได้รับคำชื่นชม ความเคารพ และการนับถือ จากบุคคลรอบตัว อีกทั้งการได้เข้าร่วมกิจกรรมยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นด้วย

9. แรงจูงใจด้านการปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม (Social Values Motivation) หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่กำลังเป็นกระแสและได้รับความนิยมของคนในสังคม การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการดูแลสุขภาพ ซึ่งส่งผลต่อการรู้สึกได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคม ผู้รักสุขภาพ โดยสำหรับกิจกรรมด้านสุขภาพ มีกระแสค่านิยมของการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจให้สมดุล เช่น การฝึกสมาธิบำบัดจิตใจ การออกกำลังกายรูปแบบโยคะ เป็นต้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
 ฐิติพัทธ์ ธนรัชต์ธำรงกุล (085-124-4246)
 นิสิตปริญญาโท (ผู้วิจัย)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ลำดับที่

แบบสอบถามเรื่องความคาดหวังและสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการทดลองดำเนิน
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง 1) นักท่องเที่ยว 2) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน 3) นักพัฒนาการท่องเที่ยว 4) บุคลากรหน่วยงานท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
3. อายุ 1) 18 – 24 ปี 2) 25 – 31 ปี 3) 32 – 38 ปี 4) 39 – 45 ปี 5) 46 – 52 ปี 6) 53 – 59 ปี 7) 60 ปี ขึ้นไป
4. สถานภาพสมรส 1) โสด 2) สมรส / อยู่ด้วยกัน 3) หย่าร้าง / แยกกันอยู่ / หม้าย
5. ภูมิลำเนา 1) ภาคกลาง 2) ภาคตะวันตก 3) ภาคตะวันออก 4) ภาคเหนือ 5) ภาคใต้ 6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. ระดับการศึกษา 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) สูงกว่าปริญญาตรี
7. อาชีพ 1) นักเรียน / นักศึกษา / นิสิต 2) ข้าราชการ 3) พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4) พนักงานเอกชน 5) รับจ้างทั่วไป 6) ธุรกิจส่วนตัว 7) อื่นๆ โปรดระบุ.....
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท 2) 10,001 – 20,000 บาท 3) 20,001 – 30,000 บาท 4) 30,001 – 40,000 บาท 5) 40,001 – 50,000 บาท 6) มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป

ลำดับที่

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	ความพึงพอใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว					
1.1) ความพึงพอใจด้านบุคลากร (Man)					
1.1.1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.1.2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
1.1.3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง					
1.2) ความพึงพอใจด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)					
1.2.1) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการเรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย					
1.2.2) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการเรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ					
1.2.3) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
1.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)					
1.3.1) กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.2) กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.3) วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
1.4) ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)					
1.4.1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อรูปแบบของกิจกรรม					
1.4.2) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ					
1.5) ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)					
1.5.1) สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความเหมาะสม					
1.5.2) สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างที่เพียงพอ					

ลำดับที่

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวยสอ จังหวัดบุรีรัมย์	ความพึงพอใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2. กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ					
2.1) ความพึงพอใจด้านบุคลากร (Man)					
1.1.1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอด ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.1.2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
1.1.3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง					
2.2) ความพึงพอใจด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)					
1.2.1) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย					
1.2.2) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ					
1.2.3) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)					
1.3.1) กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.2) กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อ ยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.3) วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
2.4) ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)					
1.4.1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ต่อรูปแบบของกิจกรรม					
1.4.2) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ					
2.5) ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)					
1.5.1) สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม					
1.5.2) สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสง สว่างที่เพียงพอ					

ลำดับที่

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	ความพึงพอใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3. กิจกรรม DIY กระเป๋าผ้ากันกระเรียนน้ำโคล					
1.1) ความพึงพอใจด้านบุคลากร (Man)					
1.1.1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอด ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.1.2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
1.1.3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง					
1.2) ความพึงพอใจด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)					
1.2.1) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย					
1.2.2) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ					
1.2.3) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
1.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)					
1.3.1) กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.2) กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่ อยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.3) วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
1.4) ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)					
1.4.1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ต่อรูปแบบของกิจกรรม					
1.4.2) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ					
1.5) ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)					
1.5.1) สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม					
1.5.2) สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมี แสงสว่างที่เพียงพอ					

ลำดับที่

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	ความพึงพอใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4. กิจกรรมทำชาใบชา้วเพื่อสุขภาพและหอมมันแบ่งชา้ว					
1.1) ความพึงพอใจด้านบุคลากร (Man)					
1.1.1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอด ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.1.2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
1.1.3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง					
1.2) ความพึงพอใจด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)					
1.2.1) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย					
1.2.2) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ					
1.2.3) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
1.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)					
1.3.1) กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.2) กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อ ยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.3) วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
1.4) ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)					
1.4.1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ต่อรูปแบบของกิจกรรม					
1.4.2) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ					
1.5) ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)					
1.5.1) สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม					
1.5.2) สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมี แสงสว่างที่เพียงพอ					

ลำดับที่

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	ความพึงพอใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5. กิจกรรมนันทนาการ Detox ลมหายใจ					
1.1) ความพึงพอใจด้านบุคลลากร (Man)					
1.1.1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอด ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.1.2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
1.1.3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง					
1.2) ความพึงพอใจด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)					
1.2.1) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย					
1.2.2) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ					
1.2.3) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
1.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)					
1.3.1) กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.2) กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อ ยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.3) วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
1.4) ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)					
1.4.1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ต่อรูปแบบของกิจกรรม					
1.4.2) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ					
1.5) ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)					
1.5.1) สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม					
1.5.2) สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมี แสงสว่างที่เพียงพอ					

ลำดับที่

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	ความพึงพอใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6. กิจกรรมฝึกโยคะนกกระเรียนพันธุ์ไทย					
1.1) ความพึงพอใจด้านบุคลากร (Man)					
1.1.1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอด ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.1.2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
1.1.3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง					
1.2) ความพึงพอใจด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)					
1.2.1) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย					
1.2.2) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ					
1.2.3) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
1.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)					
1.3.1) กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.2) กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อ ยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.3) วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
1.4) ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)					
1.4.1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ต่อรูปแบบของกิจกรรม					
1.4.2) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ					
1.5) ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)					
1.5.1) สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม					
1.5.2) สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมี แสงสว่างที่เพียงพอ					

ลำดับที่

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้าน สวายสอ จังหวัดบุรีรัมย์	ความพึงพอใจ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7. กิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ					
1.1) ความพึงพอใจด้านบุคลากร (Man)					
1.1.1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอด ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.1.2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส					
1.1.3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเอาใจใส่อย่างทั่วถึง					
1.2) ความพึงพอใจด้านรูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรม (Method)					
1.2.1) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางกาย					
1.2.2) รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมมีความน่าสนใจ สามารถสร้างการ เรียนรู้และมอบประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพทางจิตใจ					
1.2.3) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
1.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุและวัตถุดิบหลักในกิจกรรม (Material)					
1.3.1) กิจกรรมมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนมาต่อยอดปรับใช้ ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.2) กิจกรรมมีการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาต่อ ยอดปรับใช้ในกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
1.3.3) วัสดุและวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
1.4) ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในกิจกรรม (Machine)					
1.4.1) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ต่อรูปแบบของกิจกรรม					
1.4.2) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ					
1.5) ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรม (Environment)					
1.5.1) สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบรรยากาศโดยรอบสถานที่มีความ เหมาะสม					
1.5.2) สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะอาด ปลอดภัย และมี แสงสว่างที่เพียงพอ					

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการทำวิจัย

การจัดสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ระยะที่ 1.1 ในวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2565

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย ระยะที่ 1.2 ระหว่างวันที่ 11 ถึง 16 มิถุนายน พ.ศ. 2565

การจัดสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ระยะที่ 2 ในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2565

การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ
โดยชุมชนบ้านสวายสอ

การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวนำร่องเพื่อทดลองและประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยว
เชิงส่งเสริมสุขภาพโดยชุมชนบ้านสวายสอ (การต้อนรับนักท่องเที่ยว)

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรมทำตุ๊กตาบริหารกล้ามเนื้อฝ่ามือ

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรมทำชาไปข้าวเพื่อสุขภาพและทองม้วนแป้งข้าว

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรมนั่งสมาธิ Detox ลมหายใจ

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับนักท่องเที่ยว

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรมฝึกโยคะบนกระแจะเรียนพันธุ์ไทย

การทดลองจัดดำเนินกิจกรรม DIY กระเป๋าผ่านกระเรียนนำโชค

การถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างนักท่งเกี่ยวกับชุมชน

การสัมภาษณ์เพื่อติดตามผลการพัฒนากิจกรรมการท่งเกี่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ
โดยชุมชนบ้านสวายสอ ในวันที่ 17 – 18 มีนาคม พ.ศ. 2566

ประวัติผู้เขียน

